

ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳԻՐ

«ԿԱՄՈՒՐՋ» Ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերություն¹

Թողարկողի ֆիրմային անվանումը

փակ բաժնետիրական ընկերություն

Կազմակերպչական ձևը

ՀՀ, ք. Երևան 0033, Կալենցի 11

Հեռ՝ (+374 11) 27 00 00

Էլ. Փոստ՝ info@kamurj.am

Ինտերնետային կայք՝ www.kamurj.am

«Դայմենշն» ՓԲԸ

Գլխավոր տեղաբաշխողի անվանումը

փակ բաժնետիրական ընկերություն²

Կազմակերպչական ձևը

ՀՀ, ք. Երևան, 0019, Բաղրամյան 2, 27/1 ոչ բնակելի տարածք

Հեռ՝ +374 10 545670

Էլ.-փոստ՝ info@dimension.am

Ինտերնետային կայք՝ www.dimension.am

**ՀՀ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԲԱՆԿԻ ԿՈՂՄԻՑ ԱԶԴԱԳՐԻ ԳՐԱՆՑՈՒՄԸ
ՉԻ ՀԱՎԱՍՏՈՒՄ ՆԵՐԴՐՄԱՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹՅՈՒՆԸ,
ՆԵՐԿԱՅԱՑՎԱԾ ՏԵՂԵԿԱՏՎՈՒԹՅԱՆ ՃՇՏՈՒԹՅՈՒՆԸ ԿԱՄ
ԻՍԿՈՒԹՅՈՒՆԸ:**

Երևան 2025

¹ Այսուհետ «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ տերմինը կօգտագործվի նաև որպես Թողարկող կամ Կազմակերպություն:

² Այսուհետ «Դայմենշն» փակ բաժնետիրական ընկերություն տերմինը կօգտագործվի նաև որպես Տեղաբաշխող:

Արժեթղթի դասը, տեսակը	Անվանական արժեկտրոնային չփոխարկվող պարտատոմս
Արժեթղթի ձևը	Ոչ փաստաթղթային
Թողարկման արժույթը	ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի քանակը	Մինչև 40,000 (քառասուն հազար) հատ
Արժեթղթերի անվանական արժեքը (արժույթը)	50,000 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի թողարկման ծավալը	Մինչև 2,000,000,000 (երկու միլիարդ) ՀՀ դրամ
Տեղաբաշխման ձևը	Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով
Արժեկտրոնային եկամտաբերություն	Ենթակա է որոշման Թողարկողի կողմից
Արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի կողմից
Շրջանառության ժամկետը	Ենթակա է որոշման Թողարկողի կողմից

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

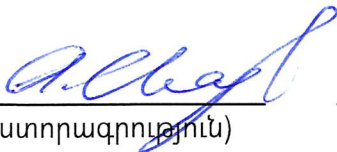
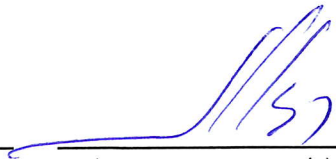
ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ	5
ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ	7
1.1. Տեղեկատվություն թողարկողի և նրա գործունեության վերաբերյալ.....	7
1.1.1. Կազմակերպության համառոտ նկարագիրը.....	8
1.1.2. Բիզնեսի համառոտ նկարագիրը.....	9
1.1.3. Ակտիվների համարժեքությունը և պիտանելիությունը.....	10
1.1.4. Կազմակերպության կազմակերպչական կառուցվածքը	11
1.2. Թողարկողին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը	12
1.2.1. Թողարկողին առնչվող ռիսկեր	12
1.2.2. Թողարկվող պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր	18
1.3. Թողարկողի գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները	20
1.4. Թողարկողի աուդիտն իրականացնող անձ	21
1.5. Թողարկողի կառավարման մարմնի անդամները, աշխատակիցները և բաժնետերերը	22
1.6. Թողարկողի թողարկած արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկություններ	24
1.7. Թողարկողի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ հիմնական տվյալները	24
1.8. Արժեթղթերի տեղաբաշխման գործընթացի համառոտ նկարագիրը	25
1.9. Այլ էական տեղեկություններ	25
1.10. Թողարկողի ամփոփ ֆինանսական տվյալները	26
ԲԱԺԻՆ 2. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ	28
2.1. Ռիսկային գործոններ.....	28
2.1.1. Թողարկվող պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր	28
2.2. Հիմնական տեղեկատվություն	29
2.2.1. Առաջարկի նպատակը և ներգրավվող միջոցների օգտագործումը	29
2.3. Տեղեկատվություն առաջարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ.....	30
2.3.1. Պարտատոմսերի պայմանները.....	30
2.3.2. Առաջարկվող պարտատոմսերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն.....	33
2.3.3. Տեղեկություններ պարտատոմսերի սեփականատերերի հիմնական իրավունքների վերաբերյալ.....	34
2.3.4. Իրավասու մարմնի որոշումը թողարկման մասին	35
2.3.5. Տեղաբաշխված (տեղաբաշխվող) պարտատոմսերից ստացվող եկամուտների հարկման կարգի ամբողջական և մանրամասն նկարագիրը	35
2.4. Առաջարկի ժամկետները և պայմանները.....	36
2.4.1. Առաջարկի պայմանները, առաջարկի վիճակագրությունը, ակնկալվող ժամանակացույցը և այն գործողությունները, որոնք անհրաժեշտ են առաջարկից օգտվելու համար.....	36
2.4.2. Պարտատոմսերի տեղաբաշխման պլանը	38
2.4.3. Առաջարկի գինը	39
2.4.4. Տեղաբաշխումը	39
2.5. Առևտրին թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը	41

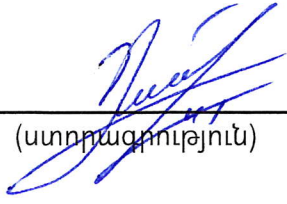
2.6. Լրացուցիչ տեղեկատվություն	41
ԲԱԺԻՆ 3. ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ.....	42
3.1. Անկախ աուդիտորները	42
3.2. Ռիսկային գործոններ	42
3.3. Տեղեկատվություն թողարկողի մասին	48
3.3.1. Թողարկողի պատմությունը և զարգացումը	48
3.3.2. Ներդրումները	50
3.4. Բիզնեսի նկարագիրը	50
3.4.1. Հիմնական գործունեությունը	50
3.4.2. Հիմնական շուկաները	52
3.4.3. Մրցակցային դիրք	53
3.5. Թողարկողի կազմակերպչական կառուցվածքը	55
3.6. Հիմնական միջոցները	56
3.7. Չարգացման վերջին միտումները	57
3.8. Շահույթի կանխատեսումը	58
3.9. Թողարկողի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները	59
3.9.1. Կառավարման մարմինների կառուցվածքը, իրավասություններն ու պարտականությունները	59
3.10. Թողարկողի կառավարման մարմինների անդամները և գործունեությունը	65
3.11. Կառավարման մարմինների գործունեությունը	67
3.12. Հսկող անձինք	68
3.13. Տեղեկատվություն թողարկողի ակտիվների, պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին	68
3.13.1. Պատմական ֆինանսական տեղեկատվություն	68
3.13.2. Թողարկողի ֆինանսական վիճակի Էական փոփոխությունները	69
3.13.3. Դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթների մասին տեղեկատվություն	69
3.14. Լրացուցիչ տեղեկատվություն	69
3.14.1. Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը	69
3.15. Էական պայմանագրերը	71
3.16. Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը	71
3.17. Այլ տեղեկատվություն	71
ԲԱԺԻՆ 4. ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ	72
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1: Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևերը	72
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2: Թողարկման Վերջնական Պայմաններ	73
ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3: Ֆինանսական հաշվետվություններ	80

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ ԱՆՁԻՆՔ

«Մենք՝ ստորագրող անձինք, հավաստիացնում ենք, որ գործադրել ենք բոլոր ողջամիտ ջանքերը, որպեսզի պարզենք ծրագրային ազդագրում ներառված տեղեկությունների ճշգրիտ և լիարժեք լինելը: Ըստ այդմ, մենք հավաստիացնում ենք, որ մեր լավագույն տեղեկացվածության համաձայն ծրագրային ազդագրում ներառված տեղեկությունները ճշգրիտ և լիարժեք են, չեն պարունակում բացթողումներ, որոնք կարող են խեղաթյուրել ծրագրային ազդագրի բովանդակությունը»:

Ստորագրող անձինք՝

Աշոտ Չաղարյան (անուն, ազգանուն)	«ԿԱՄՈՒՐԶ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի նախագահ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	25.12.2025թ. (ամսաթիվ)
Վիկտորյա Տեր-Սարգիսովա (անուն, ազգանուն)	«ԿԱՄՈՒՐԶ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	25.12.2025թ. (ամսաթիվ)
Լուիզա Իգարյան (անուն, ազգանուն)	«ԿԱՄՈՒՐԶ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի անդամ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	25.12.2025թ. (ամսաթիվ)
Ալեքսանդր Տերյան (անուն, ազգանուն)	«ԿԱՄՈՒՐԶ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Տնօրեն (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	25.12.2025թ. (ամսաթիվ)
Ալեքսանդր Սահակյան (անուն, ազգանուն)	«ԿԱՄՈՒՐԶ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Ֆինանսական տնօրեն-Գլխավոր հաշվապահ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	25.12.2025թ. (ամսաթիվ)
Արփինե Արշակյան (անուն, ազգանուն)	«ԿԱՄՈՒՐԶ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Տնօրենի տեղակալ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	25.12.2025թ. (ամսաթիվ)

Էդգար Դավթյան (անուն, ազգանուն)	« ԿԱՄՈՒՐՋ » ՈՒՎԿ ՓԲԸ Տնօրենի տեղակալ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	25.12.2025թ. (ամսաթիվ)
Կարեն Համբարձումյան (անուն, ազգանուն)	« ԿԱՄՈՒՐՋ » ՈՒՎԿ ՓԲԸ Տնօրենի տեղակալ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	25.12.2025թ. (ամսաթիվ)
Գայանե Արզումանյան (անուն, ազգանուն)	«Դայմենշն» ՓԲԸ Գլխավոր Տնօրենի Ժ/պ (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	25.12.2025թ. (ամսաթիվ)

Ստորագրությունների իսկությունը հաստատում եմ՝

Ալեքսանդր Տերյան (անուն, ազգանուն)	« ԿԱՄՈՒՐՋ » ՈՒՎԿ ՓԲԸ Տնօրեն (պաշտոն)	 (ստորագրություն)	25.12.2025թ. (ամսաթիվ)
--	--	--	---------------------------

ԲԱԺԻՆ 1. ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹ

ԾԱՆՈՅՈՒՄ ՆԵՐԴՐՈՂԻՆ

ԱՄՓՈՓԱԹԵՐԹԸ ՊԵՏՔ Է ԴԻՏՎԻ ՈՐՊԵՍ «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԱԿ ԲԱԺՆԵՏԻՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹՅԱՆ (ԱՅՍՈՒՇԵՏ՝ ԹՈՂԱՐԿՈՂ ԿԱՄ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ) ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԾՐԱԳՐԱՅԻՆ ԱԶԴԱԳՐԻ (ԱՅՍՈՒՇԵՏ՝ ԱԶԴԱԳԻՐ) ՆԵՐԱԾԱԿԱՆ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳՐՈՒԹՅՈՒՆ:

ԱՌԱՋԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐՈՒՄ ՆԵՐԴՐՈՒՄ ԱՆԵԼՈՒ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՆԵՐԴՐՈՂԻ ՈՐՈՇՈՒՄԸ ՊԵՏՔ Է ՀԻՄՆՎԱԾ ԼԻՆԻ ԱՄԲՈՂՋԱԿԱՆ ԱԶԴԱԳՐԻ ՎՐԱ:

Ամփոփաթերթի կազմման համար պատասխանատու անձն ամփոփաթերթում պարունակվող տեղեկատվության ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ լինելու համար (այդ թվում՝ թարգմանությանը վերաբերող մասով) կրում է քաղաքացիական պատասխանատվություն, եթե այն ոչ ամբողջական կամ ապակողմնորոշիչ է Ազդագրի մյուս մասերի հետ դիտարկելու դեպքում:

Ներդրողը կարող է ձեռք բերել Ազդագիրը և Ազդագրին կից ներկայացվող փաստաթղթերը էլեկտրոնային տարբերակով Թողարկողի և/կամ «Դայմենշն» ՓԲԸ (այսուհետ՝ **Տեղաբաշխող**) ինտերնետային կայքերում՝ www.kamurj.am, www.dimension.am:

2022 – 2024 թվականների դրությամբ ներկայացված բոլոր ֆինանսական տվյալների աղբյուրն են հանդիսանում Կազմակերպության աուդիտ արված տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները:

2025թ.-ի կիսամյակային հաշվետվությունները հիմնված են ոչ աուդիտորական հաշվետվությունների հիման վրա:

Տեղաբաշխողն առաջնորդվում է բացառապես Թողարկողի կողմից ներկայացված տեղեկատվությամբ, այդ թվում՝ աուդիտի ենթարկված ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա:

Տեղաբաշխողի կողմից չի իրականացվել Թողարկողի վերաբերյալ Ազդագրում ներկայացված տեղեկությունների իսկության և/կամ ճշմարտացիության ստուգմանն ուղղված լրացուցիչ գործողություն: Ազդագրի բոլոր բաժինները, մասնավորապես՝ Բիզնեսի համառոտ նկարագրությունը, Թողարկողի գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները, Թողարկողի ամփոփ ֆինանսական տվյալները, Շահույթի կանխատեսումները և այլն, շարադրել է Թողարկողը, Տեղաբաշխողը տրամադրել է, ըստ անհրաժեշտության, զուտ տեխնիկական աջակցություն:

Սույն ազդագրում ներկայացված տեղեկատվությունը, բացառությամբ անկախ աուդիտորի կողմից աուդիտի ենթարկված տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների, չի ենթարկվել աուդիտորական ստուգման: Ինչպես նաև, ներկայացված տվյալների համար աղբյուր չեն հանդիսացել երրորդ կողմերից ստացված խորհրդատվությունը և/կամ տեղեկատվությունը, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ուղղակիորեն առկա է նշում, որ տեղեկատվությունը ստացված է երրորդ կողմից:

2023թ. Կազմակերպությունում անցկացվել է համալիր հարկային ստուգում, որի արդյունքում խախտումներ չեն հայտնաբերվել:

1.1. Տեղեկատվություն Թողարկողի և նրա գործունեության վերաբերյալ

Թողարկողի լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝

«ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ
փակ բաժնետիրական ընկերություն

ռուսերեն՝ «КАМУРДЖ» УНИВЕРСАЛЬНАЯ КРЕДИТНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ
Закрытое Акционерное Общество.
անգլերեն՝ “KAMURJ” UNIVERSAL CREDIT ORGANIZATION Closed Joint-Stock
Company.

Թողարկողի կրճաք ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ

ռուսերեն՝ «КАМУРДЖ» УКО ЗАО

անգլերեն՝ “KAMURJ” UCO CJSC

Թողարկողի պետական գրանցման վայրն է՝

ՀՀ, ք.Երևան 0033, Կալենցի 11, գրանցման համարը՝ 31:

Թողարկողի գրանցվելու վայրն է՝

ՀՀ, ք.Երևան 0033, Կալենցի 11:

Կապի միջոցները՝

հեռ.՝ (+374 11) 27 00 00

էլ. փոստ՝ info@kamurj.am,

ինտերնետային կայք՝ www.kamurj.am:

Թողարկողի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

Պարտատոմսերում ներդրումների հետ կապված հարցերի դեպքում ներդրողները կարող են կապ հաստատել Կազմակերպության ֆինանսական տնօրեն – գլխավոր հաշվապահ Ա.Սահակյանի հետ հետևյալ հեռախոսահամարով՝ +374 11 270000 (ներքին՝ 320, 203), էլ. փոստ՝ accounting@kamurj.am:

1.1.1. Կազմակերպության համառոտ նկարագիրը

«ԿԱՄՈՒՐՋ»-ի պատմությունը սկսվում է 1998թ.-ից, երբ «Փրկեք Երեխաներին» կազմակերպությունը Հայաստանում նախաձեռնեց միկրոֆինանսական ծառայությունների մատուցման ծրագիր: 2000թ.-ին «Փրկեք Երեխաներին» (Save the Children Federation Inc.) կազմակերպության կողմից հիմնադրվեց Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը, որին նույն թվականին փոխանցվեց նաև CRS ամերիկյան կազմակերպության կողմից երկու տարի առաջ սկսված միկրոֆինանսական մեկ այլ ծրագրի շարունակման իրավունքը: Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը 2010թ. ապրիլի 27-ին ստեղծեց «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ-ն (ՀՀ ԿԲ լիցենզիա N 31), որը և շարունակեց հիմնադրամի միկրոֆինանսական ծառայությունների մատուցումը: 2012թ. փետրվարի 21-ին «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ-ի վերակազմավորման արդյունքում ստեղծվեց «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն:

Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը 31.12.2024 թ.-ի դրությամբ կազմել է 5,000,000,000 ՀՀ դրամ, որը բաժանված է 20,000 հատ սովորական բաժնետոմսերի (տեղաբաշխված բաժնետոմսեր), յուրաքանչյուր բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 250,000 ՀՀ դրամ: «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի միակ բաժնետեր է հանդիսանում «ԱԺՈՆՍ ՖԻՆՈՆՍ» ՓԲԸ-ն:

Կազմակերպության առաքելությունն է տրամադրել մատչելի ֆինանսական և գործարարության աջակցմանն ուղղված այլ ծառայություններ ցածր եկամուտ ունեցող ընտանիքներին, նաև գերփոքր և փոքր ձեռներեցությամբ զբաղված անձանց՝ նրանց սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման նպատակով:

Կազմակերպության տեսլականն է դառնալ Հայաստանի առաջատար միկրոֆինանսական կազմակերպություն՝ աջակցելով կարիքավոր ընտանիքներին, գերփոքր և փոքր ձեռներեցությանը՝ ապահովելով կայուն և երկարաժամկետ հնարավորություններ գյուղական և քաղաքային վայրերում մատչելի ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ծառայություններ ստանալու համար:

Կազմակերպության արժեքներն ու առաջնահերթություններն են՝

- Նվիրվածություն առաքելությանը
- Հաճախորդների կարիքների բավարարում
- Արժանավայել հարաբերություններ
- Բարձրորակ ծառայություններ
- Մշտական կատարելագործում
- Կատարելիություն
- Թիմային աշխատանք
- Արհեստավարժություն
- Պատասխանատվություն
- Թափանցիկություն

1.1.2. Բիզնեսի համառոտ նկարագիրը

1998 թվականի մայիսին սկիզբ դրվեց «ԿԱՄՈՒՐՋ»-ի պատմությանը, երբ Սիսիանում բացվեց առաջին գրասենյակը՝ Micro-F ծրագրի շրջանակում, որը իրականացվում էր Save the Children Federation Inc.-ի կողմից: Նույն տարվա օգոստոսին ծրագիրը ընդլայնվեց, և գրասենյակ բացվեց նաև Երևանում:

1999 թվականի սեպտեմբերին Վանաձորում մեկնարկեց «ԿԱՄՈՒՐՋ» ծրագիրը: Նույն թվականի դեկտեմբերին ծրագրի տարածումը շարունակվեց՝ բացելով գրասենյակ Գյումրիում:

2000 թվականի ապրիլին հիմնադրամը պետական գրանցում ստացավ, իսկ սեպտեմբերին իրականացվեց երկու խոշոր ծրագրերի՝ Save the Children Federation Inc.-ի և CRS-ի միավորումը, որն էլ հիմք դարձավ հետագա կայուն զարգացման համար:

2002 թվականի հոկտեմբերին գրասենյակ բացվեց Իջևանում, և այդ ժամանակից սկսած հիմնադրամը սկսեց ընդլայնել իր առաքելությունն ու գործունեության շրջանակը: 2004 թվականի օգոստոսին արդեն գործարկվեցին նոր գրասենյակներ Բերդում և Նոյեմբերյանում, իսկ 2005 թվականի հուլիսին՝ Մարտունիում:

2010 թվականի ապրիլին հիմնադրվեց «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ-ն, որը մեկ տարի անց՝ 2011 թվականի հունիսին, ընդգրկվեց «Հաբիթաթ ֆոր Հյումենիթի Արմենիա» հիմնադրամի ծրագրին: 2012 թվականի փետրվարին ընկերությունը դարձավ փակ բաժնետիրական ընկերություն՝ վերանվանվելով «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ:

Նույն թվականի մայիսին միաժամանակ բացվեցին գրասենյակներ Վարդենիսում, Եղեգնաձորում և Կապանում: 2012 թվականի սեպտեմբերին կազմակերպությունը ընդգրկվեց նաև «Գյուղական ֆինանսավորման Կառույց-ԾԻԳ»-ի ծրագրում:

2013 թվականին շարունակվեց տարածքային աճը. ապրիլին բացվեց Գորիսի, մայիսին՝ Գավառի, իսկ հունիսին՝ Տաշիրի գրասենյակը: 2014 թվականի դեկտեմբերին գործարկվեցին գրասենյակներ Հրազդանում և Ապարանում, ինչպես նաև բացվեց ընկերության նոր գլխամասային գրասենյակը:

2017 թվականի մարտին «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի տնօրեն նշանակվեց Ալեքսանդր Տերյանը՝ նոր ղեկավարությամբ շարունակելով ընկերության կայուն աճը:

2021 թվականի հոկտեմբերին ընկերության գլխավոր գրասենյակը տեղափոխվեց նոր հասցե՝ Երևան, Կալենցի փողոց 11: Նույն ժամանակաշրջանում ՀՀ Կենտրոնական բանկում գրանցվեց նաև ընկերության «Մալաթիա» մասնաճյուղը՝ Սեբաստիա 123 հասցեում:

2024թ. դեկտեմբերի 4-ին Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամի և «Աժոնս Ֆինոնս» փակ բաժնետիրական ընկերության միջև կնքվեց Ընկերության բաժնետոմսերի առքուվաճառքի պայմանագիր, որը գրանցվեց 2025թ. հունվարի 22-ին:

«Աժոնս Ֆինոնս» ՓԲԸ-ի նշանակալից բաժնետերերն է Ընկերության տնօրեն Ալեքսանդր Տերյանը, որին պատկանում է տվյալ ընկերության ծայների իրավունք տվող բաժնետոմսերի 96%-ը:

«ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն ընդգրկված է «Հազարամյակի Մարտահրավեր Հիմնադրամ-Հայաստան»-ի «Ջրից դեպի շուկա» ծրագրի վարկային բաղադրիչի, «Գյուղական ֆինանսավորման Կառույց-ԾԻԳ»-ի, «Հաբիթաթ ֆոր Հյումենիթի Արմենիա» հիմնադրամի ծրագրերում: Կազմակերպության գործունեությունը ֆինանսավորվում է նաև միջազգային մի շարք այլ կազմակերպությունների կողմից:

«ԿԱՄՈՒՐՁ»-ն իր բազմամյա գործունեության ընթացքում մշտապես աջակցել է գերփոքր և փոքր ձեռներեցությանը զբաղվող անձանց, մանր ֆերմերային տնտեսություններին, նպաստել Հայաստանում առավել խոցելի ընտանիքների ֆինանսական անվտանգությանը և բարեկեցությանը:

«ԿԱՄՈՒՐՁ»-ը գործունեություն է ծավալում 1998 թվականից, որի ընթացքում սպասարկել է ավելի քան 100 հազար ընտանիքի:

1.1.3. Ակտիվների համարժեքությունը և պիտանելիությունը

Համաձայն 2024թ.-ի աուդիտի ենթարկված հաշվետվությունների, Կազմակերպության զուտ շահույթը կազմել է ավելի քան 715 մլն. ՀՀ դրամ, կապիտալի շահութաբերությունը (զուտ շահույթի հարաբերությունը կապիտալի միջին մեծությանը)՝ 9.28%, ակտիվների շահութաբերությունը՝ 4.42%: Լևերիջի գործակիցը (ընդհանուր պարտավորությունների հարաբերությունն ընդհանուր կապիտալին) կազմել է 1:

Կազմակերպության ակտիվները 31.12.2024թ.-ի դրությամբ նախորդ տարվա համեմատ աճել են 0.38%-ով կամ մոտ 62.1 մլն ՀՀ դրամով, իսկ պարտավորությունները նվազել են 7.44%-ով կամ 653.4 մլն ՀՀ դրամով: Դիտարկվող ժամանակահատվածում Կազմակերպության վարկային պորտֆելը գրանցել է 1.63%-ի կամ 251 միլիոն ՀՀ դրամի աճ:

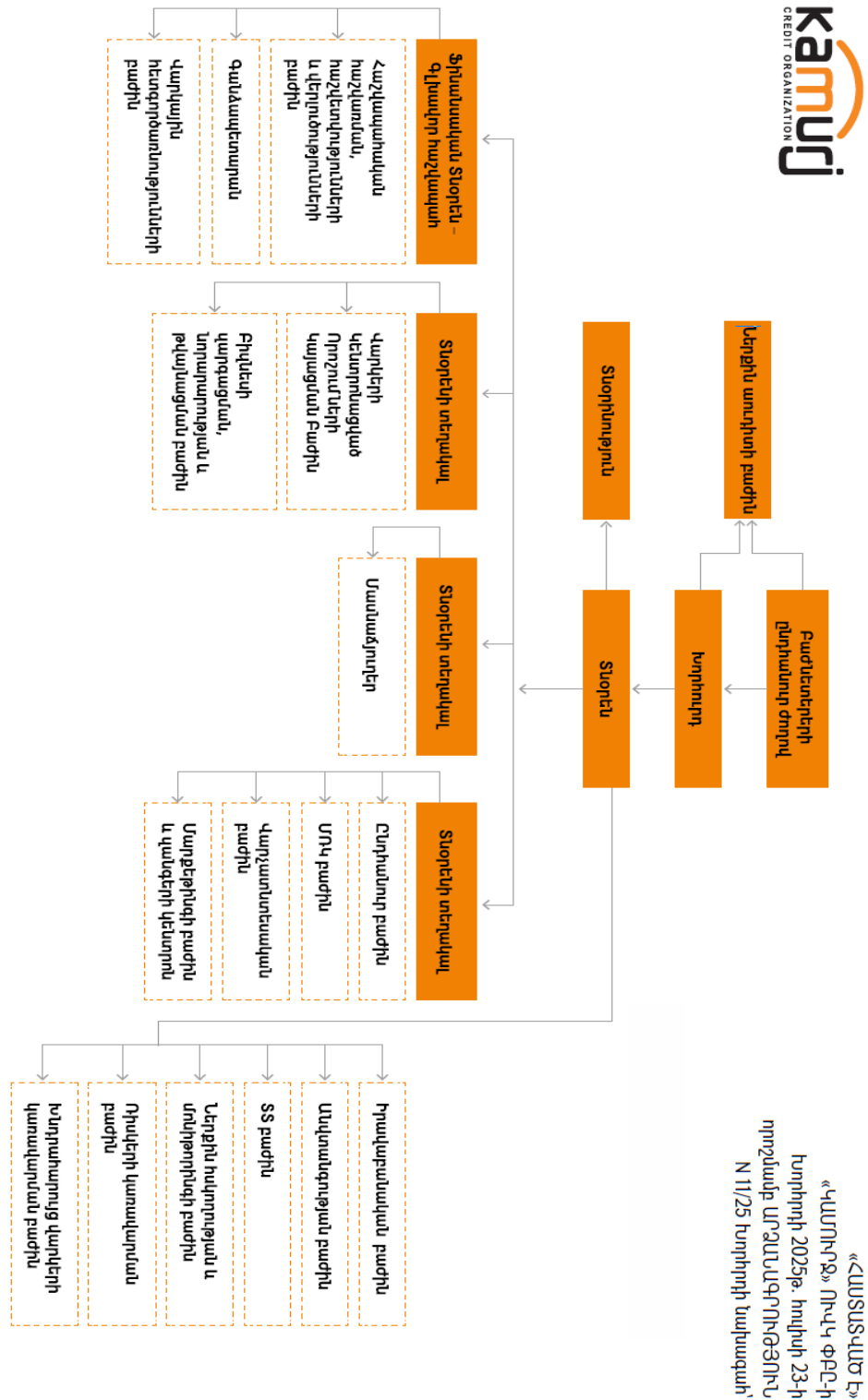
Ստորև ներկայացվում է Կազմակերպության ակտիվների ամփոփ բնութագիրը.

հազ. ՀՀ դրամ

	2024թ.	2023թ.	2022թ.
Ակտիվներ, այդ թվում՝	16,200,400	16,138,340	15,452,583
Եկամտաբեր ակտիվներ, այդ թվում՝	15,686,356	15,459,125	14,803,004
Հաճախորդներին տրված	15,644,244	15,393,372	13,710,914
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	42,112	65,753	55,663
Ներդրումային արժեթղթեր	-	-	-
Պահանջներ բանկերի նկատմամբ	-	-	1,036,427
Եկամտաբեր ակտիվների տեսակարար կշիռը ընդհանուր ակտիվներում	96.83%	95.79%	95.80%

1.1.4. Կազմակերպության կազմակերպչական կառուցվածքը

Կազմակերպության ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքը հետևյալն է.

1.2. Թողարկողին և պարտատոմսերին առնչվող ռիսկերի համառոտ նկարագիրը

Ինչպես բոլոր տնտեսվարող սուբյեկտները, Կազմակերպությունն իր գործունեության ընթացքում բախվում է տարբեր ռիսկային գործոնների հետ: Ներդրողները մինչև պարտատոմսերում ներդրում կատարելու մասին որոշում ընդունելը պետք է տեղյակ լինեն այդ ներդրման հետ կապված ռիսկերի մասին:

Ընդհանուր առմամբ, պարտատոմսերում ներդրում կատարողները բախվում են ինչպես թողարկող կազմակերպության գործունեության հետ կապված, այնպես էլ ֆինանսական շուկայում տիրող իրավիճակից առաջացող ռիսկերի և պարտատոմսերի հետ կապված ռիսկերի հետ:

1.2.1. Թողարկողին առնչվող ռիսկեր

Կազմակերպության գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումն Կազմակերպությունը իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Կազմակերպության շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Կազմակերպության յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Կազմակերպության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Կազմակերպությունը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Կազմակերպության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի իրականացման և վերահսկման, ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման համար: Տնօրենը պատասխանատվություն է կրում նաև Կազմակերպության իրացվելիության ռիսկի և ֆինանսավորման ռիսկի համար:

Վարկային կոմիտեն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում վարկերի տրամադրման գործընթացում ռիսկերի կառավարման համար:

Կազմակերպության կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը Կազմակերպության խորհրդի կողմից հաստատված ստուգումների պլանին համապատասխան յուրաքանչյուր տարի վերստուգման է ենթարկվում Կազմակերպության ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, ով ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Կազմակերպության գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժնի իրականացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ, այնուհետև ներկայացնում Կազմակերպության Խորհրդին և Բաժնետիրոջը:

Թողարկողի բնականոն գործունեությանը սպառնացող ռիսկեր կարող են առաջացնել նաև արտաքին գործոնները, որոնք թողարկողից անկախ են: Նման ռիսկերից զերծ մնալու կամ հետևանքները նվազեցնելու նպատակով Թողարկողը մշակում է գործունեության անընդհատության ապահովման և արտակարգ իրավիճակներում գործելու ընթացակարգեր: Թողարկողի գործունեությանն առնչվող ռիսկերը կարող են հանգեցնել պարտատոմսերի գնի նվազմանը:

Կազմակերպության ֆինանսատնտեսական գործունեության արդյունքները գնահատելու համար ներդրողները կարող են օգտվել Թողարկողի ինտերնետային կայքում հրապարակվող ֆինանսական հաշվետվություններից՝ www.kamurj.am:

Թողարկողի կողմից որպես առավել էական ռիսկեր են դիտարկվում.

Պարտքային (վարկային) ռիսկը: Կազմակերպության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, ինչը Կազմակերպությանը կարող է հանգեցնել ֆինանսական կորուստների: Այն Կազմակերպության առանցքային ռիսկն է և հիմնականում բխում է վարկային գործառնություններից (վարկերի տրամադրումից):

ՖՀՄՍ համաձայն պատրաստված ֆինանսական հաշվետվությունների կազմակերպության վարկային պորտֆելի համախառն հաշվեկշռային արժեքը 31.12.2024թ-ի դրությամբ կազմում է 16.16 մլրդ դրամ, որի կազմում Չաշխատող վարկերի կշիռը կազմում է 1.45%: ՀՀ ԿԲ կանոնակարգերի համաձայն Ընդհանուր կապիտալի համարժեքության (ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների հարաբերակցություն) նորմատիվային ցուցանիշը 31.12.2024թ. դրությամբ կազմել է 61.1%, որը էականորեն բարձր է թույլատրելի նվազագույն (10.0%) չափից:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Կազմակերպության՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ:

հազ. ՀՀ դրամ

	31.12.2024 (աուդիտ անցած)	31.12.2023 (աուդիտ անցած)	31.12.2022 (աուդիտ անցած)
Ոչ ժամկետանց (բարձր)	15,595,136	15,372,063	13,681,655
Ժամկետանց՝			
-1-30 օր ժամկետանց (ստադարտ)	131,675	276,788	265,472
-31-90 օր ժամկետանց (ոչ ստադարտ)	200,252	67,661	78,951
-90 օրից ավել ժամկետանց (չաշխատող)	234,320	158,206	152,441
Ընդամենը ժամկետանց վարկեր	566,247	502,655	496,865
Ըդամենը համախառն վարկեր	16,161,383	15,874,718	14,178,520
Հնարավոր կորուստների պահուստ	(517,139)	(481,346)	(467,606)
Ընդամենը զուտ վարկեր	15,644,244	15,393,372	13,710,914
Խնդրահարույց վարկեր/Վարկային պորտֆել	3.50%	3.17%	3.50%

հազ. ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2024թ.			31 դեկտեմբերի 2023թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
Գյուղատնտեսական վարկեր	4,432,306	(123,380)	4,308,926	4,801,735	(183,745)	4,617,990

Բիզնես վարկեր	1,397,659	(86,569)	1,311,090	1,949,710	(48,498)	1,901,212
Հիփոթեքային վարկեր	5,142,454	(63,265)	5,079,189	5,033,930	(35,555)	4,998,375
Սպառողական վարկեր	3,071,697	(185,758)	2,885,939	2,742,312	(171,188)	2,571,124
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	2,117,267	(58,167)	2,059,100	1,347,031	(42,360)	1,304,671
Ընդամենը հաճախորդների ն տրված վարկեր	16,161,383	(517,139)	15,644,244	15,874,718	(481,346)	15,393,372

Իրացվելիության ռիսկը: Իրացվելիության ռիսկը կապված է Կազմակերպության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Կազմակերպությունը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Ստորև ներկայացվում է 2023 և 2024թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների.

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1 – 5 տարի	5 տարուց ավել	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Վարկեր և փոխառություններ	140,859	3,351,946	4,158,735	1,593,022	9,244,562	7,716,993
Այլ պարտավորություններ	15,681	122,644	-	-	138,325	138,325
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,584	63,737	63,967	-	136,288	121,206
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
	165,124	3,538,327	4,222,702	1,593,022	9,519,175	7,976,524

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1 – 5 տարի	5 տարուց ավել	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Վարկեր և փոխառություններ	167,489	2,873,058	5,106,800	1,829,205	9,976,552	8,389,974
Այլ պարտավորություններ	21,943	107,918	-	-	129,861	129,861
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,584	57,549	97,879	-	164,012	139,519
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ						
	198,016	3,038,525	5,204,679	1,829,205	10,270,425	8,659,354

Շուկայական ռիսկ: Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները:

Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի Կազմակերպությունը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

Միջին տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2024թ.		2023թ.	
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսաբեր ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	18.9	13.4	17.7	12.0
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
Վարկեր և պարտավորություններ	8.4	8.2	7.1	7.8

Տոկոսադրույքի ռիսկը: Այս ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Կազմակերպության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթային ռիսկը, որը սահմանվում է որպես փոխարժեքի փոփոխության հետևանքով Կազմակերպության ֆինանսական արդյունքների և կապիտալի վրա ունեցած բացասական ազդեցության ռիսկ:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպության ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատում մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

	31 դեկտեմբերի 2024թ.		31 դեկտեմբերի 2023թ.	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	+5	(15,397)	+5	(10,238)
Եվրո	+5	32	+5	140

Գործընկերոջ ռիսկի սահմանաչափն իրենից ներկայացնում է մեկ ֆինանսական հաստատության գծով ռիսկի առավելագույն չափը, որը Կազմակերպությունը կարող է ունենալ:

Հարկ է նշել, որ «Ֆասթ Բանկ» ՓԲԸ կողմից Կազմակերպության միակ բաժնետեր «ԱՇՈՆՍ ՖԻՆՈՆՍ» ՓԲԸ-ին տրամադրված վարկի պայմանագրում առկա սահմանափակումները (քովենանտները) կարող են որոշակի ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության որոշումների վրա, մասնավորապես՝ անհրաժեշտ է բանկի համաձայնությունը կապիտալի քառապատիկը գերազանցող միջոցների ներգրավման, ներգրավված միջոցների վաղաժամկետ մարման, վարկային պորտֆելի օտարման դեպքում: Սահմանված են գործառնական արդյունավետության նվազագույն, վարկային պորտֆելի ռիսկի առավելագույն մակարդակներ:

Կախված ռիսկի ծագման աղբյուրից՝ գործընկերոջ ռիսկը կարելի է տրոհել ռիսկերի հետևյալ տեսակների՝ մայր գումարի կորստի ռիսկ, փոխարինման ռիսկ, առաջին վճարողի ռիսկ և վճարման ռիսկ, թողարկողի ռիսկ:

Մայր գումարի կորստի ռիսկը դրամական այն միջոցների կորստի ռիսկն է, որոնք Ընկերությունը գործընկերոջը տրամադրել է որպես վարկ կամ ստացվելիք փոխանցման դիմաց կանխավճար/փոխանցում և որոնք գործընկերը չի վերադարձրել կամ հետ չի վճարել ժամանակին՝ պայմանագրով սահմանված ամբողջ գումարի չափով (գործընկերոջ դեֆոլտ): Մայր գումարի կորստի ռիսկը հավասար է վճարման/փոխանցման ենթակա դրամական միջոցներին՝ գործարքի

գումարին, եթե գործարքը նախատեսվում է կատարել մեկ փոխանցումով, կամ համապատասխան մնացորդային գումարին, եթե գործարքը նախատեսվում է կատարել մի քանի փոխանցումներով:

Փոխարինման ռիսկը վնասի այն չափն է, որը հավասար է տվյալ գործարքը շուկայում համարժեք գործարքով փոխարինման հետևանքով կրած ծախսերին: Փոխարինման ռիսկն առկա է այն դեպքերում, երբ Ընկերությունն ունի գործընկերոջից որոշակի ժամանակ հետո ստացվելիք դրամական հոսքեր:

Առաջին վճարողի ռիսկ և վճարման ռիսկ: Հաճախ իմաստ ունի տարանջատել այս երկու կատեգորիաները, քանի որ որոշ գործառնությունների գծով գործընկերոջ ռիսկը տարբեր է գործարքի կյանքի ընթացքում: Այն գործարքների դեպքում, երբ կողմերից երկուսն էլ փոխանակում են դրամական հոսքեր, ռիսկն ավելի բարձր է գործարքով նախատեսվող վճարումների իրականացման օրը (երբ Ընկերությունն իրականացնում է վճարումն առանց ստանալու հաստատումը, որ գործընկերոջ հանդիպակաց վճարումը հաշվեգրված է), քան վճարումների օրվան նախորդող ժամանակաշրջանում, երբ Ընկերությունը հնարավորություն ունի զերծ մնալ իր վճարումների կատարումից, եթե ակնհայտ է, որ գործընկերը չի կատարելու իր վճարումը:

Թողարկողի ռիսկ: Գործընկերոջ ռիսկի համատարած օգտագործվող ենթակատեգորիա է հանդիսանում թողարկողի ռիսկը, որը սահմանվում է որպես արժեթուղթ թողարկողի դեֆոլտի կամ սնանկության հետևանքով հնարավոր կորստի հավանականություն:

Ընդհանուր փնտրության ռիսկեր, երբ ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վատթարացումը կարող է բացասաբար ազդել Կազմակերպության գործունեության վրա, մասնավորապես կարող է ուղեկցվել Կազմակերպության կողմից սպասվող եկամուտների նվազմամբ և շահույթի պլանային ցուցանիշի մակարդակի ապահովման դժվարություններով:

Միաժամանակ, Կազմակերպությունը ենթարկվում է ռազմաքաղաքական և միջազգային հարաբերությունների ռիսկերին, որոնք կարող են առաջանալ տարածաշրջանում անվտանգության լարվածության աճից կամ հնարավոր հակամարտություններից:

Ներդրողները պետք է նաև հաշվի առնեն ՀՀ վերազգային ներկա և ապագա անդամակցության հնարավոր փոփոխությունները, ներառյալ ԵԱՏՄ անդամակցությունից դուրս գալու ռիսկը, որոնք կարող են ազդել Կազմակերպության գործունեության իրավական ու տնտեսական միջավայրի վրա:

Բացի այդ, ռազմաքաղաքական և միջազգային հարաբերությունների ռիսկերը, ինչպես նաև ՀՀ տնտեսության մեջ մեծ կշիռ ունեցող երկրների (օրինակ՝ ՌԴ և այլն) հետ հարաբերությունների վատթարացումը, կարող են բացասաբար անդրադառնալ երկրի մակրոտնտեսական իրավիճակի վրա, մասնավորապես Թողարկողի շահառուների բիզնեսի և, հետևաբար, ազդել Կազմակերպության սպասվող եկամուտների, շահույթի ցուցանիշների և թողարկված պարտատոմսերի գրավչության ու իրացվելիության վրա:

Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը, որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կարող են ազդել ինչպես Կազմակերպության գործունեության և շահառու կազմակերպությունների վրա, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա:

Մրցակցային ռիսկ, որն առաջանում է ՀՀ ֆինանսական, մասնավորապես՝ վարկային ծառայությունների շուկայում անընդհատ սրվող մրցակցության պայմաններում, ինչն էլ իր ազդեցությունն է ունենում Կազմակերպության ֆինանսական ցուցանիշների վրա, որի պատճառով Թողարկողը չի կարող երաշխավորել պլանավորված շահույթի ստացումը:

Գործառնական ռիսկ: Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Կազմակերպության ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ

վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Ընկերության նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Կլիմայական ռիսկ: Կազմակերպությունը և նրա հաճախորդները ապագայում կարող են բախվել կլիմայի հետ կապված զգալի ռիսկերի: Այս ռիսկերը ներառում են ֆինանսական կորստի սպառնալիքը և անբարենպաստ ոչ ֆինանսական ազդեցությունները, որոնք ներառում են կլիմայի փոփոխության քաղաքական, տնտեսական և բնապահպանական արձագանքները:

Արտադրանքի իրացվելիության ռիսկ: ՀՀ-ում գյուղատնտեսության բնագավառին բնորոշ ռիսկերից է գյուղատնտեսական արտադրանքի իրացման ռիսկը, որը առավելապես պայմանավորված է ՀՀ-ից արտաքին շուկաներ դուրս գալու սահմանափակ հնարավորությամբ, ինչպես նաև ՀՀ ներմուծվող գյուղմթերքների ծավալների և գնի հետ: Սա կարող է անմիջական ազդեցություն ունենալ Թողարկողի վրա՝ որպես գյուղատնտեսական ոլորտի վարկատու:

1.2.2. Թողարկվող պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր

Ցանկացած տնտեսվարող սուբյեկտի, այդ թվում՝ վարկային կազմակերպությունների պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ: Ներդրողը պետք է ուշադիր դիտարկի ստորև շարադրված ռիսկերի ամփոփ նկարագրությունը և Ազդագրի մեջ տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերի գնելու որոշումն ընդունելը:

Կազմակերպությունը խուսափել է Ազդագրում ներկայացված ցուցանիշների, կանխատեսումների և տեղեկատվության մեկնաբանություններից, որպեսզի ներդրողն ինքնուրույն ուսումնասիրի դրանք՝ պարտատոմսեր գնելու կամ չգնելու որոշում կայացնելու համար:

Ներդրողը պետք է գիտակցի, որ Թողարկողի ֆինանսատնտեսական գործունեության վրա բացասական ազդեցություն ունեցող ռիսկերի հետևանքով պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը կապված գնի անկման և շուկայում իրացվելիության հետ: Թողարկված պարտատոմսերը շրջանառության ժամկետի ընթացքում կարող են բացասական փոփոխությունների ենթարկվել տնտեսական վիճակի անբարենպաստ փոփոխությունների

հետևանքով, ուստի Թողարկողը չի կարող երաշխավորել, որ ներդրողը ցանկացած պահի կարող է իրացնել պարտատոմսերը երկրորդային շուկայում իր համար շահավետ գնով: Այնուամենայնիվ, Թողարկողը տեղեկացնում է նաև, որ իր գործունեությամբ նպաստելու է պարտատոմսերի շուկայի զարգացմանն՝ ակտիվություն ցուցաբերելով պարտատոմսերի թողարկման և ֆոնդային բորսայում դրանց ցուցակման շնորհիվ:

Հնարավոր ռիսկերի շարքում կարելի է նշել.

Պարտատոմսերի իրացվելիության ռիսկը, որը կարող է առաջանալ շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության կամ Թողարկողի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով: Արդյունքում՝ պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը և ներդրողը ստիպված լինի իրացնել պարտատոմսերն ավելի ցածր գնով, քան ձեռք բերման գինը:

Կազմակերպությունը պարտատոմսերի իրացվելիության բարձրացման համար նախատեսում է վերջիններիս օժտել որոշակի ներդրումային որակներով, այն է՝ շուկա ստեղծողի (market maker) միջոցով ապահովել պարտատոմսերի իրացվելիությունը: Այնուամենայնիվ, Թողարկողը չի կարող երաշխավորել, որ իր կողմից թողարկված պարտատոմսերը դրանց շրջանառության ժամկետի ընթացքում ներդրողները ցանկացած պահի կարող են իրացնել կամ ձեռք բերել երկրորդային շուկայում (կարգավորվող շուկայում) իրենց համար ֆինանսապես շահավետ գնով:

Ինչպես նաև ցանկանում ենք տեղեկացնել, որ շուկա ստեղծողի մշտական առկայության ապահովման ռիսկ ևս կա, ինչը կարող է ուղղակիորեն ազդել պարտատոմսերի իրացվելիության վրա:

Արտարժույթային ռիսկը: Ներդրողը կարող է կրել նաև փոխարժեքների տատանման հետ կապված կորուստներ ՀՀ դրամի և արտարժույթի փոխանակման ժամանակ: Ուստի, այս իմաստով արտարժույթային ռիսկ կարող են կրել այն ներդրողները, ովքեր իրենց դրամական միջոցները սույն պարտատոմսերում ներդնելու նպատակով ստիպված կլինեն իրենց ֆինանսական միջոցները փոխարկել այլ արժույթներից ՀՀ դրամի:

Տոկոսադրույքի ռիսկը: Շուկայում գործող տոկոսադրույքների փոփոխության հետևանքով պարտատոմսերում ներդրողների կորուստներ կրելու վտանգն է, որը կարող է հետևանք լինել շուկայում գործող տոկոսադրույքների կտրուկ փոփոխության, այն կարող է ազդել ինչպես պարտատոմսի գնի, եկամտաբերության, այնպես էլ դրանց գրավչության և իրացվելիության վրա:

Պարտատոմսերի գները գտնվում են հակադարձ կախվածության մեջ տոկոսադրույքների մակարդակից, այսինքն՝ տոկոսադրույքների մակարդակի բարձրացումն այլ հավասար պայմաններում կարող է հանգեցնել պարտատոմսերի գնի անկմանը և հակառակը:

Կենտրոնական բանկի կողմից վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի հնարավոր բարձրացումը կարող է հանգեցնել թողարկված պարտատոմսերի գրավչության նվազմանը, ինչը, իր հերթին, կարող է բացասաբար ազդել դրանց իրացվելիության և ներդրողների սպասվող եկամտաբերության վրա:

Վարկային/դեֆոլտի ռիսկ: Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատոմսեր ձեռք բերելիս իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը:

Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը, որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կազդեն ինչպես Կազմակերպության գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Միաժամանակ հարկ է նշել, որ փոփոխությունները կարող են ազդել նաև պարտատոմսերի գրավչության և արդյունքում՝ իրացվելիության վրա:

Համաձայն գործող օրենսդրության՝ 2025 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 2027 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ցուցակված (առևտրին թույլատրված) պարտատոմսերից մինչև 2027 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ստացված տոկոսները կամ մարելիս զեղչի ձևով ստացվող եկամուտները, ազատվում են եկամտային հարկից: Ապագա օրենսդրական փոփոխությունները կարող են վերացնել կամ սահմանափակել այս արտոնությունը, ինչի հետևանքով պարտատոմսերի

եկամուտը կարող է ենթարկվել եկամտային հարկման՝ նվազեցնելով դրանց գրավչությունը և իրացվելիությունը:

Թողարկողը հարկ է համարում ընդգծել, որ ազդագիրը չպետք է դիտարկել որպես հարկային ուղղորտի խորհրդատվություն. այս առումով, ներդրողին հորդորում ենք ստանալ հարկային ուղղորտի մանսագետի խորհրդատվություն:

1.3. Թողարկողի գործունեության զարգացման և ֆինանսական վիճակի փոփոխության միտումները

Կազմակերպությունն իր գործունեությունն իրականացնում է որդեգրած ռազմավարությանը համաձայն: Կազմակերպության գործունեությունը մշտապես գտնվում է Կազմակերպության Խորհրդի և գործադիր մարմնի ուշադրության ներքո, որոնք օպերատիվ արձագանքում են շուկայական իրավիճակի փոփոխություններին՝ համապատասխանեցնելով Կազմակերպության կողմից առաջարկվող ծառայությունները և դրանց սակագները շուկայի պահանջներին:

31.12.2024թ.-ի դրությամբ Կազմակերպության ակտիվները նախորդ տարվա համեմատ աճել են 0.38%-ով կամ 62.1 մլն ՀՀ դրամով՝ կազմելով 16.2 մլրդ ՀՀ դրամ, իսկ 2023թ.-ի վերջի դրությամբ Կազմակերպության ակտիվները նախորդ տարվա նկատմամբ աճել էին 4.44%-ով կամ 685.8 մլն ՀՀ դրամով՝ կազմելով՝ 16.14 մլրդ ՀՀ դրամ:

31.12.2024թ.-ի դրությամբ Կազմակերպության պարտավորությունների ծավալը կազմել է 8.13 մլրդ ՀՀ դրամ՝ նախորդ տարվա համեմատ նվազելով 7.44%-ով կամ 653.4 մլն ՀՀ դրամով, իսկ 2023թ. վերջի դրությամբ Կազմակերպության պարտավորությունները նախորդ տարվա նկատմամբ աճել են 227 մլն ՀՀ դրամով կամ 2.65%-ով՝ կազմելով 8.79 մլրդ ՀՀ դրամ:

Կազմակերպության Սեփական կապիտալը 31.12.2024թ.-ի դրությամբ նախորդ տարվա համեմատ աճել է 715.4 մլն ՀՀ դրամով կամ 9.73%-ով և կազմել 8.07 մլրդ ՀՀ դրամ: Կազմակերպության Սեփական կապիտալը 31.12.2023թ.-ի դրությամբ նախորդ տարվա նկատմամբ աճել է 458.7 մլն դրամով կամ 6.65%-ով՝ կազմելով 7.35 մլրդ ՀՀ դրամ:

2024 թվականի ընթացքում Կազմակերպությունը գեներացրել է 715.4 մլն ՀՀ դրամի զուտ շահույթ, նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածում կազմել է 458.7 մլն ՀՀ դրամ: Կապիտալի և ակտիվների շահութաբերության ցուցանիշները 2024 թվականին կազմել են համապատասխանաբար՝ 9.28% և 4.42%:

Ընկերության 2025թ. 9 ամիսների զուտ շահույթը նախորդ տարվա նույն ժամանակահատվածի համեմատ աճել է 130 մլն (24.4 %), ակտիվները աճել են 2,616 մլն (16.1 %):

Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը 31.12.2024 թ.-ի դրությամբ կազմել է 5,000,000,000 ՀՀ դրամ, որը բաժանված է 20,000 հատ սովորական բաժնետոմսերի (տեղաբաշխված բաժնետոմսեր), յուրաքանչյուր բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 250,000 ՀՀ դրամ:

Վերջին 3 տարիների ընթացքում մինչև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից Ազդագրի գրանցման ներկայացնելու օր Կազմակերպությունը վճարել է շահութաբաժին 536,550 հազար ՀՀ դրամի չափով:

2025թ. հունիսի 30-ից մինչև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից Ազդագրի գրանցման ներկայացնելու օրն ընկած ժամանակահատվածում Թողարկողի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

Ազդագրի ԿԲ գրանցման ներկայացման օրվա դրությամբ Թողարկողի գործունեության համար անհրաժեշտ լիցենզիաներն ուժի մեջ են, Կազմակերպության դեմ չկան և չեն սպասվում էական դատական հայցեր, Կազմակերպությունը ներգրավված չէ ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա էական ազդեցություն ունեցող դատական, արբիտրաժային և (կամ)

վարչական վարույթներում, որոնք կարող են նյութական բացասական ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության ֆինանսական վիճակի կամ Կազմակերպության զարգացման հեռանկարների վրա:

հազ. ՀՀ դրամ

Ֆինանսական ցուցանիշներ	30.06.25 (աուդիտ չանցած)	31.12.24 (աուդիտ անցած)	31.12.23 (աուդիտ անցած)
Ակտիվներ	17,590,703	16,200,400	16,138,340
Պարտավորություններ	9,202,072	8,132,230	8,785,585
Կապիտալ	8,388,631	8,068,170	7,352,755

հազ. ՀՀ դրամ

Ֆինանսական ցուցանիշներ	30.06.25 (աուդիտ չանցած)	31.12.24 (աուդիտ անցած)	31.12.23 (աուդիտ անցած)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	1,076,691	2,052,488	1,686,810
Գործառնական եկամուտ	1,100,388	2,003,978	1,615,909
Զուտ շահույթ/վնաս	320,461	715,415	458,727

Հիմնական տնտեսական նորմատիվներ 30/06/2025թ. դրությամբ

Նորմատիվներ	Փաստացի մեծությունը	ՀՀ ԿԲ սահմանած նորմատիվի թույլատրելի մեծությունը	Հաշվետու եռամսյակում խախտումների թիվը
Վարկային կազմակերպության կանոնադրական կապիտալի նվազագույն չափը	5,000,000	150,000	Խախտում առկա չէ
Ընդհանուր (սեփական) կապիտալի նվազագույն չափը	8,376,095	1,000,000	Խախտում առկա չէ
Ն1 Ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների գումարների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը	56.4%	10.0%	Խախտում առկա չէ
Ն31 Մեկ փոխառուի գծով ռիսկի առավելագույն չափը	7.4%	25.0%	Խախտում առկա չէ
Ն51 պահանջի և գրավի արժեքի սահմանային հարաբերակցության առավելագույն չափի նորմատիվից շեղումը	5.3%	10.0%	Խախտում առկա չէ
Ն52 պահանջի և գրավի արժեքի սահմանային հարաբերակցության առավելագույն չափի նորմատիվից շեղումը	0.0%	5.1%	Խախտում առկա չէ

Պարտատոմսերի մեկից ավելի փուլերով տեղաբաշխում իրականացնելու դեպքում այդ փուլերի միջև ընկած ժամանակահատվածում վարկային կազմակերպության կողմից կանոնակարգի 14-ի 11-րդ կետով սահմանված հիմնական տնտեսական նորմատիվը (նորմատիվները) խախտելու դեպքում հաջորդ տեղաբաշխման (տեղաբաշխումների) իրականացումը սահմանափակվելու է:

1.4. Թողարկողի աուդիտն իրականացնող անձ

Կազմակերպության 2022թ. ֆինանսական հաշվետվությունների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացրել է «Էրնսթ և Յանգ» ՓԲԸ աուդիտորական կազմակերպությունը:

«Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ հասցեն է ՀՀ, ք. Երևան 0001, Հյուսիսային պող. 1, գրասենյակ 27, հեռ.՝ (+374 10) 500790:

2023-2024թթ. Ֆինանսական հաշվետվությունների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացրել է **«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն**, որի հասցեն է ՀՀ, ք. Երևան 0015, Գ. Լուսավորիչի 9, Երևան Պլազա Բիզնես Կենտրոն, հեռ.՝ (+374 10) 500964: Ինտերնետային կայք՝ www.grantthornton.am, «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինտերնեշնլի» անդամ:

Աուդիտի նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում ֆինանսական հաշվետվությունների էական անճշտություններից զերծ լինելու և միջազգային ստանդարտներին համապատասխանելու մասին: 2022-2024թթ. աուդիտորական ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են կից Հավելվածներում:

1.5. Թողարկողի կառավարման մարմնի անդամները, աշխատակիցները և բաժնետերերը

Թողարկողի կանոնադրությամբ սահմանված են Կազմակերպության կառավարման հետևյալ մարմինները՝

- ✓ **Բաժնետերերի ընդհանուր ժողով,**
- ✓ **Խորհուրդ,**
- ✓ **Տնօրեն**

Կազմակերպության Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովը Կազմակերպության կառավարման բարձրագույն մարմինն է: Կազմակերպության Խորհուրդն ընտրվում է Բաժնետերերի ընդհանուր ժողովի որոշմամբ՝ Կազմակերպության կանոնադրությանը համապատասխան:

Կազմակերպության կանոնադրության համաձայն՝ Կազմակերպությունը կարող է ունենալ Վերստուգող հանձնաժողով, սակայն համաձայն Կազմակերպության Խորհրդի 2025 թվականի հուլիսի 23-ի թիվ 11/25 արձանագրությամբ հաստատված վարչակազմակերպական կառուցվածքի՝ Կազմակերպությունը այժմ վերստուգող չունի:

Կազմակերպության Խորհուրդը բաղկացած է երեք անդամներից.

	Անուն Ազգանուն	Պաշտոն	Փորձառությունը
1.	Աշոտ Չաղարյան	Խորհրդի նախագահ	ավելի քան 25 տարի
2.	Վիկտորյա Տեր-Սարգիսովա	Խորհրդի անդամ	ավելի քան 20 տարի
3.	Լուիզա Իգրարյան	Խորհրդի անդամ	ավելի քան 25 տարի

Կազմակերպության ղեկավար անձինք են.

	Անուն Ազգանուն	Պաշտոն	Փորձառությունը
1.	Ալեքսանդր Տերյան	Տնօրեն	ավելի քան 30 տարի
2.	Ալեքսանդր Սահակյան	Ֆինանսական տնօրեն - Գլխավոր հաշվապահ	ավելի քան 25 տարի
3.	Էդգար Դավթյան	Տնօրենի տեղակալ	ավելի քան 20 տարի

4.	Կարեն Համբարձումյան	Տնօրենի տեղակալ	ավելի քան 20 տարի
5.	Արփինե Արշակյան	Տնօրենի տեղակալ	ավելի քան 20 տարի

Վերջին 3 տարիների ընթացքում Կազմակերպության Խորհրդի և ղեկավար անձանց կազմում կատարված փոփոխությունները ներկայացված են ստորև .

N	Ազգանուն Անուն	Պաշտոն	Ընդունման ամսաթիվ	Պաշտոնին նշանակման ամսաթիվ	Ազատման ամսաթիվ
1	Պողոսյան Գագիկ	Խորհրդի նախագահ	15/08/19	15/08/19	01/04/25
2	Սահակյան Հրայր	Խորհրդի անդամ	15/08/19	15/08/19	01/02/25
3	Հովհաննիսյան Հարություն	Խորհրդի անդամ	15/08/19	15/08/19	01/02/25
4	Իվանյան Վանիկ	Վերստուգող	20/11/19	04/12/19	30/06/25
5	Չաղարյան Աշոտ	Խորհրդի նախագահ	09/04/25	16/05/25	
6	Տեր-Սարգիսովա Վիկտորիա	Խորհրդի անդամ	02/04/25	19/03/25	
7	Իգրարյան Լուիզա	Խորհրդի անդամ	23/05/25	14/05/25	
8	Սահակյան Ալեքսանդր	Գլխավոր հաշվապահ	05/10/10	05/10/10	
9	Արշակյան Արփինե	Տնօրենի տեղակալ	05/10/10	17/01/11	
10	Դավթյան Էդգար	Տնօրենի տեղակալ	09/07/13	16/04/25	
11	Հմբարձումյան Կարեն	Տնօրենի տեղակալ	08/11/17	16/04/25	
12	Եղիազարյան Մարինե	Գլխավոր հաշվապահի տեղակալ	02/05/25	02/05/25	
13	Եմիշյան Հակոբ	Ներքին աուդիտի բաժնի ղեկավար	18/09/25	18/09/25	

Աշխատակիցների թիվը նշված ժամանակաշրջանների վերջի դրությամբ կազմել է.

	2024թ.	2023թ.	2022թ.
Աշխատակիցների ցուցակային թվաքանակը	198	205	205

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության միակ բաժնետեր էր հանդիսանում Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը:

2025թ-ի հունվարի 22-ից «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի միակ բաժնետեր է հանդիսանում «ԱԺՈՆՍ ՖԻՆՈՆՍ» ՓԲԸ-ն: «ԱԺՈՆՍ ՖԻՆՈՆՍ» ՓԲԸ-ն ստեղծվել է 2023թ. հոկտեմբերին

«ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈՒՎԿ առանցքային ղեկավար անձանց կողմից՝ տնօրեն՝ Ալեքսանդր Տերյան (նշանակալից մասնակից, որին պատկանում է ձայների իրավունք տվող բաժնետոմսերի 96%-ը), ֆինանսական տնօրեն-գլխավոր հաշվապահ՝ Ալեքսանդր Սահակյան, տնօրենի տեղակալ՝ Էդգար Դավթյան, տնօրենի տեղակալ՝ Արփինե Արշակյան, ներքին հսկողության բաժնի ղեկավար՝ Մուշեղ Ազատյան: Ընկերության գործունեության տեսակը ֆինանսական միջնորդությունն է: Ընկերության տնօրենը Ալեքսանդր Տերյանն է:

«ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ կանոնադրական կապիտալը 2025 թվականի հունիսի 30-ի դրությամբ կազմում է 5 000 000 000 (հինգ միլիարդ) ՀՀ դրամ, որը բաժանված է 20,000 (քսան հազար) հատ սովորական բաժնետոմսերի (տեղաբաշխված բաժնետոմսեր), յուրաքանչյուր բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 250,000 (երկու հարյուր հիսուն հազար) ՀՀ դրամ:

1.6. Թողարկողի թողարկած արժեթղթերի վերաբերյալ տեղեկություններ

Կազմակերպությունը նախկինում չի ունեցել պարտատոմսերի թողարկումներ:

1.7. Թողարկողի կողմից առաջարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ հիմնական տվյալները

Պարտատոմսերի տեսակը՝	անվանական արժեկտրոնային
Արժեկտրոնի վճարման պարբերականությունը՝	Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով
Պարտատոմսերի ձևը՝	ոչ փաստաթղթային
Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը՝	ոչ փոխարկելի
Պարտատոմսերի թողարկման արժույթը՝	ՀՀ դրամ
Պարտատոմսերի թողարկման ծավալը՝	մինչև 2,000,000,000 (երկու միլիարդ) ՀՀ դրամ, ընդ որում յուրաքանչյուր թողարկման պահի դրությամբ թողարկված պարտատոմսերի ընդհանուր անվանական արժեքը չպետք է գերազանցի Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը
Մեկ պարտատոմսի անվանական արժեքը՝	50,000 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամ
Պարտատոմսերի քանակը՝	Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով
Պարտատոմսերի թողարկման և տեղաբաշխման օրը՝	
Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը՝	
Պարտատոմսերի տոկոսադրույքը՝	
Պարտատոմսերի	Տեղաբաշխումից հետո արժեթղթերի առուվաճառքը երկրորդային

շրջանառության ձևը՝	շուկայում կարող է իրականացվել բացառապես կարգավորվող շուկայում:
--------------------	--

Կազմակերպության կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցներն օգտագործվելու են հաճախորդներին տրված գյուղատնտեսական և բիզնես վարկային պորտֆելի ընդլայման նպատակով:

Վերջնական պայմանների հրապարակման ձևը

Պարտատոմսերի թողարկման վերջնական պայմանները ենթակա են որոշման «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի կողմից, յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ:

Յուրաքանչյուր տրանշով թողարկվող պարտատոմսերի թողարկման վերջնական պայմանները ՀՀ ԿԲ են ներկայացվում և հրապարակվում հրապարակային տեղաբաշխումը սկսելուց առնվազն 3 (երեք) աշխատանքային օր առաջ: Թողարկման վերջնական պայմանները հրապարակվելու են Թողարկողի և Տեղաբաշխողի պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ www.kamurj.am և www.dimension.am:

1.8. Արժեթղթերի տեղաբաշխման գործընթացի համառոտ նկարագիրը

Պարտատոմսերը տեղաբաշխվելու են «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ (այսուհետ՝ Բորսա) տեղաբաշխման համակարգով՝ Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով՝ բացառությամբ Շուկա ստեղծողի և տեղաբաշխողի կողմից ձեռքբերման ենթակա պարտատոմսերի: Թողարկողի և Տեղաբաշխողի կողմից սահմանվում է պոտենցիալ Շուկա ստեղծողի և Տեղաբաշխողի կողմից ձեռքբերման ենթակա պարտատոմսերի ծավալ:

Յուրաքանչյուր տրանշով թողարկվող պարտատոմսերի թողարկման վերջնական պայմանները տեղաբաշխման օրվանից առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ հրապարակվելու են Թողարկողի, ինչպես նաև Տեղաբաշխողի պաշտոնական ինտերնետային կայքերում՝ համապատասխանաբար՝ www.kamurj.am, www.dimension.am:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերը առևտրի թույլատրելու նպատակով Թողարկողը 5 աշխատանքային օրում դիմելու է «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ: Հարկ է նշել, որ որոշակի հանգամանքներում կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերը առևտրի թույլատրման հայտը հնարավոր է չբավարարվի: Տեղաբաշխման ավարտից հետո կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն չստանալու դեպքում պարտատոմսերի թողարկումը և տեղաբաշխումը համարվում է չեղյալ: Չեղյալ համարելու վերաբերյալ Թողարկողի Խորհրդի որոշումն ուժի մեջ մտնելու պահից 2 օրվա ընթացքում ներդրողներին վերադարձվում են պարտատոմսերը ձեռք բերելու նպատակով վճարված և մինչ որոշման ուժի մեջ մտնելու օրը ներառյալ արժեկտրոնի հաշվեգրված գումարները:

1.9. Այլ էական տեղեկություններ

Թողարկողի ֆինանսական հաշվետվությունները հասանելի են Թողարկողի պաշտոնական կայքում՝ www.kamurj.am, ինչպես նաև Ազդագրին կից Հավելվածներում:

1.10. Թողարկողի ամփոփ ֆինանսական տվյալները

Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների և ներդրումային ընկերությունների համար

Հազար ՀՀ դրամ

Ցուցանիշի անվանումը	2025թ. 1-ին կիսամյակ (աուդիտ չանցած)	2024թ. 1-ին կիսամյակ (աուդիտ չանցած)	2024 (աուդիտ անցած)	2023 (աուդիտ անցած)
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	320,461	289,864	715,415	458,727
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն	8,228,401	7,497,687	7,710,463	7,123,392
Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE), % (տարեկանացված)	7.79%	7.73%	9.28%	6.44%
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	320,461	289,864	715,415	458,727
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	16,895,551	16,322,174	16,169,370	15,795,462
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA), % (տարեկանացված)	3.79%	3.55%	4.42%	2.90%
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	320,461	289,864	715,415	458,727
Գործառնական եկամուտ	1,100,388	986,470	2,003,978	1,615,909
Զուտ շահույթի մարժա (NPM), %	29.12%	29.38%	35.70%	28.39%
Գործառնական եկամուտ	1,100,388	986,470	2,003,978	1,615,909
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	16,895,551	16,322,174	16,169,370	15,795,462
Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU), %	13.03%	12.09%	12.39%	10.23%
Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն	16,895,551	16,322,174	16,169,370	15,795,462
Սեփական կապիտալի միջին մեծություն	8,228,401	7,497,687	7,710,463	7,123,392
Սեփական կապիտալի մուլտիպլիկատոր (EM)	2.05	2.18	2.10	2.22
Զուտ տոկոսային եկամուտ	1,076,691	987,374	2,052,488	1,686,810
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	16,381,877	15,562,600	15,572,740	15,131,064
Զուտ տոկոսային մարժա (NIM) (տարեկանացված)	13.14%	12.69%	13.18%	11.15%
Տոկոսային և կոմիսիոն եկամուտ	1,426,986	1,308,711	2,701,694	2,255,326
Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն	16,381,877	15,562,600	15,572,740	15,131,064
Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն, % (տարեկանացված)	17.42%	16.82%	17.35%	14.91%

Տոկոսային ծախսեր	-	-	633,788	557,334
Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր	-	-	7,716,993	8,389,974
Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր, %	-	-	8.21%	6.64%
ՍՊՐԵԴ	-	-	9.14%	8.26%

	2025թ. 1-ին կիսամյակ (աուդիտ չանցած)	2024թ. 1-ին կիսամյակ (աուդիտ չանցած)	2024թ.	2023թ.
Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո	320,461	289,864	715,415	458,727
Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը	20,000	20,000	20,000	20,000
Զուտ շահույթ մեկ բաժնեգրման հաշվով (EPS)	16.02	14.49	35.77	22.94

ԲԱԺԻՆ 2. ԹՈՂԱՐԿՎՈՂ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

2.1. Ռիսկային գործոններ

Արժեթղթերում՝ ներառյալ պարտատոմսերում, ներդրումները կապված են որոշակի հավանական ռիսկերի հետ, այդ իսկ պատճառով, ներդրում կատարելու վերաբերյալ որոշում ընդունելուց առաջ ներդրողները պետք է մանրակրկիտ ուսումնասիրեն և վերլուծեն ներդրման հետ կապված և Ազդագրում բացահայտված հավանական ռիսկերը, ինչպես նաև ներկայացված այլ տեղեկատվությունը: Անհրաժեշտ է, այնուամենայնիվ, հաշվի առնել, որ Ազդագրում ներկայացված ռիսկերից բացի կարող է նաև առաջանալ այլ անկանխատեսելի բնույթ ունեցող որևէ ռիսկ, և ներդրողը պետք է ներդրման որոշումը կայացնելիս լիարժեք գիտակցի ներդրման էությունը և առաջնորդվի նաև իր սեփական փորձով, նպատակներով ու ակնկալիքներով:

Ներկայացված ռիսկերից յուրաքանչյուրը կարող է որոշակի բացասական ազդեցություն ունենալ ինչպես Թողարկողի վիճակի, այնպես էլ շուկայում առկա իրավիճակի վրա՝ արդյունքում հանգեցնելով Թողարկողի կողմից ստանձնած պարտավորությունների չկատարմանը կամ շուկայում պարտատոմսերի իրացվելիության և, հետևաբար, գնի անկմանը:

2.1.1. Թողարկվող պարտատոմսերին առնչվող ռիսկեր

Ցանկացած տնտեսվարող սուբյեկտի, այդ թվում՝ վարկային կազմակերպությունների պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ: Ներդրողը պետք է ուշադիր դիտարկի ստորև շարադրված ռիսկերի ամփոփ նկարագրությունը և Ազդագրի մեջ տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերի գնելու որոշումն ընդունելը: Կազմակերպությունը խուսափել է Ազդագրում ներկայացված ցուցանիշների, կանխատեսումների և տեղեկատվության մեկնաբանություններից, որպեսզի ներդրողն ինքնուրույն ուսումնասիրի դրանք՝ պարտատոմսեր գնելու կամ չգնելու որոշում կայացնելու համար:

Ներդրողը պետք է գիտակցի, որ Թողարկողի ֆինանսատնտեսական գործունեության վրա բացասական ազդեցություն ունեցող ռիսկերի հետևանքով պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը կապված գնի անկման և շուկայում իրացվելիության հետ: Թողարկված պարտատոմսերը շրջանառության ժամկետի ընթացքում կարող են բացասական փոփոխությունների ենթարկվել տնտեսական վիճակի անբարենպաստ փոփոխությունների հետևանքով, ուստի Թողարկողը չի կարող երաշխավորել, որ ներդրողը ցանկացած պահի կարող է իրացնել պարտատոմսերը երկրորդային շուկայում իր համար շահավետ գնով: Այնուամենայնիվ, Թողարկողը տեղեկացնում է նաև, որ իր գործունեությամբ նպաստելու է պարտատոմսերի շուկայի զարգացմանը՝ ակտիվություն ցուցաբերելով պարտատոմսերի թողարկման և ֆոնդային բորսայում դրանց ցուցակման շնորհիվ:

Պարտատոմսերին առնչվող հնարավոր ռիսկերի շարքում կարելի է նշել հետևյալները.

Պարտավորմաների իրացվելիության ռիսկը պարտատոմսերի շուկայի ծավալի և ցածր զարգացվածության պայմաններում պարտատոմսի սեփականատիրոջ կողմից ցանկացած պահի պարտատոմսերը վաճառելու հետ կապված դժվարությունների առաջացումն է: Վերջինս կարող է առաջանալ շուկայում ձևավորված իրավիճակի կտրուկ փոփոխության կամ Թողարկողի ֆինանսական վիճակի վատթարացման հետևանքով: Արդյունքում պարտատոմսերը կարող են կորցնել իրենց գրավչությունը և ներդրողը ստիպված լինի իրացնել պարտատոմսերն ավելի ցածր գնով, քան ձեռքբերման գինը:

Կազմակերպությունը պարտատոմսերի իրացվելիության բարձրացման համար նախատեսում է վերջիններիս օժտել որոշակի ներդրումային որակներով, այն է՝ շուկա ստեղծողի

(market maker) միջոցով ապահովել պարտատոմսերի իրացվելիությունը: Այնուամենայնիվ, Թողարկողը չի կարող երաշխավորել, որ իր կողմից թողարկված պարտատոմսերը դրանց շրջանառության ժամկետի ընթացքում ներդրողները ցանկացած պահի կարող են իրացնել կամ ձեռք բերել երկրորդային շուկայում (կարգավորվող շուկայում) իրենց համար ֆինանսապես շահավետ գնով:

Ինչպես նաև ցանկանում ենք տեղեկացնել, որ շուկա ստեղծողի մշտական առկայության ապահովման ռիսկ ևս կա, ինչը կարող է ուղղակիորեն ազդել պարտատոմսերի իրացվելիության վրա:

Արտարժույթային ռիսկը: Ներդրողը կարող է կրել նաև փոխարժեքների տատանման հետ կապված կորուստներ ՀՀ դրամի և արտարժույթի փոխանակման ժամանակ: Ուստի, այս իմաստով արտարժույթային ռիսկ կարող են կրել այն ներդրողները, ովքեր իրենց դրամական միջոցները սույն պարտատոմսերում ներդնելու նպատակով ստիպված կլինեն իրենց ֆինանսական միջոցները փոխարկել այլ արժույթներից ՀՀ դրամի:

Տոկոսադրույքի ռիսկը: Տոկոսադրույքի փոփոխության հետևանքով պարտատոմսերում ներդրողների կորուստներ կրելու վտանգն է, որը կարող է հետևանք լինել շուկայում գործող տոկոսադրույքների կտրուկ փոփոխության, այն կարող է ազդել ինչպես պարտատոմսի գնի, եկամտաբերության, այնպես էլ դրանց գրավչության և իրացվելիության վրա:

Պարտատոմսերի գները գտնվում են հակադարձ կախվածության մեջ տոկոսադրույքների մակարդակից, այսինքն՝ տոկոսադրույքների մակարդակի բարձրացումն այլ հավասար պայմաններում կարող է հանգեցնել պարտատոմսերի գնի անկմանը և հակառակը:

Կենտրոնական բանկի կողմից վերաֆինանսավորման տոկոսադրույքի հնարավոր բարձրացումը կարող է հանգեցնել թողարկված պարտատոմսերի գրավչության նվազմանը, ինչը, իր հերթին, կարող է բացասաբար ազդել դրանց իրացվելիության և ներդրողների սպասվող եկամտաբերության վրա:

Վարկային/դեֆոլտի ռիսկ: Ներդրողները ցանկացած թողարկողի կորպորատիվ պարտատոմսեր ձեռք բերելիս իրենց վրա են վերցնում թողարկողի վարկային ռիսկը:

Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը, որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կազդեն ինչպես Թողարկողի գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող ընդհանուր իրավիճակի վրա: Միաժամանակ հարկ է նշել, որ փոփոխությունները կարող են ազդել նաև պարտատոմսերի գրավչության և արդյունքում՝ իրացվելիության վրա:

Համաձայն գործող օրենսդրության 2025 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 2027 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ցուցակված (առևտրին թույլատրված) պարտատոմսերից մինչև 2027 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ստացված տոկոսները կամ մարելիս զեղչի ձևով ստացվող եկամուտները, ազատվում են եկամտային հարկից: Ապագա օրենսդրական փոփոխությունները կարող են վերացնել կամ սահմանափակել այս արտոնությունը, ինչի հետևանքով պարտատոմսերի եկամուտը կարող է ենթարկվել եկամտային հարկման՝ նվազեցնելով դրանց գրավչությունը և իրացվելիությունը:

Թողարկողը հարկ է համարում ընդձել, որ ազդագիրը չպետք է դիտարկել որպես հարկային որլորտի խորհրդատվություն. այս առումով, ներդրողին հորդորում ենք ստանալ հարկային որլորտի մանսագետի խորհրդատվություն:

2.2. Հիմնական տեղեկատվություն

2.2.1. Առաջարկի նպատակը և ներգրավվող միջոցների օգտագործումը

Կազմակերպության անվանական արժեկտրոնային պարտատոմսերի թողարկման և դրան

հետևող տեղաբաշխման հիմնական նպատակն է հանդիսանում շուկայից միջոցների ներգրավումը: Թողարկողի կողմից պարտատոմսերի տեղաբաշխման արդյունքում ներգրավված դրամական միջոցներն օգտագործվելու են հաճախորդներին տրված գյուղատնտեսական և բիզնես վարկային պորտֆելը ընդլայնելու նպատակով:

Ֆիզիկական անձ ներդրողներին հայտնում ենք, որ ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ՄԱՐՈՒՄԸ ՉԻ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎՈՒՄ ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՂ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԿՈՂՄԻՑ:

2.3. Տեղեկատվություն առաջարկվող պարտատոմսերի վերաբերյալ

«ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈւՎԿ ՓԲԸ պարտատոմսերն անվանական, չփոխարկվող, արժեկտրոնային ոչ փաստաթղթային, առանց ապահովվածության պարտատոմսեր են, որոնց թողարկումն իրականացվում է ՀՀ օրենսդրության համաձայն, և դրանց շուրջ ծագող վեճերը, այդ թվում՝ դատական, ենթակա են լուծման ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված կարգով: Պարտատոմսերի ռեեստրը վարվելու է «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի կողմից:

Հիմք ընդունելով «Վարկային կազմակերպությունների գործունեության կարգավորումը, Վարկային կազմակերպությունների գործունեության տնտեսական նորմատիվները» կանոնակարգ 14-ի 7.14 կետի պահանջները «ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ն 2025թ. օգոստոսի 8-ին դիմում է ներկայացրել ՀՀ ԿԲ՝ ֆիզիկական անձանցից փոխառություն ներգրավելու նպատակով պարտատոմսերի թողարկում և հրապարակային տեղաբաշխում իրականացնելու համար բավարարում ստանալու նպատակով:

Հիմք ընդունելով ՀՀ ԿԲ 13.11.2025թ Թիվ 13.3.01-22/3770 գրությունը պարտատոմսերի հրապարակային տեղաբաշխում իրականացնելու միջոցով ֆիզիկական անձանցից փոխառություն ներգրավելու վերաբերյալ «ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈւՎԿ ՓԲԸ դիմումը համարվում է բավարարված:

2.3.1. Պարտատոմսերի պայմանները

Պարտատոմսերի տեսակը	Անվանական արժեկտրոնային
Պարտատոմսերի ձևը	Ոչ փաստաթղթային
Պարտատոմսերի փոխարկելիությունը	Ոչ փոխարկելի
Պարտատոմսերի թողարկման արժույթը	ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի անվանական արժեքը (արժույթը)	50,000 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամ
Արժեթղթերի ընդհանուր անվանական արժեքը	մինչև 2,000,000,000 (երկու միլիարդ) ՀՀ դրամ, ընդ որում յուրաքանչյուր թողարկման պահի դրությամբ թողարկված

	պարտատոմսերի ընդհանուր անվանական արժեքը չպետք է գերազանցի Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը
Պարտատոմսերի քանակը	Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով
Թողարկման և տեղաբաշխման օրը	
Տեղաբաշխման ձևը	
Պարտատոմսերի շրջանառության ժամկետը	
Արժեկտրոնի եկամտաբերությունը	
Պարտատոմսերի ռեեստրը	Պարտատոմսերի ռեեստրը ենթակա է վարման «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի (այսուհետ՝ ՀԿԴ) կողմից:
Պարտատոմսերի ապահովվածությունը	Առաջարկվող պարտատոմսերն ապահովված չեն:
Տեղաբաշխող	Համաձայն Թողարկողի և «Դայմենշն» ՓԲԸ-ի (տեղաբաշխող) միջև 25.07.2025թ. կնքված արժեթղթերի չերաշխավորված եղանակով տեղաբաշխման մասին պայմանագրի:
Շուկա Ստեղծող	Ընկերությունը նախատեսում է օգտվել Շուկա ստեղծողի ծառայություններից:
Պարտատոմսերի տեղաբաշխումը	Պարտատոմսերը տեղաբաշխվում են Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով: Աճուրդի տևողության, ինչպես նաև աճուրդի անցկացման այլ մանրամասները յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվեն «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով
Թողարկումը	Համաձայն պարտատոմսերի թողարկման վերաբերյալ Թողարկողի Խորհրդի կողմից 23.07.2025թ.-ին ընդունված թիվ 11/25 որոշման:
Արժեկտրոնների վճարման պարբերականությունը	Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով
Արժեկտրոնների հաշվարկման օրերը	Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի « ԿԱՄՈՒՐՋ » ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով
Օրերի հաշվարկման պայմանականությունը	փաստացի/փաստացի DCS=Օրերի փաստացի քանակը, D2M2Y2 - D1M1Y1 DCC=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D1M1Y1 DSN=Օրերի փաստացի քանակը, D3M3Y3 - D2M2Y2

	որտեղ՝ D1M1Y1 գործարքի կատարման օրվան նախորդող արժեկտրոնի մարման/արժեկտրոնի կուտակման սկզբի ամսաթիվն է. D2M2Y2 գործարքի կատարման ամսաթիվն է D3M3Y3 գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման/անվանական արժեքի մարման ամսաթիվն է:
Արժեկտրոնի կուտակումը	$AI = FV * \frac{C}{f} * \frac{DCC}{DCC}$ որտեղ AI - կուտակված տոկոս, FV - պարտատոմսերի անվանական արժեք, C - արժեկտրոնի տարեկան անվանական տոկոսադրույք, f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է մեկ տարում Արժեկտրոնի կուտակումը սկսում է հաշվարկվել պարտատոմսերի թողարկման օրվանից,
Պարտատոմսերի գինը	Պարտատոմսերի գինը հաշվարկվում է հետևյալ բանաձևով $DP = \frac{C}{f} \sum_{i=1}^N \frac{1}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{i-1+\tau}} + \frac{FV}{\left(1 + \frac{y}{100 * f}\right)^{N-1+\tau}}$ $\tau = \frac{DSN}{DCC}$ որտեղ՝ DP - Պարտատոմսի գինն է, DSN - գործարքի կատարման օրվան հաջորդող արժեկտրոնի մարման ամսաթվի և գործարքի կատարման օրվա միջև եղած օրերի քանակն է, DCC -գործարքին նախորդող արժեկտրոնի վճարման օրից մինչև գործարքին հաջորդող արժեկտրոնի վճարման օրերի քանակն է, f - արժեկտրոնի վճարման հաճախականությունն է մեկ տարում N -հաշվարկման պահին մնացած արժեկտրոնների վճարումների թիվը C - միավոր պարտատոմսի տարեկան արժեկտրոնը y - մինչև մարում եկամտաբերություն, i - արժեկտրոնի տվյալ հերթական համարն է, որը փոխվում է կախված տվյալ պահից մինչև վերջնական մարումը մնացած արժեկտրոնների վճարումների քանակից, FV- պարտատոմսի անվանական արժեք:
Պարտատոմսերի եկամտաբերությունը	Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով
Պարտատոմսերի մարման օրը	Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով

Արժեկտրոնների վճարումը և պարտատոմսերի մարումը	ՀՀ դրամով թողարկված պարտատոմսերի համար արժեկտրոնների վճարումը և պարտատոմսերի մարումն իրականացվում է ՀՀ դրամով, անկանխիկ եղանակով, արժեկտրոնի հաշվարկման օրվան և/կամ պարտատոմսերի մարման օրվան նախորդող օրվա վերջի (ժամը 18:00–ի) դրությամբ Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքի հիման վրա, համաձայն որի Թողարկողը արժեկտրոնի վճարման/ պարտատոմսերի մարման կատարման օրը հանձնարարական է տալիս իր սպասարկող բանկին՝ համապատասխան վճարումները փոխանցելու Պարտատոմսերի սեփականատերերի՝ ՀՀ տարածքում գործող բանկերում բացված բանկային հաշիվներին (այսուհետ՝ բանկային հաշիվ): Թողարկողը չի փոխանցում վճարումները այն սեփականատերերին, որոնց բանկային հաշվի մասին տեղեկությունները բացակայում են Դեպոզիտարիայից ստացված պարտատոմսերի սեփականատերերի ռեեստրից քաղվածքում և Թողարկողը այլ կերպ չի տիրապետում այդ տեղեկությանը: Այս դեպքում Կազմակերպությունը երեք աշխատանքային օրվա ընթացքում այդ սեփականատերերի վճարումները փոխանցում է նոտարի դեպոզիտ:
Պարտատոմսերի մարման կատարում	Պարտատոմսերի մարման օրը և/կամ արժեկտրոնների վճարման օրը պարտատոմսի սեփականատիրոջ բանկային հաշվին համապատասխան վճարումների մուտքագրում: Պարտատոմսի մարման և մարման կատարման (վճարման) ամսաթվերը նույնն են:
Պարտատոմսերի ազատ շրջանառելիության սահմանափակում	Տեղաբաշխումից հետո արժեթղթերի առուվաճառքը երկրորդային շուկայում կարող է իրականացվել բացառապես կարգավորվող շուկայում:
Ցուցակումը	Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում Թողարկողը սահմանված կարգով դիմում է Բորսա՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով: Շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթուղթն արգելվում է վաճառել տվյալ շուկայից դուրս, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված դեպքերի:

2.3.2. Առաջարկվող պարտատոմսերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն

Կազմակերպության առաջարկվող պարտատոմսերի մարումների և Կազմակերպության կողմից ներգրավված այլ պարտավորությունների մարումների միջև ստորադասություն չկա: Այսինքն, Կազմակերպությունը չունի այնպիսի պարտավորություն, որի պարտատերերն ունեն մարման առաջնահերթություն այլ պարտատերերի, այդ թվում նաև առաջարկվող պարտատոմսերի սեփականատերերի նկատմամբ: Կազմակերպության սնանկության դեպքում Կազմակերպության գրավով ապահովված պարտավորությունները բավարարվում են տվյալ պարտավորության ապահովման միջոց հանդիսացող գրավի առարկայի իրացումից ստացված գումարից՝ արտահերթ:

Եթե պարտավորության արժեքը գերազանցում է տվյալ պարտավորության ապահովման միջոց հանդիսացող գրավի առարկայի իրացման արժեքը, ապա գրավով չապահովված պարտավորության մասը բավարարվում է այլ պարտատերերի նկատմամբ ունեցած պարտավորությունների հետ համատեղ՝ համաձայն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքի 31-րդ հոդվածով սահմանված կարգի:

Առաջարկվող պարտատոմսերի դեպքում, սեփականատերերի պահանջները՝ կբավարարվեն «Բանկերի, վարկային կազմակերպությունների, ներդրումային ընկերությունների, ներդրումային ֆոնդի կառավարիչների և ապահովագրական ընկերությունների սնանկության մասին» ՀՀ օրենքով սահմանված կարգով:

Կազմակերպության պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից պարտատոմսերից բխող պահանջները ենթակա չեն վերադասակարգման:

2.3.3. Տեղեկություններ պարտատոմսերի սեփականատերերի հիմնական իրավունքների վերաբերյալ

Պարտատոմսերի սեփականատերերն իրավունք ունեն.

- ✓ Ինքնուրույն տնօրինել, տիրապետել և օգտագործել իրենց սեփականության ներքո գտնվող պարտատոմսերը,
- ✓ Իրականացնել պարտատոմսերի սեփականության իրավունքից բխող ցանկացած գործառույթ,
- ✓ Թողարկման օրվանից հաշված արժեկտրոնների վճարման պարբերականությամբ՝ համապատասխան արժեկտրոնների վճարման օրերին ստանալ արժեկտրոնային եկամուտը: Եթե տվյալ օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա արժեկտրոնի վճարումն իրականացվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,
- ✓ Պարտատոմսերի մարման օրը ստանալ պարտատոմսերի անվանական արժեքը (մարման գումարը): Եթե տվյալ օրը ոչ աշխատանքային օր է, ապա պարտատոմսերի մարման գումարի վճարումն իրականացվում է տվյալ օրվան հաջորդող առաջին աշխատանքային օրը,
- ✓ Թողարկողի կողմից Պարտատոմսերի մարման գումարը սահմանված ժամկետից ուշացնելու հիմքով դատական կարգով օգտվել պարտատիրոջ՝ օրենքով վերապահված իրավունքներից:
- ✓ Օրենքով սահմանված կարգով գրավադրել պարտատոմսերը:
- ✓ Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի հաշվի օպերատորների միջոցով ստանալ իր արժեթղթերի հաշվից քաղվածք,
- ✓ Օրենքով և իրավական ակտերով նախատեսված այլ իրավունքներ:

ՊԱՐՏԱՏՈՄՍԵՐԻ ԹՈՂԱՐԿՄԱՄԲ ՆԵՐԳՐԱՎՎԱԾ ՄԻՋՈՑՆԵՐԻ ՄԱՐՈՒՄԸ ՉԻ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՎՈՒՄ ԱՎԱՆԴՆԵՐԻ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄԸ ԵՐԱՇԽԱՎՈՐՈՂ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄԻ ԿՈՂՄԻՑ:

Պարտատոմսերում ներդրումներ կատարող անձինք պարտավոր են նախքան պարտատոմսերի ձեռք բերումը Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգում ունենալ սեփական (անվանատիրոջ) արժեթղթերի հաշիվ, ինչպես նաև կատարել պարտատոմսերի ձեռքբերման կամ օտարման հետ կապված պարտադիր վճարները՝ սեփականության իրավունքի գրանցման կամ գործարքների ձևակերպման նպատակով:

Կազմակերպության պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների և պարտավորությունների գրանցումը և հաշվառումն իրականացնում է «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի կողմից՝ ուղղակիորեն կամ վերջինիս հաշվի օպերատորների միջոցով:

ՀՀ օրենսդրությամբ, Թողարկողի կանոնադրությամբ և Թողարկողի անվանական պարտատոմսերի թողարկման մասին վերջինիս խորհրդի որոշմամբ պարտատոմսերում

ներդրումներ կատարողների նկատմամբ սահմանափակումներ սահմանված չեն:

2.3.4. Իրավասու մարմնի որոշումը թողարկման մասին

«ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈւՎԿ ՓԲԸ անվանական պարտատոմսերը թողարկվելու են համաձայն Կազմակերպության Խորհրդի 2025թ. հուլիսի 23-ի «Արժեկտրոնային պարտատոմսեր թողարկելու և տեղաբաշխելու մասին» թիվ 11/25 որոշման, վերջինով սահմանվել է թողարկել և տեղաբաշխել մինչև 2,000,000,000 (երկու միլիարդ) ՀՀ դրամ, ընդ որում յուրաքանչյուր թողարկման պահի դրությամբ թողարկված պարտատոմսերի ընդհանուր անվանական արժեքը չպետք է գերազանցի Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը:

Թողարկվող դրամային պարտատոմսերի անվանական արժեքը սահմանվել է 50,000 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամ:

Միաժամանակ, սահմանվել է, որ տեղաբաշխումը պետք է իրականացվի «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով:

Կազմակերպության Խորհրդի որոշմամբ սահմանվել է, որ «ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈւՎԿ ՓԲԸ-ի կողմից պարտատոմսերի վաղաժամկետ հետգնում և մարում չի նախատեսվում՝ բացառությամբ կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն ստանալու հայտի՝ «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ կողմից մերժման դեպքի, որի պարագայում տեղաբաշխումը համարվելու է չեղյալ, և պարտատոմսերի դիմաց վճարված, ինչպես նաև հաշվեգրված արժեկտրոնների գումարները հետ են վերադարձվելու ներդրողներին:

2.3.5. Տեղաբաշխված (տեղաբաշխվող) պարտատոմսերից ստացվող եկամուտների հարկման կարգի ամբողջական և մանրամասն նկարագիրը

Կարևոր ծանուցում

Թողարկողը ցանկանում է հայտարարել, որ իր կողմից թողարկվող պարտատոմսերում ներդրումներ կատարելիս ներդրողները արժեթղթերից ստացվող եկամուտների հարկման վերաբերյալ սույն բաժնում ներկայացված տեղեկատվությունը չպետք է համարեն հարկային խորհրդատվություն և հիմնվեն վերջինիս վրա, ուստի խորհուրդ է տալիս օգտվել մասնագիտացված հարկային խորհրդատվության ծառայություններից: Թողարկողը ցանկանում է հայտարարել, որ սույնով զերծ է մնում հարկային օրենսդրության և հարկման մեխանիզմների կիրառման կամ փոփոխության արդյունքում ներդրողների ֆինանսական պահանջների նկատմամբ պատասխանատվությունից:

Պարտատոմսերից ստացված եկամուտը ենթակա է հարկման ըստ հետևյալ հարկատեսակների.

- ✓ **Շահութահարկ** (Իրավաբանական անձանց դեպքում),
- ✓ **Եկամտային հարկ** (Ֆիզիկական անձանց դեպքում):

Պարտատոմսերից կարելի է եկամուտ ստանալ հետևյալ տեսքով.

1. Տոկոսային եկամուտ (պարտատոմսերի դիմաց վճարվող արժեկտրոնը)
2. Կապիտալի հավելած (ծեռքբերման պահից հետո պարտատոմսի գնի աճը, հաշվարկվում է որպես մինչև մարման օրը պարտատոմսի վաճառքի և գնման գնի դրական տարբերություն)

Շահութահարկ

Շահութահարկ վճարողներ են համարվում ՀՀ գործող ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձինք: Հարկվող շահույթը հարկատուի՝ ՀՀ հարկային օրենսգրքի համապատասխան հոդվածներով սահմանված համախառն եկամտի և սահմանված նվազեցումների դրական տարբերությունն է: Այս պահին շահութահարկի դրույքը 18 տոկոս է:

Ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձանց շահութահարկի դրույքաչափը պարտատոմսերում ներդրումներից ստացված եկամտի համար կազմում է 10 տոկոս: Թողարկողի պարտատոմսերում ոչ ռեզիդենտ իրավաբանական անձ ներդրողների համար Թողարկողը հանդիսանում է հարկային գործակալ:

Շահութահարկի վճարումից ազատվում են ոչ ռեզիդենտ շահութահարկ վճարողները Հայաստանի Հանրապետությունում գործող ֆոնդային բորսայում (կարգավորվող շուկայում) 2025 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 2027 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ցուցակված (առևտրին թույլատրված) պարտատոմսերի՝ մինչև 2027 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ օտարումից, մինչև 2027 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ այլ արժեթղթերով փոխանակումից կամ մինչև 2027 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ կատարվող նման այլ գործարքներից ստացված եկամուտների մասով:

Եկամտային հարկ

Եկամտային հարկ վճարողներ են համարվում ՀՀ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձինք: Այս պահին եկամտային հարկի դրույքաչափը 10 տոկոս է: Թողարկողի պարտատոմսերում ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ ներդրողների համար Թողարկողը հանդիսանում է հարկային գործակալ:

Նվազեցվող եկամուտներ են համարվում (չեն հարկվում եկամտային հարկով) Հայաստանի Հանրապետությունում գործող ֆոնդային բորսայում (կարգավորվող շուկայում) 2025 թվականի հունվարի 1-ից մինչև 2027 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ցուցակված (առևտրին թույլատրված) պարտատոմսերից մինչև 2027 թվականի դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ ստացված տոկոսները կամ մարելիս գեղչի ձևով ստացվող եկամուտները, բացառությամբ բանկերի թողարկած այն պարտատոմսերի, որոնց տեղաբաշխման պահից մինչև մարումն ընկած ժամկետը պակաս է երկու տարուց: Այս արտոնությունը չի գործի այն դեպքում, երբ պարտատոմսերը արտաբորսայական տեղաբաշխումից հետո չեն թույլատրվում առևտրին կամ չեն ցուցակվում Հայաստանի ֆոնդային բորսայում:

2.4. Առաջարկի ժամկետները և պայմանները

2.4.1. Առաջարկի պայմանները, առաջարկի վիճակագրությունը, ակնկալվող ժամանակացույցը և այն գործողությունները, որոնք անհրաժեշտ են առաջարկից օգտվելու համար

- ❖ Ազդագրի շրջանակում առաջարկը կարող է իրականացվել Ազդագրի հրապարակմանը հաջորդող 12 ամսվա ընթացքում՝ պայմանով, որ առկա է ՀՀ ԿԲ թույլտվությունը:
- ❖ մինչև 2,000,000,000 (երկու միլիարդ) ՀՀ դրամ, ընդ որում յուրաքանչյուր թողարկման պահի դրությամբ թողարկված պարտատոմսերի ընդհանուր անվանական արժեքը չպետք է գերազանցի Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը:
- ❖ Թողարկվող պարտատոմսերի անվանական արժեքը կազմելու է 50,000 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամ:
- ❖ Պարտատոմսերի յուրաքանչյուր տրանշի թողարկման և տեղաբաշխման ժամկետները, արժույթը, ծավալը, եկամտաբերությունը և այլ էական պայմանները կսահմանվեն Կազմակերպության Խորհրդի առանձին որոշումներով: Այդ մասին տեղեկատվությունը կհրապարակվի տեղաբաշխումից ոչ ուշ, քան 3 աշխատանքային օր առաջ Թողարկողի և

Տեղաբաշխողի պաշտոնական ինտերնետային կայքերում՝ www.kamurj.am, www.dimension.am:

- ❖ Պարտատոմսերը տեղաբաշխվելու են Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով՝ Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով՝ բացառությամբ Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք բերման ենթակա պարտատոմսերի: Ընդ որում՝ տեղաբաշխման աճուրդին ոչ մրցակցային, ինչպես նաև լրիվ բավարարմամբ հայտեր չեն կարող ներկայացվել:
- ❖ Պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին անմիջապես կարող են մասնակցել միայն Բորսայի անդամները, որոնց ցանկը հասանելի է «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ պաշտոնական կայքում՝ www.amx.am: Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողները կարող են աճուրդին մասնակցել (օգտվել առաջարկից) Բորսայի անդամների միջոցով՝ վերջիններիս կողմից սահմանված կարգով և պայմաններով:
- ❖ Բորսայի տարբեր մասնակիցներ կարող են սահմանել աճուրդին մասնակցելու (առաջարկից օգտվելու) տարբեր գործընթացներ, պարտատոմսերի դիմաց վճարումներ կատարելու մեթոդներ և ժամկետներ, արժեթղթերը ստանալու մեթոդներ և ժամկետներ, արժեթղթերի վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևեր, ներդրողների հայտերի բավարարման արդյունքների մասին իրազեկման կարգեր և ձևեր, ինչպես նաև սահմանել տարբեր սակագներ: Այդ իսկ պատճառով, Կազմակերպությունը չի կարող սպառիչ տեղեկություններ հրապարակել նշված հարցերի վերաբերյալ և հորդորում է Բորսայի անդամ չհանդիսացող պոտենցիալ ներդրողներին ուսումնասիրել Բորսայի անդամների կողմից առաջարկվող պայմանները իրենց համար լավագույն տարբերակ գտնելու համար:
- ❖ Պարտատոմսերի թողարկման օրը՝ Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով:
- ❖ Յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման ժամանակ Կազմակերպության և Տեղաբաշխողի կողմից սահմանվում է պոտենցիալ Շուկա ստեղծողի և Տեղաբաշխողի կողմից ձեռք բերման ենթակա պարտատոմսերի նվազագույն ծավալ:
- ❖ Պարտատոմսերի տեղաբաշխման օրը, իսկ մի քանի օր լինելու դեպքում տեղաբաշխման սկզբի և ավարտի օրերը, Ծրագրային Ազդագիրը ՀՀ ԿԲ կողմից գրանցումից հետո յուրաքանչյուր տրանշի համար լրացուցիչ կսահմանվի «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով:
- ❖ Տեղաբաշխման օրվանից/տեղաբաշխումը մի քանի օր լինելու դեպքում՝ տեղաբաշխման սկզբից/առնվազն 3 աշխատանքային օր առաջ Կազմակերպությունն այդ մասին տեղեկությունը հրապարակում է իր պաշտոնական կայքում: Կազմակերպությունը նշված տեղեկությունը կարող է հրապարակել/տարածել նաև այլ միջոցներով:
- ❖ Գնորդները պարտատոմսերը ձեռք բերելու նպատակով գնման մրցակցային հայտեր են ներկայացնում տեղաբաշխման համակարգ՝ տեղաբաշխման օրվա/օրերի/ ժամը 11⁰⁰-ից մինչև 13³⁰-ը: Գնորդներն իրավունք ունեն հետ կանչել կամ փոփոխել իրենց կողմից ներկայացված հայտերը և նոր հայտեր մուտքագրել մինչև 13³⁰-ը: Տեղաբաշխողի կողմից աճուրդի անցկացումը, որի ընթացքում տեղի է ունենում արժեթղթերով առքուվաճառքի գործարքների կնքման գործընթացը, տևում է մինչև տեղաբաշխման օրվա ժամը 15⁰⁰-ն:
- ❖ Գնման մրցակցային հայտով գործարքները կնքվում են այն գներով, որոնք նշված են գնման հայտերում՝ ըստ գների նվազման հաջորդականության: Միևնույն գին ունեցող հայտերը բավարարվում են ըստ դրանց տեղաբաշխման համակարգ մուտքագրման ժամանակային առաջնահերթության:
- ❖ Կազմակերպության պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդն իրականացվելու է դրամական միջոցների և պարտատոմսերի նախնական դեպոնացմամբ՝ «Հայաստանի կենտրոնական

դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի «Արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի գործունեության կանոններով» սահմանված կարգով: Տեղաբաշխման ընթացքում որպես գնորդ հանդես եկող տեղաբաշխման ցանկացած մասնակից գործարքներ կարող է կնքել նախապես դեպոնացված դրամական միջոցների սահմաններում, իսկ տեղաբաշխողը՝ նախապես դեպոնացված արժեթղթերի սահմաններում: Տեղաբաշխման նստաշրջանի ընթացքում գնորդները կարող են կատարել դրամական միջոցների լրացուցիչ դեպոնացումներ և ապադեպոնացումներ՝ Բորսայի «Կորպորատիվ արժեթղթերի առևտրի կանոններով» և ըստ Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի «Արժեթղթերի հաշվառման և հաշվարկային միասնական համակարգի գործունեության կանոններով» սահմանված ընթացակարգերի:

- ❖ Որպես գնորդ հանդես եկող տեղաբաշխման ցանկացած մասնակցի կողմից ներկայացված մրցակցային հայտերում նշված արժեթղթերի ընդհանուր քանակի համար սահմանափակում չկա: Գնորդը կարող է տեսնել միայն իր կողմից տեղաբաշխման համակարգ ներկայացված բոլոր գնման հայտերը:
- ❖ Տեղաբաշխման աճուրդը կարող է հետաձգվել, ընդմիջվել կամ դադարեցվել, աճուրդի ընթացքում տեխնիկական ընդմիջում կարող է հայտարարվել, ինչպես նաև տեղաբաշխումը կարող է չեղյալ համարվել Բորսայի՝ «Առևտրի ընդհանուր կանոններ»-ով և «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններ»-ով սահմանված ընթացակարգերով և դեպքերում:
- ❖ Տեղաբաշխման ընթացքում կնքված գործարքների վերջնահաշվարկն իրականացվում է գործարքի կնքման օրվա ընթացքում:
- ❖ Տեղաբաշխման ավարտից հետո Բորսան «Տեղեկատվության բացահայտման կանոններին» համապատասխան կազմակերպում է տեղաբաշխման արդյունքների հրապարակումն իր պաշտոնական կայքում:
- ❖ Թողարկողն իր պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ www.kamurj.am, տեղաբաշխման ավարտից հետո մեկ աշխատանքային օրվա ընթացքում հրապարակում է աճուրդի արդյունքների վերաբերյալ տեղեկատվություն՝ ներկայացնելով առաջարկությունների ընդհանուր ծավալը, բավարարված առաջարկությունների ընդհանուր ծավալը, տեղաբաշխված պարտատոմսերի միջին կշռված գինը (եկամտաբերությունը) և այլն:
- ❖ Թողարկողի պարտատոմսերի դիմաց սեփականության իրավունքը հավաստող քաղվածքները տրամադրվում են «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ի հաշվի օպերատորների կողմից սահմանված կարգով և ժամկետներում:

2.4.2. Պարտատոմսերի տեղաբաշխման պլանը

Պարտատոմսերի առաջարկն ուղղված է ՀՀ ռեզիդենտ և ոչ ռեզիդենտ հանդիսացող ֆիզիկական ու իրավաբանական անձանց (այդ թվում որակավորված և ինստիտուցիոնալ ներդրողներին), անհատ ձեռնարկատերերին: Պարտատոմսերը տեղաբաշխվելու են Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով, ստանդարտ փակ (եվրոպական) աճուրդի անցկացման միջոցով, Բորսայի «Արժեթղթերի տեղաբաշխման կազմակերպման կանոններով» սահմանված կարգով:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո 1 (մեկ) ժամվա ընթացքում Բորսայի իրավասու ստորաբաժանումը Բորսայի՝ «Առևտրի ընդհանուր կանոններ»-ին համապատասխան ձևակերպում է կնքված գործարքների գրանցման վկայականները և ուղարկում Բորսայի համապատասխան անդամին: Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողներն իրենց հայտերի բավարարման մասին տեղեկանում են Բորսայի այն անդամից, որի միջոցով մասնակցել են պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին՝ վերջինիս կողմից սահմանված կարգով և պայմաններով:

2.4.3. Առաջարկի գինը

Տեղաբաշխման համակարգում գրանցվելուց հետո տեղաբաշխման մասնակիցները տեղաբաշխման նստաշրջանի բացման պահից տեղաբաշխման համակարգ են մուտքագրում պարտատոմսերի գնման հայտերը:

Պարտատոմսերի լրիվ գինը տեղաբաշխման առաջին օրվանից սկսած, հաշվարկվում է 2.3 կետում նշված բանաձևի հիման վրա: Ներդրողները աճուրդը կազմակերպողին ներկայացվող հայտում նշում են ձեռք բերվող պարտատոմսերի պահանջվող եկամտաբերությունը/գինը և պարտատոմսերի այն ծավալը, որը ներդրողը պատրաստ է ձեռք բերել հայտում ներկայացված եկամտաբերությամբ/գնով: Հայտերի բավարարման կտրման գնի վերաբերյալ տեղեկատվությունը յուրաքանչյուր տրանշով թողարկվող պարտատոմսերի համար կներառվի պարտատոմսերի տեղաբաշխման վերաբերյալ հրապարակվող համապատասխան տրանշով թողարկվող պարտատոմսերի վերջնական պայմանների և հայտարարության մեջ:

Տեղաբաշխման աճուրդի ընթացքում պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար պոտենցիալ ներդրողները կարող են դիմել Բորսայի անդամ հանդիսացող կազմակերպություններին և մասնակցել աճուրդին՝ վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Բորսայի անդամների ցանկը հասանելի է Բորսայի պաշտոնական ինտերնետային կայքում (www.amx.am):

Արժեթղթերի հաշիվները բացվում և սպասարկվում են ՀԿԴ հաշվի օպերատորների միջնորդությամբ, վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Հաշվի օպերատորների ցանկը հասանելի է ՀԿԴ պաշտոնական ինտերնետային կայքում (www.cda.am):

Բորսայի անդամ հանդիսացող ներդրողներից տեղաբաշխման աճուրդի ընթացքում ձեռք բերվող պարտատոմսերի դիմաց գանձվում են միջնորդավճարներ Բորսայի Սակագների մասին կանոններով սահմանված չափերով: Բորսայի անդամ չհանդիսացող ներդրողներն իրենց կողմից ձեռք բերվող պարտատոմսերի դիմաց գանձվող միջնորդավճարների մասին կարող են տեղեկանալ Բորսայի այն անդամից, որի միջոցով մասնակցել են պարտատոմսերի տեղաբաշխման աճուրդին:

2.4.4. Տեղաբաշխումը

2.4.4.1. Երաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնողները

Ծրագրային ազդագրի հրապարակման պահին Թողարկողը որևէ տեղաբաշխողի հետ երաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնելու վերաբերյալ կնքված պայմանագիր չունի: Սակայն, տեղաբաշխման առանձին թողարկումների համար Թողարկողը կարող է ներգրավել երաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնողների: Այդ պարագայում, տեղաբաշխողներին վերաբերող տեղեկատվությունը (այդ թվում՝ անվանումները, գտնվելու վայրերը, երաշխավորված ծավալը և այլն) ենթակա է ներկայացման Թողարկման վերջնական պայմաններով:

2.4.4.2. Չերաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնողները

Չերաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնելու կապակցությամբ Թողարկողը կնքել է «Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ծառայությունների մատուցման մասին» պայմանագիր «Դայմենշն» փակ բաժնետիրական ներդրումային ընկերության հետ (գրանցված ԿԲ-ի կողմից, գրանցման համար 14, լիցենզիա 0014, գրանցման հասցե՝ ՀՀ, գ. Երևան, Բաղրամյան 2, 27/1 ոչ բնակելի տարածք), հեռ.՝ +(374 10) 54 56 70, էլ. փոստ՝ info@dimension.am, պաշտոնական ինտերնետային կայք՝ www.dimension.am:

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման յուրաքանչյուր տրանշի դեպքում պարտատոմսերի

տեղաբաշխման պարտատոմսերի ծավալը, քանակը, պարտատոմսերի տեղաբաշխման կարգը, Թողարկողի և Տեղաբաշխողի իրավունքներն ու պարտականությունները, Թողարկողի և Տեղաբաշխողի պատասխանատվությունը կսահմանվեն վերջիններիս միջև կնքվող լրացուցիչ համաձայնագրերով:

Յուրաքանչյուր տրանշի տեղաբաշխման ժամանակ ընտրվում է Շուկա ստեղծող ընկերություն: Շուկա ստեղծող ընկերության և Տեղաբաշխողի կողմից սահմանվում է պոտենցիալ Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռքբերման ենթակա պարտատոմսերի նվազագույն ծավալ, որը Շուկա ստեղծողի կողմից ձեռք է բերվում անվանական արժեքով:

Տեղաբաշխման աճուրդի ընթացքում պարտատոմսեր ձեռք բերելու համար պոտենցիալ ներդրողները կարող են դիմել Բորսայի անդամ հանդիսացող կազմակերպություններին և մասնակցել աճուրդին՝ վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Բորսայի անդամների ցանկը հասանելի է Բորսայի պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ www.amx.am: Տեղաբաշխումից հետո երկրորդային շուկայում պարտատոմսերի առքուվաճառքի գործարք կնքելու համար ներդրողները պետք է դիմեն կա՛մ ներդրումային ընկերություններին, կա՛մ բրոքերային ծառայություն մատուցող բանկերին:

Պարտատոմսերում ներդրում կատարող անձինք պետք է ունենան արժեթղթերի հաշիվներ, որոնք բացվում և սպասարկվում են Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի հաշվի օպերատորների միջնորդությամբ, վերջիններիս կողմից սահմանված պայմաններով և սակագներով: Հաշվի օպերատորների ցանկը հասանելի է Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիայի պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ (www.cda.am):

Պարտատոմսեր ձեռք բերող անձը, նախքան ներդրում իրականացնելը, պարտավոր է նաև որևէ բանկում իր անվամբ բացել դրամային բանկային հաշիվ, և այդ հաշվի վերաբերյալ տվյալները ներկայացնել «Հայաստանի կենտրոնական դեպոզիտարիա» ԲԲԸ-ին՝ պարտատոմսերում կատարված ներդրումների մարման և արժեկտրոնային եկամուտների ստացման համար:

2.4.4.3. Տեղաբաշխման պայմանները

Համաձայն Թողարկողի և Տեղաբաշխողի միջև կնքված արժեթղթերի չերաշխավորված պայմանագրի տեղաբաշխման վճարը կազմում է տեղաբաշխված ծավալի 1.5 տոկոսը:

Բորսայի տեղաբաշխման համակարգով տեղաբաշխելու ժամանակ ներդրողը պարտատոմսերի ձեռքբերումը իրականացնելու է իր ներդրումային ծառայություն մատուցող անձի միջոցով, ապա հարկավոր է վճարման գործընթացի մանրամասները հստակեցնել ներդրողի ներդրումային ծառայություն մատուցող անձի հետ:

Թողարկողի պարտատոմսերի նկատմամբ իրավունքների և պարտավորությունների հաշվառումն ու (կամ) գրանցումն (սեփականատերերի/անվանատերերի ռեեստրի վարում) իրականացվելու է Դեպոզիտարիայի միջոցով, որը հանդես է գալու որպես անվանական արժեթղթերի սեփականատերերի (անվանատերերի) ռեեստրավար՝ վերջինիս համակարգում գործող որևէ Հաշվի օպերատորի միջնորդությամբ:

Պարտատոմսերը կարող են հաշվառվել նաև ԿԲ կողմից լիցենզավորված որևէ պահառուի կողմից (այսուհետ նաև **Դեպոզիտարիայի ենթապահառու**)՝ այդ պահառուի մոտ պարտատոմսերի սեփականատիրոջ/անվանատիրոջ համար արժեթղթերի հաշիվ բացելու և վարելու միջոցով:

Դեպոզիտարիայի հասցեն է՝ Հայաստանի Հանրապետություն, ք. Երևան, Վ. Սարգսյան 26/1, Էրեբունի Պլազա բիզնես կենտրոն, 5-րդ հարկ (հեռ.՝ +374 60 615 555, +374 10 543 321):

Մինչև պարտատոմսերի ձեռքբերումը ներդրողները պարտավոր են Դեպոզիտարիայում կամ լիցենզավորված որևէ այլ ենթապահառուի մոտ բացել արժեթղթերի հաշիվ:

2.5. Առևտրին թույլտվությունը և առևտրի կազմակերպումը

Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ավարտից հետո 5 աշխատանքային օրվա ընթացքում Թողարկողը սահմանված կարգով դիմում է «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ՝ պարտատոմսերի շրջանառությունը կարգավորվող շուկայում ապահովելու նպատակով: Շուկայում առևտրին թույլատրված արժեթուղթն արգելվում է վաճառել տվյալ շուկայից դուրս, բացառությամբ ՀՀ ԿԲ նորմատիվ իրավական ակտերով սահմանված դեպքերի:

Հարկ է նշել, որ որոշակի հանգամանքներում կարգավորվող շուկայում պարտատոմսերի առևտրի հայտը հնարավոր է չբավարարվի: Տեղաբաշխման ավարտից հետո կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն չստանալու դեպքում պարտատոմսերի թողարկումը և տեղաբաշխումը համարվում է չեղյալ: Չեղյալ համարելու վերաբերյալ Կազմակերպության Խորհրդի որոշումն ուժի մեջ մտնելու պահից 2 օրվա ընթացքում ներդրողներին վերադարձվում են պարտատոմսերը ձեռք բերելու նպատակով վճարված և մինչ որոշման ուժի մեջ մտնելու օրը ներառյալ արժեկտրոնի հաշվեգրված գումարները:

Թողարկողը պարտատոմսերի տեղաբաշխումն ավարտելուց հետո կնքելու է համապատասխան պայմանագիր երկրորդային շուկայում վաճառքի ակտիվացման գործառույթներ իրականացնողի հետ (շուկա ստեղծող)՝ Թողարկողի պարտատոմսերի շուկան ձևավորելու նպատակով: Շուկա ստեղծողը «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ-ում իրականացնում է պարտատոմսերի առքի և վաճառքի գնանշումներ: Շուկա ստեղծողի պարտավորության հիմնական պայմանները սահմանվում են վերջինիս և Թողարկողի միջև կնքվելիք ծառայությունների մատուցման պայմանագրով և «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲԸ-ի «Շուկա ստեղծողի կանոններ»-ով: Թողարկողը պարտավորվում է մասնագիտացված անձանց հետ երկրորդային շուկայում շուկա ստեղծողի պայմանագրի կնքումից հետո ողջամիտ ժամկետում տեղեկացնել իր պարտատոմսերի սեփականատերերին և անվանատերերին նման պայմանագրի ուժի մեջ մտնելու վերաբերյալ:

2.6. Լրացուցիչ տեղեկատվություն

Կազմակերպությանը և Կազմակերպության կողմից տեղաբաշխված պարտատոմսերին վարկանշող կազմակերպությունների կողմից որևէ վարկանիշ չի շնորհվել:

ԲԱԺԻՆ 3. ԹՈՂԱՐԿՈՂԻ ՎԵՐԱԲԵՐՅԱԼ ՏԵՂԵԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ

3.1. Անկախ աուդիտորները

Կազմակերպության 2022թ. ֆինանսական հաշվետվությունների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացրել է «Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ աուդիտորական կազմակերպությունը: «Էրնսթ ընդ Յանգ» ՓԲԸ հասցեն է ՀՀ, ք.Երևան 0001, Հյուսիսային պող. 1, գրասենյակ 27, հեռ.՝ (+374 10) 500790:

2023-2024թթ. ֆինանսական հաշվետվությունների անկախ աուդիտորական ստուգումն իրականացրել է «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն, որի հասցեն է ՀՀ, ք. Երևան 0015, Գ.Լուսավորիչի 9, Երևան Պլազա Բիզնես Կենտրոն, հեռ.՝ (+374 10) 500964: Ինտերնետային կայք՝ www.grantthornton.am, «Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ն հանդիսանում է «Գրանթ Թորնթոն Ինտերնեշնլի» անդամ:

Աուդիտի նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում ֆինանսական հաշվետվությունների էական անճշտություններից զերծ լինելու և միջազգային ստանդարտներին համապատասխանելու մասին: 2023-2024թթ. աուդիտորական ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են կից Հավելվածներում: Վերջին 5 տարիների ընթացքում Կազմակերպության աուդիտն իրականացրած անձի կողմից աշխատանքից հրաժարման դեպք չի եղել:

3.2. Ռիսկային գործոններ

Ցանկացած տնտեսվարող սուբյեկտի, այդ թվում՝ վարկային կազմակերպությունների, պարտատոմսերում ներդրումները կապված են որոշակի ռիսկերի հետ:

Ներդրողը պետք է ուշադիր դիտարկի ստորև շարադրված ռիսկերի ամփոփ նկարագրությունը և Ազդագրի մեջ տեղ գտած բոլոր այլ տեղեկությունները մինչև առաջարկվող պարտատոմսերի գնելու որոշումն ընդունելը: Ռիսկային գործոններից յուրաքանչյուրը կարող է նշանակալից կամ էական բացասական ազդեցություն ունենալ Կազմակերպության գործառնությունների, ֆինանսական վիճակի կամ արդյունքների վրա:

Ելնելով նշվածից՝ Թողարկողը խուսափել է Ազդագրում ներկայացված ցուցանիշների, կանխատեսումների և տեղեկատվության մեկնաբանություններից, որպեսզի ներդրողն ինքնուրույն ուսումնասիրի դրանք՝ պարտատոմսեր գնելու կամ չգնելու որոշում կայացնելու համար: Մասնավորապես կարելի է առանձնացնել հետևյալ հիմնական ռիսկերը.

Պարտքային ռիսկ: Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Կազմակերպությունը կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Կազմակերպության կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Կազմակերպությունը այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի տրամադրմանը: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Կազմակերպության պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Կազմակերպության ղեկավարությանը:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չի ունեցել այնպիսի վարկառուներ կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (ինչպես նաև 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), որոնց մնացորդները գերազանցել են Կազմակերպության սեփական կապիտալի 10%-ը:

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է

ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Կազմակերպության՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ:

հազ. ՀՀ դրամ

	31.12.2024 (աուդիտ անցած)	31.12.2023 (աուդիտ անցած)	31.12.2022 (աուդիտ անցած)
Ոչ ժամկետանց (բարձր)	15,595,136	15,372,063	13,681,655
Ժամկետանց՝			
-1-30 օր ժամկետանց (ստադարտ)	131,675	276,788	265,472
-31-90 օր ժամկետանց (ոչ ստադարտ)	200,252	67,661	78,951
-90 օրից ավել ժամկետանց (չաշխատող)	234,320	158,206	152,441
Ընդամենը ժամկետանց վարկեր	566,247	502,655	496,865
Ըդամենը համախառն վարկեր	16,161,383	15,874,718	14,178,520
Հնարավոր կորուստների պահուստ	(517,139)	(481,346)	(467,606)
Ընդամենը զուտ վարկեր	15,644,244	15,393,372	13,710,914
Խնդրահարույց վարկեր/Վարկային պորտֆել	3.50%	3.17%	3.50%

հազ. ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2024թ.			31 դեկտեմբերի 2023թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
Գյուղատնտեսական վարկեր	4,432,306	(123,380)	4,308,926	4,801,735	(183,745)	4,617,990
Բիզնես վարկեր	1,397,659	(86,569)	1,311,090	1,949,710	(48,498)	1,901,212
Հիփոթեքային վարկեր	5,142,454	(63,265)	5,079,189	5,033,930	(35,555)	4,998,375
Սպառողական վարկեր	3,071,697	(185,758)	2,885,939	2,742,312	(171,188)	2,571,124
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	2,117,267	(58,167)	2,059,100	1,347,031	(42,360)	1,304,671
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	16,161,383	(517,139)	15,644,244	15,874,718	(481,346)	15,393,372

Ռիսկերի կառավարումն Կազմակերպությունը իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Կազմակերպության շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Կազմակերպության յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Կազմակերպության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և

շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Ընկերությունը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Կազմակերպության կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Կազմակերպության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի իրականացման և վերահսկման, ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման համար: Տնօրենը պատասխանատվություն է կրում նաև Կազմակերպության իրացվելիության ռիսկի և ֆինանսավորման ռիսկի համար:

Վարկային կոմիտեն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում վարկերի տրամադրման գործընթացում ռիսկերի կառավարման համար:

Ընկերության կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը Կազմակերպության խորհրդի կողմից հաստատված ստուգումների պլանին համապատասխան յուրաքանչյուր տարի վերստուգման է ենթարկվում Կազմակերպության ներքին աուդիտի բաժնի կողմից, ով ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Ընկերության գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Ներքին աուդիտի բաժնի իրականացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ, այնուհետև ներկայացնում Կազմակերպության Խորհրդին և Բաժնետիրոջը:

Իրացվելիության ռիսկ: Իրացվելիության ռիսկը կապված է Կազմակերպության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Կազմակերպությունը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Ընկերությունը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում:

Իրացվելիության ռիսկը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Կազմակերպության հետ մասնավորապես:

Շուկայական ռիսկ: Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները:

Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Կազմակերպությունը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

Միջին տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2024թ.		2023թ.	
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսաբեր ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	18.9	13.4	17.7	12.0
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
Վարկեր և պարտավորություններ	8.4	8.2	7.1	7.8

Տոկոսադրույքի ռիսկ: Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Կազմակերպության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չունի լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթային ռիսկ: Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային դիրքերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում դիրքերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Ընկերության արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

31 դեկտեմբերի 2024թ., հազ. ՀՀ դրամ				
	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ	13,633	24,665	1,869	40,167
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14,470,831	903,413	-	15,644,244
Այլ ակտիվներ	42,112	-	-	42,112
Ընդամենը	14,796,576	928,078	1,869	15,726,523
Պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	6,481,616	1,235,377	-	7,716,993
Այլ պարտավորություններ	259,531	-	-	259,531
Ընդամենը	6,741,147	1,235,377	-	7,976,524

Զուտ դիրք 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,055,429	(307,299)	1,869	7,749,999
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	14,346,196	1,400,425	3,134	15,749,755
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	7,056,961	1,602,393	-	8,659,354
Զուտ դիրք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,289,235	(201,968)	3,134	7,090,401

Ընդհանուր փնտեսության ռիսկեր, երբ ՀՀ մակրոտնտեսական իրավիճակի վատթարացումը կարող է բացասաբար ազդել Կազմակերպության գործունեության վրա: Բոլոր տեսակի իրադարձությունները, որոնք կհանգեցնեն Կազմակերպության վարկառուների կողմից պայմանագրային պարտավորությունների չկատարմանը, հաճախորդների կողմից Կազմակերպության հուսալիության հանդեպ կասկածանքի կամ բացասական վերաբերմունքի, կարող են էապես ազդել Կազմակերպության գործունեության վրա: Դա կարտահայտվի Կազմակերպության կողմից լրացուցիչ ծախսերի կատարմամբ և շահույթի պլանային ցուցանիշի մակարդակի ապահովման դժվարությամբ:

Միաժամանակ, Կազմակերպությունը ենթարկվում է ռազմաքաղաքական և միջազգային հարաբերությունների ռիսկերին, որոնք կարող են առաջանալ տարածաշրջանում անվտանգության լարվածության աճից կամ հնարավոր հակամարտություններից:

Ներդրողները պետք է նաև հաշվի առնեն ՀՀ ներկա և ապագա անդամակցության հնարավոր փոփոխությունները, ներառյալ ԵԱՏՄ անդամակցությունից դուրս գալու ռիսկը, որոնք կարող են ազդել Կազմակերպության գործունեության իրավական ու տնտեսական միջավայրի վրա:

Բացի այդ, ռազմաքաղաքական և միջազգային հարաբերությունների ռիսկերը, ինչպես նաև ՀՀ տնտեսության մեջ մեծ կշիռ ունեցող երկրների (օրինակ՝ ՌԴ և այլն) հետ հարաբերությունների վատթարացումը, կարող են բացասաբար անդրադառնալ երկրի մակրոտնտեսական իրավիճակի վրա և, հետևաբար, ազդել Կազմակերպության սպասվող եկամուտների, շահույթի ցուցանիշների և թողարկված պարտատոմսերի գրավչության ու իրացվելիության վրա:

Գործընկերոջ ռիսկի սահմանաչափն իրենից ներկայացնում է մեկ ֆինանսական հաստատության գծով ռիսկի առավելագույն չափը, որը Կազմակերպությունը կարող է ունենալ: Կախված ռիսկի ծագման աղբյուրից՝ գործընկերոջ ռիսկը կարելի է տրոհել ռիսկերի հետևյալ տեսակների՝ մայր գումարի կորստի ռիսկ, փոխարինման ռիսկ, առաջին վճարողի ռիսկ և վճարման ռիսկ, թողարկողի ռիսկ:

Մայր գումարի կորստի ռիսկը դրամական այն միջոցների կորստի ռիսկն է, որոնք Ընկերությունը գործընկերոջը տրամադրել է որպես վարկ կամ ստացվելիք փոխանցման դիմաց կանխավճար/փոխանցում և որոնք գործընկերը չի վերադարձրել կամ հետ չի վճարել ժամանակին՝ պայմանագրով սահմանված ամբողջ գումարի չափով (գործընկերոջ դեֆոլտ): Մայր գումարի կորստի ռիսկը հավասար է վճարման/փոխանցման ենթակա դրամական միջոցներին՝ գործարքի գումարին, եթե գործարքը նախատեսվում է կատարել մեկ փոխանցումով, կամ համապատասխան մնացորդային գումարին, եթե գործարքը նախատեսվում է կատարել մի քանի փոխանցումներով:

Փոխարինման ռիսկը վնասի այն չափն է, որը հավասար է տվյալ գործարքը շուկայում համարժեք գործարքով փոխարինման հետևանքով կրած ծախսերին: Փոխարինման ռիսկն առկա է այն դեպքերում, երբ Ընկերությունն ունի գործընկերոջից որոշակի ժամանակ հետո ստացվելիք դրամական հոսքեր:

Առաջին վճարողի ռիսկ և վճարման ռիսկ: Հաճախ իմաստ ունի տարանջատել այս երկու կատեգորիաները, քանի որ որոշ գործառնությունների գծով գործընկերոջ ռիսկը տարբեր է գործարքի կյանքի ընթացքում: Այն գործարքների դեպքում, երբ կողմերից երկուսն էլ փոխանակում են դրամական հոսքեր, ռիսկն ավելի բարձր է գործարքով նախատեսվող վճարումների իրականացման օրը (երբ Ընկերությունն իրականացնում է վճարումն առանց ստանալու հաստատումը, որ գործընկերոջ հանդիպակաց վճարումը հաշվեգրված է), քան վճարումների օրվան նախորդող ժամանակաշրջանում, երբ Ընկերությունը հնարավորություն ունի զերծ մնալ իր վճարումների կատարումից, եթե ակնհայտ է, որ գործընկերը չի կատարելու իր վճարումը:

Թողարկողի ռիսկ: Գործընկերոջ ռիսկի համատարած օգտագործվող ենթակատեգորիա է հանդիսանում թողարկողի ռիսկը, որը սահմանվում է որպես արժեթուղթ թողարկողի դեֆոլտի կամ սնանկության հետևանքով հնարավոր կորստի հավանականություն:

Օրենսդրական դաշտի փոփոխության ռիսկը, որի պատճառ կարող են հանդիսանալ օրենսդրության փոփոխությունները, որոնք կարող են ազդել ինչպես Կազմակերպության գործունեության, այնպես էլ շուկայում տիրող իրավիճակի վրա: Վարկային կազմակերպության գործունեությունը պետական կառավարման մարմինների կողմից լիցենզավորման և կարգավորման ենթակա գործունեություն է: Վարկային կազմակերպության գործունեության ոլորտում պետական կարգավորման նպատակը հանդիսանում է ներդրողների և հաճախորդների իրավունքների պաշտպանությունը, որն իրականացվում է տնտեսական գործունեության նորմատիվների և վարկային կազմակերպությունների ռիսկերի կառավարման համակարգերի սահմանմամբ: Դա նշանակում է, որ հնարավոր են պետական կարգավորման հետ կապված փոփոխություններ, որոնք կարող են էապես ազդել Կազմակերպության գործառնությունների վրա և անգամ բացասաբար ազդել ֆինանսական ցուցանիշների վրա: Կազմակերպությունը գործում է ՀՀ տնտեսության ամենավերահսկվող հատվածներից մեկում:

Մրցակցային ռիսկ, որն առաջանում է ՀՀ ֆինանսական, մասնավորապես՝ վարկային ծառայությունների շուկայում անընդհատ սրվող մրցակցության պայմաններում: ՀՀ-ում վարկային ծառայությունների շուկան խիստ մրցակցային է, շուկայում գործում են նաև արտերկրի վարկային կազմակերպությունների դուստր կառույցները, որոնք ունեն հզոր ֆինանսական կարողություններ և անկայուն իրավիճակներում ֆինանսական ներարկումներ ստանալու մեծ հնարավորություններ, առաջավոր և փորձարկված տեխնոլոգիաներ, որի շնորհիվ նրանք ունեն պոտենցիալ առավելություններ ստանալու հավակնություն:

Գործառնական ռիսկ: Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Կազմակերպության ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Ընկերության նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,

- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Կլիմայական ռիսկ: Կազմակերպությունը և նրա հաճախորդները ապագայում կարող են բախվել կլիմայի հետ կապված զգալի ռիսկերի: Այս ռիսկերը ներառում են ֆինանսական կորստի սպառնալիքը և անբարենպաստ ոչ ֆինանսական ազդեցությունները, որոնք ներառում են կլիմայի փոփոխության քաղաքական, տնտեսական և բնապահպանական արձագանքները:

Արտադրանքի իրացվելիության ռիսկ: ՀՀ-ում գյուղատնտեսության բնագավառին բնորոշ ռիսկերից է նաև գյուղատնտեսական արտադրանքի իրացման ռիսկը, որը առավելապես պայմանավորված է ՀՀ-ից արտաքին շուկաներ դուրս գալու սահմանափակ հնարավորությամբ, ինչպես նաև ՀՀ ներմուծվող գյուղմթերքների ծավալների և գնի հետ:

3.3. Տեղեկատվություն Թողարկողի մասին

3.3.1. Թողարկողի պատմությունը և զարգացումը

Թողարկողի լրիվ ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՆԻՎԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ փակ բաժնետիրական ընկերություն

ռուսերեն՝ «КАМУРДЖ» УНИВЕРСАЛЬНАЯ КРЕДИТНАЯ ОРГАНИЗАЦИЯ Закрытое Акционерное Общество.

անգլերեն՝ “KAMURJ” UNIVERSAL CREDIT ORGANIZATON Closed Joint-Stock Company.

Թողարկողի կրճար ֆիրմային անվանումն է՝

հայերեն՝ «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ

ռուսերեն՝ «КАМУРДЖ» УКО ЗАО

անգլերեն՝ “KAMURJ” UCO CJSC

Թողարկողի պետական գրանցման վայրն է՝

ՀՀ, ք.Երևան 0033, Կալենցի 11, գրանցման համարը՝ 31:

Թողարկողի գործվելու վայրն է՝

ՀՀ, ք.Երևան 0033, Կալենցի 11:

Կապի միջոցները՝

հեռ.՝ (+374 11) 27 00 00

էլ. փոստ՝ info@kamurj.am,

ինտերնետային կայք՝ www.kamurj.am:

Թողարկողի հիմնադրման երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետություն:

«ԿԱՄՈՒՐՁ»-ի պատմությունը սկսվում է 1998թ.-ից, երբ «Փրկեք Երեխաներին» կազմակերպությունը Հայաստանում նախաձեռնեց միկրոֆինանսական ծառայությունների մատուցման ծրագիր: 2000թ.-ին «Փրկեք Երեխաներին» (Save the Children Federation Inc.) կազմակերպության կողմից հիմնադրվեց Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը, որին նույն թվականին փոխանցվեց նաև CRS ամերիկյան կազմակերպության կողմից երկու տարի առաջ սկսված միկրոֆինանսական մեկ այլ ծրագրի շարունակման իրավունքը: Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը 2010թ. ապրիլի 27-ին ստեղծեց «ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ-ն (ՀՀ ԿԲ լիցենզիա N 31), որը և շարունակեց հիմնադրամի միկրոֆինանսական ծառայությունների մատուցումը: 2012թ. փետրվարի 21-ին «ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈՒՎԿ ՍՊԸ-ի վերակազմավորման արդյունքում ստեղծվեց «ԿԱՄՈՒՐՁ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ն:

Կազմակերպության ստեղծումը նպատակ էր հետապնդում տրամադրել մատչելի ֆինանսական և գործարարության աջակցմանն ուղղված այլ ծառայություններ ցածր եկամուտ ունեցող ընտանիքներին, նաև գերփոքր և փոքր ձեռներեցությամբ զբաղված անձանց՝ նրանց սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման նպատակով:

Կազմակերպությունն ունի 17 մասնաճյուղ և վարկավորում է իրականացնում ՀՀ գրեթե բոլոր մարզերում:

Թողարկողի մասնաճյուղերը և ներկայացուցչությունները

31.12.2024թ. դրությամբ Կազմակերպությունն ունի 17 մասնաճյուղ, որոնց ցանկը և գործունեության հասցեները ներկայացվում են ստորև բերվող աղյուսակում.

	Մասնաճյուղի անվանում	Հասցե
1.	ԳԼԽԱՄԱՍԱՅԻՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ	ք.Երևան 0033, Կալենցի 11
2.	ԳՅՈՒՄՐԻ մասնաճյուղ	ք. Գյումրի 3104, Գ.Նժդեհի 22/1
3.	ՎԱՆԱԶՈՐ մասնաճյուղ	ք. Վանաձոր 2021, Գրիգոր Լուսավորչի
4.	ՏԱՇԻՐ մասնաճյուղ	ք. Տաշիր 2101, Զահուկյան 23ա
5.	ԻՋԵՎԱՆ մասնաճյուղ	ք. Իջևան 4001, Աբովյան 5/5
6.	ՆՈՅՆԲԵՐՅԱՆ մասնաճյուղ	ք. Նոյեմբերյան 4101, Նոյեմբերի 29 փ., 1/2
7.	ԲԵՐԴ մասնաճյուղ	ք. Բերդ 4201, Մաշտոցի 37/2
8.	ԵՂԵԳՆԱԶՈՐ մասնաճյուղ	ք. Եղեգնաձոր 3601, Վ.Գևորգյան 2/6
9.	ՍԻՍԻԱՆ մասնաճյուղ	ք. Սիսիան 3501, Որոտան 1ա
10.	ԳՈՐԻՍ մասնաճյուղ	ք. Գորիս 3201, Գուսան Աշոտի 24/6
11.	ԿԱՊԱՆ մասնաճյուղ	ք. Կապան 3304, Ա. Մանուկյան 1/51
12.	ՄԱՐՏՈՒՆԻ մասնաճյուղ	ք. Մարտունի 1401, Մյասնիկյան 47
13.	ՎԱՐԴԵՆԻՍ մասնաճյուղ	ք. Վարդենիս 1601, Հ.Անդրեասյան 6/4

14.	ԳԱՎԱՌ մասնաճյուղ	ք. Գավառ 1201, Զ. Անդրանիկ 25
15.	ԱՊԱՐԱՆ մասնաճյուղ	ք. Ապարան 0301, Մ. Բաղրամյան 24
16.	ՀՐԱԶԴԱՆ մասնաճյուղ	ք. Հրազդան 2305, Միկրոշրջան 4-րդ փ., 6-6/1
17.	ՄԱԼԱԹԻԱ մասնաճյուղ	ք. Երևան 0032, Սեբաստիա 123

Կազմակերպությունը ՀՀ տարածքում և տարածքից դուրս գրանցված ներկայացուցչություններ չունի:

3.3.2. Ներդրումները

Պատմական ֆինանսական ժամանակաշրջանի ընթացքում և դրանից հետո մինչև Ազդագրի ներկայացման պահը կազմակերպության կողմից էական ներդրումներ չեն կատարվել:

Կազմակերպության կառավարման մարմինները չեն ստանձնել որևէ պարտավորություն ապագայում էական ներդրումներ իրականացնելու վերաբերյալ:

3.4. Բիզնեսի նկարագիրը

3.4.1. Հիմնական գործունեությունը

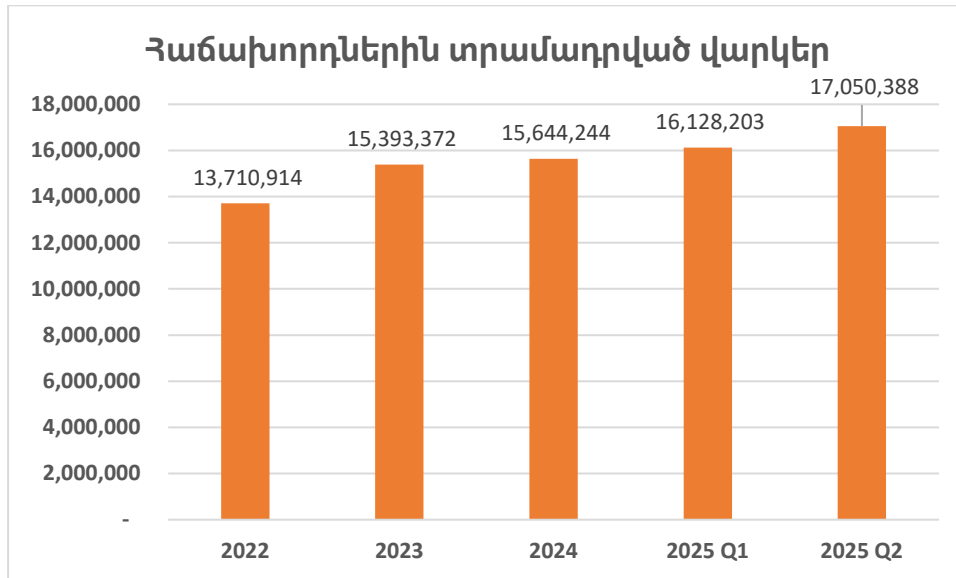
«ԿԱՄՈՒՐՋ»-ն իր բազմամյա գործունեության ընթացքում մշտապես աջակցել է գերփոքր և փոքր ձեռներեցությամբ զբաղվող անձանց, մանր ֆերմերային տնտեսություններին, նպաստել Հայաստանում առավել խոցելի ընտանիքների ֆինանսական անվտանգությանը և բարեկեցությանը: Իր ծավալած ազնիվ, թափանցիկ և ակտիվ գործունեության համար արժանացել է բազմաթիվ պատվոգրերի, մրցանակների և դարձել վստահելի գործընկեր իր հաճախորդների համար:

Ուսումնասիրելով միջազգային համապատասխան փորձը և ներքին շուկայի առանձնահատկությունները, «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ-ն մշտապես առաջարկում է նոր վարկատեսակներ:

Կազմակերպության կողմից տրամադրված վարկերի և փոխառությունների ծավալների դինամիկան ներկայացվում է ստորև.

Հաճախորդներին տրված վարկերի դինամիկան

Հազ. ՀՀ դրամ

Կազմակերպության կողմից տրամադրվող վարկերը ընդհանուր առմամբ կարելի է ներկայացնել 5 խմբի տեսքով՝ գյուղատնտեսական վարկեր, բիզնես վարկեր, հիփոթեքային վարկեր, սպառողական վարկեր և բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր:

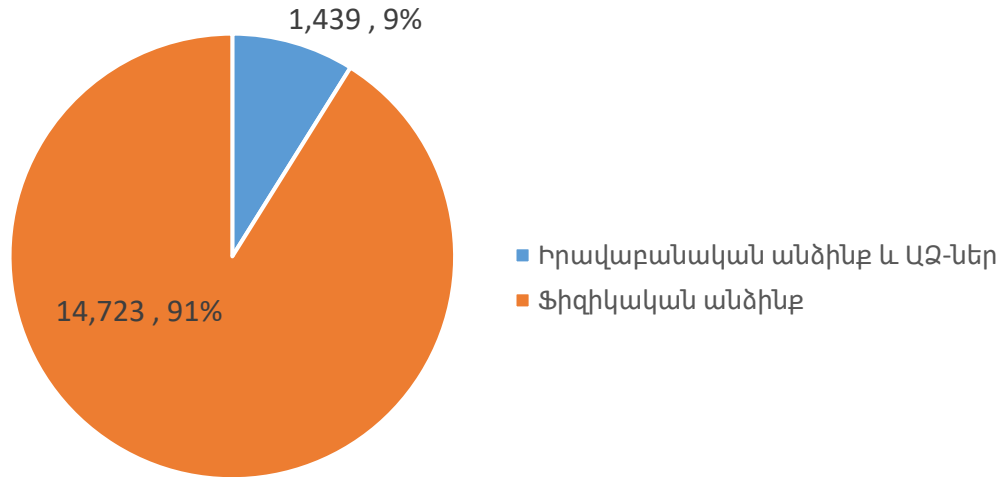
Կազմակերպության կողմից հաճախորդներին տրված վարկերի ծավալներն ըստ վարկատեսակների 2022-31.12.2024թթ. դրությամբ ներկայացված են ստորև.

Հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքն ըստ վարկատեսակների

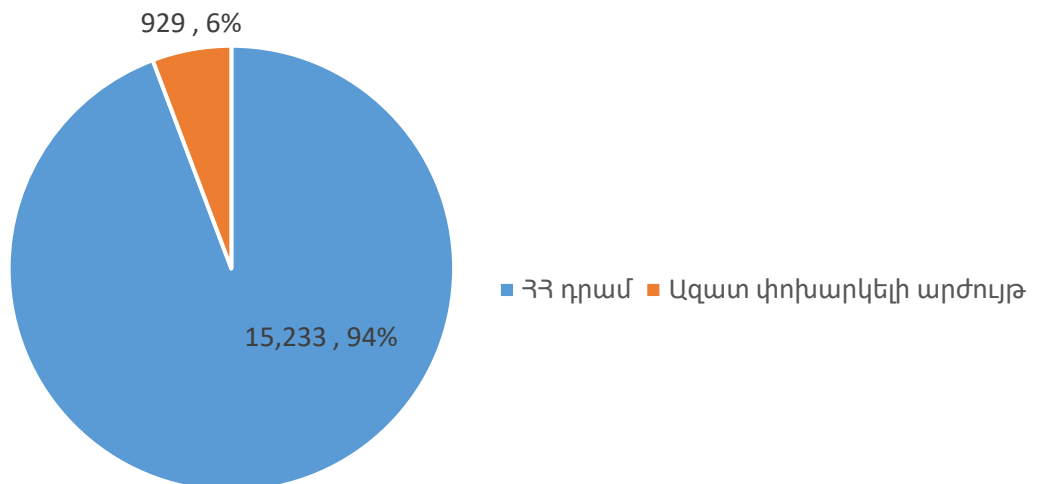
Հազ. ՀՀ դրամ

	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2022
Գյուղատնտեսական վարկեր	4,432,306	4,801,735	5,629,724
Բիզնես վարկեր	1,397,659	1,949,710	1,656,172
Հիփոթեքային վարկեր	5,142,454	5,033,930	4,269,948
Սպառողական վարկեր	3,071,697	2,742,312	1,957,241
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	2,117,267	1,347,031	665,435
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	16,161,383	15,874,718	14,178,520

31.12.2024թ-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի կառուցվածքն ըստ իրավաբանական կարգավիճակի ունի հետևյալ պատկերը (մլն ՀՀ դրամ)՝

31.12.2024թ-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի համախառն հաշվեկշռային արժեքի կառուցվածքն ըստ արժույթի ունի հետևյալ պատկերը՝

3.4.2. Հիմնական շուկաները

ՀՀ ֆինանսական շուկայում կազմակերպությունն առանձնանում է միկրոֆինանսական ծառայությունների լայն տեսականու մատուցմամբ՝ նպատակ հետապնդելով աջակցել կարիքավոր ընտանիքներին, գերփոքր և փոքր ձեռներեցությանը՝ ապահովելով կայուն և երկարաժամկետ հնարավորություններ գյուղական և քաղաքային վայրերում մատչելի ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ծառայություններ ստանալու համար: Վարկերն ամբողջությամբ տեղաբաշխված են ՀՀ տարածքում: Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

հազ. ՀՀ դրամ

	31.12.2024	31.12.2023	31.12.2022
Անասնապահություն	2,291,950	2,887,278	3,509,560
Բուսաբուծություն	1,970,885	1,676,161	1,924,806
Այլ գյուղատնտեսություն	169,471	238,296	195,358
Սպառողական	3,071,697	2,742,312	1,957,241
Բնակարանային պայմանների բարելավում	2,117,267	1,347,031	665,435
Հիփոթեքային	5,142,454	5,033,930	4,269,948
Առևտուր	297,049	665,454	647,463
Արդյունաբերություն	808,255	1,073,657	806,393
Այլ	292,355	210,599	202,316
	16,161,383	15,874,718	14,178,520
Պարտքային կորուստների պահուստ	(517,139)	(481,346)	(467,606)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	15,644,244	15,393,372	13,710,914

3.4.3. Մրցակցային դիրք

Սույն բաժնում ներկայացված է Ընկերության և հիմնական մրցակիցների վերաբերյալ համեմատական վերլուծություն՝ ըստ ԱՌԿԱ գործակալության կողմից Հայաստանի վարկային կազմակերպությունների վերաբերյալ հրապարակած տվյալների (30.06.2025թ. դրությամբ): Վերլուծությունը ներառում է հիմնական ֆինանսական ցուցանիշները, շուկայի դիրքերը, ինչպես նաև շահութաբերության հիմնական գործակիցները (ROA, ROE):

ա. Հիմնական ֆինանսական ցուցանիշներ

	Կամուրջ	Արեգակ	Ֆինքա	Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա	ՔԱՐԴ Ագրոկրեդիտ
Ակտիվներ, մլն դրամ	17,591	36,363	28,754	19,887	16,140
Շուկայի բաժին (%)	2.15%	4.44%	3.51%	2.43%	1.97%
Վարկային պորտֆել, մլն դրամ	17,050	31,030	22,589	17,034	14,824
Պորտֆելի բաժինը ակտիվներում	96.9%	85.3%	78.6%	85.7%	91.8%
Ակտիվների աճ տարվա սկզբից	+8.6%	+1.8%	+2.0%	+7.2%	+9.2%
Կապիտալ	8,389	31,743	6,063	2,793	1,629

բ. Շահութաբերություն

	Կամուրջ	Արեգակ	Ֆինքա	Ֆարմ Կրեդիտ Արմենիա	ՔԱՐԴ Ագրոկրեդիտ
--	---------	--------	-------	---------------------------	--------------------

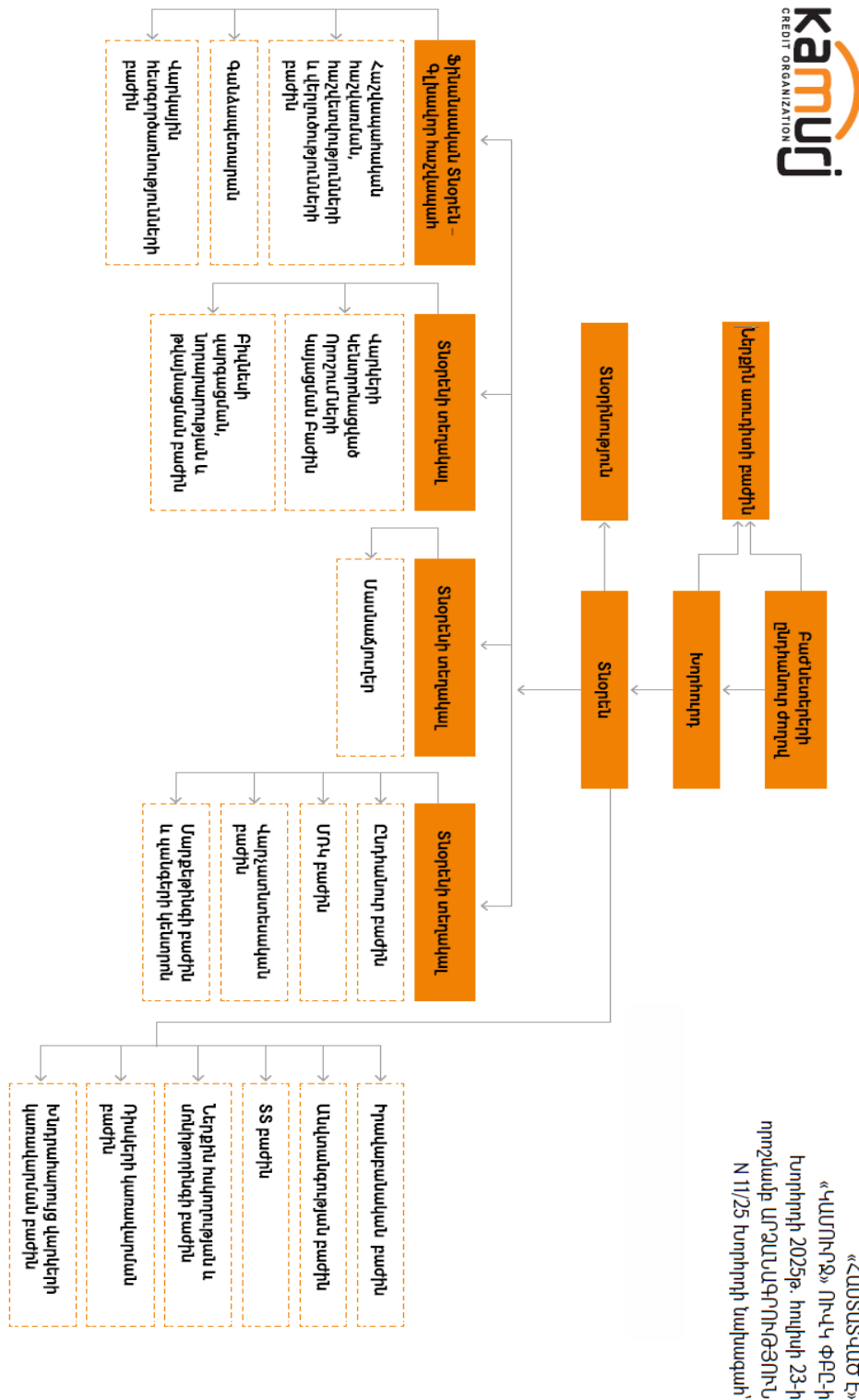
ROA (%)	3.8%	11.1%	1.1%	1.1%	2.0%
ROE (%)	7.8%	12.6%	5.1%	7.4%	19.0%

գ. Եզրակացություններ

Վերլուծությունը ցույց է տալիս, որ «Կամուրջ» փոքր է ակտիվների ծավալով, սակայն ցուցադրել է ակտիվների աճի բարձր տեմպ ընթացիկ տարում, և ունի բարձր վարկային կենտրոնացում, ինչը վկայում է կապիտալի և ներգրավված միջոցների արդյունավետ օգտագործման մասին: «Արեգակը» բացարձակ առաջատար դիրքում է ակտիվների շահութաբերությամբ, իսկ Կամուրջը ընտրված հնգյակում զբաղեցնում է 2-րդ դիրքը: Կապիտալի շահութաբերությամբ առաջատար է ՔԱՐԴ Ագրոկրեդիտը, իսկ Կամուրջը 3-րդ դիրքում է: Այս համեմատականը հնարավորություն է տալիս ճիշտ դիրքավորել «Կամուրջի» ռազմավարական նպատակները՝ շուկայի մրցակցային դաշտում: Հաշվի առնելով վերոնշյալ վերլուծությունը՝ «Կամուրջ» ՈՒՎԿ-ն շուկայում դիրքավորվում է որպես դինամիկ զարգացող, ճկուն և արդյունավետ գործառնական մոդելով կազմակերպություն: Թեև ակտիվների ընդհանուր ծավալով զիջում է որոշ մրցակիցների, Ընկերությունն ակտիվների աճի տեմպով և ակտիվների շահութաբերությամբ (ROA) զբաղեցնում է առաջատար դիրքերից մեկը: Ռազմավարական նպատակն է, պահպանելով վարկային պորտֆելի բարձր կենտրոնացումը, մեծացնել շուկայական մասնաբաժինը և բարելավել կապիտալի շահութաբերության (ROE) ցուցանիշը՝ հասնելով ոլորտի առաջատարների մակարդակին:

3.5. Թողարկողի կազմակերպչական կառուցվածքը

Թողարկողի ներքին վարչակազմակերպական կառուցվածքը հետևյալն է.

3.6. Հիմնական միջոցները

Կազմակերպությունն իր բնականոն գործունեության ապահովման նպատակով ձեռք է բերել հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ, որոնց արժեքի հանրագումարը չի գերազանցում Կազմակերպության ընդհանուր ակտիվների հաշվեկշռային արժեքի 10%-ը: 31.12.2024 թվականի դրությամբ Կազմակերպության հիմնական միջոցների հաշվեկշռային արժեքը կազմել է 200,474 հազար ՀՀ դրամ, իսկ ոչ նյութական ակտիվներինը՝ 111,915 հազար ՀՀ դրամ:

Կազմակերպության ոչ նյութական ակտիվների կազմը և կառուցվածքը 31.12.2024թ դրությամբ:

հազ. ՀՀ դրամ

	Ոչ նյութական ակտիվներ
Սկզբնական արժեք	166,082
Կուտակված մաշվածություն	54,167
Հաշվեկշռային արժեք	111,915

2024թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Կազմակերպությունը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանաափակման ենթակա հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների (2023թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

Կազմակերպության հիմնական միջոցների կազմը և կառուցվածքը 31.12.2024թ դրությամբ:

հազ. ՀՀ դրամ

	Վարձակալած հիմնական միջոցների վրա կապիտալ ներդրումներ	Համակարգիչներ և կապի սարքավորումներ	Փոխադրա միջոցներ	Գրասենյակային Գույք և սարքավորումներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք	33,155	385,103	111,260	192,741	708,739	1,430,998
Կուտակված մաշվածություն	18,120	319,981	99,602	186,442	606,379	1,230,524
Հաշվեկշռային արժեք	15,035	65,122	11,658	6,299	102,360	200,474

3.7. Զարգացման վերջին միտումները

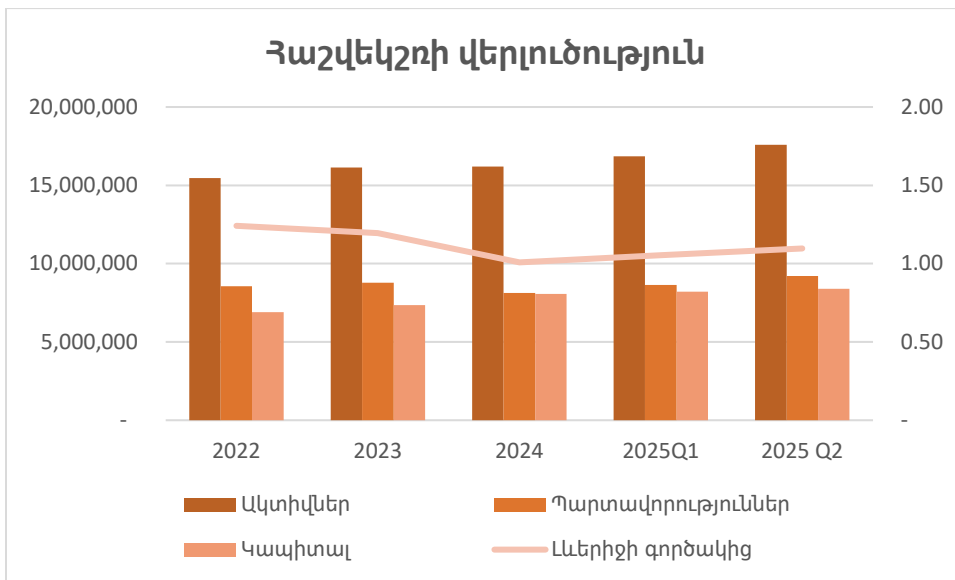
31.12.2024թ.-ի դրությամբ Կազմակերպության ակտիվները նախորդ տարվա համեմատ աճել են 0.38%-ով կամ 62.1 մլն ՀՀ դրամով՝ կազմելով 16.2 մլրդ ՀՀ դրամ, իսկ 2023թ.-ի վերջի դրությամբ Կազմակերպության ակտիվները նախորդ տարվա նկատմամբ աճել էին 4.44%-ով կամ 685.8 մլն ՀՀ դրամով՝ կազմելով՝ 16.14 մլրդ ՀՀ դրամ:

31.12.2024թ.-ի դրությամբ Կազմակերպության պարտավորությունների ծավալը կազմել է 8.13 մլրդ ՀՀ դրամ՝ նախորդ տարվա համեմատ նվազելով 7.44%-ով կամ 653.4 մլն ՀՀ դրամով, իսկ 2023թ. վերջի դրությամբ Կազմակերպության պարտավորությունները նախորդ տարվա նկատմամբ աճել են 227 մլն ՀՀ դրամով կամ 2.65%-ով՝ կազմելով 8.79 մլրդ ՀՀ դրամ:

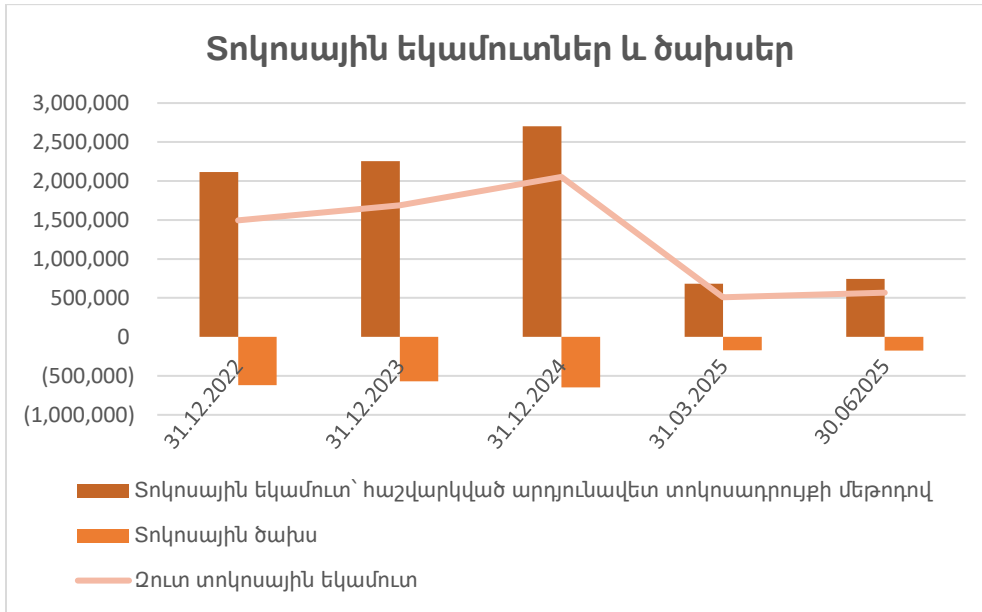
Կազմակերպության ընդհանուր կապիտալը 31.12.2024թ.-ի դրությամբ նախորդ տարվա համեմատ աճել է 715.4 մլն ՀՀ դրամով կամ 9.73%-ով և կազմել 8.07 մլրդ ՀՀ դրամ: Կազմակերպության ընդհանուր կապիտալը 31.12.2023թ.-ի դրությամբ նախորդ տարվա նկատմամբ աճել է 458.7 մլն դրամով կամ 6.65%-ով՝ կազմելով 7.35 մլրդ ՀՀ դրամ:

2024 թվականի ընթացքում Կազմակերպությունը գեներացրել է 715.4 մլն ՀՀ դրամի զուտ շահույթ, 2023թ.՝ 458.7 մլն ՀՀ դրամ: Կապիտալի և ակտիվների շահութաբերության ցուցանիշները 2024 թվականին կազմել են համապատասխանաբար՝ 9.28% և 4.42%:

Կազմակերպության հաշվեկշռի կառուցվածքի դինամիկան ներկայացվում է ստորև.

Ստորև ներկայացված են Կազմակերպության տոկոսային եկամուտների, տոկոսային ծախսերի և զուտ տոկոսային եկամուտների դինամիկաները 2022 թվականից մինչև 2025 թվականի երկրորդ եռամսյակն ընկած ժամանակահատվածում:

Կազմակերպության գործունեության վերաբերյալ առավել մանրամասն տեղեկություններ իմանալու համար ներդրողը կարող է ծանոթանալ Կազմակերպության տարեկան և միջանկյալ հաշվետվություններին, որոնք տեղադրված են Թողարկողի՝ www.kamurj.am պաշտոնական ինտերնետային կայքի «Հաշվետվություններ» բաժնում:

3.8. Շահույթի կանխատեսումը

Առաջիկա տարիների գործունեության և շահույթի կանխատեսումներում Կազմակերպությունը հիմնվել է հետևյալ հիմնարար սկզբունքների վրա.

- ✓ կազմակերպության գործունեությունը ուղղել շահույթի կայուն աճին, բաժնետիրական կապիտալի արդյունավետ օգտագործմանը և ակտիվների եկամտաբերության բարձրացմանը,
- ✓ դիվերսիֆիկացնել ֆինանսավորման աղբյուրները՝ շարունակելով համագործակցությունը միջազգային ֆինանսական կազմակերպությունների և ներդրողների հետ, ինչպես նաև ներգրավելով կապիտալ նոր գործիքների միջոցով,
- ✓ ապահովել Կազմակերպության դինամիկ զարգացման համար անհրաժեշտ մասնաճյուղերի ստեղծում, տեխնիկատեխնոլոգիական, տեղեկատվական համակարգերի արդիականացում,
- ✓ կազմակերպության զարգացմանը համահունչ իրականացնել աշխատակազմի շարունակական ուսուցում, վերապատրաստում և արդարացի վարձատրություն,
- ✓ պահպանել գործունեության ծախսերի օպտիմալ մակարդակ՝ ապահովելով կազմակերպության արդյունավետ և մրցունակ զարգացում:

2023 թվականի ընթացքում Կազմակերպությունը գեներացրել է 458,727 հազ. ՀՀ դրամ զուտ շահույթ, իսկ 2024 թվականի ընթացքում՝ 715,415 հազ. ՀՀ դրամի զուտ շահույթ:

Առաջիկա տարիների համար Կազմակերպության զուտ շահույթի կանխատեսված ցուցանիշներն են՝

մլն. ՀՀ դրամ

	2024 թ.	2025 թ.	2026 թ.	2027 թ.
Զուտ շահույթ	715	790	914	1130
Ակտիվների շահութաբերություն (ROA)	4.42%	4.44%	4.56%	5.16%
Կապիտալի շահութաբերություն (ROE)	9.28%	10.06%	11.89%	14.94%

Կազմակերպության կառավարման մարմինները հնարավորություն ունեն ազդելու (կառավարելու) Կազմակերպության գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

- ✓ Կազմակերպության ներգրավվող և տեղաբաշխվող միջոցների ծավալների կառավարում,
- ✓ Կազմակերպության ռիսկերի ընդունելի մակարդակի պահպանում և կառավարում,
- ✓ Կազմակերպության անձնակազմի վարձատրության, ուսուցման և վերապատրաստման ծախսեր,
- ✓ Կազմակերպության գործունեության ապահովման ծախսեր,
- ✓ Նոր ծառայությունների ներդրման ծախսեր:

Կազմակերպության կառավարման մարմինները կարող են արձագանքել, սակայն հնարավորություն չունեն ազդելու Կազմակերպության գործունեության և շահույթի վրա ազդող հետևյալ հիմնական գործոնների վրա.

- ✓ ներգրավվող միջոցների և վարկերի առաջարկի ու պահանջարկի և դրանից բխող տոկոսադրույքների փոփոխության վարքագիծ,
- ✓ արժեզրկման ու փոխարժեքի վարքագիծ,
- ✓ անհաղթահարելի ուժի ազդեցության գործոններ (արտակարգ դրության հայտարարելը, հաղորդակցության միջոցների աշխատանքների դադարեցումը, բնական աղետները, պատերազմը, պետական մարմինների ակտերը և այլն, որոնք անհնարին են դարձնում Կազմակերպության բնականոն գործունեությունը):

3.9. Թողարկողի կառավարման մարմինները և կառավարման մարմինների անդամները

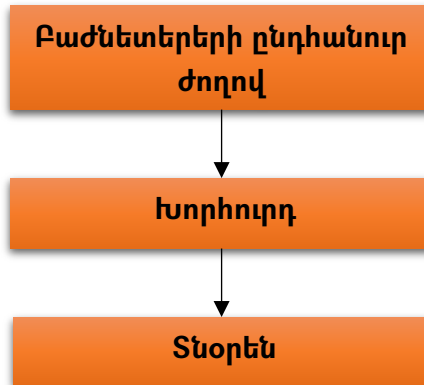
3.9.1. Կառավարման մարմինների կառուցվածքը, իրավասություններն ու պարտականությունները

Կազմակերպության կանոնադրությամբ և ՀՀ օրենսդրությամբ սահմանված են Կազմակերպության կառավարման հետևյալ մարմինները.

- ✓ **Բաժնետերերի ընդհանուր ժողով,**

- ✓ **Խորհուրդ,**
- ✓ **Տնօրեն:**

Կառավարման մարմինների սխեմատիկ կառուցվածքը ներկայացված է ստորև.

Կազմակերպության կանոնադրության համաձայն՝ Կազմակերպությունը կարող է ունենալ Վերստուգող հանձնաժողով, սակայն համաձայն Կազմակերպության Խորհրդի 2025 թվականի հուլիսի 23-ի թիվ 11/25 արձանագրությամբ հաստատված վարչակազմակերպական կառուցվածքի՝ Կազմակերպությունը այժմ վերստուգող չունի:

Կանոնադրությամբ Կազմակերպության կառավարման մարմիններին վերապահված են հետևյալ իրավասությունները.

Բաժնետերերի ժողովը (Ժողով)

Ժողովն Կազմակերպության կառավարման բարձրագույն մարմինն է: Ժողովի իրավասություններն են՝

ա) Կազմակերպության Կանոնադրության հաստատումը, դրանում փոփոխությունների և լրացումների կատարումը, կանոնադրության հաստատումը նոր խմբագրությամբ,

բ) Կազմակերպության վերակազմակերպումը,

գ) Կազմակերպության լուծարումը,

դ) Կազմակերպության ամփոփ, միջանկյալ և լուծարման հաշվեկշիռների հաստատումը, լուծարային հանձնաժողովի նշանակումը,

ե) Խորհրդի քանակական կազմի հաստատումը, դրա անդամների ընտրությունը և նրանց լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը, լիազորությունների ժամկետի սահմանումը, Խորհրդի նախագահի և անդամների աշխատանքի վարձատրության պայմանների որոշումը,

վերջիններիս նկատմամբ խրախուսանքի և կարգապահական պատասխանատվության միջոցների կիրառումը:

զ) հայտարարված բաժնետոմսերի ծավալի առավելագույն չափի սահմանումը,

է) բաժնետոմսերի անվանական արժեքի մեծացման կամ լրացուցիչ բաժնետոմսերի տեղաբաշխման միջոցով (հայտարարված բաժնետոմսերի սահմաններում) կանոնադրական կապիտալի չափի ավելացումը,

ը) բաժնետոմսերի անվանական արժեքի փոքրացման, բաժնետոմսերի ընդհանուր քանակի կրճատման նպատակով Կազմակերպության կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերման, ինչպես նաև Կազմակերպության կողմից ձեռքբերված կամ հետ գնված բաժնետոմսերի մարման ճանապարհով կանոնադրական կապիտալի չափի նվազեցումը,

թ) Կազմակերպության գործադիր մարմնի (միանձնյա կամ կոլեգիալ) ձևավորումը, լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը, նրա աշխատանքի վարձատրության պայմանների որոշումը:

ժ) Կազմակերպության վերստուգողի (վերստուգող հանձնաժողովի անդամների) ընտրությունը և նրա (նրանց) լիազորությունների վաղաժամկետ դադարեցումը, աշխատանքի վարձատրության պայմանների որոշումը: Կազմակերպության վերստուգողի (վերստուգող հանձնաժողովի անդամների) ընտրության հարցերը քննարկվում են բացառապես տարեկան ժողովներում:

ժա) Կազմակերպության աուդիտն իրականացնող անձի հաստատումը,

ժբ) Կազմակերպության տարեկան հաշվետվությունների, հաշվապահական հաշվեկշիռների, շահույթների և վնասների հաշվի, շահույթների և վնասների բաշխման հաստատումը, տարեկան շահութաբաժինների վճարման մասին որոշման ընդունումը և տարեկան շահութաբաժինների չափի հաստատումը:

ժգ) Օրենքի համապատասխան Կազմակերպության բաժնետոմսերի կամ բաժնետոմսերի փոխարկվող Կազմակերպության այլ արժեթղթերի Կազմակերպության նախապատվության իրավունքը չկիրառելու մասին որոշման ընդունումը,

ժդ) Ժողովի վարման կարգի հաստատումը,

ժե) Կազմակերպության կողմից բաժնետերերին տեղեկությունների և նյութերի հաղորդման ձևի որոշումը, ներառյալ՝ զանգվածային լրատվության համապատասխան միջոցի ընտրությունը, եթե հաղորդումը պետք է իրականացվի նաև հրապարակային հայտարարության ձևով,

ժզ) բաժնետոմսերի համախմբումը (կոնսոլիդացիան), բաժանումը,

ժէ) Կազմակերպության տնօրենի ներկայացմամբ՝ Կազմակերպության տնօրենի տեղակալ(ներ)ի և գլխավոր հաշվապահի նշանակումը, Տնօրինության կազմի սահմանումը:

ժը) Կազմակերպության կողմից տեղաբաշխված բաժնետոմսերի ձեռքբերումը և հետգնումը՝ կիրառելի օրենսդրությամբ նախատեսված դեպքերում,

ժթ) դուստր կամ կախյալ ընկերությունների ստեղծումը,

ի) դուստր, կախյալ և այլ ընկերություններին մասնակցությունը,

իա) հողինձգային ընկերությունների, առևտրային կազմակերպությունների այլ միությունների հիմնադրումը,

իբ) հողդինգային ընկերություններում, առևտրային կազմակերպությունների այլ միություններում մասնակցությունը,

իգ) «Արժեթղթերի շուկայի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով սահմանված դեպքերում և կարգով որոշումների ընդունումը,

իդ) Կազմակերպության կողմից մատուցվող ծառայությունների, այդ թվում վարկերի տոկոսադրույքների, կոմիսիոն վճարների, սակագների սահմանումը, սահմանված սակագներից տարբերվող արտոնյալ սակագների կիրառմանը համաձայնության տրամադրումը, Կազմակերպության հիմնադրամների այդ թվում նաև պահուստային հիմնադրամի ստեղծումը,

իե) Կազմակերպության Տնօրինության քանակական կազմի, անդամների նշանակումը, Տնօրինության գործառույթների, գործառնությունների, դրանց իրականացման ձևի և կարգի սահմանումը,

իզ) Կազմակերպության ներքին կանոնակարգերի հաստատումը (որոնց հաստատման իրավասությունը չի պատկանում Խորհրդին),

իէ) Օրենքով և սույն Կանոնադրությամբ նախատեսված այլ որոշումների ընդունումը:

Խորհուրդ

Խորհուրդն իրականացնում է Կազմակերպության գործունեության ընդհանուր ղեկավարումը, բացառությամբ այն հարցերի, որոնք վերապահված են Ժողովի բացառիկ իրավասությանը:

Խորհրդի իրավասությանն են պատկանում՝

ա) Կազմակերպության գործունեության հիմնական ուղղությունների որոշումը,

բ) Տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների նախնական հաստատումը և Ժողովի հաստատմանը ներկայացնելը, Կազմակերպության վերստուգողի (վերստուգող հանձնաժողովի) գործունեության արդյունքների նախնական քննարկումը, Ժողովին առաջարկություններ ներկայացնելու համար,

գ) Կազմակերպության տնօրենի, Վերստուգող հանձնաժողովի (Վերստուգողի), ինչպես նաև Խորհրդի կողմից սահմանված այլ անձանց գործունեության նկատմամբ հսկողության իրականացումը, նրանց կողմից սահմանված կարգով ստացված հաշվետվությունների քննարկումը,

դ) Կազմակերպության տնօրենին և Վերստուգող հանձնաժողովին (Վերստուգողին) հանձնարարականների տրամադրումը,

ե) Օրենքի, կանոնադրության, իրավական այլ ակտերի կամ պայմանագրի պահանջները, ինչպես նաև Ժողովի և (կամ) Խորհրդի կողմից տրված հանձնարարականները չկատարելու կամ ոչ պատշաճ կատարելու (աշխատանքային կարգապահությունը խախտելու) դեպքում Կազմակերպության տնօրենից, Վերստուգող հանձնաժողովի նախագահից, անդամներից (Վերստուգողից) կարգապահության խախտման մասին գրավոր բացատրության պահանջումը, նրանց նկատմամբ կարգապահական տույժերի (բացառությամբ աշխատանքային պայմանագիրը լուծելու կարգապահական տույժի) կիրառումը, ինչպես նաև նյութական պատասխանատվության կիրառումը:

զ) Կազմակերպության տնօրենի և վերստուգողի հետ աշխատանքային հարաբերություններում որպես գործատուի ներկայացուցիչ հանդես գալը, բացառությամբ Ժողովի իրավասությանը վերաբերող այն հարցերի, որոնք սույն կանոնադրությամբ, վերապահված են բացառապես Ժողովին,

- է) Կազմակերպությունում ներքին հսկողության ստանդարտների սահմանումը, ժողովի և խորհրդի որոշումների կատարման նկատմամբ վերահսկողությունը,
- ը) Աուդիտորական և այլ ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների վերացմանն ուղղված միջոցառումների պլանի հաստատումը և նրա իրականացման նկատմամբ վերահսկողության իրականացումը,
- թ) Տարեկան և արտահերթ ժողովների գումարումը, բացառությամբ Օրենքով նախատեսված դեպքերի,
- ժ) Ժողովների օրակարգի հաստատումը,
- ժա) Ժողովներին մասնակցելու իրավունք ունեցող բաժնետերերի ցուցակը կազմելու տարվա, ամսվա, ամսաթվի հաստատումը, ինչպես նաև բոլոր այն հարցերի լուծումը, որոնք կապված են ժողովների նախապատրաստման ու գումարման հետ և վերապահված են Խորհրդի իրավասությանը,
- ժբ) Պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի տեղաբաշխումը, դրանց տեղաբաշխման և մարման կարգի և պայմանների սահմանումը,
- ժգ) Գույքի շուկայական արժեքի որոշումը,
- ժդ) Օրենքով նախատեսված դեպքերում Կազմակերպության տեղաբաշխված բաժնետոմսերի, պարտատոմսերի և այլ արժեթղթերի ձեռքբերումը,
- ժե) Կազմակերպության վերստուգողի (վերստուգող հանձնաժողովի) վարձատրության և ծախսերի փոխհատուցումների վճարման կարգի և պայմանների վերաբերյալ ժողովի համար առաջարկությունների նախապատրաստումը,
- ժզ) Կազմակերպության աուդիտն իրականացնող անձի վճարման չափի սահմանումը,
- ժէ) Կազմակերպության բաժնետոմսերի դիմաց վճարվող տարեկան շահութաբաժինների չափի և վճարման կարգի վերաբերյալ ժողովին առաջարկությունների նախապատրաստումը և ներկայացումը,
- ժը) Կազմակերպության բաժնետոմսերով միջանկյալ շահութաբաժինների չափի և վճարման կարգի սահմանումը,
- ժթ) Կազմակերպության պահուստային և այլ հիմնադրամների օգտագործումը,
- ժի) Կազմակերպության կառավարման մարմինների գործունեությունը կանոնակարգող ներքին փաստաթղթերի հաստատումը,
- ի) Կազմակերպության մասնաճյուղերի և ներկայացուցչությունների, հիմնարկների ստեղծումը, դրանց կանոնադրությունների, ինչպես նաև Կազմակերպության կառուցվածքային ստորաբաժանումների կանոնակարգերի հաստատումը, նրանց միջև գործառույթների սահմանազատումը,
- իա) Կազմակերպության գույքի օտարման և ձեռքբերման հետ կապված խոշոր գործարքների կնքմանը համաձայնություն տալը,
- իբ) Կազմակերպության վարչակազմակերպական կառուցվածքի հաստատումը,
- իգ) ամենամյա վարչատնտեսական ծախսերի նախահաշվի և դրա կատարողականի հաստատումը,
- իդ) ամենամյա կապիտալ ներդրումների նախահաշվի և դրա կատարողականի հաստատումը,

իե) Կազմակերպության հաստիքացուցակի, այդ թվում աշխատավարձերի նվազագույն և առավելագույն չափերի, ինչպես նաև Կազմակերպության աշխատողների լրացուցիչ վարձատրության և ֆինանսական աջակցության կարգի ու պայմանների հաստատումը, բացառությամբ այն աշխատողների, որոնց վարձատրության պայմանների որոշումը օրենքով և սույն կանոնադրությամբ վերապահված է ժողովին,

իզ) Կազմակերպության ներքին իրավական ակտերով նախատեսված և ՀՀ օրենսդրությանը չհակասող իրավասությունների իրականացումը,

իե) ամենամյա բիզնես-պլանի կատարման, ինչպես նաև աուդիտորական և այլ ստուգումների արդյունքում հայտնաբերված խախտումների վերացման միջոցառումների պլանների վերաբերյալ տնօրենի հաշվետվության (Խորհրդի կողմից սահմանված պարբերականությամբ) քննարկումը և քննարկման արդյունքներով որոշումների ընդունումը,

իը) Օրենքով և սույն Կանոնադրությամբ նախատեսված այլ հարցերի լուծումը:

Կազմակերպության գործադիր մարմինը

Կազմակերպության ընթացիկ գործունեության ղեկավարումն իրականացնում է Կազմակերպության տնօրենը:

Տնօրենի իրավասությանն են պատկանում Կազմակերպության ընթացիկ գործունեության կառավարման բոլոր հարցերը, բացառությամբ Օրենքով և սույն Կանոնադրությամբ ժողովի և Խորհրդի իրավասությանը վերապահված հարցերի:

Տնօրենը կազմակերպում է Կազմակերպության ընթացիկ գործունեությունը, ժողովի և Խորհրդի որոշումների կատարումը:

Տնօրենը՝

ա) Կազմակերպության ներքին իրավական ակտերով սահմանված կարգով տնօրինում է Կազմակերպության գույքը, այդ թվում՝ ֆինանսական միջոցները, գործարքներ է կնքում Կազմակերպության անունից,

բ) ապահովում է Խորհրդի կողմից հաստատված ամենամյա բիզնես ծրագրի և հեռանկարային զարգացման պլանների կատարումը,

գ) հաստատում է կառուցվածքային և տարածքային ստորաբաժանումների ներքին աշխատանքային պլանները,

դ) օպերատիվ կերպով վերացնում է աուդիտորական և այլ ստուգումների արդյունքներով կամ այլ հանգամանքներում ի հայտ եկած օրենսդրության խախտումները և թերացումները, դրանց մասին տեղեկություն տրամադրելով Խորհրդին,

ե) ներկայացնում է Կազմակերպությունը Հայաստանի Հանրապետությունում և արտասահմանում,

զ) գործում է առանց լիազորագրի, տալիս է լիազորագրեր,

է) ՀՀ օրենսդրությամբ, սույն կանոնադրությամբ և Կազմակերպության ներքին ակտերով սահմանված կարգով կնքում է պայմանագրեր, այդ թվում՝ աշխատանքային,

ը) բանկերում բացում է Կազմակերպության հաշվարկային (այդ թվում՝ արտարժույթային) և այլ հաշիվներ,

թ) Խորհրդի հաստատմանն է ներկայացնում Կազմակերպության աշխատանքային ներքին կանոնակարգը, առանձնացված ստորաբաժանումների կանոնակարգերը, Կազմակերպության վարչակազմակերպական կառուցվածքը, հաստիքացուցակը, ինչպես նաև Խորհրդի կողմից հաստատված ներքին իրավական ակտերի կիրառելիությունն ապահովելու նպատակով ընդունում է Կազմակերպության ընթացիկ, ամենօրյա գործունեությունը կարգավորող, օպերատիվ ղեկավարում պահանջող, կազմակերպչական ու նկարագրողական բնույթ կրող ներքին իրավական ակտեր (ուղեցույցներ և հրահանգներ),

ժ) Կազմակերպության սույն կանոնադրությամբ և ներքին իրավական ակտերով սահմանված կարգով իր իրավասության սահմաններում արձակում է հրամաններ, հրահանգներ, տալիս է կատարման համար պարտադիր ցուցումներ և վերահսկում դրանց կատարումը,

ժա) Սույն կանոնադրությամբ և Կազմակերպության ներքին իրավական ակտերով սահմանված կարգով Կազմակերպության աշխատողների հետ աշխատանքային հարաբերություններում հանդես է գալիս որպես գործատուի ներկայացուցիչ,

ժբ) Կազմակերպության Խորհրդի կողմից հաստատված ներքին իրավական ակտերով սահմանված կարգով և գումարային շեմի սահմաններում կայացնում է որոշումներ վարկերի տրամադրման կամ դրանց մերժման վերաբերյալ:

Կազմակերպության տնօրենը պատասխանատվություն է կրում Կազմակերպության հաշվապահական հաշվառման կազմակերպման, դրա վիճակի և հավաստիության, տարեկան հաշվետվության, ֆինանսական և վիճակագրական հաշվետվություններն օրենքներով և այլ իրավական ակտերով սահմանված պետական կառավարման մարմիններին ժամանակին ներկայացնելու, ինչպես նաև Կազմակերպության բաժնետերերին, պարտատերերին և մամուլի ու զանգվածային լրատվության մյուս միջոցներին Կազմակերպության մասին տրամադրվող տեղեկությունների հավաստիության համար՝ օրենքին, այլ իրավական ակտերին և սույն կանոնադրությանը համապատասխան:

Կազմակերպության տնօրենը անմիջական պատասխանատվություն է կրում Կազմակերպության ամենամյա բիզնես պլանի և հեռանկարային զարգացման ծրագրերի կատարման համար:

3.10. Թողարկողի կառավարման մարմինների անդամները և գործունեությունը

Խորհուրդ՝

1. Խորհրդի նախագահ՝ Աշոտ Չաղարյան

Բնակության վայր	ՀՀ, ք. Երևան
Իրավասությունները	Ըստ կանոնադրության
Պարտականությունները	
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալված գործունեությունը	«Արմբրոկ» ԲԲԸ Ջարգացման գծով խորհրդատու

2. Խորհրդի անդամ՝ Վիկտորյա Տեր-Սարգիսովա

Բնակության վայր	ՀՀ, ք. Երևան
Իրավասությունները	Ըստ կանոնադրության
Պարտականությունները	
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում

3. Խորհրդի անդամ՝ Լուիզա Իգրարյան

Բնակության վայր	ՀՀ, ք. Երևան
Իրավասությունները	Ըստ կանոնադրության
Պարտականությունները	
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Հայաստանի Միջազգային Առևտրի Պալատի Խորհրդի անդամ

Գործադիր մարմին՝

1. Տնօրեն՝ Ալեքսանդր Տերյան

Բնակության վայրը	ՀՀ, ք. Երևան
Իրավասությունները	Ըստ կանոնադրության
Պարտականությունները	
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	«ԿՈՄՊՅՈՒԼԻՆԿ» ՍՊԸ-ում 25% մասնակցություն

Ղեկավար անձինք՝

1. Ֆինանսական տնօրեն՝ Ալեքսանդր Սահակյան

Բնակության վայրը	ՀՀ, ք. Երևան
Իրավասությունները	Ըստ կանոնադրության
Պարտականությունները	
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում

2. Տնօրենի տեղակալ - Վարկավորման բլոկի ղեկավար՝ Արփինե Արշակյան

Բնակության վայրը	ՀՀ, ք. Երևան
Իրավասությունները	Ըստ կանոնադրության
Պարտականությունները	
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

3. Տնօրենի տեղակալ (Բիզնեսի զարգացում, նորարարություն և թվայնացում, վարկային ռիսկերի վերլուծություն)՝ Էդգար Դավթյան

Բնակության վայրը	ՀՀ, ք. Երևան
Իրավասությունները	Ըստ կանոնադրության
Պարտականությունները	
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

4. Տնօրենի տեղակալ՝ Կարեն Համբարձումյան

Բնակության վայրը	ՀՀ, ք. Երևան
Իրավասությունները	Ըստ կանոնադրության
Պարտականությունները	
Կազմակերպությունից դուրս կառավարման մարմնի անդամի ծավալած գործունեությունը	Կազմակերպության գործունեությունից դուրս այլ գործունեություն չի ծավալում:

Կազմակերպության և նրա կառավարմանը մասնակցող անձանց միջև Ազդագրի ներկայացման դրությամբ շահերի բախում չկա:

3.11. Կառավարման մարմինների գործունեությունը

Տնօրեն Ալեքսանդր Տերյանը իր պաշտոնին նշանակվել է 2017թ. մարտի 1-ին Բաժնետիրոջ որոշմամբ: Հանդիսանում է Կազմակերպության միակ բաժնետեր «Աժոնս Ֆինոնս» ՓԲԸ-ի միակ նշանակալից մասնակիցը և տնօրենը, որին պատկանում է ձայների իրավունք տվող բաժնետոմսերի 96%-ը: Պաշտոնավարման ավարտից հետո պարզապահ կամ լրավճար ստանալու մասին պայմանագրեր Կազմակերպության և նրա հսկող կազմակերպության հետ առկա չեն:

Ֆինանսական տնօրեն – գլխավոր հաշվապահ Ալեքսանդր Սահակյանը իր պաշտոնին նշանակվել է 2025թ. ապրիլի 1-ին Բաժնետիրոջ որոշմամբ: Մինչ այդ զբաղեցրել է Կազմակերպության գլխավոր հաշվապահի պաշտոնը սկսած Կազմակերպության հիմնադրման օրվանից՝ 27.04.2010թ.-ից:

Հանդիսանում է Կազմակերպության միակ բաժնետեր «Աժոնս Ֆինոնս» ՓԲԸ-ի մասնակիցը: Պաշտոնավարման ավարտից հետո պարգևավճար կամ լրավճար ստանալու մասին պայմանագրեր Կազմակերպության և նրա հսկող կազմակերպության հետ առկա չեն:

Տնօրենի տեղակալ Էդգար Դավթյանը իր պաշտոնին նշանակվել է 2025թ. ապրիլի 1-ին Բաժնետիրոջ որոշմամբ: Մինչ այդ զբաղեցրել է Կազմակերպության Վարկերի կենտրոնացված որոշումների կայացման բաժնի ղեկավարի պաշտոնը: Կազմակերպությունում աշխատում է 2013թ. հուլիսի 9-ից: Հանդիսանում է Կազմակերպության միակ բաժնետեր «Աժոնս Ֆինոնս» ՓԲԸ-ի մասնակիցը: Պաշտոնավարման ավարտից հետո պարգևավճար կամ լրավճար ստանալու մասին պայմանագրեր Կազմակերպության և նրա հսկող կազմակերպության հետ առկա չեն:

Տնօրենի տեղակալ Արփինե Արշակյանը իր պաշտոնին նշանակվել է Կազմակերպության հիմնադրման օրվանից՝ 27.04.2010թ.-ից Բաժնետիրոջ որոշմամբ: Հանդիսանում է Կազմակերպության միակ բաժնետեր «Աժոնս Ֆինոնս» ՓԲԸ-ի մասնակիցը: Պաշտոնավարման ավարտից հետո պարգևավճար կամ լրավճար ստանալու մասին պայմանագրեր Կազմակերպության և նրա հսկող կազմակերպության հետ առկա չեն:

Տնօրենի տեղակալ Կարեն Համբարձումյանը իր պաշտոնին նշանակվել է 2025թ. ապրիլի 1-ին Բաժնետիրոջ որոշմամբ: Մինչ այդ զբաղեցրել է Կազմակերպության Տարածքային զարգացման բաժնի ղեկավարի պաշտոնը: Կազմակերպությունում աշխատում է 2017թ. նոյեմբերի 8-ից: Պաշտոնավարման ավարտից հետո պարգևավճար կամ լրավճար ստանալու մասին պայմանագրեր Կազմակերպության և նրա հսկող կազմակերպության հետ առկա չեն:

Կազմակերպությունում առկա չեն աուդիտի կոմիտե, աշխատավարձի (վարձատրության) կոմիտե:

Կազմակերպությունում ներդրված կորպորատիվ կառավարման սկզբունքները համապատասխանում են «Բաժնետիրական ընկերությունների մասին» ՀՀ օրենքով, «Արժեթղթերի շուկայի մասին» ՀՀ օրենքով, Կազմակերպության Կանոնադրության, Դուստր կազմակերպության ընդհանուր քաղաքականության ձեռնարկի կորպորատիվ կառավարման չափանիշներին և այլ իրավական ակտերով սահմանված պահանջներին:

3.12. Հսկող անձինք

Կազմակերպության հսկող անձ է հանդիսանում «ԱժՈՆՍ ՖԻՆՈՆՍ» ՓԲԸ-ն (հասցե՝ ք.Երևան, Կալենցի 11), որպես Կազմակերպության միակ բաժնետեր:

3.13. Տեղեկատվություն Թողարկողի ակտիվների, պարտավորությունների, ֆինանսական վիճակի, եկամուտների և ծախսերի մասին

3.13.1. Պատմական ֆինանսական տեղեկատվություն

Կազմակերպության 2023 և 2024 թվականների տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները՝ անկախ աուդիտորական եզրակացություններով և 2025 թվականի կիսամյակային հաշվետվությունները ներառված են Ազդագրին կից հավելվածներում:

Ցանկության դեպքում ներդրողները Կազմակերպության ֆինանսական հաշվետվությունները

կարող են ստանալ նաև Կազմակերպության գլխավոր գրասենյակից և մասնաճյուղերից, ինչպես նաև ծանոթանալ Թողարկողի պաշտոնական ինտերնետային կայքում՝ www.kamurj.am:

3.13.2. Թողարկողի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխությունները

2025թ. հունիսի 30-ից մինչև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից Ազդագրի գրանցման ներկայացնելու օրն ընկած ժամանակահատվածում Թողարկողի ֆինանսական վիճակի էական փոփոխություն տեղի չի ունեցել:

3.13.3. Դատական, արբիտրաժային և վարչական վարույթների մասին տեղեկատվություն

Ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող 12 ամսվա ընթացքում Կազմակերպությունը ներգրավված չէ ֆինանսական վիճակի կամ շահութաբերության վրա էական ազդեցություն ունեցող դատական, արբիտրաժային և (կամ) վարչական վարույթներում:

Միաժամանակ հարկ է նշել, որ Կազմակերպության մասնակցությամբ հայցեր կան, որտեղ Կազմակերպությունը հանդես է գալիս որպես հայցվոր վարկառուների դեմ:

3.14. Լրացուցիչ տեղեկատվություն

3.14.1. Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը

Հիմնադրման պահին՝ 2010 թվականի ապրիլի 27-ի դրությամբ, ԿԱՄՈՒՐՋ ՈՒՎԿ ՓԲԸ-ի (ԿԱՄՈՒՐՋ ՈՒՎԿ ՍՊԸ) կանոնադրական կապիտալը կազմել է 180 մլն ՀՀ դրամ, որը բաժանված է եղել 1,800 ոչ փաստաթղթային սովորական բաժնետոմսերի, ընդ որում, մեկ բաժնեմասի անվանական արժեքը կազմել է 100,000 ՀՀ դրամ: Գործունեության ընթացքում Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալը համալրվել է մի քանի անգամ՝ 2011 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ կազմելով 500 մլն ՀՀ դրամ, 2012 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 2 մլրդ ՀՀ դրամ: 2013 թվականի ընթացքում Կազմակերպությունը համալրել է բաժնետիրական կապիտալը 2,5 մլրդ դրամով՝ ավելացնելով բաժնետոմսերի անվանական արժեքը: Բաժնետոմսերի անվանական արժեքն ավելացել է կատարելով 1,186,649,000 դրամ գումարով փոխանցում չբաշխված շահույթից և սեփական կապիտալի փոխարկելով Բաժնետերից ստացված 1,313,351,000 դրամ անվանական արժեքով փոխառությունները: 2013 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շրջանառության մեջ գտնվող բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմել է 225,000 ՀՀ դրամ: 2014թ. ընթացքում Կազմակերպությունը համալրել է բաժնետիրական կապիտալը 500 մլն դրամով՝ ավելացնելով բաժնետոմսերի անվանական արժեքը (2014 թվականի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ շրջանառության մեջ գտնվող բոլոր բաժնետոմսերի անվանական արժեքը կազմել է 250,000 ՀՀ դրամ): Բաժնետոմսերի անվանական արժեքն ավելացվել է՝ չբաշխված շահույթից սեփական կապիտալ փոխանցելով 500 մլն դրամ գումարը:

31.12.2024թ. դրությամբ Կազմակերպության փաստացի համալրված կանոնադրական կապիտալը կազմում է 5 մլրդ ՀՀ դրամ, որը բաժանված է 20,000 (քսան հազար) հատ սովորական

բաժնետոմսերի (տեղաբաշխված բաժնետոմսեր), յուրաքանչյուր բաժնետոմսի անվանական արժեքը կազմում է 250,000 (երկու հարյուր հիսուն հազար) ՀՀ դրամ:

Վերջին 3 տարիների ընթացքում մինչև ՀՀ ԿԲ-ի կողմից Ազդագրի գրանցման ներկայացնելու օրը Կազմակերպությունը վճարել է շահութաբաժին 536,550 հազար ՀՀ դրամի չափով:

Կազմակերպության կանոնադրական կապիտալի բոլոր բաժնետոմսերը տեղաբաշխված են, լրիվ վճարված և պատկանում են Կազմակերպության միակ բաժնետիրոջը՝ «ԱԺՈՆՍ ՖԻՆՈՆՍ» ՓԲԸ-ին:

Կազմակերպության Կանոնադրության վերաբերյալ տեղեկատվություն

Կազմակերպության հիմնական նպատակն է տրամադրել մատչելի ֆինանսական և գործարարության աջակցմանն ուղղված այլ ծառայություններ ցածր եկամուտ ունեցող ընտանիքներին, նաև գերփոքր և փոքր ձեռներեցությամբ զբաղված անձանց՝ նրանց սոցիալ-տնտեսական վիճակի բարելավման նպատակով, ինչպես նաև ստանալ շահույթ Կազմակերպության գործունեությունից, որը հիմնականում պետք է ուղղվի այդ նպատակների իրագործմանը:

Վերը ներկայացված նպատակներն իրագործելու նպատակով Կազմակերպությունն իրավասու է ՀՀ Կենտրոնական բանկի կողմից տրված լիցենզիայի հիման վրա զբաղվել գործունեության հետևյալ տեսակներով³.

ա) օրենքով թույլատրված սահմաններում՝ ներգրավել փոխառություններ և/կամ կնքել նմանատիպ գործարքներ,

բ) տրամադրել վարկեր, փոխառություններ, իրականացնել պարտքի կամ առևտրային գործարքների ֆինանսավորում, ֆակտորինգ,

գ) տրամադրել երաշխիքներ,

դ) թողարկել արժեթղթեր, ածանցյալ ֆինանսական գործիքներ, ինչպես նաև արժեթղթերով և ածանցյալ ֆինանսական գործիքներով գործարքներ կատարել,

ե) մատուցել վարկային կազմակերպության գործունեության հետ կապված վճարահաշվարկային ծառայություններ,

զ) մատուցել ֆինանսական գործակալի (ներկայացուցչի) ծառայություններ, կառավարել այլ անձանց ներդրումները, իրականացնել հավատարմագրային կառավարում,

է) պետական պարտատոմսերի շուկայում իրականացնել մասնագիտացված գործունեություն (դիլերային, բրոքերային, գործակալական, ենթապահառուական),

ը) գնել և վաճառել արտարժույթ, այդ թվում՝ կնքել դրամի և արտարժույթի ֆյուչերսներ և նման այլ գործարքներ

թ) իրականացնել ֆինանսական վարձակալություն (լիզինգ),

ժ) գնել, վաճառել և կառավարել թանկարժեք մետաղների բանկային ձուլակտորներ և մետաղադրամ,

ժա) ի պահ ընդունել թանկարժեք մետաղներ, քարեր, ոսկերչական իրեր, արժեթղթեր, փաստաթղթեր և այլ արժեքներ,

³ «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈՒՎԿ ՓԲԸ Կանոնադրություն, կետ 3.4

ժբ) մատուցել ֆինանսական խորհրդատվություն,

ժգ) ստեղծել և սպասարկել հաճախորդների վարկարժանության տեղեկատվական համակարգ,

ժդ) իրականացնել պարտքերի հետստացման գործունեություն,

ժե) Կենտրոնական Բանկի համաձայնությամբ իրականացնել վարկային կազմակերպություններին բնորոշ միջազգային պրակտիկայում ընդունված գործառնություններ:

3.15. Էական պայմանագրերը

Կազմակերպությունում առկա չեն Ազդագրի գրանցման ներկայացմանը նախորդող վերջին 1 տարվա ընթացքում Կազմակերպության կողմից բնականոն գործունեության շրջանակներից դուրս կնքված և գործողության մեջ գտնվող պայմանագրեր, որոնց գինը գերազանցում է Կազմակերպության վերջին հաշվետու ժամանակաշրջանի ֆինանսական հաշվետվություններում նշված սեփական կապիտալի արժեքի 5 տոկոսը:

3.16. Փորձագետի, գնահատողի, խորհրդատուի կամ հաշվապահի մասնագիտական կարծիքը և երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվությունը

Ներկայացվող Ազդագրում պարտատոմսերի թողարկման կազմակերպման վերաբերյալ որպես խորհրդատու հանդես է գալիս՝ «Դայմենշն» ՓԲԸ -ն: Այլ անձանց մասնագիտական կարծիք կամ երրորդ անձանցից վերցված տեղեկատվություն ներկայացվող Ազդագրում չի օգտագործվել:

3.17. Այլ տեղեկատվություն

Ազդագրի կիրառության ողջ ժամկետի ընթացքում Կազմակերպության կանոնադրությունը, միջանկյալ և տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունները, տարեկան անկախ աուդիտորական եզրակացությունները մշտապես հասանելի են հանրությանը ինչպես էլեկտրոնային, այնպես էլ թղթային ձևով: Նշված փաստաթղթերի էլեկտրոնային տարբերակները տեղադրված են Կազմակերպության պաշտոնական կայքում՝ www.kamurj.am հասցեով, իսկ թղթային տարբերակով ստանալու համար ներդրողները կարող են դիմել Կազմակերպության գլխամասային գրասենյակ:

ԲԱԺԻՆ 4. ՀԱՎԵԼՎԱԾՆԵՐ

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 1: Ֆինանսական գործակիցների հաշվարկման բանաձևերը

Սեփական կապիտալի շահութաբերություն (ROE) = (Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Սեփական կապիտալի միջին մեծություն) x 100

Ակտիվների շահութաբերություն (ROA) = (Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Ընհանուր ակտիվների միջին մեծություն) x 100

Զուտ շահույթի մարժա (NPM) = Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Գործառնական եկամուտ

Ակտիվների օգտագործման գործակից (AU) = Գործառնական եկամուտ / Ընհանուր ակտիվների միջին մեծություն

Սեփական կապիտալի մոլոտիպլիկատոր (EM) = Ընդհանուր ակտիվների միջին մեծություն / Սեփական կապիտալի միջին մեծություն

Զուտ տոկոսային մարժա (NIM) = Զուտ տոկոսային եկամուտ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն

Եկամտաբեր ակտիվների եկամտաբերություն = Տոկոսային եկամուտներ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն

Ծախսատարություն այն պարտավորությունների, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր = Տոկոսային ծախսեր / Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր

Զուտ շահույթը մեկ բաժնետոմսի հաշվով (EPS) = Զուտ շահույթ շահութահարկի գծով ծախսի նվազեցումից հետո / Բաժնետոմսերի միջին կշռված թիվը

Սպրեդ = (Տոկոսային եկամուտներ / Եկամտաբեր ակտիվների միջին մեծություն) – (Տոկոսային ծախսեր/Պարտավորություններ, որոնց գծով կատարվում են տոկոսային ծախսեր)

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 2: Թողարկման Վերջնական Պայմաններ

----- 2025 թ.

«ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ

անվանական, արժեկտրոնային, ոչ փաստաթղթային, ոչ փոխարկելի պարտատոմս

Թողարկողի և թողարկվող արժեթղթերի վերաբերյալ ամբողջական տեղեկատվության ձեռքբերման համար անհրաժեշտ է համատեղ դիտարկել ծրագրային ազդագիրը (գրանցված է ----- 2025 թ.), դրա լրացումները և սույն թողարկման վերջնական պայմանները: Ծրագրային ազդագիրը, դրա լրացումները գտնվում են «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ ՀՀ, ք. Երևան, Կալենցի 11:

Ընդհանուր տեղեկություններ

(Այն տեղեկությունները, որոնք կիրառելի չեն, նշվում է «ոչ կիրառելի»: Եթե միևնույն սերիայի ներքո տարբեր հիմնական պայմաններով (թողարկման արժույթ, առաջարկի գին, անվանական արժեք և այլն) արժեթղթեր են թողարկվում, ապա յուրաքանչյուր պայմանին բավարարող արժեթղթերի խմբի համար տարբերվող պայմանները ներկայացվում են տարանջատված:)

	Թողարկողը (թողարկողի անվանումը)	«ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ
	Երաշխավորողը	Չերաշխավորված տեղաբաշխում իրականացնելու կապակցությամբ Թողարկողը կնքել է «Պարտատոմսերի տեղաբաշխման ծառայությունների մատուցման մասին» պայմանագիր «Դայմենշն» փակ բաժնետիրական ներդրումային ընկերության հետ
	Սերիան	
	Տվյալ սերիայի թողարկման ընդհանուր ծավալը	Ենթակա է որոշման «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից

		առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Արժեթղթերի դասակարգման մասին տեղեկատվություն՝ թողարկողի պարտավորությունների մարման հերթականության տեսանկյունից (ստորադասությունը), ներառյալ՝ տվյալ սերիայի ներքո յուրաքանչյուր թողարկման ծավալը՝ ըստ ստորադասության	ամենայն մանրամասնությամբ ներկայացված է Ծրագրային Ազդագրի 2.3.2 մասում
	Թողարկման արժույթը	ՀՀ դրամ
	Առաջարկի գինը	Ենթակա է որոշման «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Անվանական արժեքը	50,000 (հիսուն հազար) ՀՀ դրամ
	Քանակը	համապատասխան Թողարկման ծավալի ու անվանական արժեքի, այսինքն Թողարկման ծավալի հարաբերությունը անվանական արժեքին
	Առաջարկի իրականացման սկիզբը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է որոշման «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ

	Առաջարկի իրականացման ավարտը (ներառյալ՝ ժամկետի ցանկացած հնարավոր փոփոխությունները)	Ենթակա է որոշման «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Արժեթղթի տարբերակիչ ծածկագիրը (ISIN) կամ այլ նմանատիպ տարբերակիչ ծածկագիր	
	Թողարկման և տեղաբաշխման վերաբերյալ որոշում ընդունած իրավասու մարմինը և որոշման ամսաթիվը (լրացվում է այն դեպքում, եթե տվյալ հրապարակային առաջարկի համար առանձին որոշում է ընդունվել, հակառակ դեպքում նշվում է «ոչ կիրառելի»)	Պարտատոմսերի թողարկման վերաբերյալ որոշումն ընդունվել է Թողարկողի Խորհրդի կողմից 2025 թվականի հուլիսի 23-ին ընդունված թիվ 11/25 որոշմամբ: Հաջորդ թողարկումները ենթակա են որոշման Թողարկողի Խորհրդի առանձին որոշումների հիման վրա
Արժեկտրոնի վերաբերյալ տեղեկություններ		
	Արժեկտրոնի հաշվարկման առաջին օրը	Ենթակա է որոշման «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Արժեկտրոնի տոկոսադրույքը և վճարման պարբերականությունը, եթե արժեկտրոնի տոկոսադրույքը լողացող է, ապա ներկայացնել տեղեկատվություն, թե ինչ ցուցանիշից (դրա փոփոխությունից) է կախված տոկոսադրույքի մեծությունը, և որտեղ կարելի է ստանալ այդ ցուցանիշի/դրա	Ենթակա է որոշման «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ

	փոփոխության մասին տեղեկատվություն	
	Արժեկտրոնի վճարման հստակ օրերը (օր, ամիս, տարի)	Ենթակա է որոշման «ԿԱՄՈՒՐԶ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Արժեկտրոնի օրերի հաշվարկման կարգը (օրինակ 30/360, Act/Act, Act/360 և այլն)	Փաստացի օրեր արժեկտրոնի փուլի ընթացքում/Փաստացի օրեր տարվա ընթացքում (Actual/Actual)
	Լողացող արժեկտրոնի հաշվարկն իրականացնողը	Ենթակա է որոշման «ԿԱՄՈՒՐԶ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Արժեկտրոնի հաշվարկման այլ էական պայմաններ	Ենթակա է որոշման «ԿԱՄՈՒՐԶ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
	Զրոյական արժեկտրոնով (զեղչատոկոսային) արժեթղթերի վերաբերյալ դրույթ (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	ոչ կիրառելի
Մայր գումարի մարման վերաբերյալ տեղեկություններ		

Մարման (մասնակի մարումների) ժամկետը	Ենթակա է որոշման «ԿԱՄՈՒՐԶ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
Մարման (մասնակի մարումների) արժեքը, եթե հնարավոր չէ, ապա նշվում է հաշվարկման մեթոդաբանությունը	Անվանական արժեքով
Մարման արժեքի փոփոխությունը (լրացվում է այն բոլոր պայմանները, որոնց դեպքում հնարավոր է մարման արժեքի փոփոխություն)	Չի նախատեսվում
Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն թողարկողի նախաձեռնությամբ/քոլ օպցիոն (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	ոչ կիրառելի
Ժամկետ(ներ)ը	Չի նախատեսվում
Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	Չի նախատեսվում
Մասնակի մարման հնարավորության դեպքում՝ նվազագույն և առավելագույն մարման արժեքը	Չի նախատեսվում
Այլ տեղեկություններ	
Վաղաժամկետ մարման հնարավորություն ներդրողի նախաձեռնությամբ/փուլ օպցիոն (նշվում է «կիրառելի» կամ «ոչ կիրառելի»)	ոչ կիրառելի

	Ժամկետ(ներ)ը	
	Օպցիոնի իրականացման գինը, դրա հաշվարկման մեթոդը (առկայության դեպքում),	Չի նախատեսվում
	Այլ տեղեկություններ (տեղեկացման ժամանակաշրջանը)	
Տեղաբաշխման վերաբերյալ տեղեկություններ		
	Տեղաբաշխողի անվանումը, գտնվելու վայրը	«Դայմենշն» ՓԲԸ, ՀՀ, ք. Երևան, Բաղրամյան 2, 27/1 ոչ բնակելի տարածք
	Տեղաբաշխման այլ պայմաններ (որոնք ներառված չեն ազդագրում)	Ենթակա է որոշման «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ
Այլ տեղեկություններ		
	Տվյալ դասի արժեթղթերի կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվության առկայություն (նշվում է համապատասխան կարգավորվող շուկաների անվանումները, թույլտվության ամսաթիվը)	Արժեթղթերը դեռևս թույլատրված չեն որևէ կարգավորվող շուկայում առևտրի
	Եթե առաջարկվող արժեթղթերի մասով հետագայում հայցվելու է կարգավորվող շուկայում առևտրին թույլտվություն, ապա նշվում է տեղեկություններ այդ մասին (շուկայի անվանումը, նաև դրույթ, որ առևտրին թույլտվության հայցը կարող է չբավարարվել, առևտրին թույլտվության սպասվող	Թողարկողը պարտադիր դիմելու է պարտատոմսերը կարգավորվող շուկայում առևտրի թույլտվություն ստանալու և/կամ ցուցակելու համար, և համաձայն ՀՀ գործող օրենսդրության պարտատոմսերի առևտրի թույլտվություն ստացման և/կամ ցուցակման դեպքում վերջիններիս հետագա շրջանառությունը կարող է

	ամսաթիվը (հնարավորության դեպքում))	իրականացվել միայն կարգավորվող շուկայում: Կարգավորվող շուկա ասելով Թողարկողը նկատի ունի «Հայաստանի ֆոնդային բորսա» ԲԲ ընկերությունը:
	Արժեթղթի վարկանիշը	Ոչ կիրառելի
	Արժեթղթերի դիմաց վճարներ կատարելու մեթոդները (պարբերականությունը, բանկային հաշիվները և այլն) և ժամկետները, ինչպես նաև արժեթղթերը ստանալու մեթոդները և ժամկետները, արժեթղթերի սեփականության վերաբերյալ քաղվածք ստանալու ձևը	Ենթակա է որոշման «ԿԱՄՈՒՐՋ» ՈւՎԿ ՓԲԸ Խորհրդի առանձին որոշումներով պարտատոմսերի տեղաբաշխման սկիզբը որոշող ամսաթվից առնվազն 5 (հինգ) աշխատանքային օր առաջ

Թողարկողը (երաշխավորողը) պատասխանատու է սույն «Թողարկման վերջնական պայմաններում» ներառված տեղեկությունների համար: Թողարկողը (երաշխավորողը) հավաստիացնում է, որ սույն փաստաթղթում ներառված տեղեկությունները համապատասխանում են այն տեղեկություններին (ներկայացված ընդհանուր մեթոդաբանությանը), որոնք ներառված են ծրագրային ազդագրում, դրա լրացումներում, ինչպես նաև ճշգրիտ են (այնքանով, որքանով հայտնի են), և որևէ փաստ բաց չի թողնվել կամ խեղաթյուրվել:

ՀԱՎԵԼՎԱԾ 3: Ֆինանսական հաշվետվություններ

**Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն**

**«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային
կազմակերպություն փակ բաժնետիրական
ընկերություն**

31 դեկտեմբերի 2024թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	11

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Grant Thornton CJSC
Yerevan Plaza Business Center
9 Grigor Lusavorich Street
Yerevan 0015
Republic of Armenia

T +374 10 50 09 64/61

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ
Երևանի Պլազա բիզնես
կենտրոն
ՀՀ, ք. Երևան 0015
Գրիգոր Լուսավորչի 9

Հեռ.՝ +374 10 50 09 64/61

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության բաժնետիրոջը և խորհրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք ներառում են 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման էական քաղաքականության ամփոփ նկարագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Ընկերության՝ 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ԱՄՍ-ներ) համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված «Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնադրի» (ՀԷՄՍԻ կանոնադրի) և էթիկայի համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ պարտականությունները՝ նշված պահանջների և ՀԷՄՍԻ կանոնադրի համաձայն: Համոզված ենք, որ ձեռք ենք բերել բավարար համապատասխան աուդիտորական ապացույցներ՝ մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՍ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս՝ ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության՝ անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար՝ անհրաժեշտության դեպքում բացահայտելով անընդհատությանը վերաբերող հարցերը, ինչպես նաև հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքը կիրառելու համար, եթե ղեկավարությունը չունի Ընկերությունը լուծարելու կամ Ընկերության գործունեությունը դադարեցնելու մտադրություն, կամ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով գերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումը, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամտորեն կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

ԱՄՄ-ների համաձայն իրականացրած աուդիտի ողջ ընթացքում կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Հատկորոշում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:
- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Ընկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և կից բացահայտումների խելամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է էական անորոշություն դեպքերի կամ իրավիճակների վերաբերյալ, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Ընկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Ընկերությանը դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտի առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Արմեն Հովհաննիսյան

«Գրանթ Թորնթոն» ՓԲԸ-ի տնօրեն

Լիլիթ Բաղդասարյան

Առաջադրանքի ղեկավար

9 հունիսի, 2025թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2024թ.	2023թ.
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսարդյունքի մեթոդով	5	2,701,694	2,255,326
Տոկոսային ծախս	5	(649,206)	(568,516)
Զուտ տոկոսային եկամուտ		2,052,488	1,686,810
Արտարժույթային գործառնություններից զուտ վնաս	6	(29,495)	(29,613)
Այլ գործառնական եկամուտներ	7	38,614	15,070
Այլ գործառնական ծախսեր	8	(57,629)	(56,358)
Գործառնական եկամուտ		2,003,978	1,615,909
Պարտքային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում	9	208,318	260,985
Անձնակազմի գծով ծախսեր	10	(967,746)	(961,740)
Այլ վարչական ծախսեր	11	(361,258)	(346,663)
Շահույթ մինչև հարկումը		883,292	568,491
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(167,877)	(109,764)
Տարվա շահույթ		715,415	458,727
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		715,415	458,727

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 68-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ	13	40,167	290,630
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14	15,644,244	15,393,372
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	15	312,389	295,805
Հետաձգված հարկային ակտիվ	12	25,691	31,388
Այլ ակտիվներ	16	177,909	127,145
Ընդամենը՝ ակտիվներ		16,200,400	16,138,340
Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ			
Պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	17	7,716,993	8,389,974
Շահութահարկի գծով ընթացիկ պարտավորություն		112,588	78,401
Այլ պարտավորություններ	18	302,649	317,210
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		8,132,230	8,785,585
Սեփական կապիտալ			
Բաժնետիրական կապիտալ	19	5,000,000	5,000,000
Լրացուցիչ կապիտալ		193,044	193,044
Գլխավոր պահուստ		253,753	253,753
Զբաղիված շահույթ		2,621,373	1,905,958
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		8,068,170	7,352,755
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		16,200,400	16,138,340

Ֆինանսական հաշվետվությունները ստորագրվել են 2025թ. մայիսի 27-ին:

Ալեքսանդր Տերյան
Գործադիր տնօրեն

Ալեքսանդր Սահակյան
Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը պատրաստվել է համաձայն այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 68-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Զբաղիսված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	253,753	1,905,958	7,352,755
Տարվա շահույթ	-	-	-	715,415	715,415
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	715,415	715,415
Հաշվեկշիռը 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	253,753	2,621,373	8,068,170
Հաշվեկշիռը 2023թ. Հունվարի 1-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	201,471	1,499,513	6,894,028
Տարվա շահույթ	-	-	-	458,727	458,727
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	458,727	458,727
Հատկացում պահուստին	-	-	52,282	(52,282)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	52,282	(52,282)	-
Հաշվեկշիռը 2023թ. Դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	253,753	1,905,958	7,352,755

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 68-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2024թ.	2023թ.
Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Ստացված տոկոսներ	2,688,992	2,253,554
Վճարված տոկոսներ	(654,332)	(543,961)
Զուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնականություններից	404	2,378
Զուտ այլ վճարված ծախսեր	(19,015)	(41,288)
Աշխատակազմի և այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(1,175,878)	(1,153,198)
(Ավելացում) նվազում գործառնական ակտիվներում		
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	1,025,401
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(91,907)	(1,419,609)
Այլ ակտիվներ	(48,843)	(4,950)
Ավելացում (նվազում) գործառնական պարտավորություններում		
Այլ պարտավորություններ	(41,784)	866
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից ստացված առանց շահութահարկի		
	657,637	119,193
Վճարված շահութահարկ	(127,993)	(54,300)
Գործառնական գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ		
	529,644	64,893
Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների առք	(78,806)	(37,591)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ		
	(78,806)	(37,591)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ	2024թ.	2023թ.
Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր		
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	12,361,125	2,383,438
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(12,991,878)	(2,261,551)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(94,491)	(93,406)
Ֆինանսավորման (գործունեության համար օգտագործված) գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	(725,244)	28,481
Դրամական միջոցների զուտ աճ (նվազում)	(274,406)	55,783
Դրամական միջոցներ տարվա սկզբի դրությամբ	290,630	224,383
Արտարժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	23,943	10,464
Դրամական միջոցներ տարվա վերջի դրությամբ (Ծանոթագրություն 13)	40,167	290,630

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 68-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ
բաժնետիրական ընկերություն

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (արտահայտված
հազար հայկական (<<) դրամով)

1 Գործառնությունների բնույթը

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնական գործունեությունը միկրո և միջին չափի վարկերի տրամադրումն է անհատների և անհատ ձեռնարկատերերին սպառողական և բիզնես նպատակների համար Հայաստանի Հանրապետությունում (<<):

2 Ընդհանուր տեղեկատվություն, ՖՀՄՄ-ներին համապատասխանության հավաստում և անընդհատության ենթադրություն

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերությունը (այսուհետ՝ Ընկերություն) հիմնադրվել է «Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամ»-ի կողմից իր Հոգաբարձուների խորհրդի 2010թ. մարտի 22-ի որոշմամբ՝ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության կազմակերպարական կարգավիճակով: Ընկերությունը գրանցվել է 2010թ. ապրիլի 27-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 31 գրանցման համարով: Հիմնադրի Հոգաբարձուների խորհրդի 2012թ. հունվարի 30-ի որոշմամբ Ընկերությունը վերակազմավորվել է փակ բաժնետիրական ընկերության:

Ընկերության գլխավոր գրասենյակը և մեկ մասնաճյուղ գտնվում են Երևանում, իսկ 16 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում: Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Կալենցի փող. 11:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության աշխատակիցների թիվը կազմում էր 198 (2023թ.-ին՝ 205)

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (<<ՄՍԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների՝ հաստատված Ֆինանսական հաշվետվությունների մեկնաբանությունների միջազգային կոմիտեի կողմից (<<ՄՄԿ):

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են անընդհատության հիմունքներով, քանի որ ղեկավարությունը կարծում է, որ Ընկերությունն ունի համապատասխան ռեսուրսներ տեսանելի ապագայում անընդհատ գործունեություն իրականացնելու համար: Այս գնահատումը կատարելիս ղեկավարությունը հաշվի է առել տեղեկատվության լայն շրջանակ, ներառյալ շահութաբերության կանխատեսումը, ֆինանսավորման կարիքները: Գնահատումը ներառում է նաև ողջամտորեն հնարավոր անկումային տնտեսական սցենարների և դրանց հնարավոր ազդեցությունների դիտարկումը Ընկերության շահութաբերության, կապիտալի և իրացվելիության վրա:

Գործարար միջավայր

Հայաստանի գործարար միջավայրը բախվում է մարտահրավերների՝ կապված աշխարհաքաղաքական լարվածության, մասնավորապես՝ Ադրբեջանի կողմից շարունակվող ագրեսիայի և տարածաշրջանային անկայունության հետ: Ուկրաինայի պատերազմն էլ ավելի է բարդացրել իրավիճակը՝ առաջացնելով առևտրի խափանումներ, Ռուսաստանի դեմ պատժամիջոցներ և համաշխարհային գնաճ: Հայաստանի կախվածությունը Ռուսաստանից թուլացել է՝ ազդելով առևտրի, դրամական փոխանցումների և անվտանգության երաշխիքների վրա՝ դրդելով Հայաստանին դիվերսիֆիկացնել իր տնտեսական հարաբերությունները, թեև դա էլ իր ռիսկերն է պարունակում:

Հայկական դրամը սպասվածից ավելի ուժեղ գտնվեց՝ զսպելով գնաճը, բայց դժվարություններ ստեղծելով արտահանողների և արտարժույթային պարտավորություններ ունեցող ձեռնարկությունների համար: Համաշխարհային գնաճը և էներգիայի աճող գները ճնշում են գործադրում Հայաստանի տնտեսության վրա՝ հատկապես ներմուծումից կախվածության պատճառով:

Չնայած այս մարտահրավերներին՝ ձեռնարկությունները դիվերսիֆիկացնում են մատակարարման շղթաները և ուսումնասիրում նոր շուկաներ, իսկ կառավարության բարեփոխումների ջանքերը

երկարաժամկետ կայունության ուղի են ապահովում: Այնուամենայնիվ, Հայաստանի հաջողությունը կախված կլինի իր ձեռնարկատիրության՝ այդ ռիսկերը արդյունավետորեն նավարկելու կարողությունից:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության վրա՝ Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Ընկերության ղեկավարությունը շարունակաբար վերլուծում է տնտեսական իրավիճակը ներկա միջավայրում: Ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Ընկերության գործունեության վրա կարող են տարբերվել Ընկերության ղեկավարության ներկա սպասումներից:

2.1 Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացման ձևը

Ընկերությունը ներկայացնում է իր ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունը ըստ իրացվելիության՝ հիմնվելով ֆինանսական հաշվետվության համապատասխան հոդվածային տողի ակտիվների/պարտավորությունների մեծ մասը ստանալու/մարելու Ընկերության մտադրության և ակնկալվող կարողության վրա: Հաշվետու ամսաթվից (ընթացիկ) հետո 12 ամսվա և հաշվետու ամսաթվից (ոչ ընթացիկ) հետո ավելի քան 12 ամիսների ընթացքում ակտիվների/պարտավորությունների ստացման կամ մարման վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 24-ում:

3 Նոր և վերանայված ստանդարտներ կամ մեկնաբանություններ

3.1 2024թ. հունվարի 1-ի դրությամբ ընդունված նոր ստանդարտներ

Ընթացիկ տարում Ընկերությունն ընդունել է իր գործունեության համար կիրառելի և 2024թ. հունվարի 1-ից սկսվող ժամանակաշրջանների համար ուժի մեջ մտած բոլոր նոր և վերանայված ստանդարտները և մեկնաբանությունները, որոնք հրապարակվել են Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (<<ՄՍԽ) և ՀՀՄՍԽ-ի Մեկնաբանման կոմիտեի (ՄԿ) կողմից:

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2024թ., որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- «Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» (<<ՄՍ 1 փոփոխություններ),
- «Վարձակալության գծով պարտավորությունը վաճառք և հեղադարձ վարձակալությամբ գործարքներում» (<<ՄՍ 16 փոփոխություններ),
- «Մարակարարման շղթայի ֆինանսավորման մեխանիզմներ» (<<ՄՍ 7 և <<ՄՍ 7 փոփոխություններ),
- «Կոմիսիաներով ոչ ընթացիկ պարտավորություններ» (<<ՄՍ 1 փոփոխություններ)

3.2 Ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից

Այս ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման ամսաթվի դրությամբ Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհրդի (<<ՄՍԽ) կողմից թողարկվել են որոշակի նոր ստանդարտներ, փոփոխություններ և մեկնաբանություններ գործող ստանդարտների վերաբերյալ, որոնք սակայն դեռևս չեն գործում և նախօրոք չեն ներդրվել Ընկերության կողմից:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ բոլոր կիրառելի հրապարակումները կներդրվեն Ընկերության հաշվապահական հաշվառման քաղաքականությունում՝ սկսած հրապարակման ուժի մեջ մտնելու ամսաթվին հաջորդող առաջին իսկ ժամանակաշրջանից և ներկայացված են ստորև.

- «Փոխանակելիության բացակայություն» (<<ՄՍ 21 փոփոխություն)
- <<ՄՍ 19 «Դուստր ձեռնարկություններ առանց հանրային հաշվետվողականության բացահայտումներ»
- «Ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման փոփոխություններ» (<<ՄՍ 9 և <<ՄՍ 7 փոփոխություններ)
- <<ՄՍ 18 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում և բացահայտում»

Ղեկավարության կանխատեսմամբ՝ բացառությամբ ստորև նշված ստանդարտների, որոնք գտնվում են գնահատման գործընթացում, այս փոփոխություններն էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

«Ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման փոփոխություններ» (ՖՀՄՍ 9 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ)

2024թ. մայիսին Հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների խորհուրդը (ՀՀՄՍԻ) հրապարակել է փոփոխություններ ֆինանսական գործիքների դասակարգման և չափման վերաբերյալ, որոնք փոփոխել են ՖՀՄՍ 9-ը և ՖՀՄՍ 7-ը:

Պահանջները ուժի մեջ են մտնելու 2026թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջանների համար՝ վաղաժամկետ կիրառման հնարավորությամբ և վերաբերում են՝

- էլեկտրոնային վճարումների համակարգի միջոցով ֆինանսական պարտավորությունների մարմանը և
- ֆինանսական ակտիվների՝ ներառյալ կայուն զարգացման հետ կապված ակտիվների պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրերի գնահատմանը:

Ընկերությունը գտնվում է նոր փոփոխությունների ազդեցության գնահատման գործընթացում:

ՖՀՄՍ 18 «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում և բացահայտում»

ՖՀՄՍ 18-ը փոխարինում է ՀՀՄՍ 1-ին՝ «Ֆինանսական հաշվետվությունների ներկայացում» և ուժի մեջ է մտնում 2027թ. հունվարի 1-ին կամ դրանից հետո սկսվող տարեկան հաշվետու ժամանակաշրջաններից հետո: Նոր ստանդարտը ներկայացնում է հետևյալ հիմնական նոր պահանջները.

Ընկերությունները պետք է դասակարգեն բոլոր եկամուտներն ու ծախսերը շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում հինգ՝ մասնավորապես՝ գործառնական, ներդրումային, ֆինանսավորման, դադարեցված գործառնությունների և շահութահարկի կատեգորիաներով: Ընկերությունները պետք է ներկայացնեն նաև գործառնական շահույթի նոր ենթագումար: Ընկերությունների զուտ շահույթը չի փոխվի:

Ղեկավարության կողմից որոշված կատարողականի ցուցանիշները բացահայտվում են ֆինանսական հաշվետվություններին կից առանձին ծանոթագրությունում:

Տրամադրում է ընդլայնված ուղեցույց ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվության խմբավորման վերաբերյալ:

Բացի այդ, բոլոր կազմակերպությունները անուղղակի մեթոդով գործառնական դրամական միջոցների հոսքերը ներկայացնելիս պետք է օգտագործեն գործառնական շահույթի ենթագումարը՝ որպես դրամական միջոցների հոսքերի հաշվետվության ելակետ:

Ընկերությունը շարունակում է գնահատել նոր ստանդարտի ազդեցությունը, մասնավորապես՝ կապված Ընկերության շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունների կառուցվածքի, դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունների և Ղեկավարության կողմից որոշված կատարողականի ցուցանիշներ համար պահանջվող լրացուցիչ բացահայտումների հետ: Ընկերությունը նաև գնահատում է ֆինանսական հաշվետվություններում տեղեկատվության խմբավորման վրա ազդեցությունը, ներառյալ որպես «այլ» դասակարգված հոդվածների մասով:

4 Հաշվապահական հաշվառման էական քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Պատրաստման հիմքերը

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են հաշվեգրման սկզբունքով և սկզբնական արժեքի մեթոդով: Ֆինանսական գործիքները ներկայացված են ապագա դրամական հոսքերի ներկա զեղչված արժեքով, ինչպես նաև իրական արժեքով:

4.2 Կլիմային առնչվող հարցեր

Ընկերությունը և նրա հաճախորդները ապագայում կարող են բախվել կլիմայի հետ կապված զգալի ռիսկերի: Այս ռիսկերը ներառում են ֆինանսական կորստի սպառնալիքը և անբարենպաստ ոչ ֆինանսական ազդեցությունները, որոնք ներառում են կլիմայի փոփոխության քաղաքական, տնտեսական և բնապահպանական արձագանքները: Կլիմայական ռիսկերի հիմնական աղբյուրները սահմանվել են որպես ֆիզիկական և անցումային ռիսկեր:

Ֆիզիկական ռիսկերն առաջանում են եղանակային կտրուկ իրադարձությունների հետևանքով, ինչպիսիք են փոթորիկները, ջրհեղեղները և անտառային հրդեհները, ինչպես նաև կլիմայական պայմանների երկարաժամկետ փոփոխությունները, ինչպիսիք են կայուն բարձր ջերմաստիճանը, ջերմային ալիքները և երաշտը:

Անցումային ռիսկերը կարող են առաջանալ գրոյական արտանետումներով տնտեսության անցնելու հետևանքով, ինչպիսիք են օրենքների և կանոնակարգերի փոփոխությունները, դատավարությունները, որոնք կապված են չեզոքացման կամ հարմարվելու ձախողման հետ, և որոշակի ապրանքների, արտադրանքների և ծառայությունների առաջարկի և պահանջարկի փոփոխությունների հետևանքով՝ կապված սպառողների վարքագծի և ներդրողների պահանջարկի փոփոխության հետ:

Այս ռիսկերը ստանում են աճող կարգավորիչ, քաղաքական և հասարակական վերահսկողություն ինչպես երկրի ներսում, այնպես էլ միջազգային մակարդակով: Թեև որոշ ֆիզիկական ռիսկեր կարող են կանխատեսելի լինել, կան զգալի անորոշություններ դրանց դրսևորման չափի և ժամանակի վերաբերյալ: Անցումային ռիսկերի առումով անորոշությունը պահպանվում է առաջիկա կարգավորող և քաղաքական փոփոխությունների, սպառողների պահանջարկի և մատակարարման շղթաների փոփոխությունների հետ կապված:

4.3 Արտաթույլ

Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Հայաստանի Հանրապետության ազգային արժույթը հայկական դրամն է (<< դրամ), որն էլ հանդիսանում է Ընկերության գործառնական արժույթը, քանի որ այն լավագույնս արտացոլում է ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը:

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են հայկական դրամով (եթե այլ բան նշված չէ), քանի որ, ղեկավարության համոզմամբ, այս արժույթն առավել կիրառելի է Ընկերության ֆինանսական հաշվետվություններն օգտագործողների համար: << դրամով ներկայացված ամբողջ ֆինանսական տեղեկատվությունը կլորացված է մինչև մոտակա հազար միավորը:

Արտաթույլով գործարքներ

Արտաթույլով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտաթույլով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը և ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների վերագնահատումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «արտաթույլային գործառնություններից զուտ օգուտ (վնաս)» հոդվածում: Արտաթույլով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտաթույլային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «արտաթույլային գործառնություններից զուտ օգուտ (վնաս)» հոդվածի «արտաթույլի փոխարկումից զուտ օգուտ (վնաս)» տողում:

Ընկերության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
<< դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	396.56	404.79
<< դրամ/1 Եվրո	413.89	447.90

4.4 Եկամտի և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Ընկերությունից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Ընկերությունը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարտքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի բաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան ակնկալվող պարտքային կորստի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի

զուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տե՛ս Ծանոթագրություն 4.6 (զ)-ում:

Այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին:

4.5 Շահութահարկ

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկ

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկ

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի չիանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում ընկերություններն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Այլ ծախսեր» հոդվածում:

4.6 Ֆինանսական գործիքներ

ա) Ծանաչում և սկզբնական չափում

Ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Ընկերության՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Սկզբնական ճանաչման պահին կազմակերպությունը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափում է իր իրական արժեքով՝ գումարած կամ հանած, երբ դա «իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

բ) Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ արդյունքի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող՝

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող.

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Առևտրային նպատակներով չափվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Մյուս բոլոր ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Ընկերությունը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և

ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է՝

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամտի ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Ընկերության ղեկավարությանը,
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Ընկերությունը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված փոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Ընկերությունը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Ընկերությունը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամկետ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Ընկերության պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածություններ) և
- հատկանիշներ, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Ընկերությունը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով:

գ) Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տե՛ս նաև Ծանոթագրություն 4.6 (դ) կամ երբ փոխանցում է պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ վնասի տարբերությունը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորոշված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Ընկերության կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Գործարքներում, որոնցում Ընկերությունը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատուցները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը երբ, նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

դ) Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Ընկերությունը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տե՛ս նաև Ծանոթագրություն 4.6 (գ)), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Ընկերությունը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տե՛ս Ծանոթագրություն 4.6 (գ)), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության, տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

ե) Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն զտման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՍ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Ընկերության առևտրային գործունեության ընթացքում:

զ) Արժեզրկում

Ընկերությունը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») ամորտիզացված արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքների նկատմամբ:

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Ընկերությունը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Ընկերությունը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից:

Ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են կա՛մ անհատական, կա՛մ խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Ընկերությունը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած պարտազանցման ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է Ծանոթագրություն 25.1.2-ում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Ընկերությունը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2, փուլ 3 և գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- Փուլ 1 - երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Ընկերությունը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:

- Փուլ 2 - երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Ընկերությունը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Ընկերությունը ձևավորում է ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականության, պարտազանցման պահին պարտքի գումարի, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարի գեղջված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականություն (PD): Այն որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտազանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտազանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահի գնահատված ժամանակահատվածում, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD): Այն ապագա պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարտքի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսները:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD): Այն արտահայտում է կորստի գնահատված գումարն, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահի տեղի ունենա պարտազանցում: Այն հիմնված է վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտազանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականությունը պարտազանցման պահին պարտքի գումարը, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարը մանրամասն բացահայտվում են Ծանոթագրություն 25.1.2-ում:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տե՛ս՝ Ծանոթագրություն 4.6 (գ)), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ գեղջվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի պարտքային

առումով արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտազանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Ընկերության կողմից վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում,

Վարկը, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ.

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում,
- փոխառության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով,
 - Փոխառության հանձնառությունների չօգտագործված մասի գծով ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Ընկերությունը գնահատում է փոխառության հանձնառության ամբողջ ժամկետի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները զեղչվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
 - Երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Ընկերությունը չի կարող նույնականացնել փոխառության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝ Ընկերությունը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և:

Դուրսգրում

Վարկերը և պարտքային արժեթղթերը դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Ընկերությունը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեզրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական

դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Ընկերության պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

4.6.1 Դրամական միջոցներ

Դրամական միջոցները բաղկացած են կանխիկ դրամից և բանկերում հաշիվներից:

Դրամական միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6.2 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Հաճախորդներին տրված վարկերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Ընկերության կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխատվությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն ու փոխատվությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին տրված վարկերի ու փոխատվությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Վարձակալություն

Ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Ընկերությունը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Ընկերությանը,
- Ընկերությունն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Ընկերությունն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Ընկերությունն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Ընկերությունը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Ընկերությունը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Ընկերության կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Ընկերությունը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Ընկերությունը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Ընկերությունը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք զեղչելով՝ կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Ընկերության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխում վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է զրոյի:

Ընկերությունը կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանց հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Ընկերությունը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելով վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

4.8 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	1-7	100-14.3
Տրանսպորտային միջոցներ	5	20.0
Կապիտալ ներդրումներ վարձակալված հիմնական միջոցներում	2-10	50.0-10.0
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20.0

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ այդ ծախսումները բավարարում են ակտիվի ճանաչման չափանիշներին: Այս ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից զուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.9 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետները ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 10 տարիների ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Ընկերությունը անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներ չունի:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.10 Բռնագանձված ակտիվներ

Ընկերության քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Ընկերության քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

4.11 Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը զեղչվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով զեղչման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի

համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

4.12 Ներգրավված միջոցներ

Ներգրավված միջոցները, որոնք ներառում են << կենտրոնական բանկի, << բանկերի, միջազգային և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների վարկերը և փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրավված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.13 Փոխատվության հանձնառություններ

Փոխատվության հանձնառություններն իրենցից ներկայացնում են նախապես սահմանված պայմաններով վարկ տրամադրելու կայուն հանձնառություններ:

Շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով վարկ տրամադրելու պարտավորվածությունները սկզբնապես չափվում են իրական արժեքով: Հետագայում, այս գործիքները չափվում են ՖՀՄՄ 9-ի համաձայն որոշված կորուստի գծով պահուստի գումարի և սկզբնապես ճանաչված գումարի և համապատասխան դեպքերում, ՖՀՄՄ 15-ի համաձայն ճանաչված կուտակված եկամտի տարբերության առավելագույն գումարով:

Փոխատվության հանձնառությունների գծով առաջացած պարտավորությունները ներառվում են պահուստներում:

4.14 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելվածար:

Լրացուցիչ կապիտալ

Լրացուցիչ կապիտալը՝ Ընկերության բաժնետիրոջ կողմից տրամադրված շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառության սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և անվանական արժեքի տարբերությունն է:

Զբաղիված շահույթ

Զբաղիված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

4.15 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում ղեկավարության կատարած նշանակալի դատողություններ և գնահատման անորոշություն

ՖՀՄՄ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ, դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի

դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

4.13.1 Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված կարևոր դատողություններ

Ստորև ներկայացված են ղեկավարության՝ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության կիրառման ընթացքում կատարված դատողությունները, որոնք ամենաէական ազդեցություն ունեն ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում

Ընկերությունը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի շրջանակում ակտիվները պահվում են, ինչպես նաև գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներն են (տե՛ս Ծանոթագրություն 4.6(բ)):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկմանը վերաբորող չափանիշների սահմանում

Ընկերությունը սահմանում է չափանիշներ որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրությունն և հաստատումը:

4.13.2 Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման մոդելներ: Սա ներառում է գնահատումների և ենթադրությունների մշակում համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Դեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է ձեռք բերվել անհատական գործարքների դեպքում (տե՛ս Ծանոթագրություն 22):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը նմանատիպ ակտիվների օգտագործման փորձի հիման վրա դատողության արդյունք է: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Դեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակին համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Ընկերությունը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ: Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող

օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող մաշվածությունը:

Վարձակալության երկարաձգման օպցիոններ

Երբ Ընկերությունն ունի վարձակալության երկարաձգման օպցիոն, ղեկավարությունը օգտագործում է իր դատողությունը՝ որոշելու այդ հնարավորության ողջամտորեն կիրառումը: Ղեկավարությունը հաշվի է առնում բոլոր փաստերն ու հանգամանքները՝ ներառյալ իրենց նախկին փորձը և ակտիվ փոխելու դեպքում առաջացած ցանկացած ծախս, եթե երկարաձգման օպցիոնը չի կիրառվում վարձակալության ժամկետը որոշելու համար:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Ընկերությունը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես՝ Ծանոթագրություն 21):

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման գործընթացում ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը (տես՝ Ծանոթագրություն 25.1.2), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տես՝ Ծանոթագրություն 4.6(գ)):

Հարկային օրենսդրություն

<< հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տես՝ Ծանոթագրություն 20:

5 Զուտ տոկոսային եկամուտ և ծախս

	2024թ.	2023թ.
Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ		
Դրամական միջոցներ	1,809	27,553
Հաճախորդներին տրված վարկեր	2,699,885	2,227,773
Ընդամենը արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ	2,701,694	2,255,326
Վարկեր և փոխառություններ	633,788	557,334
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	15,418	11,182
Ընդամենը տոկոսային ծախս	649,206	568,516
Ընդամենը զուտ տոկոսային եկամուտ	2,052,488	1,686,810

6 Արտարժույթային գործառնություններից զուտ վնաս

	2024թ.	2023թ.
Արտարժույթի առջ ու վաճառքից զուտ օգուտ	404	2,378
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումից զուտ վնաս	(29,899)	(31,991)
Ընդամենը արտարժույթային գործառնություններից զուտ վնաս	(29,495)	(29,613)

7 Այլ գործառնական եկամուտներ

	2024թ.	2023թ.
Եկամուտներ տեղեկանքների տրամադրումից	10,939	11,028
Եկամուտներ ապահովագրական ծառայություններից	2,453	2,137
Միջնորդավճարներ արտարժույթային գործարքներից	24,620	-
Այլ եկամուտներ	602	1,905
Ընդամենը այլ գործառնական եկամուտներ	38,614	15,070

8 Այլ գործառնական ծախսեր

	2024թ.	2023թ.
Վճարահաշվարկային ծառայությունների գծով ծախսեր	10,361	5,396
Վարկային գործառնությունների սպասարկման ծախսեր	45,724	50,262
Այլ գործառնական ծախս	1,544	700
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր	57,629	56,358

9 Պարտքային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում

	2024թ.				
	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14	(9,124)	19,675	(216,895)	(206,344)
Այլ ակտիվներ	16	(1,974)	-	-	(1,974)
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախս (ծախսի հակադարձում)		(11,098)	19,675	(216,895)	(208,318)

	2023թ.				
	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ		(1,563)	-	-	(1,563)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14	14,001	52,040	(324,346)	(258,305)
Այլ ակտիվներ	16	(1,117)	-	-	(1,117)
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախս (ծախսի հակադարձում)		11,321	52,040	(324,346)	(260,985)

10 Անձնակազմի գծով ծախսեր

	2024թ.	2023թ.
Աշխատակիցների հատուցումներ, ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	943,633	935,674
Անձնակազմի գծով այլ ծախսեր	24,113	26,066
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	967,746	961,740

11 Այլ վարչական ծախսեր

	2024թ.	2023թ.
Մաշվածություն և ամորտիզացիա	135,697	130,905
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	49,720	45,200
Անվտանգության գծով ծախսեր	36,889	36,436
Կոմունալ և գրասենյակային ծախսեր	30,280	30,949
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	25,645	24,841
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	18,000	20,600
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	11,728	12,746
Գործուղման ծախսեր	9,669	5,761
Դատական ծախսեր	9,228	9,627
Ֆինանսական հաշտարարի գրասենյակի գծով ծախսեր	9,498	8,857
Գովազդի ծախսեր	6,048	8,243
Տրանսպորտային ծախսեր	4,425	3,858
Բարեգործական ծախսեր	3,304	1,874
Փոքրածեք ակտիվների վարձակալության ծախսեր	1,333	1,440
Հիմնական միջոցների օտարումից կորուստներ	2,703	-
Այլ ծախսեր	7,091	5,326
Ընդամենը այլ ծախսեր	361,258	346,663

12 Շահութահարկի գծով ծախս

	2024թ.	2023թ.
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	160,954	98,831
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	1,226	-
Հետաձգված հարկ	5,697	10,933
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	167,877	109,764

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2023թ.՝ 18%): << հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՍ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով ծախսի և հաշվապահական շահույթի միջև փոխկապակցվածությունը.

	2024թ.	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)	2023թ.	Արդյունավետ հարկային դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	883,292	-	568,491	-
Շահութահարկ	158,993	18	102,328	18
Չնվազեցվող ծախսեր	1,047	-	1,017	-
Արտարժույթի բացասական փոխարժեքային տարբերություն	5,382	1	5,758	1
Հաշմանդամ աշխատակիցների գծով արտոնություն	(937)	-	(1,208)	-
Վարկերի զիջում	2,166	-	1,869	-
Նախորդ տարիների շահութահարկի ճշգրտում	1,226	-	-	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	167,877	19	109,764	19

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ՝

	2023թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	2024թ.	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտա- վորություն
Հաճախորդներին տրված վարկեր	10,795	(6,206)	4,589	4,589	-
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(23,825)	1,179	(22,646)	-	(22,646)
Այլ ակտիվներ	(623)	431	(192)	-	(192)
Վարկեր և փոխառություններ	(1,117)	1,498	381	381	-
Այլ պարտավորություններ	21,045	697	21,742	21,742	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	25,113	(3,296)	21,817	21,817	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ (պարտավորություն)	31,388	(5,697)	25,691	48,529	(22,838)

	2023թ.				
	2022թ.	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտա- վորություն
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(1,587)	1,587	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	23,497	(12,702)	10,795	10,795	-
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(14,959)	(8,866)	(23,825)	-	(23,825)
Այլ ակտիվներ	(334)	(289)	(623)	-	(623)
Վարկեր և փոխառություններ	(891)	(226)	(1,117)	-	(1,117)
Այլ պարտավորություններ	17,887	3,158	21,045	21,045	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	18,708	6,405	25,113	25,113	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ (պարտավորություն)	42,321	(10,933)	31,388	56,953	(25,565)

13 Դրամական միջոցներ

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	4,075	11,310
Բանկային հաշիվներ	36,092	279,320
Ընդամենը դրամական միջոցներ	40,167	290,630

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել բանկային հաշիվներ (ինչպես նաև 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), որոնց մնացորդները գերազանցել են Ընկերության սեփական կապիտալի 10%-ը:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկային հաշիվների ֆինանսական հոսքերը հանդիսանում են այլ բանկերից ստացված վարկերի ապահովություն (2023թ.-ին՝ առկա չեն) (տե՛ս Ծանոթագրություն 17):

Դրամական միջոցների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները մոտ են զրոյական արժեքի, այդ իսկ պատճառով չեն բացահայտվում:

14 Հաճախորդներին տրված վարկեր

	31 դեկտեմբերի 2024թ.			31 դեկտեմբերի 2023թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
Գյուղատնտեսական վարկեր	4,432,306	(123,380)	4,308,926	4,801,735	(183,745)	4,617,990
Բիզնես վարկեր	1,397,659	(86,569)	1,311,090	1,949,710	(48,498)	1,901,212
Հիփոթեքային վարկեր	5,142,454	(63,265)	5,079,189	5,033,930	(35,555)	4,998,375
Սպառողական վարկեր	3,071,697	(185,758)	2,885,939	2,742,312	(171,188)	2,571,124
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	2,117,267	(58,167)	2,059,100	1,347,031	(42,360)	1,304,671
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	16,161,383	(517,139)	15,644,244	15,874,718	(481,346)	15,393,372

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել այնպիսի վարկառուներ կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (ինչպես նաև 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), որոնց մնացորդները գերազանցել են Ընկերության սեփական կապիտալի 10%-ը:

Գյուղատնտեսական, բիզնես, հիփոթեքային, սպառողական և բնակարանային պայմանների բարելավման վարկերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Գյուղատնտեսական վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	4,635,122	73,026	93,587	4,801,735
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	3,054,250	17,240	7,920	3,079,410
Մարված ակտիվներ	(3,304,841)	(62,712)	(349,206)	(3,716,759)
- փոխանցում Փուլ 1	1,931	(1,931)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(49,232)	49,643	(411)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(48,613)	(5,627)	54,240	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	13,089	8,326	(14,047)	7,368
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	260,552	260,552
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,301,706	77,965	52,635	4,432,306

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Քիզենս վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,905,711	43,017	982	1,949,710
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	677,039	400	1,970	679,409
Մարված ակտիվներ	(1,193,094)	(20,061)	(23,250)	(1,236,405)
- փոխանցում Փուլ 1	1,221	(1,221)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(7,135)	7,135	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(112,019)	(256)	112,275	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	23,133	667	4,044	27,844
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(22,899)	(22,899)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,294,856	29,681	73,122	1,397,659

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հիփոթեքային վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	4,961,190	68,511	4,229	5,033,930
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	744,100	-	-	744,100
Մարված ակտիվներ	(633,504)	(6,052)	(3,847)	(643,403)
- փոխանցում Փուլ 2	(8,433)	8,433	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(31,651)	-	31,651	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	17,379	19	790	18,188
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(10,361)	(10,361)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,049,081	70,911	22,462	5,142,454

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Սպառողական վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	2,576,033	108,235	58,044	2,742,312
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	2,458,920	29,100	17,600	2,505,620
Մարված ակտիվներ	(2,055,112)	(77,140)	(43,127)	(2,175,379)
- փոխանցում Փուլ 1	19,753	(19,076)	(677)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(67,606)	69,145	(1,539)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(69,469)	(18,461)	87,930	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	27,774	6,245	(18,996)	15,023
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(15,879)	(15,879)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,890,293	98,048	83,356	3,071,697

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Քնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,331,254	14,413	1,364	1,347,031
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	1,200,535	4,000	3,200	1,207,735
Մարված ակտիվներ	(430,500)	(10,374)	(43,042)	(483,916)
- փոխանցում Փուլ 1	2,974	(2,974)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(8,281)	8,281	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,921)	-	1,921	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	5,305	1,810	8,578	15,693
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	30,724	30,724
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,099,366	15,156	2,745	2,117,267

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Գյուղատնտեսական վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	5,469,609	94,164	65,951	5,629,724
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	2,087,238	10,860	900	2,098,998
Մարված ակտիվներ	(2,984,663)	(37,225)	(200,997)	(3,222,885)
- փոխանցում Փուլ 1	10,707	(10,365)	(342)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(58,131)	59,839	(1,708)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(80,802)	(28,016)	108,818	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	191,164	(16,231)	(23,323)	151,610
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	144,288	144,288
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,635,122	73,026	93,587	4,801,735

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Քիզենս վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,600,179	46,002	9,991	1,656,172
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	772,264	1,450	-	773,714
Մարված ակտիվներ	(497,572)	(21,453)	(7,638)	(526,663)
- փոխանցում Փուլ 1	4,883	-	(4,883)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(17,026)	17,026	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,857)	(239)	2,096	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	44,840	231	(30,363)	14,708
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	31,779	31,779
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,905,711	43,017	982	1,949,710

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հիփոթեքային վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	4,191,175	74,163	4,610	4,269,948
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	1,315,841	-	-	1,315,841
Մարված ակտիվներ	(564,141)	(4,480)	(1,269)	(569,890)
- փոխանցում Փուլ 1	9,945	(9,945)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(5,774)	5,774	-	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	14,144	2,999	8,109	25,252
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(7,221)	(7,221)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,961,190	68,511	4,229	5,033,930

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Սպառողական վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,811,670	85,049	60,522	1,957,241
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	2,115,904	51,980	14,860	2,182,744
Մարված ակտիվներ	(1,358,317)	(37,366)	(40,610)	(1,436,293)
- փոխանցում Փուլ 1	9,906	(6,498)	(3,408)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(57,160)	57,160	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(49,135)	(21,906)	71,041	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	103,165	(20,184)	(83,615)	(634)
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	39,254	39,254
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,576,033	108,235	58,044	2,742,312

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	630,620	23,448	11,367	665,435
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	1,010,285	4,000	-	1,014,285
Մարված ակտիվներ	(360,060)	(8,651)	(17,271)	(385,982)
- փոխանցում Փուլ 1	3,136	(3,136)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(4,368)	5,239	(871)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,099)	(822)	1,921	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	52,740	(5,665)	(57,728)	(10,653)
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	63,946	63,946
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,331,254	14,413	1,364	1,347,031

Գյուղատնտեսական, բիզնես, հիփոթեքային, սպառողական և բնակարանային պայմանների բարելավման վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Գյուղատնտեսական վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	72,110	30,219	81,416	183,745
- փոխանցում Փուլ 1	779	(779)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(899)	1,135	(236)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,575)	(2,853)	4,428	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(44,418)	(3,049)	(311,733)	(359,200)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	28,951	5,807	3,525	38,283
Զուտ վերականգնում	-	-	260,552	260,552
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	54,948	30,480	37,952	123,380

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Քիզնես վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	32,940	14,854	704	48,498
- փոխանցում Փուլ 1	429	(429)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(117)	117	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,046)	(1,144)	2,190	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(18,378)	(2,720)	70,008	48,910
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	11,169	-	891	12,060
Զուտ դուրսգրում	-	-	(22,899)	(22,899)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	24,997	10,678	50,894	86,569

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հիփոթեքային վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	6,857	25,879	2,819	35,555
- փոխանցում Փուլ 2	(12)	12	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(26)	-	26	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	2,362	8,442	26,346	37,150
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	921	-	-	921
Զուտ դուրսգրում	-	-	(10,361)	(10,361)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	10,102	34,333	18,830	63,265

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Սպառողական վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	73,269	51,026	46,893	171,188
- փոխանցում Փուլ 1	10,542	(9,997)	(545)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(2,181)	3,302	(1,121)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(4,269)	(9,607)	13,876	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(45,266)	(3,076)	8,730	(39,612)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	41,900	12,804	15,357	70,061
Զուտ դուրսգրում	-	-	(15,879)	(15,879)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	73,995	44,452	67,311	185,758

	2024թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	34,962	6,287	1,111	42,360
- փոխանցում Փուլ 1	1,339	(1,339)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(214)	214	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(50)	-	50	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(12,514)	(139)	(30,712)	(43,365)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	26,149	1,606	693	28,448
Զուտ վերականգնում	-	-	30,724	30,724
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	49,672	6,629	1,866	58,167

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ	Փուլ 3	Ընդամենը
Գյուղատնտեսական վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	92,880	40,690	51,822	185,392
- փոխանցում Փուլ 1	5,364	(5,152)	(212)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(902)	2,162	(1,260)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(4,111)	(23,903)	28,014	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(49,174)	12,671	(141,769)	(178,272)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	28,053	3,751	533	32,337
Զուտ վերականգնում	-	-	144,288	144,288
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	72,110	30,219	81,416	183,745

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Քիզնես վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	31,797	16,599	7,376	55,772
- փոխանցում Փուլ 1	3,119	-	(3,119)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(305)	305	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(33)	(239)	272	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(14,088)	(2,240)	(35,604)	(51,932)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	12,450	429	-	12,879
Զուտ վերականգնում	-	-	31,779	31,779
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	32,940	14,854	704	48,498

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Հիփոթեքային վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	8,346	30,985	3,296	42,627
- փոխանցում Փուլ 1	4,129	(4,129)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(11)	11	-	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(7,102)	(988)	6,745	(1,345)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	1,494	-	-	1,494
Զուտ վերականգնում	-	-	(7,221)	(7,221)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,856	25,879	2,820	35,555

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Սպառողական վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	53,840	40,515	51,115	145,470
- փոխանցում Փուլ 1	5,347	(2,949)	(2,398)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(1,843)	1,843	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(12,905)	(18,850)	31,755	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(17,484)	8,509	(84,967)	(93,942)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	46,314	21,958	12,134	80,406
Զուտ վերականգնում	-	-	39,254	39,254
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	73,269	51,026	46,893	171,188

	2023թ.			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	18,321	10,379	9,644	38,344
- փոխանցում Փուլ 1	4,438	(4,438)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(491)	2,156	(1,665)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(844)	(9,760)	10,604	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(10,048)	6,253	(81,418)	(85,213)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	23,586	1,697	-	25,283
Զուտ վերականգնում	-	-	63,946	63,946
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	34,962	6,287	1,111	42,360

Վարկերն ամբողջությամբ տեղաբաշխված են << տարածքում: Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

	2024թ.	2023թ.
Անասնապահություն	2,291,950	2,887,278
Բուսաբուծություն	1,970,885	1,676,161
Այլ գյուղատնտեսություն	169,471	238,296
Սպառողական	3,071,697	2,742,312
Բնակարանային պայմանների բարելավում	2,117,267	1,347,031
Հիփոթեքային	5,142,454	5,033,930
Առևտուր	297,049	665,454
Արդյունաբերություն	808,255	1,073,657
Այլ	292,355	210,599
	16,161,383	15,874,718
Պարտքային կորուստների պահուստ	(517,139)	(481,346)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	15,644,244	15,393,372

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 106,124 հազար << դրամ գումարով թվով 54 վարկերի (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 215,184 հազար << դրամ ընդհանուր գումարով թվով 84 վարկերի) պահանջի իրավունքը հանդիսանում է ապահովություն պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառությունների դիմաց (տե՛ս Ծանոթագրություն 17):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 3,724,856 հազար << դրամ (2023թ.՝ 2,831,110 հազար << դրամ) համախառն գումարով հաճախորդներին տրված վարկերի ստացման պահանջի իրավունքը հանդիսանում է վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից ստացված 4,045,590 հազար << դրամ վարկերի ապահովություն (2023թ.՝ 3,472,005 հազար << դրամ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի գնահատված իրական արժեքը բացահայտված է Ծանոթագրություն 22-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 24-ում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 25-ում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց հետ գործարքների վերաբերյալ բացահայտված է Ծանոթագրություն 21-ում:

15 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Վարձա- կալած հիմնական միջոցների վրա կապիտալ ներդրում- ներ	Համակար- գիչներ և կապի սարքավո- րումներ	Փոխա- դրամիջոց- ներ	Գրասեն- յակային գույք և սարքա- վորում	Ոչ նյութական ակտիվներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ		
						Հողեր և շենքեր	Սարքավո- րումներ	Ընդամենը
Սկզբնական արժեք								
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	40,691	378,785	110,390	194,071	67,346	611,113	5,894	1,408,290
Ավելացում	-	8,807	870	2,218	25,696	52,132	-	89,723
Վերաչափում	-	-	-	-	-	19,680	-	19,680
Օտարում	-	(6,755)	-	(3,798)	(1,250)	(50,364)	(5,894)	(68,061)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	40,691	380,837	111,260	192,491	91,792	632,561	-	1,449,632
Ավելացում	-	4,266	-	250	74,290	-	-	78,806
Վերաչափում	-	-	-	-	-	76,178	-	76,178
Օտարում	(7,536)	-	-	-	-	-	-	(7,536)
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	33,155	385,103	111,260	192,741	166,082	708,739	-	1,597,080
Կուտակված մաշվածություն								
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	15,643	277,302	95,279	183,933	29,022	484,209	5,444	1,090,832
Տարվա ծախս	4,540	24,996	2,111	3,356	13,481	82,121	300	130,905
Օտարում	-	(6,755)	-	(3,798)	(1,250)	(50,363)	(5,744)	(67,910)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,183	295,543	97,390	183,491	41,253	515,967	-	1,153,827
Տարվա ծախս	2,770	24,438	2,212	2,951	12,914	90,412	-	135,697
Օտարում	(4,833)	-	-	-	-	-	-	(4,833)
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18,120	319,981	99,602	186,442	54,167	606,379	-	1,284,691

	Վարձա- կալած հիմնական միջոցների վրա կապիտալ ներդրում- ներ	Համակար- գիչներ և կապի սարքավո- րումներ	Փոխա- դրամիջոց- ներ	Գրասեն- յակային գույք և սարքա- վորում	Ոչ նյութական ակտիվներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ		
						Հողեր և շենքեր	Սարքավո- րումներ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռային արժեք								
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,508	85,294	13,870	9,000	50,539	116,594	-	295,805
2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,035	65,122	11,658	6,299	111,915	102,360	-	312,389

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 509,388 հազար << դրամ (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 497,669 հազար << դրամ):

Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ

Ընկերությունը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել գլխամասային գրասենյակի և մասնաճյուղերի համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրածածկ ակտիվների վարձակալությունների՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Ընկերությունը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունը ներկայացնում է այլ պարտավորություններ հոդվածում (տե՛ս Ծանոթագրություն 18):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2024թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի պայմանագրային պարտավորություններ հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ ձեռք բերելու մասով (2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ունի 28,500 հազար << դրամ պայմանագրային պարտավորություններ ոչ նյութական ակտիվներ ձեռք բերելու մասով):

16 Այլ ակտիվներ

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
<< կառավարությունից ստացվելիք գումարներ սուբսիդավորվող վարկերի գծով	11,931	22,087
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	8,275	17,539
Վճարահաշվարկային համակարգերից ստացվելիք գումարներ	21,906	26,127
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	42,112	65,753

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

2024թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա համար (արտահայտված հազար հայկական (<<) դրամով)

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Կանխավճարներ	15,739	35,977
Ապագա ժամանակաշրջանի ծախսեր	8,640	7,001
Կանխավճարներ հարկերի գծով	101	275
Բռնագանձված ակտիվներ	106,219	13,219
Արագամաշ առարկաներ	5,098	4,920
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	135,797	61,392
Ընդամենը այլ ակտիվներ	177,909	127,145

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

	2024թ. Փուլ 1	2023թ. Փուլ 1
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	-	29
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(1,974)	(1,117)
Զուտ վերականգնում	1,974	1,088
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-

Ընկերության կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Անշարժ գույք	106,219	13,219
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	106,219	13,219

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

Ընկերության քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Ընկերությունը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

17 Վարկեր և փոխառություններ

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Վարկեր << ԿԲ-ից	620,322	1,921,524
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	423,655	1,557,287
Վարկեր և օվերդրաֆտներ << բանկերից	1,696,160	183,947
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	4,045,590	3,472,005
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	931,266	1,255,211
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	7,716,993	8,389,974

Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի երեք վարկատուներից ստացված վարկեր և փոխառություններ, որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Ընկերության սեփական կապիտալի 10%-ը (2023թ-ին՝ հինգ վարկատու): 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդները կազմում են 5,075,644 հազար << դրամ (2023թ-ին՝ 7,592,264 հազար << դրամ):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ բանկերից ստացված վարկերն ապահովված են բանկային հաշիվների ֆինանսական հոսքերով (տե՛ս Ծանոթագրություն 13):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից ներգրավված փոխառություններն ապահովված են 106,124 հազար << դրամ գումարով վարկերի պահանջի իրավունքի գրավով (2023թ.՝ 215,184 հազար << դրամ) (տե՛ս Ծանոթագրություն 14):

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից ստացված վարկերն ապահովված են 3,724,856 հազար << դրամ համախառն գումարով վարկերի պահանջի իրավունքով (2023թ.՝ 2,831,110 հազար << դրամ) (տե՛ս Ծանոթագրություն 14):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Ընկերությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ պայմանագրային պարտավորությունների այլ խախտումներ (2023թ.՝ նույնպես):

18 Այլ պարտավորություններ

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	121,206	139,519
Պարտավորություններ անձնակազմի նկատմամբ	122,644	107,918
Կրեդիտորական պարտքեր	15,681	12,943
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	-	9,000
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	259,531	269,380
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	24,503	30,086
Ստացված կանխավճարներ	15,627	15,449
Այլ	2,988	2,295
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	43,118	47,830
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	302,649	317,210

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ընկերությունը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել գլխամասային գրասենյակի, մասնաճյուղերի և որոշ սարքավորումների համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրածախ ակտիվների վարձակալությունների (տե՛ս Ծանոթագրություն 11)¹ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Ընկերությունը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ (տե՛ս Ծանոթագրություն 15):

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

	2024թ.	2023թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ	139,519	161,113
Ավելացում	-	52,132
Վերաչափում	76,178	19,680
Տոկոսի կուտակում	15,418	11,182
Վճարումներ	(109,909)	(104,588)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	121,206	139,519

2024թ. ՖԵՄՄ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառված միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 10.5-13.2% (2023թ.՝ 10.5-12.9):

Վարձակալության գծով պարտավորությունները ապահովագրված են համապատասխան հիմքում ընկած ակտիվներով: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով չզեղչված պարտավորությունների ժամկետային վերլուծությունը արտացոլված է Ծանոթագրություն 25.3-ում:

19 Սեփական կապիտալ

2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 5,000,000 հազ. դրամ: Համաձայն Ընկերության կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 20,000 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 250 հազար ՀՀ դրամ անվանական արժեքով:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության միակ բաժնետեր է հանդիսանում Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը:

2024թ. դեկտեմբերի 4-ին Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամի և «Աժոնս Ֆինոնս» փակ բաժնետիրական ընկերության միջև կնքվել է Ընկերության բաժնետոմսերի առքուվաճառքի պայմանագիր: 2025թ. հունվարի 23-ին իրականացվել է բաժնետոմսերի վերջնական փոխանցման և «Աժոնս Ֆինոնս» ՓԲԸ-ի գրանցման գործարքները:

2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Ընկերության տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

Բաշխման ենթակա Ընկերության պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային հիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված հիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Ընկերության կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

20 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի փոփոխությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Ընկերությունն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Ընկերությանը ներկայացվող դատական հայցերի առումով Ընկերության ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Հետևաբար Ընկերության կողմից իրավական և հարկային պարտավորությունների գծով համապատասխան պահուստներ չեն ձևավորվել:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Ընկերությունն ունի շարժական գույքի ապահովագրություն: Քանի դեռ Ընկերությունը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

21 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Ընկերության կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Ընկերության վերջնական վերահսկող է հանդիսանում «Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը»: Հաշվետու ժամանակաշրջանից հետո տեղի ունեցած իրադարձությունների մասին տե՛ս ծանոթագրություն 28-ում:

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը, փոխառությունները և այլն:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

	2024թ.		2023թ.	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն				
Հաճախորդներին տրված վարկեր				
Մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	41,567	237,593	45,419	244,464
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	40,000	-	7,000
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(3,930)	(19,786)	(3,852)	(13,871)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	37,637	257,807	41,567	237,593
Պարտքային կորուստների պահուստ	(75)	(1,654)	(57)	(1,007)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	37,562	256,153	41,510	236,586
Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ				
Մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ	20,720	-	28,979	-
Մաշվածության ծախս	(7,830)	-	(8,259)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ	12,890	-	20,720	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ				
Հունվարի 1-ի դրությամբ	23,978	-	32,968	-
Տարվա ընթացքում ավելացում	1,590	-	1,794	-
Տարվա ընթացքում վճարում	(9,663)	-	(10,784)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,905	-	23,978	-
Փոքրարժեք վարձակալության գծով վճարվելիք գումարներ				
	1,453	-	1,440	-
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ Ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն				
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	3,336	20,426	3,628	19,498
Պարտքային կորուստների գծով (ծախս)	(18)	(647)	33	140
Վարձակալության գծով պարտավորությունների տոկոսային ծախս	(2,151)	-	(1,794)	-
Անվտանգության գծով ծախսեր	(1,029)	-	(1,179)	-

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	143,167	138,903
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	143,167	138,903

Ընկերության հետ կապված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 3-ից մինչև 18 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 7.5-ից 14% (2023թ.՝ 7.5-14%, վճարման են ենթակա 5-ից 20 տարիների ընթացքում):

22 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2- Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

22.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

	31 դեկտեմբերի 2024թ.		
	Մակարդակ 2	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ	40,167	40,167	40,167
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,695,013	12,695,013	15,644,244
Այլ ակտիվներ	42,112	42,112	42,112
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	7,630,496	7,630,496	7,716,993
Այլ պարտավորություններ	259,531	259,531	259,531

	31 դեկտեմբերի 2023թ.		
	Մակարդակ 2	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
Ֆինանսական ակտիվներ			
Դրամական միջոցներ	290,630	290,630	290,630
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,720,068	12,720,068	15,393,372
Այլ ակտիվներ	65,753	65,753	65,753
Ֆինանսական պարտավորություններ			
Վարկեր և փոխառություններ	8,318,393	8,318,393	8,389,974
Այլ պարտավորություններ	269,380	269,380	269,380

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքները կախված են վարկառուի պարտքային ռիսկից և տատանվում են 16% մինչև 28.8% տարեկան (2023թ. 13.5 % մինչև 29.6% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերի և փոխառությունների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող վարկերի համար առաջարկվող դրույքաչափերը:

23 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ, որոնք ներկայացված են զուտ արժեքով կամ կհաշվանցվեն համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի:

24 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Ընկերության չգեղջված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է Ծանոթագրություն 25.3-ում:

31 դեկտեմբերի 2024թ.							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ	40,167	-	40,167	-	-	-	40,167
Հաճախորդներին տրված վարկեր	425,711	4,880,520	5,306,231	7,667,938	2,670,075	10,338,013	15,644,244
Այլ ակտիվներ	42,112	-	42,112	-	-	-	42,112
	507,990	4,880,520	5,388,510	7,667,938	2,670,075	10,338,013	15,726,523
Պարտավորություններ							
Վարկեր և փոխառություններ	132,410	2,987,754	3,120,164	3,253,868	1,342,961	4,596,829	7,716,993
Այլ պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	15,681	122,644	138,325	-	-	-	138,325
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,584	61,289	69,873	51,333	-	51,333	121,206
	156,675	3,171,687	3,328,362	3,305,201	1,342,961	4,648,162	7,976,524
Զուտ դիրք	351,315	1,708,833	2,060,148	4,362,737	1,327,114	5,689,851	7,749,999
Կուտակված ճեղքվածք	351,315	2,060,148		6,422,885	7,749,999		

31 դեկտեմբերի 2023թ.							
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
Ակտիվներ							
Դրամական միջոցներ	290,630	-	290,630	-	-	-	290,630
Հաճախորդներին տրված վարկեր	438,260	4,840,033	5,278,293	7,609,450	2,505,629	10,115,079	15,393,372
Այլ ակտիվներ	65,753	-	65,753	-	-	-	65,753
	794,643	4,840,033	5,634,676	7,609,450	2,505,629	10,115,079	15,749,755

	31 դեկտեմբերի 2023թ.						
	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթահանրագումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթահանրագումար	Ընդամենը
Պարտավորություններ							
Վարկեր և փոխառություններ	160,462	2,437,670	2,598,132	4,202,589	1,589,253	5,791,842	8,389,974
Այլ պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	21,943	107,918	129,861	-	-	-	129,861
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,583	55,015	63,598	75,921	-	75,921	139,519
	190,988	2,600,603	2,791,591	4,278,510	1,589,253	5,867,763	8,659,354
Զուտ դիրք	603,655	2,239,430	2,843,085	3,330,940	916,376	4,247,316	7,090,401
Կուտակված ճեղքվածք	603,655	2,843,085		6,174,025	7,090,401		

25 Ռիսկի կառավարում

Ընկերության գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումն Ընկերությունն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Ընկերության շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Ընկերության յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Ընկերությունը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Ընկերության կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի բացահայտման և վերահսկմանն ուղղված ամբողջ պատասխանատվությունը կրում է Ընկերության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Ընկերության Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Տնօրեն

Տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի իրականացման և վերահսկման, ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման համար: Տնօրենը պատասխանատվություն է կրում նաև Ընկերության իրացվելիության ռիսկի և ֆինանսավորման ռիսկի համար:

Վարկային կոմիտե

Վարկային կոմիտեն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում վարկերի տրամադրման գործընթացում ռիսկերի կառավարման համար:

Վերստուգող

Ընկերության կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը Ընկերության խորհրդի կողմից հաստատված ստուգումների պլանին համապատասխան յուրաքանչյուր տարի վերստուգման է ենթարկվում Ընկերության վերստուգողի կողմից, ով ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Ընկերության գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Վերստուգողի իրականացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ, այնուհետև ներկայացնում Ընկերության Խորհրդին և Բաժնետիրոջ հոգաբարձուների խորհրդին:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Ընկերության գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Ընկերության քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

25.1 Պարտքային ռիսկ

Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Ընկերությանն կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Ընկերության կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Ընկերությունն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի տրամադրմանը: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Ընկերության պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Ընկերության ղեկավարությանը:

25.1.1 Պարտքային որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Ընկերության՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ:

Ներքին վականիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է Ծանոթագրություն 25.1.2-ում:

Ներքին վարկանիշներ

31 դեկտեմբերի 2024թ.

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ (առանց կանխիկ միջոցների)				
Բարձր	36,092	-	-	36,092
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	36,092	-	-	36,092
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	36,092	-	-	36,092
Գյուղատնտեսական վարկեր				
Բարձր	4,293,665	-	-	4,293,665
Ստանդարտ	8,041	38,526	-	46,567
Ոչ ստանդարտ	-	39,439	-	39,439
Չաշխատող	-	-	52,635	52,635
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,301,706	77,965	52,635	4,432,306
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(54,948)	(30,480)	(37,952)	(123,380)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,246,758	47,485	14,683	4,308,926
Քիզնես վարկեր				
Բարձր	1,286,014	-	-	1,286,014
Ստանդարտ	8,842	2,717	-	11,559
Ոչ ստանդարտ	-	26,964	-	26,964
Չաշխատող	-	-	73,122	73,122
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,294,856	29,681	73,122	1,397,659
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(24,997)	(10,678)	(50,894)	(86,569)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,269,859	19,003	22,228	1,311,090
Հիփոթեքային վարկեր				
Բարձր	5,049,081	-	-	5,049,081
Ստանդարտ	-	8,172	-	8,172
Ոչ ստանդարտ	-	62,739	-	62,739
Չաշխատող	-	-	22,462	22,462
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	5,049,081	70,911	22,462	5,142,454
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(10,102)	(34,333)	(18,830)	(63,265)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	5,038,979	36,578	3,632	5,079,189

Ներքին վարկանիշեր

31 դեկտեմբերի 2024թ.

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Սպառողական վարկեր				
Բարձր	2,867,010	-	-	2,867,010
Ստանդարտ	23,283	38,817	-	62,100
Ոչ ստանդարտ	-	59,231	-	59,231
Չաշխատող	-	-	83,356	83,356
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,890,293	98,048	83,356	3,071,697
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(73,995)	(44,452)	(67,311)	(185,758)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	2,816,298	53,596	16,045	2,885,939
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
Բարձր	2,099,366	-	-	2,099,366
Ստանդարտ	-	3,277	-	3,277
Ոչ ստանդարտ	-	11,879	-	11,879
Չաշխատող	-	-	2,745	2,745
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,099,366	15,156	2,745	2,117,267
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(49,672)	(6,629)	(1,866)	(58,167)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	2,049,694	8,527	879	2,059,100
Այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Ստանդարտ	42,112	-	-	42,112
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	42,112	-	-	42,112
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	42,112	-	-	42,112

Ներքին վարկանիշեր

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Դրամական միջոցներ (առանց կանխիկ միջոցների)				
Բարձր	279,320	-	-	279,320
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	279,320	-	-	279,320
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	279,320	-	-	279,320
Գյուղատնտեսական վարկեր				
Բարձր	4,627,756	-	-	4,627,756
Ստանդարտ	7,366	61,381	-	68,747
Ոչ ստանդարտ	-	11,645	-	11,645
Չաշխատող	-	-	93,587	93,587
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,635,122	73,026	93,587	4,801,735
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(72,110)	(30,219)	(81,416)	(183,745)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,563,012	42,807	12,171	4,617,990

Ներքին վարկանիշեր

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Քիզնես վարկեր				
Բարձր	1,905,711	-	-	1,905,711
Ստանդարտ	-	11,933	-	11,933
Ոչ ստանդարտ	-	31,084	-	31,084
Չաշխատող	-	-	982	982
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,905,711	43,017	982	1,949,710
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(32,940)	(14,854)	(704)	(48,498)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,872,771	28,163	278	1,901,212
Հիփոթեքային վարկեր				
Բարձր	4,961,190	-	-	4,961,190
Ստանդարտ	-	68,511	-	68,511
Չաշխատող	-	-	4,229	4,229
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,961,190	68,511	4,229	5,033,930
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(6,856)	(25,879)	(2,820)	(35,555)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,954,334	42,632	1,409	4,998,375
Սպառողական վարկեր				
Բարձր	2,548,619	-	-	2,548,619
Ստանդարտ	27,414	83,427	-	110,841
Ոչ ստանդարտ	-	24,808	-	24,808
Չաշխատող	-	-	58,044	58,044
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,576,033	108,235	58,044	2,742,312
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(73,269)	(51,026)	(46,893)	(171,188)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	2,502,764	57,209	11,151	2,571,124
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր				
Բարձր	1,328,787	-	-	1,328,787
Ստանդարտ	2,467	14,289	-	16,756
Ոչ ստանդարտ	-	124	-	124
Չաշխատող	-	-	1,364	1,364
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,331,254	14,413	1,364	1,347,031
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	(34,962)	(6,287)	(1,111)	(42,360)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,296,292	8,126	253	1,304,671
Այլ ֆինանսական ակտիվներ				
Ստանդարտ	65,753	-	-	65,753
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	65,753	-	-	65,753
Պարտքային կորուստների գծով պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	65,753	-	-	65,753

25.1.2 Արժեզրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Ընկերության՝ արժեզրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տե՛ս Ծանոթագրություն 4.6 (գ)):

Պարտքային ռիսկի էական աճ

Երբ Ընկերությունը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի գծով պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց չարդարացված ծախսերի կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է թե՛ քանակական, և թե՛ որակական տվյալները՝ հիմք ընդունելով Ընկերության նախկին փորձը:

Պարտքային ռիսկի էական աճի տեղի ունենալու հանգամանքը որոշելիս Ընկերությունը որպես չափանիշ կիրառում է Ժամկետանցության 30-օրյա սահմանափակիչ վարկային պորտֆելի համար:

Պարտազանցման հավանականության ժամանակային կառուցվածքի ստեղծում

Պարտքային ռիսկի դասերը դիտարկվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկի ենթարկվող ժամկետային ավանդների և դրամական միջոցների հետ կապված պարտազանցման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը որոշելիս: Վարկանիշ չունեցող կազմակերպությունների դեպքում Ընկերությունը վարկանիշները ճշգրտում է ըստ այն երկրի վարկանիշի, որտեղ իր գործունեությունն է իրականացնում կազմակերպությունը:

Ժամկետանց օրերը դիտարկվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկին ենթարկվող անհատներին տրված վարկերի հետ կապված պարտազանցման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը որոշելիս՝ միգրացիայի մատրիցների Մարկովի մոդելի շրջանակներում: Միգրացիայի մատրիցները կառուցվում են օգտագործելով վերջին 60 ամիսների տվյալները:

Պարտքային ռիսկի էական աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո: Պարտքային ռիսկի աճի էական լինելը որոշելիս հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի և վարկառուի բնութագրերը:

Որպես էական աճի մասին վկայող սահմանափակիչ՝ Ընկերությունը դիտարկում է ակտիվի 30-օրյա ժամկետանցությունը՝ պայմանավորված պարտազանցման գնահատված հավանականության էական աճով: Ժամկետանց օրերը որոշվում են օրերի հաշվարկի միջոցով՝ հաշվելով օրերն այն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել:

Եթե գոյությունի ունի վկայություն, որ այլևս չկա պարտքային ռիսկի էական աճ ի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստը կրկին չափվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստի չափով: Վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխության դեպքում, ապացույցն առ այն, որ գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստը ճանաչելու չափանիշներն այլևս չեն բավարարվում, ներառում է փոփոխված պայմանագրային պայմանների համաձայն վճարումները ժամանակին կատարելու մասին տեղեկատվությունը:

Էական վատթարացման կարգավիճակից դուրս գալու չափանիշներ

Եթե առկա չէ Ընկերության կողմից պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշներից որևիցե մեկը, ապա տեղի է ունենում փուլ 2-ից անցում փուլ 1-ին, բացառությամբ վերանայված պարտքերի, որոնց համար կիրառվում է փորձաշրջան:

Պարտքային ռիսկի մակարդակներ

Ընկերությունը առանձնացնում է պարտքային ռիսկի մակարդակները տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք կանխատեսում են պարտազանցում տեղի ունենալու ռիսկը և հիմնվում են վարկային փորձված դատողության վրա: Պարտքային ռիսկի մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական

(հիմնականում ժամկետանց օրերով պայմանավորված՝ ոչ ժամկետանց ֆինանսական ակտիվները սահմանվում են որպես բարձր վարկանիշ ունեցող, մինչև 30 օր ժամկետանց ֆինանսական ակտիվները՝ ստանդարտ վարկանիշ ունեցող, ավելի քան 30 օր և մինչև 90 օր ժամկետանց ֆինանսական ակտիվները՝ ոչ ստանդարտ կամ ցածր և ավելի քան 90 օր ժամկետանց ֆինանսական ակտիվները՝ չաշխատող վարկանիշ ունեցող) գործոններով, որոնք մատնանշում են պատագանցում տեղի ունենալու ռիսկը: Այս գործոնները տարբերվում են կախված ռիսկի բնույթից և փոխառուի տեսակից:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է հաճախորդներին տրված վարկեր միջին 12-ամսյա PD-ները ըստ յուրաքանչյուր վարկանիշի.

	Վարկանիշ	2024թ.	2023թ.
		12-ամսյա PD –ի միջակայք, %	12-ամսյա PD –ի միջակայք, %
Գյուղատնտեսական վարկեր	Բարձր	2.49-7.94	2.66-7.97
	Ստանդարտ	44.31-78.71	44.51-81.97
	Ոչ ստանդարտ	59.17-94.25	93.46-93.76
	Չաշխատող	100	100
Բիզնես վարկեր	Բարձր	3.81-4.38	3.41-4.94
	Ստանդարտ	29.37-84.50	53.35-81.66
	Ոչ ստանդարտ	75.62-90.81	92.78-87.76
	Չաշխատող	100	100
Հիփոթեքային վարկեր	Բարձր	0.27	0.21
	Ստանդարտ	65.50	17.28-56.59
	Ոչ ստանդարտ	64.71-65.83	68.22
	Չաշխատող	100	100
Սպառողական և բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	Բարձր	4.17	3.81-4.49
	Ստանդարտ	45.80-77.39	46.30-80.41
	Ոչ ստանդարտ	55.36-91.65	91.30-91.85
	Չաշխատող	100	100

Խմբային գնահատում

Ընկերությունը ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է խմբային հիմունքներով:

Երբ պարամետրի մոդելավորումն իրականացվում է խմբային հիմունքով, ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են իրենց համար ռիսկի ընդհանուր բնույթագրերի հիման վրա, որոնք ներառում են միայն գործիքի տեսակը:

Խմբերը ենթակա են կանոնավոր ուսումնասիրության, հավաստիանալու համար, որ առանձին խմբում ներառված ֆինանսական գործիքների պարտքային ռիսկի բնույթագրերը նույնանման են:

Պարտագանցման սահմանում

Ընկերությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գտնվում է դեֆոլտում, եթե՝

- հավանական չէ, որ վարկառուն ամբողջությամբ կկատարի իր վարկային պարտավորությունները, եթե Ընկերությունը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում),
- Ընկերության նկատմամբ վարկառուի էական վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:

- հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն վարկառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները մարելու վարկառուի անկարողության պատճառով:
- Վարկառուի կողմից պարտականությունների չկատարումը գնահատելիս՝ Ընկերությունը հաշվի է առնում՝
- որակական ցուցանիշները,
- քանակական ցուցանիշները և
- Ընկերության ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման փաստը գնահատելիս ելակետային տվյալները և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Վերանայված և փոփոխված վարկեր

Ընկերությունը երբեմն զիջումներ կամ փոփոխություններ է կատարում վարկի սկզբնական պայմաններում արձագանքելով վարկառուի ֆինանսական դժվարություններին՝ գրավը սեփականություն վերցնելու կամ այլ կերպ այն հավաքագրելու փոխարեն: Ընկերությունը համարում է վարկը վերանայված այն ժամանակ, երբ կատարում է զիջումներ կամ փոփոխություններ՝ ելնելով վարկառուի ներկա կամ ապագային առնչվող ֆինանսական դժվարություններից, և դրանք չէր կատարի, եթե վարկառուն ֆինանսապես առողջ լիներ: Ֆինանսական դժվարությունների ցուցիչներ են ֆինանսական ցուցանիշների ծախսողումները կամ պարտքային ռիսկերի բաժնի կողմից բարձրացված էական մտահոգությունները: Վերանայման միջոցառումները կարող են ընդգրկել վճարման պայմանավորվածությունների երկարաձգում և վարկավորման նոր պայմանների համաձայնեցում: Պայմանների վերանայումից հետո ցանկացած արժեզրկում չափվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի կիրառմամբ, որը հաշվարկվում է պայմանների փոփոխությունից առաջ: Դա Ընկերության՝ վերանայված վարկերի վերահսկման քաղաքականությունն է, ինչը կօգնի ապահովել ապագա վճարումների հավանականությունը:

Ապաճանաչման վերաբերյալ որոշումները և Փուլ 2-ի ու Փուլ 3-ի միջև դասակարգումը կատարվում է դեպք առ դեպք:

Որպեսզի վարկը չդասակարգվի վերանայված կատեգորիայում, հաճախորդը պետք է համապատասխանի բոլոր հետևյալ չափանիշներին.

- իր բոլոր պարտքերը պետք է դիտարկվեն աշխատող,
- հաճախորդը չունի որևէ պայմանագիր, որը ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Եթե փոփոխություններ զգալի են, վարկը ապաճանաչվում է, ինչպես բացատրվում է Ծանոթագրություն 4.6 (դ)-ում:

Պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականություն (PD)

PD- ն ներկայացնում է վարկառուի կողմից իր ֆինանսական պարտավորությունները կա՛մ առաջիկա 12 ամիսների (12mECL), կա՛մ պարտավորության գործողության ամբողջ ժամկետի (LTECL) ընթացքում չկատարելու հավանականությունը:

Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքի PD հաշվարկվում է կիրառելով ժամկետայնության կառուցվածքը 12-ամսյա PD-ի վրա: Ժամկետայնության կառուցվածքը ցույց է տալիս, թե ինչպես է փոխվում պորտֆելի պարտազանցման տեղի ունենալու հավանականությունը՝ սկզբնական ճանաչման պահից սկսած՝ վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում: Ժամկետայնության կառուցվածքը հիմնված է պատմականորեն դիտարկված տվյալների վրա և ենթադրվում է, որ նույնն է պորտֆելի և վարկային դասի խմբի բոլոր ակտիվների համար: Սա հաստատվում է պատմական վերլուծությունների հիման վրա:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD)

Ընկերությունը գնահատում է կորուստը պարտազանցման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով պարտականությունները չկատարած պայմանագրային կողմերին ներկայացված պահանջների արդյունքում միջոցների վերադարձման ցուցանիշների վերաբերյալ նախորդ ժամանակաշրջանների տեղեկատվությունը: Վնասը պարտազանցման ժամանակ հաշվարկվում է զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ որպես զեղչման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD)

Պարտազանցման դեպքում պարտքի գումար իրենից ներկայացնում է պարտքի գնահատված գումարը, որը կառաջանա, եթե վարկառուն չկատարի իր պարտականությունները: Ընկերությունը հաշվարկում է այս գումարը հաշվի առնելով պարտազանցման դեպքում պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտազանցման դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարը է հանդիսանում համախառն հաշվեկշռային արժեքը:

Վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գնահատման զգայունություն

Վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ վարկերի պարտքային կորուստների գծով պահուստի վրա: Օրինակ, ստորև ներկայացված ցուցանիշները փոփոխվեն աղյուսակում ներկայացված տոկոսով, ապա ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը կնվազի/կավելանա՝

	31 դեկտեմբերի 2024թ.		31 դեկտեմբերի 2023թ.	
	Փոփոխություն ցուցանիշներում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն ցուցանիշներում, տոկոս	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
Պարտազանցման հավանականություն (PD)	+1	(93,377)	+1	(88,926)
	-1	56,048	-1	56,307
Պարտազանցման դեպքում վնաս (LGD)	+1	(8,036)	+1	(7,381)
	-1	8,036	-1	7,381

Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

25.1.3 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցեր:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևալն են.

- բիզնես վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք և փոխադրամիջոցներ
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք, փոխադրամիջոցներ և ոսկերչական իրեր
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Ընկերությունը չի ունեցել որևէ ֆինանսական գործիք, որի կորուստների գծով պահուստը ճանաչված չէ գրավի առկայության պատճառով:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Անշարժ գույք	7,587,460	7,884,819
Փոխադրամիջոցներ	230,889	405,371
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	497	5,645
Այլ գրավ	6,248	11,109
Ապահովվածություն չունեցող	8,336,289	7,567,774
Ընդամենը վարկեր (համախառն)	16,161,383	15,874,718

2024 և 2023 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ապահովվածություն չունեցող վարկերը հիմնականում տրամադրված են երրորդ անձանց երաշխավորությամբ:

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի զուտ հաշվեկշռային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

25.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները:

Արտարժույթների կենտրոնացումներից բացի, Ընկերությունը չունի շուկայական ռիսկի զգալի այլ կենտրոնացումներ:

Միջին տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2024թ. և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

	2024թ.		2023թ.	
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
	<< դրամ	ԱՄՆ դոլար	<< դրամ	ԱՄՆ դոլար
Տոկոսաբեր ակտիվներ				
Հաճախորդներին տրված վարկեր	18.9	13.4	17.7	12.0
Տոկոսակիր պարտավորություններ				
Վարկեր և պարտավորություններ	8.4	8.2	7.1	7.8

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Ընկերության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չունի լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում ռիսկերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի << դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատում

մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

	31 դեկտեմբերի 2024թ.		31 դեկտեմբերի 2023թ.	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
ԱՄՆ դոլար	+5	(15,397)	+5	(10,238)
Եվրո	+5	32	+5	140

Ընկերության արտարժույթի դիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

	31 դեկտեմբերի 2024թ.			
	<< դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
Ակտիվներ				
Դրամական միջոցներ	13,633	24,665	1,869	40,167
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14,740,831	903,413	-	15,644,244
Այլ ակտիվներ	42,112	-	-	42,112
Ընդամենը	14,796,576	928,078	1,869	15,726,523
Պարտավորություններ				
Վարկեր և փոխառություններ	6,481,616	1,235,377	-	7,716,993
Այլ պարտավորություններ	259,531	-	-	259,531
Ընդամենը	6,741,147	1,235,377	-	7,976,524
Զուտ դիրք 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,055,429	(307,299)	1,869	7,749,999
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	14,346,196	1,400,425	3,134	15,749,755
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	7,056,961	1,602,393	-	8,659,354
Զուտ դիրք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,289,235	(201,968)	3,134	7,090,401

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը և Եվրոն՝ Փոփոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

25.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Ընկերությունը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, ի լրումն իր հիմնական ավանդային բազայի, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Ընկերությունը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում:

Իրացվելիության ռիսկը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Ընկերության հետ մասնավորապես:

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ միջև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության չզեղչված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս Ծանոթագրություն 23-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես:

Սակայն Ընկերության ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Ընկերության կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

	31 դեկտեմբերի 2024թ.					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռա- յին արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Վարկեր և փոխառություններ	140,859	3,351,946	4,158,735	1,593,022	9,244,562	7,716,993
Այլ պարտավորություններ	15,681	122,644	-	-	138,325	138,325
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,584	63,737	63,967	-	136,288	121,206
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	165,124	3,538,327	4,222,702	1,593,022	9,519,175	7,976,524

	31 դեկտեմբերի 2023թ.					
	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռա- յին արժեք
Ֆինանսական պարտավորություններ						
Վարկեր և փոխառություններ	167,489	2,873,058	5,106,800	1,829,205	9,976,552	8,389,974
Այլ պարտավորություններ	21,943	107,918	-	-	129,861	129,861
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,584	57,549	97,879	-	164,012	139,519
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ Ֆինանսական պարտավորություններ	198,016	3,038,525	5,204,679	1,829,205	10,270,425	8,659,354

25.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Ընկերության ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Ընկերության նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,
- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Ընկերության ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է Ընկերության Վերստուգողի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Վերստուգողի դիտարկումների արդյունքները

քննարկվում են Ընկերության ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են:
Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

26 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական հոսքերի համադրում

Ընկերության պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

	Վարկեր և փոխառություններ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ընդամենը
Հաշվեկշռային արժեք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,210,823	161,113	8,371,936
Վճարումներ	(2,261,551)	(93,406)	(2,354,957)
Ստացված գումար	2,383,438	-	2,383,438
Փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը	32,710	-	32,710
Հաշվեգրված տոկոսներ	24,554	-	24,554
Այլ	-	71,812	71,812
Հաշվեկշռային արժեք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,389,974	139,519	8,529,493
Վճարումներ	(12,991,878)	(94,491)	(13,086,369)
Ստացված գումար	12,361,125	-	12,361,125
Փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը	(37,102)	-	(37,102)
Հաշվեգրված տոկոսներ	(5,126)	-	(5,126)
Այլ	-	76,178	76,178
Հաշվեկշռային արժեք 2024թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,716,993	121,206	7,838,199

*Ընկերությունը դասակարգում է վճարված տոկոսները (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորությունների) որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ գործառնական գործունեությունից:

27 Կապիտալի համարժեքություն

Ընկերությունը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Ընկերության կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Ընկերության կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Ընկերությունը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Ընկերությունը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել

բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

<< կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 10%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթ, գլխավոր պահուստը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2024 և 2023թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն << կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

	Աուդիտի չենթարկված	
	31 դեկտեմբերի 2024թ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.
Հիմնական կապիտալ	8,052,144	7,339,752
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	8,052,144	7,339,752
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	13,172,394	12,834,801
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	61.1%	57.2%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությունը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ բոլոր պահանջները:

<< կենտրոնական բանկի կողմից կանխիկ ձևով արտարժույթի առքուվաճառք իրականացնող վարկային կազմակերպությունների համար սահմանվել է ընդհանուր կապիտալի նվազագույն չափ 1,000,000 հազար << դրամ գումարով:

28 Հաշվետու ժամակաշրջանից հետո տեղի ունեցած իրադարձություններ

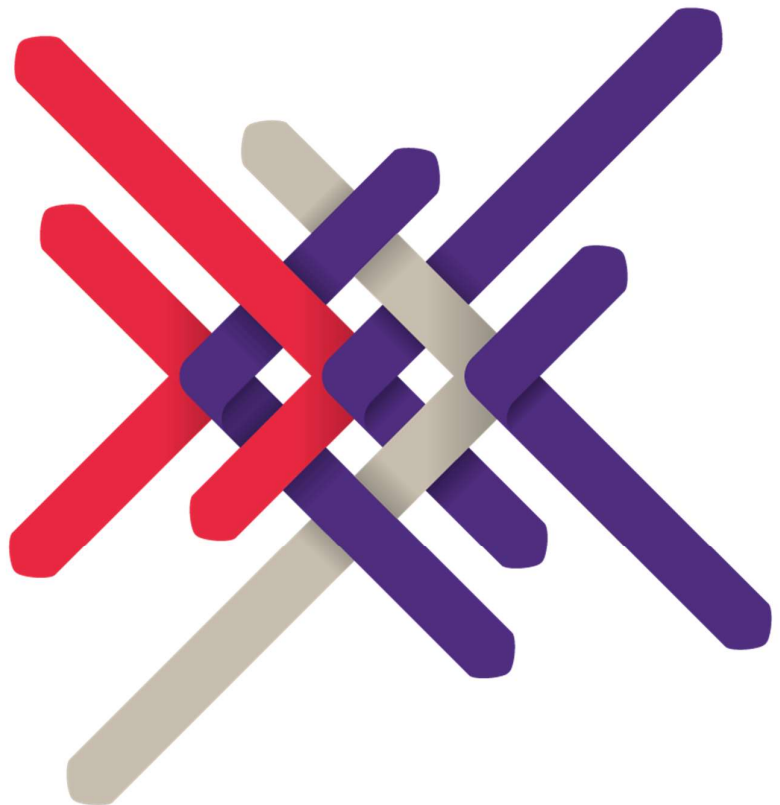
2024թ. դեկտեմբերի 4-ին Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամի և «Աժոնս Ֆինոնս» փակ բաժնետիրական ընկերության միջև կնքվել է Ընկերության բաժնետոմսերի առքուվաճառքի պայմանագիր: 2025թ. հունվարի 23-ին իրականացվել է բաժնետոմսերի վերջնական փոխանցման և «Աժոնս Ֆինոնս» ՓԲԸ-ի գրանցման գործարքները:

2025թ. հունվարի 23-ի դրությամբ Ընկերության նշանակալից բաժնետեր է հանդիսանում Ընկերության տնօրեն Ալեքսանդր Տերյանը, որին անուղղակի պատկանում է ձայների իրավունք տվող բաժնետոմսերի 96%-ը:

Ֆինանսական հաշվետվություններ և
Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային
կազմակերպություն փակ բաժնետիրական
ընկերություն

31 դեկտեմբերի 2023թ.

Բովանդակություն

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն	3
Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն	6
Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն	7
Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն	8
Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն	9
Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ	11

Անկախ աուդիտորի եզրակացություն

Գրանթ Թորնթոն ՓԲԸ

ՀՀ, ք. Երևան 0015
Երևան Պլազա
Բիզնես Կենտրոն
Գրիգոր Լուսավորիչ 9

Հ. + 374 10 50 09 64/61

Grant Thornton CJSC

Yerevan Plaza Business Center
9 Grigor Lusavorich street
0015 Yerevan, Armenia

Հ. + 374 10 50 09 64/61

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերության
Բաժնետիրոջը և Խորհուրդին

Կարծիք

Մենք աուդիտի ենք ենթարկել «Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ
բաժնետիրական ընկերության (Ընկերություն) ֆինանսական հաշվետվությունները, որոնք
ներառում են 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին
հաշվետվությունը, ինչպես նաև այդ ամսաթվին ավարտված տարվա շահույթի կամ վնասի և այլ
համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը, սեփական կապիտալում
փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը և դրամական միջոցների հոսքերի մասին
հաշվետվությունը, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվություններին կից
ծանոթագրությունները, ներառյալ հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության էական
մասերի վերաբերյալ համառոտագիրը:

Մեր կարծիքով՝ կից ֆինանսական հաշվետվությունները տալիս են Ընկերության՝ 2023թ.
դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի և նույն ամսաթվին ավարտված տարվա
ֆինանսական արդյունքների ու դրամական հոսքերի ճշմարիտ և իրական պատկերը՝ համաձայն
ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՄ-ներ):

Կարծիքի հիմք

Մենք աուդիտն անցկացրել ենք աուդիտի միջազգային ստանդարտներին (ՄՄՄ-ներ)
համապատասխան: Այդ ստանդարտներից բխող մեր պատասխանատվությունը լրացուցիչ
նկարագրված է մեր եզրակացության՝ «*Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական
հաշվետվությունների աուդիտի համար*» բաժնում: Մենք անկախ ենք Ընկերությունից՝ համաձայն
Հաշվապահների էթիկայի միջազգային ստանդարտների խորհրդի կողմից հրապարակված
«*Պրոֆեսիոնալ հաշվապահի էթիկայի կանոնագրքի*» (ՀԷՄՄԽ կանոնագիրք) և էթիկայի
համապատասխան պահանջների, որոնք կիրառելի են ֆինանսական հաշվետվությունների մեր
աուդիտի նկատմամբ Հայաստանի Հանրապետությունում, և կատարել ենք էթիկայի գծով մեր այլ
պարտականությունները՝ էթիկայի նշված պահանջների համաձայն: Մենք համոզված ենք, որ մեր
կողմից ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցները բավարար և համապատասխան հիմք են
հանդիսանում մեր կարծիքն արտահայտելու համար:

Այլ հանգամանքներ

Ընկերության 2022թ. դեկտեմբերի 31-ին ավարտված տարվա ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտն իրականացվել է այլ աուդիտորական կազմակերպության կողմից, որի 2023թ. հունիսի 16-ի եզրակացությունում արտահայտվել է չձևափոխված կարծիք նշված ֆինանսական հաշվետվությունների վերաբերյալ:

Ղեկավարության և կառավարման օղակներում գտնվող անձանց պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների համար

Ղեկավարությունը պատասխանատու է ՖՀՄՄ-ների համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման և ճշմարիտ ներկայացման և այնպիսի ներքին հսկողության համար, որն ըստ ղեկավարության, անհրաժեշտ է խարդախության կամ սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրումներից զերծ ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումն ապահովելու համար:

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստելիս ղեկավարությունը պատասխանատու է Ընկերության՝ անընդհատ գործելու կարողությունը գնահատելու համար, համապատասխան դեպքերում անընդհատության հետ կապված հարցերը բացահայտելու և Ընկերության գործունեության անընդհատության ենթադրության հիման վրա հաշվետվությունները պատրաստելու համար, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ ղեկավարությունը մտադիր է լուծարել Ընկերությունը, ընդհատել դրա գործունեությունը կամ, երբ չունի այդպես չվարվելու որևէ իրատեսական այլընտրանք:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձիք պատասխանատու են Ընկերության ֆինանսական հաշվետվողականության գործընթացի վերահսկման համար:

Աուդիտորի պատասխանատվությունը ֆինանսական հաշվետվությունների աուդիտի համար

Մեր նպատակն է ձեռք բերել ողջամիտ հավաստիացում առ այն, որ ֆինանսական հաշվետվությունները բոլոր էական առումներով զերծ են էական խեղաթյուրումներից՝ անկախ դրանց՝ խարդախության կամ սխալի հետևանքով առաջացման հանգամանքից, և ներկայացնել մեր կարծիքը ներառող աուդիտորական եզրակացություն: Ողջամիտ հավաստիացումը բարձր մակարդակի հավաստիացում է, բայց այն չի երաշխավորում, որ ԱՄՄ-ներին համապատասխան իրականացված աուդիտը միշտ կհայտնաբերի էական խեղաթյուրումներ, երբ այն առկա է: Խեղաթյուրումները կարող են առաջանալ խարդախության կամ սխալի արդյունքում և համարվում են էական, երբ խելամուտք են կարող է ակնկալվել, որ դրանք առանձին կամ միասին վերցրած կազդեն օգտագործողների՝ այդ ֆինանսական հաշվետվությունների հիման վրա կայացվող տնտեսական որոշումների վրա:

Որպես ԱՄՄ-ներին համապատասխան աուդիտի մաս, աուդիտի ողջ ընթացքում մենք կիրառում ենք մասնագիտական դատողություն և պահպանում ենք մասնագիտական կասկածամտություն: Ի լրումն՝

- Որոշակիացնում և գնահատում ենք խարդախության կամ սխալի հետևանքով ֆինանսական հաշվետվությունների էական խեղաթյուրման ռիսկերը, նախագծում և իրականացնում ենք աուդիտորական ընթացակարգեր՝ այդ ռիսկերին արձագանքելու նպատակով, և ձեռք ենք բերում աուդիտորական ապացույցներ, որոնք բավարար ու համապատասխան հիմք են հանդիսանում մեր կարծիքի համար: Խարդախության պատճառով առաջացած էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկն ավելի բարձր է, քան սխալի հետևանքով էական խեղաթյուրման չհայտնաբերման ռիսկը, քանի որ խարդախությունը կարող է ներառել հանցավոր համաձայնություն, զեղծարարություն, միտումնավոր բացթողումներ, սխալ ներկայացումներ կամ ներքին հսկողության չարաշահում:

- Ձեռք ենք բերում պատկերացում աուդիտին վերաբերող ներքին հսկողության մասին՝ տվյալ հանգամանքներին համապատասխան աուդիտորական ընթացակարգեր նախագծելու, այլ ոչ թե Շնկերության ներքին հսկողության արդյունավետության վերաբերյալ կարծիք արտահայտելու համար:
- Գնահատում ենք հաշվապահական հաշվառման կիրառված քաղաքականության տեղին լինելը, ինչպես նաև ղեկավարության կողմից կատարած հաշվապահական հաշվառման գնահատումների և համապատասխան բացահայտումների ողջամտությունը:
- Եզրահանգումներ ենք կատարում ղեկավարության կողմից հաշվապահական հաշվառման անընդհատության հիմունքի կիրառման տեղին լինելու վերաբերյալ և, հիմնվելով ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա, գնահատում ենք՝ արդյոք առկա է դեպքերի կամ հանգամանքների հետ կապված էական անորոշություն, որը կարող է նշանակալի կասկած հարուցել Շնկերության անընդհատ գործելու կարողության վերաբերյալ: Եթե մենք եզրահանգում ենք, որ առկա է էական անորոշություն, ապա մեզանից պահանջվում է աուդիտորի եզրակացությունում ուշադրություն հրավիրել ֆինանսական հաշվետվությունների համապատասխան բացահայտումներին, կամ, եթե այդպիսի բացահայտումները բավարար չեն, ձևափոխել մեր կարծիքը: Մեր եզրահանգումները հիմնված են մինչև մեր եզրակացության ամսաթիվը ձեռք բերված աուդիտորական ապացույցների վրա: Այնուամենայնիվ, ապագա դեպքերը կամ իրավիճակները կարող են ստիպել Շնկերությանը դադարեցնել անընդհատության հիմունքի կիրառումը:
- Գնահատում ենք ֆինանսական հաշվետվությունների ընդհանուր ներկայացումը, կառուցվածքը և բովանդակությունը, ներառյալ բացահայտումները, ինչպես նաև ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած գործարքների ու դեպքերի ճշմարիտ ներկայացումը:

Կառավարման օղակներում գտնվող անձանց, ի թիվս այլ հարցերի, հաղորդակցում ենք աուդիտորական առաջադրանքի պլանավորված շրջանակի և ժամկետների, ինչպես նաև աուդիտի ընթացքում հայտնաբերված նշանակալի հարցերի, ներառյալ ներքին հսկողությանը վերաբերող նշանակալի թերությունների մասին:

Արմեն Հովհաննիսյան
Տնօրեն

Լիլիթ Բաղդասարյան
Առաջադրանքի ղեկավար

22 մայիսի, 2024թ.

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	2023	2022
Տոկոսային եկամուտ՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով	6	2,255,326	2,113,835
Տոկոսային ծախսեր	6	(568,516)	(617,609)
Զուտ տոկոսային եկամուտներ		1,686,810	1,496,226
Արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ/(վնաս)	7	(29,613)	6,211
Այլ գործառնական եկամուտներ		15,070	20,443
Այլ գործառնական ծախսեր	8	(56,358)	(44,358)
Գործառնական եկամուտ		1,615,909	1,478,522
Պարտքային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում	9	260,985	381,899
Անձնակազմի գծով ծախսեր	10	(961,740)	(882,823)
Այլ վարչական ծախսեր	11	(346,663)	(338,754)
Շահույթ մինչև հարկումը		568,491	638,844
Շահութահարկի գծով ծախս	12	(109,764)	(116,027)
Տարվա շահույթ		458,727	522,817
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք		458,727	522,817

Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 74-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	Ծանոթ.	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
<i>Ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ	13	290,630	224,383
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	-	1,036,427
Հաճախորդներին տրված վարկեր	15	15,393,372	13,710,914
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	16	295,805	317,458
Հետաձգված հարկային ակտիվ	12	31,388	42,321
Այլ ակտիվներ	17	127,145	121,080
Ընդամենը՝ ակտիվներ		16,138,340	15,452,583
<i>Պարտավորություններ և սեփական կապիտալ</i>			
<i>Պարտավորություններ</i>			
Վարկեր և փոխառություններ	18	8,389,974	8,210,823
Շահութահարկի գծով ընթացիկ պարտավորություն		78,401	33,832
Այլ պարտավորություններ	19	317,210	313,900
Ընդամենը՝ պարտավորություններ		8,785,585	8,558,555
<i>Սեփական կապիտալ</i>			
Բաժնետիրական կապիտալ	20	5,000,000	5,000,000
Լրացուցիչ կապիտալ		193,044	193,044
Գլխավոր պահուստ		253,753	201,471
Զբաղիված շահույթ		1,905,958	1,499,513
Ընդամենը՝ սեփական կապիտալ		7,352,755	6,894,028
Ընդամենը՝ պարտավորություններ և սեփական կապիտալ		16,138,340	15,452,583

Ֆինանսական հաշվետվությունները հաստատվել են 2024թ մայիսի 22-ին:

Ալեքսանդր Տերյան

Տնօրեն

Արտուրյան Սահակյան

Գլխավոր հաշվապահ

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունները պատրաստվել են ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 4-րդ էությունը ներկայացված ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ	Բաժնե- տիրական կապիտալ	Լրացուցիչ կապիտալ	Գլխավոր պահուստ	Զբաղիված շահույթ	Ընդամենը
Հաշվեկշիռը 2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	201,471	1,499,513	6,894,028
Տարվա շահույթ	-	-	-	458,727	458,727
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	458,727	458,727
Հատկացում պահուստին	-	-	52,282	(52,282)	-
Ընդամենը սեփականատերերի հետ գործարքներ	-	-	52,282	(52,282)	-
Հաշվեկշիռը 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	253,753	1,905,958	7,352,755
Հաշվեկշիռը 2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	201,471	976,696	6,371,211
Տարվա շահույթ	-	-	-	522,817	522,817
Ընդամենը տարվա համապարփակ ֆինանսական արդյունք	-	-	-	522,817	522,817
Հաշվեկշիռը 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,000,000	193,044	201,471	1,499,513	6,894,028

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 74-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն

Հազար ՀՀ դրամ

	2023	2022
<i>Գործառնական գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ստացված տոկոսներ	2,253,554	2,103,578
Վճարված տոկոսներ	(543,961)	(576,932)
Զուտ մուտքեր արտարժույթով գործառնականություններից	2,378	6,478
Զուտ այլ վճարված ծախսեր	(41,288)	(23,915)
Աշխատակազմի և այլ ընդհանուր վարչական ծախսերի գծով վճարումներ	(1,153,198)	(1,082,319)
<i>(Ավելացում)/նվազում գործառնական ակտիվներում</i>		
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,025,401	(43,619)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	(1,419,609)	(546,721)
Այլ ակտիվներ	(4,950)	21,087
<i>Ավելացում/(նվազում) գործառնական պարտավորություններում</i>		
Այլ պարտավորություններ	866	(78,013)
Զուտ դրամական միջոցների հոսքեր գործառնական գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) մինչև շահութահարկը	119,193	(220,376)
Վճարված շահութահարկ	(54,300)	-
Գործառնական գործունեությունից ստացված/ (գործունեության համար օգտագործված) զուտ դրամական միջոցներ	64,893	(220,376)
<i>Ներդրումային գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների առք	(37,591)	(32,027)
Ներդրումային գործունեության համար օգտագործված զուտ դրամական միջոցներ	(37,591)	(32,027)

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվություն (շարունակություն)

Հազար ՀՀ դրամ

	2023	2022
<i>Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքեր</i>		
Ստացված վարկեր և փոխառություններ	2,383,438	2,240,156
Վարկերի և փոխառությունների մարում	(2,261,551)	(2,149,810)
Վարձակալության գծով պարտավորությունների մարում	(93,406)	(75,033)
Ֆինանսավորման գործունեությունից ստացված զուտ դրամական միջոցներ	28,481	15,313
Դրամական միջոցների զուտ աճ/(նվազում)	55,783	(237,090)
 Դրամական միջոցներ տարվա սկզբի դրությամբ	224,383	489,816
Արտաբժույթի փոխարկման ազդեցությունը դրամական միջոցների վրա	10,464	(28,343)
Դրամական միջոցներ տարվա վերջի դրությամբ (ծանոթ.13)	290,630	224,383

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին հաշվետվությունը պետք է ընթերցվի այս ֆինանսական հաշվետվությունների բաղկացուցիչ մասը կազմող 11-ից մինչև 74-րդ էջերում ներկայացված կից ծանոթագրությունների հետ մեկտեղ:

Ֆինանսական հաշվետվություններին կից ծանոթագրություններ

1 Գործունեության բնույթը և ընդհանուր տեղեկություններ

«Կամուրջ» ունիվերսալ վարկային կազմակերպություն փակ բաժնետիրական ընկերությունը (այսուհետ՝ (Ընկերություն) հիմնադրվել է «Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամ»-ի կողմից իր Հոգաբարձուների խորհրդի 2010թ. մարտի 22-ի որոշմամբ՝ սահմանափակ պատասխանատվությամբ ընկերության կազմակերպչական կարգավիճակով: Ընկերությունը գրանցվել է 2010թ. ապրիլի 27-ին ՀՀ կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ ՀՀ ԿԲ) կողմից N 31 գրանցման համարով: Հիմնադրի Հոգաբարձուների խորհրդի 2012թ. հունվարի 30-ի որոշմամբ Ընկերությունը վերակազմավորվել է փակ բաժնետիրական ընկերության:

Ընկերության հիմնական գործունեությունը միկրո և միջին չափի վարկերի տրամադրումն է անհատների և անհատ ձեռնարկատերերին սպառողական և բիզնես նպատակների համար Հայաստանի Հանրապետությունում (ՀՀ):

Ընկերության գլխավոր գրասենյակը և մեկ մասնաճյուղ գտնվում են Երևանում, իսկ 16 մասնաճյուղերը՝ ՀՀ տարբեր մարզերում: Ընկերության իրավաբանական հասցեն է՝ ՀՀ, ք. Երևան, Կալենցի փող. 11:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության աշխատակիցների թիվը կազմում էր 205 (2022թ.-ին՝ 205):

2 Գործարար միջավայր

Հայաստանում իրականացվող քաղաքական և տնտեսական փոփոխությունները, ինչպես նաև իրավական, հարկային և օրենսդրական համակարգերի զարգացումը շարունակական բնույթ են կրում և Հայաստանի տնտեսության կայունությունը և զարգացումը մեծապես կախված է այս փոփոխություններից:

2022թ. փետրվարից շարունակվող ռուս-ուկրաինական պատերազմը էական ազդեցություն է ունեցել ինչպես հակամարտող երկրների, այնպես էլ համաշխարհային տնտեսության վրա: Շատ առաջատար երկրներ և տնտեսական միություններ հայտարարել են Ռուսաստանի՝ ներառյալ ռուսական բանկերի, այլ կազմակերպությունների և անհատների դեմ տնտեսական խիստ պատժամիջոցների մասին: Պատերազմը դեռ շարունակվում է, բայց արդեն հանգեցրել է հումանիտար ճգնաժամի և հսկայական տնտեսական կորուստների Ուկրաինայում, Ռուսաստանում և այլ երկրներում:

Չնայած դժվարին մարտահրավերներին՝ Հայաստանի տնտեսությունը դրսևորել և շարունակում է դրսևորել բավականին բարձր դիմադրողականություն շնորհիվ ՀՀ կառավարության և ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից շարունակաբար իրականացվող արդյունավետ մակրոտնտեսական քաղաքականությունների և համարժեք գործողությունների: Տնտեսական աճի և ակտիվության տեմպերը շարունակում են բարձր մնալ՝ պայմանավորված նաև օտարերկրյա քաղաքացիների մեծ ներհոսքով: Օտարերկրյա քաղաքացիների՝ Հայաստանում բիզնես շահեր ունենալու, հիմնելու կամ տնօրինելու իրավունքի սահմանափակումներ չկան: Բիզնեսի գրանցման ընթացակարգերը հիմնականում պարզ են: Օտարերկրյա քաղաքացիների սպասարկման արդյունքում 2022-2023թթ. Հայաստանի ֆինանսական կազմակերպություններն արձանագրել են միջնորդական գործունեությունից եկամտի զգալի աճ:

2023 թվականի օգոստոսի 25-ին Standard & Poor's-ը բարձրացրել է Հայաստանի վարկային վարկանիշը մինչև «BB-»՝ կայուն կանխատեսմամբ: Moody's-ի Հայաստանի վարկային վարկանիշը վերջին անգամ սահմանվել է «Ba3» մակարդակում՝ կայուն կանխատեսմամբ 2023 թվականի հունիսի 22-ին: Fitch Ratings-ի կողմից Հայաստանի թողարկողի դեֆոլտի վարկանիշը 2023թ-ի հուլիսին «B+»-ից դարձել է «BB-»՝ կայուն կանխատեսմամբ: Միջազգային վարկանիշային գործակալությունների կողմից տրված վարկանիշի բարձրացումն արտացոլում է տնտեսական աճի ուժեղ հեռանկարները, պետական պարտքի կայունացումը միջինից ցածր մակարդակներում, կայուն հարկաբյուջետային կատարողականի հեռանկարը և արտաքին հաշվեկշռի բարելավումը:

Տվյալ ֆինանսական հաշվետվություններն արտացոլում են Ընկերության գործունեության վրա Հայաստանի գործարար միջավայրի ազդեցության ղեկավարության գնահատականը: Այնուամենայնիվ, ապագա տնտեսական և քաղաքական իրավիճակը և վերջիններիս ազդեցությունը Ընկերության գործունեության վրա կարող են տարբերվել Ընկերության ղեկավարության ներկա սպասումներից:

3 Հաշվետվությունների պատրաստման հիմունքները

3.1 Համապատասխանությունը

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են համաձայն Ֆինանսական հաշվետվությունների միջազգային ստանդարտների (ՖՀՄՍ), որոնք հաստատվել են Հաշվապահական Հաշվառման Միջազգային Ստանդարտների Խորհրդի (ՀՀՄՄԽ) կողմից և Մեկնաբանությունների հաստատված Ֆինանսական Հաշվետվությունների Մեկնաբանությունների Միջազգային Կոմիտեի կողմից (ՖՀՄՄԿ):

Ֆինանսական հաշվետվությունները պատրաստվել են անընդհատության հիմունքներով, քանի որ ղեկավարությունը գտնում է, որ Ընկերությունն ունի համապատասխան ռեսուրսներ տեսանելի ապագայում անընդհատ գործունեություն իրականացնելու համար: Այս գնահատումը կատարելիս ղեկավարությունը հաշվի է առել տեղեկատվության լայն շրջանակ, ներառյալ շահութաբերության կանխատեսումը, նորմատիվային կապիտալի պահանջները և ֆինանսավորման կարիքները: Գնահատումը ներառում է նաև ողջամտորեն հնարավոր անկումային տնտեսական սցենարների և դրանց հնարավոր ազդեցությունների դիտարկումը Ընկերության շահութաբերության, կապիտալի և իրացվելիության վրա:

Ընկերությունը պատրաստում է իր հաշվետվությունները ՀՀ գործող օրենսդրության և հաշվապահական հաշվառման միջազգային ստանդարտների պահանջներին համապատասխան: Սույն ֆինանսական հաշվետվությունները հիմնված են Ընկերության հաշվառման գրանցումների վրա, որոնք ճշգրտվել և վերադասակարգվել են ՖՀՄՍ-ին համապատասխանեցնելու նպատակով:

3.2 Չափման հիմունքները

Ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով, իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները՝ պատմական արժեքով:

3.3 Գործառնական և ներկայացման արժույթ

Ընկերության գործառնական արժույթն այն հիմնական տնտեսական միջավայրի արժույթն է, որտեղ գործում է Ընկերությունը: Ընկերության գործառնական և ներկայացման արժույթ է հանդիսանում Հայաստանի Հանրապետության դրամը (այսուհետ՝ ՀՀ դրամ), քանի որ այս արժույթն է լավագույն կերպով արտացոլում ֆինանսական հաշվետվությունների հիմքում ընկած իրադարձությունների և Ընկերության գործարքների տնտեսական բովանդակությունը: Ֆինանսական հաշվետվությունները ներկայացված են ՀՀ դրամով՝ հազարների ճշտությամբ, եթե այլ բան նշված չէ: ՀՀ սահմաններից դուրս դրամը ազատ փոխարկելի չէ:

3.4 Հաշվապահական հաշվառման էական քաղաքականության փոփոխություններ

Ներքոհիշյալ նոր ստանդարտներն ու փոփոխությունները, որոնք առաջին անգամ կիրառվել են 2023թ., որևէ էական ազդեցություն չեն ունեցել Ընկերության տարեկան ֆինանսական հաշվետվությունների վրա:

- Մեկ գործարքի հետ կապված ակտիվների և պարտավորությունների հետաձգված հարկ (ՀՀՄՍ 12 փոփոխություններ)
- Հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության բացահայտում (ՀՀՄՍ 1-ի և ՖՀՄՍ վերաբերյալ գործնական առաջարկներ 2-ի փոփոխություններ)
- Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների սահմանում (ՀՀՄՍ 8 փոփոխություններ),
- Միջազգային հարկային բարեփոխումների օրինակելի կանոններ – երկրորդ բաղադրիչ (ՀՀՄՍ 16 փոփոխություններ),
- ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրեր և ՖՀՄՍ 17 Ապահովագրության պայմանագրերի փոփոխություններ

3.5 Ընկերության կողմից դեռևս չկիրառվող ստանդարտներ և մեկնաբանություններ

Սույն ֆինանսական հաշվետվությունների հաստատման օրվա դրությամբ լույս են տեսել մի շարք նոր ստանդարտներ, գործող ստանդարտների վերաբերյալ փոփոխություններ և մեկնաբանություններ, որոնք դեռևս ուժի մեջ չեն մտել: Ընկերությունը վաղաժամկետ չի ընդունել այդ ստանդարտներից և մեկնաբանություններից որևէ մեկը:

Ղեկավարությունը կանխատեսում է, որ կիրառելի նոր ստանդարտներն ու մեկնաբանությունները կընդունվեն Ընկերության կողմից՝ դրանց ուժի մեջ մտնելու օրվան հաջորդող առաջիկա ժամանակաշրջանում:

Ղեկավարության կանխատեսմամբ այս փոփոխությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական հաշվետվությունների վրա և ներկայացված են ստորև:

- «Պարտավորությունների դասակարգումը որպես ընթացիկ կամ ոչ ընթացիկ» (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ),
- Վարձակալության գծով պարտավորությունը վաճառք և հետադարձ վարձակալությամբ գործարքներում (ՖՀՄՍ 16 փոփոխություններ),
- Մատակարարման շղթայի ֆինանսավորման մեխանիզմներ (ՀՀՄՍ 7 և ՖՀՄՍ 7 փոփոխություններ),
- Կովենանտով ոչ ընթացիկ պարտավորություններ (ՀՀՄՍ 1 փոփոխություններ)
- Փոխանակելիության բացակայություն (ՀՀՄՍ 21 փոփոխություններ)
- ՖՀՄՍ S1-ընդհանուր պահանջներ կայունության հետ կապված ֆինանսական տեղեկատվության բացահայտման համար և ՖՀՄՍ S2- կլիմայի հետ կապված բացահայտումներ:

4 Հաշվապահական հաշվառման էական քաղաքականություն

Ներկայացվող հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման ընթացքում: Հաշվապահական քաղաքականությունը կիրառվել է հետևողականորեն:

4.1 Եկամուտների և ծախսերի ճանաչում

Եկամուտը ճանաչվում է այն դեպքում, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կհոսեն Ընկերություն և ստացված եկամուտը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ծախսը ճանաչվում է այն ժամանակ, երբ հավանական է, որ տնտեսական օգուտները կարտահոսեն Ընկերությունից և ծախսը կարելի է արժանահավատորեն չափել: Ստորև ներկայացվող չափանիշները նույնպես պետք է հաշվի առնվեն մինչև եկամուտի ճանաչումը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդ

Տոկոսային եկամուտը և ծախսը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Արդյունավետ տոկոսադրույքն այն դրույքն է, որը ֆինանսական գործիքի գործողության ակնկալվող ժամկետի համար գնահատված դրամական միջոցների ապագա վճարումները կամ ստացվելիք գումարները զեղչում է ճշգրիտ մինչև՝

- ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը կամ
- ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքը:

Ֆինանսական գործիքների, բացառությամբ գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ակտիվների, արդյունավետ տոկոսադրույքը հաշվարկելիս Ընկերությունը գնահատում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի բոլոր պայմանագրային պայմանները, սակայն առանց հաշվի առնելու ակնկալվող պարտքային կորուստը: Գնված կամ սկզբնավորված պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար հաշվարկվում է պարքային ռիսկով ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույք՝ կիրառելով ապագա դրամական միջոցների հոսքերը՝ ներառյալ ակնկալվող պարտքային կորուստը:

Արդյունավետ տոկոսադրույքի հաշվարկը ներառում է գործարքի հետ կապված ծախսումները և վճարված կամ ստացված բոլոր այն գումարները, որոնք կազմում են արդյունավետ տոկոսադրույքի թաղկացուցիչ մասը: Գործարքի հետ կապված ծախսումները ներառում են այն լրացուցիչ ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

Ամորտիզացված արժեք և համախառն հաշվեկշռային արժեք

Ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ամորտիզացված արժեքն այն գումարն է, որով ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափվում է սկզբնական ճանաչման պահին՝ հանած հիմնական գումարի մարումները, գումարած կամ հանած սկզբնական գումարի և մարման գումարի տարբերության գծով կուտակված ամորտիզացիան՝ հաշվարկված արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով, և ֆինանսական ակտիվների համար՝ ճշգրտված ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով: Ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքն իրենից ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվի ամորտիզացված արժեքը՝ նախքան ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստի մասով ճշգրտումը:

Տոկոսային եկամուտների և ծախսերի հաշվարկ

Տոկոսային եկամտի և ծախսերի հաշվարկում արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառվում է ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքի (եթե ակտիվը արժեզրկված չէ) կամ պարտավորության ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ:

Այնուամենայնիվ, սկզբնական ճանաչումից հետո արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների համար տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույք ֆինանսական ակտիվի գուտ ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Եթե ակտիվը այլևս արժեզրկված չէ, ապա տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է համախառն հիմունքով:

Սկզբնական ճանաչման ժամանակ արժեզրկված ֆինանսական ակտիվների գծով տոկոսային եկամուտը հաշվարկվում է՝ ճշգրտված արդյունավետ տոկոսադրույքը կիրառելով ակտիվի ամորտիզացված արժեքի նկատմամբ: Տոկոսային եկամուտը չի հաշվարկվում համախառն հիմունքով, նույնիսկ եթե ակտիվի պարտքային ռիսկը բարելավվում է:

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկման վերաբերյալ տեղեկատվությունը տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրությունում:

Այլ եկամուտներ և ծախսեր

Վարկերի տրամադրման համար գանձվող վճարները (համապատասխան ծախսերի հետ միասին) հետաձգվում են՝ ճշգրտելով տվյալ վարկի արդյունավետ տոկոսադրույքը: Վարձավճարները, այլ եկամուտները և ծախսերը հինականում ճանաչվում են հաշվեգրման սկզբունքով ծառայությունների մատուցման ընթացքում: Այլ կառավարչական և խորհրդատվական ծառայությունների գծով վճարները ճանաչվում են պայմանագրային պայմաններին համապատասխան:

4.2 Արտարժույթ

Արտարժույթով կատարված գործարքները վերահաշվարկվում են գործառնական արժույթով՝ գործարքի օրվա փոխարժեքով: Արտարժույթով արտահայտված առևտրային նպատակներով պահվող ակտիվների և պարտավորությունների փոխարկումից առաջացած օգուտը և վնասը և ոչ առևտրային ակտիվների փոխարկումից գոյացող օգուտը և վնասը ճանաչվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «արտարժույթային գործառնություններից գուտ օգուտ/(վնաս)» հոդվածում: Արտարժույթով արտահայտված դրամային ակտիվները և պարտավորությունները փոխարկվում են գործառնական արժույթով կիրառելով հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվի դրությամբ գործող փոխարժեքը:

Պատմական արժեքով հաշվառվող ոչ դրամային արտարժույթային հոդվածները վերահաշվարկվում են գործարքի օրվա փոխարժեքով:

Յուրաքանչյուր գործառնության պայմանագրով նախատեսված փոխարժեքի և տվյալ գործառնության օրվա գործող փոխարժեքի տարբերությունից առաջացող օգուտը կամ վնասը հաշվառվում է շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «արտարժույթային գործառնություններից գուտ օգուտ/(վնաս)» հոդվածի «արտարժույթի փոխարկումից գուտ օգուտ/(վնաս)» տողում:

Ընկերության կողմից ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստման նպատակով օգտագործվել են հետևյալ փոխարժեքները.

	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
ՀՀ դրամ/1 ԱՄՆ դոլար	404.79	393.57
ՀՀ դրամ/1 Եվրո	447.90	420.06

4.3 Հարկում

Շահույթի գծով հաշվետու տարվա շահութահարկը բաղկացած է ընթացիկ և հետաձգված հարկերից: Շահութահարկը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում, բացառությամբ այն հարկերի, որոնց գծով գործառնությունների արդյունքները ճանաչվել են սեփական կապիտալում, ինչի դեպքում հարկերը նույնպես ճանաչվում են սեփական կապիտալում:

Ընթացիկ հարկը տարվա համար հարկվող եկամուտից վճարվելիք հարկն է՝ հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվին գործող հարկային դրույքներով, ինչպես նաև նախորդ տարիների համար վճարված հարկերի ճշգրտումները: Այն դեպքում, երբ ֆինանսական հաշվետվություններն արտոնված են ներկայացման համար մինչև համապատասխան հարկային հաշվետվությունների

ներկայացնելը, ապա հարկվող շահույթը կամ վնասը հիմնված է մոտավոր թվերի վրա: Հարկային մարմինները կարող են ունենալ ավելի խիստ մոտեցում հարկային օրենսդրությունը մեկնաբանելիս և հարկային հաշվարկները ստուգելիս: Որպես արդյունք, հարկային մարմինները կարող են պահանջել լրացուցիչ հարկերի մուծում այն գործարքների գծով, որոնց համար նախկինում պահանջ չի ներկայացվել: Հետևաբար, կարող են առաջանալ նշանակալի լրացուցիչ հարկեր, տույժեր և տուգանքներ: Հարկային ստուգումը կարող է ներառել ստուգման տարվան անմիջապես նախորդող 3 օրացուցային տարիներ: Որոշ հանգամանքներում հարկային ստուգումը կարող է ներառել ավելի երկար ժամանակաշրջաններ:

Հետաձգված հարկերը հաշվարկվում են հաշվապահական հաշվեկշռի պարտավորությունների մեթոդի համաձայն, որը հաշվի է առնում բոլոր ժամանակային տարբերությունները, որոնք առաջանում են ֆինանսական հաշվետվություններում ճանաչված ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային գումարների և հարկային նպատակներով հաշվարկվող գումարների միջև, բացառությամբ այն դեպքերի, երբ այդ տարբերություններն առաջացել են գույքի նախնական ճանաչման ժամանակ կամ կազմակերպությունների միավորում չհանդիսացող գործառնություններից առաջացող ակտիվների կամ պարտավորությունների դեպքում և ինչը առաջացման պահին չի ազդում ոչ հաշվապահական, և ոչ էլ հարկման նպատակով հաշվարկվող շահույթի վրա:

Հետաձգված հարկային ակտիվ ճանաչվում է միայն այն չափով, որքանով հավանական է, որ ապագայում առկա կլինի հարկման ենթակա շահույթ, որի հաշվին կարող են օգտագործվել ժամանակավոր տարբերությունները: Հետաձգված հարկային ակտիվները և պարտավորությունները հաշվարկվում են այն հարկային դրույքով, որը ենթադրվում է, որ կգործի ակտիվների իրացման և պարտավորությունների մարման ժամանակ՝ հիմնվելով տվյալ ժամանակաշրջանի կամ հաշվետու ժամանակաշրջանի փաստացի գործող դրույքների վրա:

ՀՀ-ում ընկերություններն իրենց գործունեության ընթացքում վճարում են նաև այլ հարկեր: Այդ հարկերը ներառված են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության «Այլ ընդհանուր վարչական ծախսեր» հոդվածում:

4.4 Ֆինանսական գործիքներ

4.4.1 Ճանաչում և սկզբնական չափում

Ընկերությունը սկզբնապես ճանաչում է վարկերը և ավանդները դրանց ստեղծման օրվա դրությամբ: Բոլոր այլ ֆինանսական գործիքները (ներառյալ ֆինանսական ակտիվների կանոնավոր գնումները և վաճառքները) ճանաչվում են գործարքի օրվա դրությամբ, որը Ընկերության՝ գործիքի պայմանագրային կողմ դառնալու ամսաթիվն է:

Սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը ֆինանսական ակտիվը կամ ֆինանսական պարտավորությունը չափում է իր իրական արժեքով՝ գումարած կամ հանած, երբ դա «իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող» ֆինանսական ակտիվ կամ ֆինանսական պարտավորություն չէ, գործարքի գծով այն ծախսումները, որոնք ուղղակիորեն վերագրելի են ֆինանսական ակտիվի կամ ֆինանսական պարտավորության ձեռքբերմանը կամ թողարկմանը:

4.4.2 Դասակարգում

Ֆինանսական ակտիվներ

Սկզբնական ճանաչման պահին ֆինանսական ակտիվը ունի երեք հիմնական դասակարգում՝ ամորտիզացված արժեքով չափվող, իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ արդյունքի միջոցով չափվող (FVOCI) և իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող (FVTPL):

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է ամորտիզացված արժեքով, եթե միաժամանակ բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- ակտիվը պահվում է բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակը պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումն է, և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Ֆինանսական ակտիվը չափվում է իրական արժեքով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով, եթե այն բավարարում է ստորև ներկայացված երկու պայմաններին և չի նախանշվում որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

- այն պահվում է այնպիսի բիզնես մոդելի շրջանակում, որի նպատակն է թե՛ պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի հավաքագրումը և թե՛ ֆինանսական ակտիվի վաճառքը և
- ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները որոշակի ամսաթվերին առաջացնում են դրամական հոսքեր, որոնք բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսների վճարումներ են:

Առևտրային նպատակներով չափվող բաժնային գործիքներում կատարվող ներդրումների սկզբնական ճանաչման ժամանակ Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն որոշել ներկայացնել իրական արժեքի հետագա փոփոխություններն այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում: Այս ընտրությունը կատարվում է առանձին յուրաքանչյուր ներդրման համար:

Բոլոր այլ ֆինանսական ակտիվները դասակարգվում են որպես իրական արժեքով՝ շահույթի կամ վնասի միջոցով չափվող:

Բացի այդ, սկզբնական ճանաչման պահին Ընկերությունը կարող է անշրջելիորեն նախորոշել ֆինանսական ակտիվը, որը համապատասխանում է ամորտիզացված արժեքով կամ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվելու պահանջներին, որպես շահույթի կամ վնասի միջոցով իրական արժեքով չափվող, եթե դա թույլ կտա վերացնել կամ էականորեն նվազեցնել հաշվապահական հաշվառման անհամապատասխանությունը, որը կառաջանար այլ պարագայում:

Բիզնես մոդելի գնահատում

Ընկերությունը պորտֆելի մակարդակում գնահատում է բիզնես մոդելի նպատակը, որի շրջանակում պահվում է ակտիվը, քանզի այս գնահատումը լավագույնս արտացոլում է բիզնեսի կառավարման և ղեկավարությանը տեղեկատվության տրամադրման եղանակը: Դիտարկվող տեղեկատվությունը ներառում է.

- պորտֆելի համար սահմանված քաղաքականությունը ու նպատակները և այդ քաղաքականության գործնական կիրառությունը: Մասնավորապես, արդյոք ղեկավարության ռազմավարությունը ուղղված է պայմանագրով նախատեսված տոկոսային եկամուտ ստացմանը, տոկոսադրույքների որոշակի կառուցվածքի պահպանմանը, ֆինանսական ակտիվների գործողության ժամկետների համապատասխանեցմանն այն պարտավորությունների գործողության ժամկետներին, որոնք ֆինանսավորում են այդ ակտիվները, կամ դրամական միջոցների իրացմանն ակտիվների վաճառքի միջոցով,
- ինչպես է գնահատվում պորտֆելի եկամտաբերությունը և ինչպես է այդ տեղեկատվությունը ներկայացվում Ընկերության ղեկավարությանը.
- բիզնես մոդելի և դրա շրջանակում պահվող ֆինանսական ակտիվների արդյունավետության վրա ազդող ռիսկերը և այդ ռիսկերի կառավարման եղանակը,
- ինչպես են վարձատրվում ղեկավարները, օրինակ՝ արդյոք վարձատրությունը կախված է կառավարվող ակտիվների իրական արժեքից կամ պայմանագրային հավաքագրված դրամական միջոցների հոսքերից,
- նախորդ ժամանակաշրջաններում վաճառքների հաճախականությունը, ծավալը և ժամկետները, այդ վաճառքների պատճառները և հետագա վաճառքների վերաբերյալ

ակնկալիքները: Այնուամենայնիվ, վաճառքների գծով գործունեության մասին տեղեկատվությունը դիտարկվում է ոչ թե առանձին հիմունքով, այլ որպես ընդհանուր գնահատման մաս, թե ինչպես է Ընկերությունը հասնում ֆինանսական ակտիվները կառավարելու համար սահմանված նպատակին և ինչպես են դրամական հոսքերը ձևավորվում:

Պայմանագրային դրամական հոսքերի բնութագրի գնահատում – միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ (SPPI test)

Այս գնահատման նպատակով «մայր գումար» է սահմանվում ֆինանսական ակտիվի իրական արժեքը սկզբնական ճանաչման պահին: «Տոկոսը» սահմանվում է որպես փողի ժամանակային արժեքի և որոշակի ժամանակահատվածում չմարված մայր գումարի հետ կապված պարտքային ռիսկի և փոխատվության հետ առնչվող այլ հիմնական ռիսկերի ու ծախսերի (օրինակ՝ իրացվելիության ռիսկի և վարչական ծախսերի) համար հատուցում և ներառում է շահույթի մարժան:

Գնահատելու համար՝ արդյոք պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերը միայն մայր գումարի և չմարված մայր գումարի վրա հաշվարկված տոկոսի վճարումներ են, Ընկերությունը հաշվի է առնում գործիքի պայմանագրային պայմանները: Սա ներառում է նաև այն գնահատումը՝ արդյոք ֆինանսական ակտիվը ներառում է այնպիսի պայմանագրային պայման, որը կարող է փոխել պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետն այնպես, որ ֆինանսական ակտիվը չի բավարարի այդ պայմանը:

Գնահատման ժամանակ Ընկերությունը դիտարկում է.

- պայմանական դեպքեր, որոնք կարող են փոխել դրամական միջոցների հոսքերի գումարը և ժամկետը,
- լծակավորման հատկանիշը,
- վաղաժամկետ մարման և ժամկետի երկարաձգման պայմանները,
- պայմանները, որոնք սահմանափակում են որոշակի ակտիվների նկատմամբ Ընկերության պահանջը (օրինակ՝ առանց ռեգրեսի իրավունքի ակտիվների գծով պայմանավորվածություններ) և
- հատկանիշներ, որոնք փոխում են փողի ժամանակային արժեքը, օրինակ, տոկոսադրույքների պարբերական վերանայումը:

Վերադասակարգումներ

Ֆինանսական ակտիվները չեն վերադասակարգվում սկզբնական ճանաչումից հետո, բացառությամբ այն ժամանակաշրջանի, երբ Ընկերությունը փոխում է իր բիզնես մոդելը ֆինանսական ակտիվների կառավարման նպատակով: Ֆինանսական պարտավորությունները երբեք չեն վերադասակարգվում:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Ընկերությունը դասակարգում է իր ֆինանսական պարտավորությունները որպես ամորտիզացված արժեքով չափվող:

4.4.3 Ապաճանաչում

Ֆինանսական ակտիվներ

Ընկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական ակտիվը, երբ այդ ֆինանսական ակտիվից առաջացող դրամական միջոցների հոսքերի նկատմամբ պայմանագրային իրավունքները կորցնում են իրենց ուժը (տես նաև ծանոթագրություն 4.4.4) կամ երբ փոխանցում է

պայմանագրային դրամական միջոցների հոսքերի ստանալու իրավունքը այնպիսի գործարքով, որով ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու օգուտները փոխանցվում են կամ երբ չեն փոխանցվում սեփականության բոլոր ռիսկերն ու օգուտները, և դա չի պահպանում ֆինանսական ակտիվի նկատմամբ հսկողությունը:

Ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման դեպքում ակտիվի հաշվեկշռային արժեքի (կամ ապաճանաչված ակտիվի մասի վրա բաշխված հաշվեկշռային արժեքի) և (i) ստացված հատուցման (ներառյալ ցանկացած նոր ակտիվ հանած ցանկացած նոր պարտավորություն) և (ii) այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքում ճանաչված կուտակային օգուտի կամ վնասի տարբերությունը ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում:

Որպես այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով իրական արժեքով չափվող նախորոշված բաժնային ներդրումային արժեթղթերի գծով այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի կազմում ճանաչված կուտակային օգուտը/կորուստը չի ճանաչվում շահույթում կամ վնասում նշված արժեթղթերի ապաճանաչման ժամանակ: Ապաճանաչման պահանջները բավարարող փոխանցված ֆինանսական ակտիվներում Շնկերության կողմից ստեղծված կամ պահպանված մասնակցությունը ճանաչվում է որպես առանձին ակտիվ կամ պարտավորություն:

Գործարքներում, որոնցում Շնկերությունը չի պահպանում և չի փոխանցում ֆինանսական ակտիվի սեփականության հետ կապված բոլոր ռիսկերն ու հատույցները և պահպանում է ակտիվի նկատմամբ վերահսկողությունը, շարունակում է ճանաչել ֆինանսական ակտիվը այնքանով, որքանով շարունակվում է իր ներգրավվածությունը ֆինանսական ակտիվի մեջ, որն այն չափն է, որով այն ենթարկված է փոխանցված ակտիվի արժեքի փոփոխությունների ազդեցությանը:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Շնկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ նրա պայմանագրային պարտավորությունները չեն կատարվում կամ չեղյալ են համարվում, կամ ժամկետը լրանում է:

4.4.4 Ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխում

Ֆինանսական ակտիվներ

Եթե ֆինանսական ակտիվի պայմանները փոփոխվում են, Շնկերությունը գնահատում է՝ արդյոք փոփոխված ակտիվի դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում: Եթե դրամական միջոցների հոսքերը էականորեն են տարբերվում, ապա սկզբնական ֆինանսական ակտիվից դրամական հոսքերի պայմանագրային իրավունքները համարվում են ուժը կորցրած: Այս դեպքում սկզբնական ֆինանսական ակտիվը ապաճանաչվում է (տե՛ս 4.4.3 ծանոթագրություն), իսկ նոր ֆինանսական ակտիվը ճանաչվում է իրական արժեքով՝ գումարած պայմաններին համապատասխանող գործարքի գծով ծախսումները:

Եթե փոփոխված ակտիվի ամորտիզացված արժեքով դրամական հոսքերը էականորեն չեն տարբերվում, ապա փոփոխությունը չի հանգեցնում ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման: Այս դեպքում Շնկերությունը վերահաշվարկում է ֆինանսական ակտիվի համախառն հաշվեկշռային արժեքը և համախառն հաշվեկշռային արժեքի ճշգրտման արդյունքում առաջացած գումարը ճանաչում է որպես փոփոխությունից օգուտ կամ վնաս շահույթում կամ վնասում: Եթե նմանատիպ փոփոխությունը կատարվում է վարկառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով (տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրություն), ապա օգուտը կամ վնասը ներկայացվում է արժեզրկումից կորուստների հետ միասին: Այլ դեպքերում՝ այն ներկայացվում է որպես տոկոսային եկամուտ:

Ֆինանսական պարտավորություններ

Շնկերությունը ապաճանաչում է ֆինանսական պարտավորությունը, երբ վերջինիս պայմանները փոփոխվել են և փոփոխված պարտավորության դրամական միջոցների հոսքերը, ըստ էության,

տարբեր են: Այս դեպքում փոփոխված պայմանների հիման վրա ճանաչվում է նոր ֆինանսական պարտավորություն իրական արժեքով: Մարված ֆինանսական պարտավորության և փոփոխված պայմաններով նոր ֆինանսական պարտավորության հաշվեկշռային արժեքների տարբերությունը ճանաչվում է շահույթում կամ վնասում:

4.4.5 Հաշվանցում

Ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները, եկամուտներն ու ծախսերը ֆինանսական հաշվետվություններում հաշվանցվում են և ներկայացվում են զուտ արժեքով, եթե գոյություն ունի օրենսդրորեն հաստատված իրավունք իրականացնելու հաշվառված գումարների հաշվանցում, ինչպես նաև մտադրություն ներկայացնելու այն գուման սկզբունքով կամ միաժամանակ իրացնելու ակտիվը և մարելու պարտավորությունը:

Եկամուտները և ծախսերը ներկայացվում են զուտ արժեքի հիման վրա, միայն երբ դա թույլատրվում է համաձայն ՖՀՄՄ-ների, կամ մի խումբ համանման գործարքներից բխող օգուտի և վնասի դեպքում, օրինակ՝ Ընկերության առևտրային գործունեության ընթացքում:

4.4.6 Արժեզրկում

Ընկերությունը կանխատեսումների հիման վրա գնահատում է ակնկալվող պարտքային կորուստները («ECL») ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական գործիքների նկատմամբ:

Բաժնային ֆինանսական գործիքների համար արժեզրկում չի հաշվարկվում:

Ընկերությունը չափում է կորուստների գծով պահուստները ֆինանսական գործիքի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստներին հավասար գումարի չափով, բացառությամբ ստորև նշված գործիքների, որոնց համար Ընկերությունը պետք է հաշվարկի ֆինանսական գործիքի ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը այն գումարի չափով, որը հավասար է 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստներին:

12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստների մի մասն են, որոնք առաջանում են ֆինանսական գործիքի գծով հաշվետու ամսաթվից հետո 12 ամսում հնարավոր պարտազանցման դեպքերից:

Ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները ակնկալվող պարտքային կորուստներ են, որոնք առաջանում են բոլոր հնարավոր պարտազանցման դեպքերից ֆինանսական գործիքի ակնկալվող ժամկետի ընթացքում:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների չափում

Ե՛վ ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստները, և՛ 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են խմբային հիմունքներով՝ կախված ֆինանսական գործիքների հիմքում ընկած պորտֆելի բնույթից:

Ընկերությունը մշակել է քաղաքականություն, որը թույլ է տալիս յուրաքանչյուր հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ գնահատել՝ արդյոք ֆինանսական գործիքի պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո՝ հաշվի առնելով ֆինանսական գործիքի մնացած գործողության ժամկետի ընթացքում առաջացած պարտազանցման ռիսկի փոփոխությունը: Ավելի մանրամասն բացատրվում է 26.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերոնշյալի հիման վրա՝ Ընկերությունը դասակարգում է իր ֆինանսական գործիքները փուլ 1, փուլ 2 և փուլ 3 խմբերում, ինչպես նկարագրված է ստորև՝

- Փուլ 1 - երբ վարկերը ճանաչվում են առաջին անգամ, Ընկերությունը ճանաչում է պահուստը 12-ամսյա ակնկալվող պարտքային կորուստների հիման վրա: Փուլ 1-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 2-ից:

- Փուլ 2 - երբ վարկը ստեղծման պահից ունեցել է պարտքային ռիսկի էական աճ, Ընկերությունը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ: Փուլ 2-ում դասակարգված վարկերը նաև ներառում են մնացորդներ, որոնցում պարտքային ռիսկը բարելավվել է և վարկը վերադասակարգվել է փուլ 3-ից:
- Փուլ 3 – արժեզրկված վարկեր: Ընկերությունը ձևավորում է գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստները պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականության, պարտազանցման պահին պարտքի գումարի, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարի զեղչված արդյունք են, որոնք սահմանվում են հետևյալ կերպ.

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականություն (PD): Այն որոշակի ժամանակահատվածի ընթացքում պարտազանցման հավանական լինելու գնահատումն է: Պարտազանցումը կարող է տեղի ունենալ միայն որոշակի պահի գնահատված ժամանակահատվածում, եթե գործիքը նախկինում չի ապաճանաչվել և դեռևս պորտֆելում է:

Պարտքի գումարը պարտազանցման պահին (EAD): Այն ապագա պարտազանցման ամսաթվի դրությամբ պարտքի գնահատված գումարն է՝ հաշվի առնելով հաշվետու ամսաթվից հետո պարքտի գումարի ակնկալվող փոփոխությունները, ներառյալ մայր գումարի և տոկոսների վճարումները պայմանագրով նախատեսված կարգով կամ այլ կերպ, փոխառություն ստանալու իրավունքի օգտագործումը և բաց թողնված վճարումների գծով հաշվեգրված տոկոսները:

Կորուստը պարտազանցման դեպքում (LGD): Այն արտահայտում է կորստի գնահատված գումարն, որը կառաջանա, եթե որոշակի պահի տեղի ունենա պարտազանցում: Այն հիմնված է վճարման ենթակա պայմանագրային դրամական հոսքերի և այն դրամական հոսքերի տարբերության վրա, որոնք վարկատուն ակնկալում է ստանալ՝ ներառյալ գրավի իրացումից: Այն սովորաբար արտահայտվում է որպես պարտազանցման պահին պարտքի գումարի տոկոս:

Պարտազանցում տեղի ունենալու հավանականությունը պարտազանցման պահին պարտքի գումարը, պարտազանցման դեպքում կորստի գումարը մանրամասն բացահայտվում են 26.1.2 ծանոթագրությունում:

Վերանայված պայմաններով ֆինանսական ակտիվներ

Եթե փոխառուի ֆինանսական դժվարությունների պատճառով ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները վերանայվում կամ փոփոխվում են կամ գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվը փոխարինվում է նորով, ապա գնահատվում է ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչման անհրաժեշտությունը (տե՛ս՝ Ծանոթ. 4.4.3), և ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկվում են հետևյալ կերպ.

- եթե ակնկալվող վերանայումը չի հանգեցնում գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա փոփոխված ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական հոսքերը ներառվում են գոյություն ունեցող ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի պակասորդի հաշվարկում,
- եթե ակնկալվող վերանայումը հանգեցնում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվի ապաճանաչմանը, ապա նոր ակտիվի ակնկալվող իրական արժեքը դիտարկվում է որպես ապաճանաչման պահին գոյություն ունեցող ակտիվի վերջնական դրամական հոսք: Այդ գումարը ներառվում է գոյություն ունեցող ֆինանսական ակտիվից ակնկալվող դրամական միջոցների պակասորդի հաշվարկում, որոնք ակնկալվող ապաճանաչման ամսաթվից մինչև հաշվետու ամսաթիվ զեղչվում են գոյություն ունեցող ակտիվի սկզբնական արդյունավետ տոկոսադրույքով:

Պարտքային առումով արժեզրկված ֆինանսական ակտիվներ

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք ամորտիզացված արժեքով հաշվառվող ֆինանսական ակտիվները և իրական արժեքով՝ այլ

համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային ֆինանսական ակտիվները պարտքային առումով արժեզրկված են: Ֆինանսական ակտիվները համարվում են պարտքային առումով արժեզրկված, եթե տեղի են ունենում մեկ կամ ավելի իրադարձություններ, որոնք բացասաբար են անդրադառնում ֆինանսական ակտիվի գնահատված ապագա դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Ֆինանսական ակտիվի պարտքային առումով արժեզրկման վկայություններ են հանդիսանում ստորև նշված իրադարձությունների վերաբերյալ տվյալների առկայությունը.

- փոխառուի կամ թողարկողի նշանակալի ֆինանսական դժվարությունները,
- պայմանագրի խախտումը, ինչպիսին է պարտագանցությունը կամ ժամկետանց դառնալը,
- Ընկերության կողմից վարկի կամ փոխառության պայմանների այնպիսի վերանայումը, որը Ընկերությունն այլ հանգամանքներում չէր դիտարկի,
- հավանականությունը, որ փոխառուն կսնկանա կամ այլ կերպ ֆինանսապես կվերակազմակերպվի, կամ,
- ֆինանսական դժվարությունների հետևանքով արժեթղթերի ակտիվ ֆինանսական շուկայի վերացում:

Կարևոր, որի պայմանները վերաբանակցվել են փոխառուի վիճակի վատթարացման պատճառով, սովորաբար համարվում է պարտքային առումով արժեզրկված, եթե գոյություն չունի ապացույց, որ պայմանագրային դրամական հոսքերը չստանալու ռիսկը նշանակալիորեն նվազել է և չկան արժեզրկման այլ հայտանիշներ:

Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի ներկայացումը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում

Ակնկալվող պարտքային կորուստների գծով պահուստը ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ներկայացվում է հետևյալ կերպ:

- ամորտիզացված արժեքով չափվող ֆինանսական ակտիվներ՝ որպես ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքից նվազում,
- իրական արժեքով՝ այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի միջոցով չափվող պարտքային գործիքներ՝ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում կորստի պահուստ չի ճանաչվում, քանի որ այս ակտիվների համար հաշվեկշռային արժեքը վերջիններիս իրական արժեքն է: Այնուամենայնիվ, կորստի պահուստը բացահայտվում և ճանաչվում է իրական արժեքի փոփոխությունների գծով պահուստում,
- փոխառության հանձնառությունների և ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի համար, որպես կանոն, պահուստի տեսքով,
 - Փոխառության հանձնառությունների չօգտագործված մասի գծով ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատման ժամանակ, Ընկերությունը գնահատում է փոխառության հանձնառությանամբողջ ժամկետի ընթացքում պորտֆելի այն մասը, որը ակտնկալվում է օգտագործել: Ակնկալվող պարտքային կորուստները հետագայում հիմնվում են դրամական հոսքերի ակնկալվող պակասորդի ներկա արժեքի վրա, եթե վարկը օգտագործվել է: Ակնկալվող դրամական պակասորդները գեղջվում են վարկի ակնկալվող պարտքային կորուստների մոտավոր հաշվարկով:
 - Երբ ֆինանսական գործիքը ներառում է թե՛ օգտագործված և թե՛ չօգտագործված բաղադրիչ, և Ընկերությունը չի կարող նույնականացնել փոխառության հանձնառության բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներն օգտագործված բաղադրիչի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներից առանձին՝ Ընկերությունը ներկայացնում է ընդհանուր կորստի պահուստ երկու բաղադրիչների համար: Ընդհանուր գումարը ներկայացվում է որպես նվազեցում օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային

արժեքից: Կորստի պահուստի ավելցուկը օգտագործված բաղադրիչի համախառն հաշվեկշռային արժեքի նկատմամբ ներկայացվում է որպես պահուստ, և:

- Յուրաքանչյուր երաշխավորության վերաբերյալ Ընկերության պարտավորությունը չափվում է սկզբնապես ճանաչված գումարի առավելագույնով՝ հանած շահույթի կամ վնասի մասին հաշվետվությունում ճանաչված կուտակված ամորտիզացիան և ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը: Կրճատումները զեղչվում են ռիսկով ճշգրտված տոկոսադրույքով, որը ենթակա է բացահայտման: Ֆինանսական երաշխավորության պայմանագրերի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստները ճանաչվում են պահուստներում:

Դուրսգրում

Վարկերը դուրս են գրվում (մասնակի կամ ամբողջական), եթե չկան դրանց վերադարձման իրական հեռանկարներ: Դա, որպես կանոն, այն դեպքն է, երբ Ընկերությունը որոշում է, որ պարտապանը չունի այնպիսի ակտիվներ կամ եկամտի աղբյուրներ, որոնք կարող են առաջացնել բավարար դրամական հոսքեր՝ դուրսգրման ենթակա գումարը մարելու համար: Այդ ակտիվի ինչպես ընդհանուր հաշվեկշռային արժեքը, այնպես էլ արժեզրկման պահուստը (եթե առկա են) ուղղակիորեն դուրս են գրվում: Դուրսգրումը իրենից ներկայացնում է ճանաչման մասնակի կամ ամբողջական դադարեցում: Սակայն դուրսգրված ֆինանսական ակտիվները դեռևս կարող են ենթարկվել պահանջների կատարման՝ Ընկերության պարտքերի հավաքագրման ընթացակարգերի համապատասխան:

4.5 Դրամական միջոցներ

Դրամական միջոցները բաղկացած են կանխիկ դրամից և բանկերում հաշիվներից:

Դրամական միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով:

4.6 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Իր բնականոն գործունեության ընթացքում Ընկերությունն օգտագործում է բանկերում տարբեր ժամկետայնության ավանդային հաշիվներ: Բանկերին տրամադրված ֆիքսված ժամկետով ավանդներն հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ոչ ֆիքսված ժամկետներով միջոցներն ամորտիզացվում են Ընկերության ղեկավարության կողմից գնահատված ժամկետներում: Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գումարները նվազեցվում են արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.7 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Վարկերը ֆիքսված կամ որոշելի վճարումներով ֆինանսական ակտիվներն են, որոնք ստեղծվում են Ընկերության կողմից ուղղակիորեն պարտապանին դրամ տրամադրելու միջոցով՝ առանց պարտքը վաճառելու մտադրության:

Ֆիքսված ժամկետներով տրամադրված վարկերը սկզբնապես ճանաչվում են իրական արժեքով՝ գումարած գործարքից ծախսումները: Երբ տրամադրված գումարների իրական արժեքը տարբերվում է վարկի իրական արժեքից, օրինակ երբ վարկը տրամադրվում է շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով, տրամադրված գումարի և վարկի իրական արժեքների տարբերությունը վարկի սկզբնական ճանաչման ժամանակ ձևակերպվում է որպես ծախս շուկայականից ցածր դրույքներով ակտիվների տեղաբաշխումից՝ շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում: Այնուհետև վարկերն ու փոխառությունները չափվում են ամորտիզացված արժեքով՝ կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Ֆիքսված մարման ժամկետ չունեցող վարկերն հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ ելնելով մարման ենթադրվող ժամկետներից: Հաճախորդներին

տրված վարկերի ու փոխառությունների գումարները նվազեցվում են դրանց գծով արժեզրկումից պահուստների գումարներով:

4.8 Վարձակալություն

Ցանկացած նոր պայմանագրի դեպքում Հնկերությունը դիտարկում է, թե արդյոք պայմանագիրը վարձակալական է, կամ պարունակում է վարձակալություն: Վարձակալությունը սահմանվում է որպես «պայմանագիր կամ պայմանագրի մի մաս, որը փոխհատուցման դիմաց փոխանցում է ակտիվի (հիմքում ընկած ակտիվ) օգտագործման իրավունքը որոշակի ժամանակահատվածի համար»: Այս սահմանումը կիրառելու համար Հնկերությունը գնահատում է, թե արդյոք պայմանագիրը բավարարում է հետևյալ երեք հիմնական գնահատականներին.

- պայմանագիրը պարունակում է որոշակիացված ակտիվ, որը կա՛մ հստակ սահմանված է պայմանագրում, կա՛մ սահմանվում է անուղղակի վկայության հիման վրա՝ որոշակիացվելով այն պահին, երբ ակտիվը դառնում է հասանելի Հնկերությանն,
- Հնկերությունն իրավունք ունի ստանալու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումից, ըստ էության, բոլոր տնտեսական օգուտները օգտագործման ողջ ժամանակահատվածում՝ հաշվի առնելով նրա՝ պայմանագրի որոշակի շրջանակում իրավունքները,
- Հնկերությունն իրավունք ունի օգտագործման ժամանակահատվածի ընթացքում ուղղորդելու որոշակիացված ակտիվի օգտագործումը: Հնկերությունն իրավունք ունի ուղղորդել, թե «ինչպես և ինչ նպատակով» ակտիվն օգտագործել օգտագործման ժամանակաշրջանի ընթացքում:

Վարձակալության ճանաչում և չափում

Հնկերությունը որպես վարձակալ

Վարձակալության մեկնարկի ամսաթվի դրությամբ, Հնկերությունը պետք է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում ճանաչի օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը և վարձակալության գծով պարտավորությունը: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը չափվում է սկզբնական արժեքով, որը ձևավորվում է վարձակալության գծով պարտավորության սկզբնական չափումից, Հնկերության կատարած ցանկացած սկզբնական ուղղակի ծախսերից, վարձակալության ժամկետի ավարտին ակտիվի ապատեղակայման և քանդման ցանկացած ծախսի գնահատումից և նախքան վարձակալության մեկնարկի ամսաթիվը կատարված ցանկացած վարձակալական վճարներից (հանած ստացված ցանկացած խրախուսումները):

Հնկերությունը հաշվարկում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի մաշվածությունը գծային հիմունքով վարձակալության մեկնարկի ամսաթվից մինչև օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվի օգտակար ծառայության ավարտի ամսաթվից կամ վարձակալության ժամկետի ավարտի ամսաթվից ամենավաղը: Հնկերությունը նաև գնահատում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը արժեզրկման համար, երբ այդպիսի ցուցանիշներ կան: Վարձակալված գույքի բարելավումները կապիտալիզացվում և մաշվում են գծային հիմունքով՝ որպես հիմք ընդունելով վարձակալության ժամկետից և վարձակալված գույքի օգտակար ծառայության ժամկետից նվազագույնը:

Մեկնարկի ամսաթվին Հնկերությունը չափում է վարձակալության գծով պարտավորությունը այդ ամսաթվին դեռևս չվճարված վարձավճարների ներկա արժեքով՝ դրանք գեղջելով՝ կիրառելով վարձակալությամբ ենթադրվող տոկոսադրույքը, եթե այդ դրույքը կարելի է հեշտությամբ որոշել, կամ Հնկերության լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը:

Վարձակալության գծով պարտավորության չափման մեջ ներառվող վարձավճարները պարունակում են հաստատուն վճարումներ (ներառյալ՝ ըստ էության հաստատուն վճարումներ), վարձակալության փոփոխուն վճարումներ, որոնք կախված են ինդեքսից կամ դրույքից, գումարներ, որոնք, ինչպես սպասվում է կվճարվեն մնացորդային արժեքի երաշխիքի ներքո և

վճարումներից, որոնք առաջանում են օպցիոններից, որոնց իրագործման վերաբերյալ կա խելամիտ համոզմունք:

Սկզբնական չափումից հետո պարտավորությունը կնվազեցվի կատարված վճարումների և կմեծացվի տոկոսների չափով: Այն վերաչափվում է՝ արտացոլելու ցանկացած վերագնահատում կամ փոփոխություն, կամ եթե առկա են փոփոխություններ ըստ էության հաստատուն վճարումներում:

Երբ վարձակալության գծով պարտավորությունը վերաչափվում է, համապատասխան ճշգրտումը արտացոլվում է օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվում կամ շահույթում և վնասում, եթե օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվը նվազեցվել է գրոյի:

Ընկերությունը կարճաժամկետ վարձակալությունների և փոքրարժեք ակտիվների վարձակալությունների հաշվառման համար ընտրել է գործնական մոտեցումներ: Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն ճանաչելու փոխարեն, դրանց հետ կապված վճարումները վարձակալության ժամկետի ընթացքում ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում որպես ծախս՝ գծային հիմունքով:

Ընկերությունը սահմանում է իր լրացուցիչ փոխառության տոկոսադրույքը՝ վերլուծելով փոխառությունները արտաքին տարբեր աղբյուրների հիման վրա և կատարում է որոշակի ճշգրտումներ՝ արտացոլելու վարձակալության պայմանները և վարձակալված ակտիվի տեսակը:

Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները ընդգրկվել են հիմնական միջոցների տողում, իսկ վարձակալության գծով պարտավորությունները՝ այլ պարտավորություններում:

4.9 Հիմնական միջոցներ

Հիմնական միջոցները ներկայացված են սկզբնական արժեքի և կուտակված մաշվածության տարբերությամբ: Երբ ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը ավելի մեծ է նրա գնահատված փոխհատուցվող գումարից ոչ ժամանակավոր հանգամանքների պատճառով, այն անմիջապես նվազեցվում է մինչև այդ փոխհատուցվող գումարը:

Մաշվածությունը հաշվարկվում է գծային մեթոդով ակտիվի օգտակար ծառայության ժամկետի ընթացքում, կիրառելով հետևյալ տարեկան դրույքաչափերը՝

	Օգտակար ծառայության ժամկետ (տարիներ)	Տոկոսադրույք (%)
Համակարգիչներ և կապի միջոցներ	1-7	100-14.3
Տրանսպորտային միջոցներ	5.0	20.0
Կապիտալ ներդրումներ վարձակալած հիմնական միջոցներում	2-10	50.0-10.0
Այլ հիմնական միջոցներ	5	20.0

Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա ուղղված կապիտալ բնույթի ծախսումները կապիտալացվում և ամորտիզացվում են գծային հիմունքով վարձակալման ժամկետի և հիմնական միջոցների և դրանց օգտակար ծառայության ժամկետներից նվազագույնով:

Հիմնական միջոցների վերանորոգման և պահպանման հետ կապված ծախսումները շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում ճանաչվում են որպես ծախս՝ դրանց կատարման պահին: Կապիտալ բնույթի նորոգման ծախսումները ավելացվում են ակտիվի հաշվեկշռային արժեքին, երբ հավանական է, որ դրանց շնորհիվ ապագա տնտեսական օգուտները՝ ավելի շատ, քան ակնկալվում էր առկա ակտիվի նորմատիվային ցուցանիշների սկզբնական գնահատումից, կհոսեն դեպի Ընկերություն: Այս

ծախսումների մաշվածությունը հաշվարկվում է համապատասխան ակտիվի օգտակար ծառայության մնացորդային ժամկետի ընթացքում:

Հիմնական միջոցի իրացումից առաջացած օգուտ կամ վնասը որոշվում է որպես ակտիվի իրացումից գուտ մուտքերի և հաշվեկշռային արժեքի տարբերություն և հաշվառվում է գործառնական շահույթում:

4.10 Ոչ նյութական ակտիվներ

Ոչ նյութական ակտիվները բաղկացած են համակարգչային ծրագրերից, արտոնագրերից և այլն:

Առանձին ձեռքբերված ոչ նյութական ակտիվները սկզբնապես ճանաչվում են ինքնարժեքով: Նախնական ճանաչումից հետո ոչ նյութական ակտիվները հաշվառվում են ինքնարժեքով՝ նվազեցնելով կուտակված ամորտիզացիան կամ արժեզրկումից կորուստները: Ոչ նյութական ակտիվների օգտակար ծառայությունների ժամկետները կարող են լինել որոշակի կամ անորոշ: Որոշակի օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներն ամորտիզացվում են գծային հիմունքով օգտակար ծառայության ընթացքում՝ 1-ից 10 տարիների ընթացքում և գնահատվում են արժեզրկման առումով, երբ առկա են արժեզրկման հատկանիշներ: Ամորտիզացիայի հաշվառման մեթոդները և ժամկետները վերանայվում են յուրաքանչյուր ֆինանսական տարվա վերջում:

Ընկերությունը անորոշ օգտակար ծառայությունների ժամկետներ ունեցող ոչ նյութական ակտիվներ չունի:

Համակարգչային ծրագրերի ընթացիկ սպասարկման ծախսերը հաշվառվում են որպես ծախս դրանց կատարման ժամանակ:

4.11 Բռնագանձված ակտիվներ

Ընկերության քաղաքականությունն է սահմանել՝ արդյոք բռնագանձված ակտիվը կարող է լավագույնս օգտագործվել իր ներքին գործառնությունների համար, թե պետք է վաճառվի: Ներքին գործառնությունների համար օգտագործման ենթակա ակտիվները փոխանցվում են իրենց համապատասխան ակտիվների դաս սկզբնական ապահովված ակտիվի բռնագանձված կամ հաշվեկշռային արժեքի նվազագույնով: Ակտիվները, որոնց համար վաճառքն ավելի լավ տարբերակ է ճանաչվում, ըստ Ընկերության քաղաքականության՝ փոխանցվում են վաճառքի համար մատչելի ակտիվների դաս՝ իրենց իրական արժեքով (ֆինանսական ակտիվների դեպքում), իսկ ոչ ֆինանսական ակտիվների դեպքում՝ իրական արժեքով՝ հանած բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ վաճառքից ծախսերը:

Որոշ դեպքերում, ակտիվները բռնագանձվում են վարկային պարտավորությունների չկատարման արդյունքում: Բռնագանձված ակտիվները չափվում են սկզբնական արժեքից և իրացման գուտ արժեքից նվազագույնով:

4.12 Ոչ ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ այլ ոչ ֆինանսական ակտիվները, բացառությամբ հետաձգված հարկերի, գնահատվում են արժեզրկված լինելու հայտանիշ բացահայտելու նպատակով: Ոչ ֆինանսական ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է որպես նրանց իրական արժեքից՝ հանած վաճառքի ծախսումները, և օգտագործման արժեքից առավելագույնը:

Օգտագործման արժեքը գնահատելիս գնահատված ապագա դրամական հոսքերը գեղջվում են մինչև իրենց ներկա արժեքը՝ օգտագործելով գեղջման մինչև հարկումը դրույքը, որն արտացոլում է փողի ժամանակային արժեքի ընթացիկ շուկայական գնահատումները և ակտիվին հատուկ ռիսկերը: Այլ ակտիվներից առաջացող դրամական միջոցների ներհոսքերից մեծապես անկախ դրամական միջոցների ներհոսքեր չառաջացնող ակտիվների փոխհատուցվող գումարը որոշվում է այն դրամաստեղծ միավորի համար, որին պատկանում է տվյալ ակտիվը: Արժեզրկումից

կորուստը ճանաչվում է, երբ ակտիվի կամ նրա դրամաստեղծ միավորի հաշվեկշռային արժեքը գերազանցում է նրա փոխհատուցվող գումարը:

Ոչ ֆինանսական ակտիվների գծով արժեզրկումից կորուստները ճանաչվում են շահույթում կամ վնասում և հակադարձվում է միայն այն դեպքում, եթե տեղի են ունեցել փոփոխություններ փոխհատուցվող գումարը որոշելիս օգտագործված գնահատականներում: Արժեզրկումից կորուստը հակադարձվում է միայն այն չափով, որքանով ակտիվի հաշվեկշռային արժեքը չի գերազանցում այն հաշվեկշռային արժեքը, որը որոշված կլինի (առանց համապատասխան մաշվածության կամ ամորտիզացիայի), եթե արժեզրկումից կորուստ ճանաչված չլինի:

4.13 Ներգրաված միջոցներ

Ներգրաված միջոցները, որոնք ներառում են ՀՀ կենտրոնական բանկի, ՀՀ բանկերի, միջազգային և այլ ֆինանսական կազմակերպությունների վարկերը և փոխառությունները, սկզբնապես ճանաչվում են ստացված միջոցների իրական արժեքով՝ հանած գործառնությունների գծով ուղղակի ծախսերը: Սկզբնական ճանաչումից հետո ներգրաված միջոցները հաշվառվում են ամորտիզացված արժեքով՝ օգտագործելով արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդը: Եկամուտները և ծախսերը գրանցվում են շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում, ինչպես պարտավորությունների ապաճանաչման ժամանակ, այնպես էլ ամորտիզացիայի ընթացքում:

4.14 Սեփական կապիտալ

Բաժնետիրական կապիտալ

Սովորական բաժնետոմսերը դասակարգվում են որպես կապիտալ: Նոր բաժնետոմսերի թողարկմանը, բացի կազմակերպությունների միավորման դեպքում թողարկվող բաժնետոմսերի, վերաբերող ուղղակի ծախսերը նվազեցվում են կապիտալի աճից: Երբ թողարկման արդյունքում ստացված գումարների իրական արժեքը գերազանցում է բաժնետոմսերի անվանական արժեքը, տարբերությունը հաշվառվում է որպես հավելավճար:

Լրացուցիչ կապիտալ

Լրացուցիչ կապիտալը՝ Ընկերության բաժնետիրոջ կողմից տրամադրված շուկայականից ցածր տոկոսադրույքով փոխառության սկզբնական ճանաչման պահին իրական արժեքի և անվանական արժեքի տարբերությունն է:

Զբաղիված շահույթ

Զբաղիված շահույթը ներառում է ընթացիկ և նախորդ ժամանակաշրջանների կուտակված շահույթը:

Շահաբաժիններ

Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով շահաբաժինները դուրս են գրվում կապիտալից և ճանաչվում են որպես պարտավորություն, միայն երբ դրանք հաստատվում են հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվով կամ մինչև այդ: Հաշվապահական հաշվեկշռի ամսաթվից հետո մինչև ֆինանսական հաշվետվությունների հրապարակման ամսաթիվը հայտարարված կամ հաստատված շահաբաժինները բացահայտվում են:

5 Կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ և դատողություններ

ՖՀՄՍ համաձայն ֆինանսական հաշվետվությունների պատրաստումը պահանջում է, որ Ընկերության ղեկավարությունը կատարի կարևորագույն հաշվապահական գնահատումներ,

դատողություններ և ենթադրություններ, որոնք ազդեցություն են թողնում ֆինանսական հաշվետվությունների ամսաթվի դրությամբ ակտիվների և պարտավորությունների ներկայացվող գումարների, ինչպես նաև հաշվետու ժամանակաշրջանի եկամուտների և ծախսերի վրա: Գնահատումները և դրանց հետ կապված ենթադրությունները, հիմնվելով պատմական փորձի և այլ գործոնների վրա, որոնք հիմնավորված են տվյալ պայմաններում, հիմք են հանդիսանում դատողություններ անելու այն ակտիվների և պարտավորությունների հաշվեկշռային արժեքների վերաբերյալ, որոնց արժեքը հնարավոր չէ որոշել այլ վստահելի աղբյուրներից: Ամեն դեպքում, չնայած գնահատումները հիմնվում են ղեկավարության կողմից ընթացիկ իրադարձությունների լավագույն պատկերացումների վրա, փաստացի արդյունքները վերջին հաշվով կարող են տարբերվել կատարված գնահատումներից:

Գնահատումները և հիմքում ընկած ենթադրությունները շարունակաբար վերանայվում են: Հաշվապահական հաշվառման գնահատումների վերանայումները ճանաչվում են այն ժամանակաշրջանում, որում վերանայվել են, և այն ապագա ժամանակաշրջաններում, որոնց վրա կարող են ազդեցություն ունենալ:

5.1 Դատողություններ

Ֆինանսական ակտիվների դասակարգում

Ընկերությունը գնահատում է այն բիզնես մոդելը, որի շրջանակում ակտիվները պահվում են, ինչպես նաև գնահատում, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի պայմանագրային պայմանները բացառապես մայր գումարի և չմարված մայր գումարի տոկոսագումարների վճարումներն են (տե՛ս 4.4.2 ծանոթագրությունը):

Ակնկալվող պարտքային կորուստների հաշվարկմանը վերաբորող չափանիշների սահմանում

Ընկերությունը սահմանում է չափանիշներ որոշելու համար, արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական ակտիվի պարտքային ռիսկի նշանակալի աճ սկզբնական ճանաչումից ի վեր, որոշելու համար ակնկալվող պարտքային կորուստների (ԱՊԿ) չափման մեջ ապագայամետ տեղեկատվությունը ներառելու մեթոդաբանությունը և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման համար օգտագործվող մոդելների ընտրությունն և հաստատումը:

5.2 Ենթադրություններ և գնահատման անորոշություն

Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական գործիքների (երբ ակտիվ շուկայի գնանշումներ չկան) և ոչ ֆինանսական ակտիվների իրական արժեքը սահմանելու համար ղեկավարությունն օգտագործում է գնահատման մոդելներ: Սա ներառում է գնահատումների և ենթադրությունների մշակում համապատասխան նրան, թե շուկայի մասնակիցները ինչպես կգնահատեն գործիքները: Ղեկավարությունն իր ենթադրություններում որքան հնարավոր է հիմնվում է դիտարկվող տվյալների վրա, սակայն դրանք միշտ չէ, որ հասանելի են: Այդ դեպքում, ղեկավարությունն օգտագործում է իր ունեցած ամենալավ տեղեկատվությունը: Գնահատված իրական արժեքը կարող է տարբերվել փաստացի արժեքից, որը հաշվետու ժամանակաշրջանի դրությամբ կարող է ձեռք բերվել անհատական գործարքների դեպքում (տե՛ս ծանոթագրություն 23):

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետ

Հիմնական միջոցների օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատումը նմանատիպ ակտիվների օգտագործման փորձի հիման վրա դատողության արդյունք է: Ապագա տնտեսական օգուտները մարմնավորվում են ակտիվներում և սպառվում հիմնականում օգտագործմանը զուգընթաց: Ղեկավարությունը մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետը գնահատում է ակտիվի ընթացիկ տեխնիկական վիճակի համապատասխան և ըստ այն գնահատված ժամանակաշրջանի, որի ընթացքում Ընկերությունը կանխատեսում է ստանալ օգուտներ:

Մնացորդային օգտակար ծառայության ժամկետի գնահատման համար հաշվի են առնվում հետևյալ հիմնական գործոններն. ակտիվների կանխատեսվող օգտագործումը, գործառնական գործոններից և պահպանման ծրագրից կախված՝ մաշվածությունը և շուկայական պայմանների փոփոխություններից առաջացող մաշվածությունը:

Վարձակալության երկարաձգման օպցիոններ

Երբ Ընկերությունն ունի վարձակալության երկարաձգման օպցիոն, դեկավարությունը օգտագործում է իր դատողությունը՝ որոշելու այդ հնարավորության ողջամտորեն կիրառումը: Ղեկավարությունը հաշվի է առնում բոլոր փաստերն ու հանգամանքները՝ ներառյալ իրենց նախկին փորձը և ակտիվը փոխելու դեպքում առաջացած ցանկացած ծախս, եթե երկարաձգման օպցիոնը չի կիրառվում վարձակալության ժամկետը որոշելու համար:

Կապակցված կողմերի հետ գործառնություններ

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում իրականացնում է գործառնություններ կապակցված կողմերի հետ: Նշված գործառնությունները հիմնականում իրականացվում են շուկայական պայմաններով: Գործող շուկայի բացակայության դեպքում Ընկերությունը կատարում է դատողություններ գործառնությունների շուկայական կամ ոչ շուկայական բնույթի վերաբերյալ: Դատողությունները հիմնվում են այլ հաճախորդների հետ նմանատիպ գործառնությունների, ինչպես նաև արդյունավետ դրույքների վերլուծությունների վրա (տես՝ ծանոթագրություն 22):

Ֆինանսական ակտիվների արժեզրկում

Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք ֆինանսական ակտիվի գծով պարտքային ռիսկը էականորեն է աճել սկզբնական ճանաչումից հետո և ակնկալվող պարտքային կորուստների չափման գործընթացում ապագայամետ տեղեկատվության ներառումը (տես՝ ծանոթագրություն 26.1.2), ինչպես նաև վերականգնվող դրամական միջոցների հոսքերի գնահատման համար օգտագործվող հիմնական ենթադրությունները (տես՝ ծանոթագրություն 4.4.6):

Հարկային օրենսդրություն

ՀՀ հարկային օրենսդրությունը ենթակա է տարակարծիք մեկնաբանությունների: Տե՛ս ծանոթագրություն 21:

6 Զուտ տոկոսային եկամուտ և (ծախս)

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
<i>Արդյունավետ տոկոսադրույքի մեթոդով հաշվարկված տոկոսային եկամուտ</i>		
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	27,553	58,613
Հաճախորդների տրված վարկեր	2,227,773	2,055,222
Ընդամենը տոկոսային եկամուտ	2,255,326	2,113,835
<i>Վարկեր և փոխառություններ</i>	(557,334)	(598,964)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	(11,182)	(18,645)
Ընդամենը տոկոսային ծախս	(568,516)	(617,609)
Ընդամենը զուտ տոկոսային եկամուտ	1,686,810	1,496,226

7 Արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ/(վնաս)

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
Արտարժույթի առք ու վաճառքից զուտ օգուտ	2,378	6,478
Ոչ առևտրային ակտիվների և պարտավորությունների արտարժույթային փոխարկումից զուտ վնաս	(31,991)	(267)
Ընդամենը արտարժույթային գործառնություններից զուտ օգուտ/(վնաս)	(29,613)	6,211

8 Այլ գործառնական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
Վճարահաշվարկային համակարգերի գծով ծախսեր	5,396	1,664
Վարկային գործառնությունների սպասարկման ծախսեր	50,262	41,710
Այլ գործառնական ծախս	700	984
Ընդամենը այլ գործառնական ծախսեր	56,358	44,358

9 Պարտքային կորուստների գծով ծախս/(ծախսի հակադարձում)

Հազար ՀՀ դրամ	2023				
	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	(1,563)	-	-	(1,563)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	15	14,001	52,040	(324,346)	(258,305)
Այլ ակտիվներ	17	(1,117)	-	-	(1,117)
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում		11,321	52,040	(324,346)	(260,985)

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Ծանոթ.	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	14	(2,357)	-	-	(2,357)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	15	10,058	(70,953)	(317,300)	(378,195)
Այլ ակտիվներ	17	(1,347)	-	-	(1,347)
Ընդամենը պարտքային կորուստների գծով ծախսի հակադարձում		6,354	(70,953)	(317,300)	(381,899)

10 Անձնակազմի գծով ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ

2023

2022

Աշխատակիցների հատուցումներ ներառյալ դրանց վերաբերող հարկերը	935,674	855,962
Անձնակազմի գծով այլ ծախսեր	26,066	26,861
Ընդամենը անձնակազմի գծով ծախսեր	961,740	882,823

11 Այլ վարչական ծախսեր

Հազար ՀՀ դրամ

2023

2022

Մաշվածություն և ամորտիզացիա	130,905	123,130
Նյութական ակտիվների վերանորոգման և սպասարկման ծախսեր	45,200	42,283
Անվտանգության գծով ծախսեր	36,436	33,020
Կոմունալ և գրասենյակային ծախսեր	30,949	44,501
Հարկեր (բացառությամբ շահութահարկի) և տուրքեր	24,841	24,049
Խորհրդատվական և այլ ծառայությունների գծով ծախսեր	20,600	15,600
Կապի և հաղորդակցման միջոցների գծով ծախսեր	12,746	13,508
Դատական ծախսեր	9,627	15,939
Ֆինանսական հաշտարարի գրասենյակի գծով ծախսեր	8,857	8,861
Գովազդի ծախսեր	8,243	5,932
Տրանսպորտային ծախսեր	3,858	4,142
Բարեգործական ծախսեր	1,874	-
Փոքրարժեք ակտիվների վարձակալության ծախսեր	1,440	1,434
Այլ ծախսեր	11,087	6,355
Ընդամենը այլ ծախսեր	346,663	338,754

12 Շահութահարկի գծով ծախս

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
Ընթացիկ հարկի գծով ծախս	98,831	33,832
Հետաձգված հարկ	10,933	82,195
Ընդամենը շահութահարկի գծով ծախս	109,764	116,027

Հայաստանի Հանրապետությունում շահութահարկի դրույքաչափը կազմում է 18% (2022թ.՝ 18%): ՀՀ հարկային օրենսդրության և ՖՀՄՄ-ի միջև եղած տարբերությունը մի շարք ակտիվների և պարտավորությունների գծով առաջացնում է ժամանակավոր տարբերություններ ֆինանսական հաշվետվությունների կազմման նպատակներով դրանց հաշվեկշռային արժեքների և հարկման բազայի միջև: Հետաձգված շահութահարկի գումարը հաշվարկվում է 18% հիմնական դրույքաչափը կիրառելով:

Ստորև ներկայացվում է շահութահարկի գծով փոխհատուցման և հաշվապահական վնասի միջև փոխկապակցվածությունը.

Հազար ՀՀ դրամ	2023	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)	2022	Արդյունավետ դրույքաչափ (%)
Շահույթ մինչև հարկումը	568,491	-	638,844	-
Շահութահարկ	102,328	18	114,992	18
Զնվազեցվող ծախսեր	1,017	-	672	-
Արտարժույթի բացասական փոխարժեքային տարբերություն	5,758	1	48	-
Հաշմանդամ աշխատակիցների գծով արտոնություն	(1,208)	-	(1,429)	-
Վարկերի զիջում	1,869	-	1,744	-
Ընդամենը շահութահարկի գծով փոխհատուցում	109,764	19	116,027	18

Ժամանակավոր տարբերությունների գծով հետաձգված հարկի հաշվարկ.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023				
	31 դեկտեմբերի 2022	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(1,587)	1,587	-	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր	23,497	(12,702)	10,795	10,795	-
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(14,959)	(8,866)	(23,825)	-	(23,825)
Այլ ակտիվներ	(334)	(289)	(623)	-	(623)
Վարկեր և փոխառություններ	(891)	(226)	(1,117)	-	(1,117)
Այլ պարտավորություններ	17,887	3,158	21,045	21,045	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	18,708	6,405	25,113	25,113	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	42,321	(10,933)	31,388	56,953	(25,565)

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022				
	31 դեկտեմբերի 2021	Շահույթում կամ վնասում ճանաչված	Զուտ մնացորդ	Հետաձգված հարկային ակտիվ	Հետաձգված հարկային պարտավորություն
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	(1,455)	(132)	(1,587)	-	(1,587)
Հաճախորդներին տրված վարկեր	11,371	12,126	23,497	23,497	-
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	(20,621)	5,662	(14,959)	-	(14,959)
Այլ ակտիվներ	(959)	625	(334)	-	(334)
Վարկեր և փոխառություններ	(2,299)	1,408	(891)	-	(891)
Այլ պարտավորություններ	14,269	3,618	17,887	17,887	-
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	25,625	(6,917)	18,708	18,708	-
Փոխանցվող հարկային վնաս	98,585	(98,585)	-	-	-
Հետաձգված հարկային ակտիվ/ (պարտավորություն)	124,516	(82,195)	42,321	60,092	(17,771)

13 Դրամական միջոցներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Կանխիկ դրամական միջոցներ	11,310	12,460
Բանկային հաշիվներ	279,320	211,923
Ընդամենը դրամական միջոցներ	290,630	224,383

Դրամական միջոցների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստները մոտ են զրոյական արժեքի, այդ իսկ պատճառով չեն բացահայտվում այս աղյուսակում:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել բանկային հաշիվներ (ինչպես նաև 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), որոնց մնացորդները գերազանցել են Ընկերության սեփական կապիտալի 10%-ը:

14 Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Ավանդներ բանկերում	-	1,037,990
Արժեզրկումից պահուստներ	-	(1,563)
Ընդամենը պահանջներ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	1,036,427

Ավանդները տեղաբաշխված են մեկ բանկում, ավանդները կարճաժամկետ են, բայց պարբերաբար մարման ժամկետները վերանայվում և երկարաձգվում են:

Ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ պահանջների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացվում է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2023թ. Փուլ 1	2022թ. Փուլ 1
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,563	3,920
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(1,563)	(2,357)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	1,563

15 Հաճախորդներին տրված վարկեր

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.			31 դեկտեմբերի 2022թ.		
	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Անկալվող պարտքային կորուստների պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք	Համախառն հաշվեկշռային արժեք	Արժեզրկման պահուստ	Հաշվեկշռային արժեք
Գյուղատնտեսական վարկեր	4,801,735	(183,745)	4,617,990	5,629,724	(185,295)	5,444,429
Բիզնես վարկեր	1,949,710	(48,498)	1,901,212	1,656,172	(55,772)	1,600,400
Հիփոթեքային վարկեր	5,033,930	(35,555)	4,998,375	4,269,948	(42,726)	4,227,222
Սպառողական վարկեր	2,742,312	(171,188)	2,571,124	1,957,241	(145,468)	1,811,773
Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	1,347,031	(42,360)	1,304,671	665,435	(38,345)	627,090
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	15,874,718	(481,346)	15,393,372	14,178,520	(467,606)	13,710,914

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի ունեցել այնպիսի վարկառուներ կամ կապակցված վարկառուների խմբեր (ինչպես նաև 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ), որոնց մնացորդները գերազանցել են Ընկերության սեփական կապիտալի 10%-ը:

Գյուղատնտեսական, բիզնես, հիփոթեքային, սպառողական և բնակարանային պայմանների բարելավման վարկերի, ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկերի գծով համախառն հաշվեկշռային արժեքներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2023			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Գյուղատնտեսական վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	5,469,609	94,164	65,951	5,629,724
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	2,087,238	10,860	900	2,098,998
Մարված ակտիվներ	(2,984,663)	(37,225)	(80,997)	(3,102,885)
- փոխանցում Փուլ 1	10,707	(10,365)	(342)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(58,131)	59,839	(1,708)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(80,802)	(28,016)	108,818	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	191,164	(16,231)	(143,323)	31,610
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	144,288	144,288
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,635,122	73,026	93,587	4,801,735

Հազար ՀՀ դրամ

2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Բիզնես վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,600,179	46,002	9,991	1,656,172
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	772,264	1,450	-	773,714
Մարված ակտիվներ	(497,572)	(21,453)	(7,638)	(526,663)
- փոխանցում Փուլ 1	4,883	-	(4,883)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(17,026)	17,026	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,857)	(239)	2,096	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	44,840	231	(30,363)	14,708
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	31,779	31,779
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,905,711	43,017	982	1,949,710

Հազար ՀՀ դրամ

2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	4,191,175	74,163	4,610	4,269,948
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	1,315,841	-	-	1,315,841
Մարված ակտիվներ	(564,141)	(4,480)	(1,269)	(569,890)
- փոխանցում Փուլ 1	9,945	(9,945)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(5,774)	5,774	-	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	14,144	2,999	8,109	25,252
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(7,221)	(7,221)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,961,190	68,511	4,229	5,033,930

Հազար ՀՀ դրամ

2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Մագնողական վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,811,670	85,049	60,522	1,957,241
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	2,115,904	51,980	14,860	2,182,744
Մարված ակտիվներ	(1,358,317)	(37,366)	(40,610)	(1,436,293)
- փոխանցում Փուլ 1	9,906	(6,498)	(3,408)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(57,160)	57,160	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(49,135)	(21,906)	71,041	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	103,165	(20,184)	(83,615)	(634)
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	39,254	39,254
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	2,576,033	108,235	58,044	2,742,312

Հազար ՀՀ դրամ

2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	630,620	23,448	11,367	665,435
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	1,010,285	4,000	-	1,014,285
Մարված ակտիվներ	(360,060)	(8,651)	(17,271)	(385,982)
- փոխանցում Փուլ 1	3,136	(3,136)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(4,368)	5,239	(871)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,099)	(822)	1,921	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	52,740	(5,665)	(57,728)	(10,653)
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	63,946	63,946
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,331,254	14,413	1,364	1,347,031

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Գյուղատնտեսական վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	6,697,199	206,605	159,734	7,063,538
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	2,122,779	-	-	2,122,779
Մարված ակտիվներ	(3,269,055)	(71,156)	(223,173)	(3,563,384)
- փոխանցում Փուլ 1	47,755	(46,744)	(1,011)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(60,596)	71,841	(11,245)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(57,113)	(62,092)	119,205	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(11,360)	(4,290)	(15,372)	(31,022)
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	37,813	37,813
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	5,469,609	94,164	65,951	5,629,724

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Բիզնես վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	899,907	24,435	95,315	1,019,657
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	1,188,030	-	-	1,188,030
Մարված ակտիվներ	(449,449)	(39,175)	(49,357)	(537,981)
- փոխանցում Փուլ 1	16,928	(13,181)	(3,747)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(19,600)	93,314	(73,714)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(17,029)	(11,379)	28,408	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(18,608)	(8,012)	(1,151)	(27,771)
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	14,237	14,237
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,600,179	46,002	9,991	1,656,172

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	3,031,337	50,535	14,927	3,096,799
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	1,664,778	-	-	1,664,778
Մարված ակտիվներ	(438,894)	(25,082)	(27,251)	(491,227)
- փոխանցում Փուլ 2	(56,859)	66,071	(9,212)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(5,591)	(17,166)	22,757	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(3,596)	(195)	-	(3,791)
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	3,389	3,389
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	4,191,175	74,163	4,610	4,269,948

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Մպառոդական վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	1,605,647	149,176	96,724	1,851,547
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	1,422,446	-	-	1,422,446
Մարված ակտիվներ	(1,196,641)	(118,208)	(36,241)	(1,351,090)
- փոխանցում Փուլ 1	44,771	(44,771)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(42,813)	107,249	(64,436)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(21,740)	(8,397)	30,137	-
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	34,338	34,338
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	1,811,670	85,049	60,522	1,957,241

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	585,147	44,940	31,045	661,132
Սկզբնավորված նոր ակտիվներ	381,830	-	-	381,830
Մարված ակտիվներ	(313,551)	(23,915)	(47,661)	(385,127)
- փոխանցում Փուլ 1	8,834	(8,834)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(22,833)	25,112	(2,279)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(8,807)	(13,389)	22,196	-
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	-	(466)	(41)	(507)
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	8,107	8,107
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	630,620	23,448	11,367	665,435

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին</i>				
Մնացորդը հունվարի 1-ի դրությամբ	48,070	-	-	48,070
Մարված ակտիվներ	(46,692)	-	-	(46,692)
Ակտիվի զուտ փոփոխություն տոկոսների և արտարժույթի վերագնահատումից	(1,378)	-	-	(1,378)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-

Գյուղատնտեսական, բիզնես, հիփոթեքային, սպառողական և բնակարանային պայմանների բարելավման վարկերի, ֆինանսական կազմակերպություններին տրամադրված վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

	2023			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Գյուղատնտեսական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	92,880	40,690	51,822	185,392
- փոխանցում Փուլ 1	5,364	(5,152)	(212)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(902)	2,162	(1,260)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(4,111)	(23,903)	28,014	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(49,174)	12,671	(141,769)	(178,272)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	28,053	3,751	533	32,337
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	144,288	144,288
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	72,110	30,219	81,416	183,745

Հազար ՀՀ դրամ

	2023			
	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Բիզնես վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	31,797	16,599	7,376	55,772
- փոխանցում Փուլ 1	3,119	-	(3,119)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(305)	305	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(33)	(239)	272	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(14,088)	(2,240)	(35,604)	(51,932)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	12,450	429	-	12,879
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	31,779	31,779
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	32,940	14,854	704	48,498

Հազար ՀՀ դրամ

2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	8,346	30,985	3,296	42,627
- փոխանցում Փուլ 1	4,129	(4,129)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(11)	11	-	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(7,102)	(988)	6,745	(1,345)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	1,494	-	-	1,494
Զուտ դուրսգրում տարվա ընթացքում	-	-	(7,221)	(7,221)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,856	25,879	2,820	35,555

Հազար ՀՀ դրամ

2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Մպառոդական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	53,840	40,515	51,115	145,470
- փոխանցում Փուլ 1	5,347	(2,949)	(2,398)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(1,843)	1,843	-	-
- փոխանցում Փուլ 3	(12,905)	(18,850)	31,755	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(17,484)	8,509	(84,967)	(93,942)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	46,314	21,958	12,134	80,406
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	39,254	39,254
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	73,269	51,026	46,893	171,188

Հազար ՀՀ դրամ

2023

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	18,321	10,379	9,644	38,344
- փոխանցում Փուլ 1	4,438	(4,438)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(491)	2,156	(1,665)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(844)	(9,760)	10,604	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(10,048)	6,253	(81,418)	(85,213)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	23,586	1,697	-	25,283
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	63,946	63,946
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	34,962	6,287	1,111	42,360

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Գյուղատնտեսական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	125,035	101,124	129,351	355,510
- փոխանցում Փուլ 1	37,957	(37,275)	(682)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(3,726)	7,357	(3,631)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(8,038)	(13,814)	21,852	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(93,050)	(16,702)	(134,802)	(244,554)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	36,526	-	-	36,526
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	37,813	37,813
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	94,704	40,690	49,901	185,295

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Բիզնես վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	18,254	10,733	72,295	101,282
- փոխանցում Փուլ 1	8,179	(5,960)	(2,219)	-
- փոխանցում Փուլ 2	(9,568)	63,282	(53,714)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(1,029)	(1,379)	2,408	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(21,748)	(50,077)	(25,631)	(97,456)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	37,709	-	-	37,709
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	14,237	14,237
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	31,797	16,599	7,376	55,772

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	7,989	23,610	13,295	44,894
- փոխանցում Փուլ 2	(13,095)	21,734	(8,639)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(439)	(9,948)	10,387	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(5,055)	(4,322)	(15,135)	(24,512)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	18,955	-	-	18,955
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	3,389	3,389
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,355	31,074	3,297	42,726

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Մպառոդական վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	41,836	65,824	78,397	186,057
- փոխանցում Փուլ 1	6,325	(6,325)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(1,506)	2,740	(1,234)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(26,596)	(24,990)	51,586	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(22,134)	3,265	(111,973)	(130,842)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	55,915	-	-	55,915
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	34,338	34,338
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	53,840	40,514	51,114	145,468

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	13,492	20,624	24,330	58,446
- փոխանցում Փուլ 1	4,201	(4,201)	-	-
- փոխանցում Փուլ 2	(2,019)	3,684	(1,665)	-
- փոխանցում Փուլ 3	(2,021)	(6,610)	8,631	-
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(7,968)	(3,117)	(29,759)	(40,844)
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում սկզբնավորված նոր ակտիվների գծով	12,636	-	-	12,636
Զուտ վերականգնում տարվա ընթացքում	-	-	8,107	8,107
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	18,321	10,380	9,644	38,345

Հազար ՀՀ դրամ

2022

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Վարկեր ֆինանսական կազմակերպություններին</i>				
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	1,728	-	-	1,728
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(1,728)	-	-	(1,728)
Մնացորդ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	-	-	-

Վարկերն ամբողջությամբ տեղաբաշխված են ՀՀ տարածքում: Վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ տնտեսության ճյուղերի ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ

2023

2022

	2023	2022
Անասնապահություն	2,887,278	3,509,560
Բուսաբուծություն	1,676,161	1,924,806
Այլ գյուղատնտեսություն	238,296	195,358
Սպառողական	2,742,312	1,957,241
Բնակարանային պայմանների բարելավում	1,347,031	665,435
Հիփոթեքային	5,033,930	4,269,948
Առևտուր	665,454	647,463
Արդյունաբերություն	1,073,657	806,393
Այլ	210,599	202,316
	15,874,718	14,178,520
Պարտքային կորուստների պահուստ	(481,346)	(467,606)
Ընդամենը հաճախորդներին տրված վարկեր	15,393,372	13,710,914

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ 215,184 հազար դրամ գումարով թվով 84 վարկերի (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 280,474 հազար դրամ ընդհանուր գումարով թվով 92 վարկերի) պահանջի իրավունքը Ընկերության կողմից գրավադրվել է պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից ստացված փոխառությունների դիմաց (ծանոթագրություն 18):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022 թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հաճախորդներին տրված վարկերի գնահատված իրական արժեքը բացահայտված է 23 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի ժամկետային վերլուծությունը ներկայացված է 25 ծանոթագրությունում:

Հաճախորդներին տրված վարկերի պարտքային, փոխարժեքային և տոկոսադրույքային վերլուծությունը բացահայտված է 26 ծանոթագրությունում: Տեղեկատվությունը կապակցված անձանց հետ գործարքների վերաբերյալ բացահայտված է 22 ծանոթագրությունում:

16 Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ

	Վարձակալված հիմնական միջոցների վրա կապիտալ ներդրումներ	Համակար- գիչներ և կապի սարքա- վորումներ	Փոխա- դրա- միջոցներ	Գրա- սենյա- կային գույք	Ոչ նյութա- կան ակտիվ- ներ	Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ		Ընդամենը
						Հող և շենքեր	Սարքա- վորում- ներ	
Սկզբնական արժեք								
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	40,691	381,432	94,090	199,806	64,979	616,741	5,894	1,403,633
Ավելացում	-	1,395	16,300	1,965	12,367	-	-	32,027
Վերաչափում	-	-	-	-	-	37,948	-	37,948
Օտարում	-	(4,042)	-	(7,700)	(10,000)	(43,576)	-	(65,318)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	40,691	378,785	110,390	194,071	67,346	611,113	5,894	1,408,290
Ավելացում	-	8,807	870	2,218	25,696	52,132	-	89,723
Վերաչափում	-	-	-	-	-	19,680	-	19,680
Օտարում	-	(6,755)	-	(3,798)	(1,250)	(50,364)	(5,894)	(68,061)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	40,691	380,837	111,260	192,491	91,792	632,561	-	1,449,632
Կուտակված մաշվածություն								
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	11,087	257,956	94,090	186,907	23,813	454,172	4,993	1,033,018
Տարվա ծախս	4,556	23,386	1,189	4,726	15,209	73,613	451	123,130
Օտարում	-	(4,040)	-	(7,700)	(10,000)	(43,576)	-	(65,316)
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	15,643	277,302	95,279	183,933	29,022	484,209	5,444	1,090,832
Տարվա ծախս	4,540	24,996	2,111	3,356	13,481	82,121	300	130,905
Օտարում	-	(6,755)	-	(3,798)	(1,250)	(50,363)	(5,744)	(67,910)
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,183	295,543	97,390	183,491	41,253	515,967	-	1,153,827
Հաշվեկշիռային արժեք								
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	25,048	101,483	15,111	10,138	38,324	126,904	450	317,458
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,508	85,294	13,870	9,000	50,539	116,594	-	295,805

Ամբողջությամբ մաշված ակտիվներ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ցանկում ներառված ամբողջությամբ մաշված ակտիվների սկզբնական արժեքը կազմում է 497,669 հազար դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 493,822 հազար դրամ):

Հիմնական միջոցների սահմանափակումներ

2023թ-ի դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը չի տիրապետել պարտավորությունների դիմաց գրավադրված կամ որևէ այլ սահմանափակման ենթակա հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ նույնպես):

Պայմանագրային պարտավորություններ

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունը ունի պայմանագրային պարտավորություններ ոչ նյութական ակտիվներ ձեռք բերելու մասով՝ 28,500 հազար ՀՀ դրամ (2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ՝ 12,500 հազար ՀՀ դրամ):

17 Այլ ակտիվներ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
ՀՀ կառավարությունից ստացվելիք գումարներ սուբսիդավորվող վարկերի գծով	22,087	34,370
Դեբիտորական պարտքեր և այլ ստացվելիք գումարներ	17,539	7,511
Վճարահաշվարկային համակարգերից ստացվելիք գումարներ	26,127	13,782
Այլ ֆինանսական ակտիվներ	65,753	55,663
Արժեզրկումից պահուստներ այլ ակտիվների գծով	-	(29)
Ընդամենը այլ ֆինանսական ակտիվներ	65,753	55,634
Կանխավճարներ	35,977	25,957
Ապագա ծախսեր	7,001	7,037
Կանխավճարներ հարկերի գծով	275	673
Բռնագանձված ակտիվներ	13,219	26,172
Արագամաշ առարկաներ	4,920	5,607
Ընդամենը ոչ ֆինանսական ակտիվներ	61,392	65,446
Ընդամենը այլ ակտիվներ	127,145	121,080

Այլ ֆինանսական ակտիվների գծով ակնկալվող պարտքային կորուստներում փոփոխությունների վերլուծությունը ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	2023	2022
	Փուլ 1	Փուլ 1
Ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ հունվարի 1-ի դրությամբ	29	1,376
Կորուստների գծով պահուստների զուտ վերաչափում	(1,117)	(1,347)
Զուտ վերականգնում	1,088	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	-	29

Ընկերության կողմից տրամադրված վարկերի ապահովվածություն հանդիսացող գրավների նկատմամբ սեփականության իրավունք ստանալու արդյունքում ձեռք բերված ոչ ֆինանսական ակտիվների մանրամասները ներկայացված են ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Անշարժ գույք	13,219	18,472
Հողամաս	-	7,700
Ընդամենը բռնագանձված ակտիվներ	13,219	26,172

Բռնագանձման ամսաթվի դրությամբ գրավը չափվում է չմարած վարկային պարտավորության հաշվեկշռային արժեքից և գրավի իրացման զուտ արժեքից նվազագույնով:

Ընկերության քաղաքականությունն է հետամուտ լինել այդ ակտիվների իրացմանը պատշաճ կերպով և սեղմ ժամկետներում: Ընկերությունը հիմնականում չի օգտագործում ոչ կանխիկ գրավները իր սեփական գործունեության իրականացման համար: Ակտիվները չափվում են հաշվեկշռային արժեքից և իրական արժեքից հանած վաճառքի ծախսումները նվազագույնով:

18 Վարկեր և փոխառություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Վարկեր ՀՀ ԿԲ-ից	1,921,524	2,221,698
Վարկեր միջազգային ֆինանսական կազմակերպություններից	1,557,287	1,829,629
Վարկեր և օվերդրաֆտներ ՀՀ բանկերից	183,947	-
Վարկեր վերաֆինանսավորող վարկային կազմակերպություններից	3,472,005	2,795,186
Փոխառություններ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից	1,255,211	1,364,310
Ընդամենը վարկեր և փոխառություններ	8,389,974	8,210,823

Ֆինանսական կազմակերպություններից ստացված վարկերը ունեն հաստատուն տոկոսադրույքներ:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերությունն ունի հինգ վարկատուներից ստացված վարկեր և փոխառություններ, որոնց միջոցների մնացորդները գերազանցում են Ընկերության սեփական կապիտալի 10%-ը (2022թ-ին՝ հինգ վարկատու): 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ այդ մնացորդները կազմում են 7,592,264 հազար դրամ (2022թ-ին՝ 7,575,335 հազար դրամ):

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ պետական ոչ առևտրային կազմակերպություններից ներգրավված փոխառություններն ապահովված են 215,184 հազար դրամ գումարով վարկերի պահանջի իրավունքի գրավով (2022թ.՝ 280,474 հազար դրամ) (ծանոթագրություն 15):

Հաշվետու ժամականաշրջանում Ընկերությունը չի ունեցել մայր գումարի, տոկոսների չվճարումներ կամ պայմանագրային պարտավորությունների այլ խախտումներ (2022թ.՝ նույնպես):

19 Այլ պարտավորություններ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	139,519	161,113
Պարտավորություն անձնակազմի նկատմամբ	107,918	83,808
Կրեդիտորական պարտքեր	12,943	7,554
Այլ ֆինանսական պարտավորություններ	9,000	15,600
Ընդամենը այլ ֆինանսական պարտավորություններ	269,380	268,075
Պարտավորություններ հարկերի գծով՝ բացառությամբ շահութահարկի	30,086	29,255
Ստացված կանխավճարներ	15,449	14,950
Այլ	2,295	1,620
Ընդամենը այլ ոչ ֆինանսական պարտավորություններ	47,830	45,825
Ընդամենը այլ պարտավորություններ	317,210	313,900

Վարձակալության գծով պարտավորություններ

Ընկերությունը վարձակալության պայմանագրեր է կնքել գլխամասային գրասենյակի, մասնաճյուղերի և որոշ սարքավորումների համար: Բացառությամբ կարճաժամկետ վարձակալությունների և հիմքում ընկած փոքրաթիվ ակտիվների վարձակալությունների (տե՛ս ծանոթագրություն 11)՝ յուրաքանչյուր վարձակալություն արտացոլվել է ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում որպես օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվ և վարձակալության գծով պարտավորություն: Ընկերությունը դասակարգում է իր օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվները սեփական հիմնական միջոցների դասակարգմանը համահունչ (տե՛ս ծանոթագրություն 16):

Ստորև ներկայացված է հաշվետու ժամանակաշրջանում վարձակալության գծով պարտավորությունների շարժը.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Հունվարի 1-ի դրությամբ	161,113	198,198
Ավելացում	52,132	-
Վերաչափում	19,680	37,948
Տոկոսի կուտակում	11,182	18,645
Վճարումներ	(104,588)	(93,678)
Ընդամենը վարձակալության գծով պարտավորություններ դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	139,519	161,113

2023թ. ՖՀՄՍ 16-ի համաձայն ճանաչված վարձակալության գծով պարտավորությունների նկատմամբ կիրառված միջին կշռված տոկոսադրույքը կազմում է 10.5-13.1% (2022թ.՝ 10.5-12.9%):

Վարձակալության գծով պարտավորությունները ապահովագրված են համապատասխան հիմքում ընկած ակտիվներով: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ վարձակալության գծով չգեղջված պարտավորությունների ժամկետային վերլուծությունը արտացոլված է ծանոթագրություն 26.3-ում:

20 Մեփական կապիտալ

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության գրանցված և ամբողջությամբ վճարված բաժնետիրական կապիտալը կազմում էր 5,000,000 հազ. դրամ: Համաձայն Ընկերության կանոնադրության, բաժնետիրական կապիտալը կազմված է թվով 20,000 բաժնետոմսերից՝ յուրաքանչյուրը 250 հազար դրամ անվանական արժեքով:

Ընկերության միակ բաժնետեր է հանդիսանում Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը:

2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության կողմից հետ գնված բաժնետոմսեր չեն եղել:

Սովորական բաժնետոմսերի բաժնետերերը ունեն մեկ ձայնի իրավունք Ընկերության տարեկան և ընդհանուր ժողովներում և իրավունք ստանալու շահաբաժին:

Բաշխման ենթակա Ընկերության պահուստները սահմանափակվում են կուտակված շահույթով՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ օրենսդրության: Բաշխման ոչ ենթակա միջոցները ներկայացված են գլխավոր պահուստով, որը ստեղծված է համաձայն ՀՀ օրենսդրության պահանջների՝ ընդհանուր բանկային ռիսկերը, ներառյալ հնարավոր կորուստները և այլ չնախատեսված ռիսկերը և ծախսերը փոխհատուցելու նպատակով: Պահուստը ստեղծվել է համաձայն Ընկերության կանոնադրության, որը նախատեսում է պահուստի ստեղծում այդ նպատակների համար ոչ պակաս քան հաշվապահական հաշվառման հաշիվներում արտացոլված բաժնետիրական կապիտալի 15%-ի չափով:

21 Պայմանական պարտավորություններ

Իրավական և հարկային պարտավորություններ

Հայաստանում հարկային համակարգը համեմատաբար նոր է, և նրան բնորոշ է օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների հաճախակի

վիճակագրությունները, որոնք երբեմն անհասկանալի են, հակասական և ենթակա տարբեր մեկնաբանությունների: Հարկերը ենթակա են ստուգման և ուսումնասիրման հարկային մարմինների կողմից, որոնք իրավասու են կիրառել տույժեր և տուգանքներ: Հարկային օրենսդրության խախտման դեպքում, հարկային մարմինների կողմից չի կարող կիրառվել հավելյալ հարկերի պարտադրումներ, տույժեր և տուգանքներ, ավելի քան ստուգման նախորդող հաշվետու 3 տարիների համար:

Այս հանգամանքները Հայաստանում կարող են առաջացնել հարկային ռիսկեր, որոնք ավելի զգալի են քան այլ երկրներում: Ղեկավարությունը համոզված է, որ պատշաճ կերպով կատարել է իր հարկային պարտավորությունները, հիմնվելով Հայաստանում կիրառվող հարկային օրենսդրության, պաշտոնական հայտարարությունների և դատարանի որոշումների իր մեկնաբանությունների վրա: Այնուամենայնիվ, համապատասխան մարմինների մեկնաբանությունները կարող են տարբերվել, և եթե ղեկավար մարմիններին հաջողվի հարկադրել իրենց մեկնաբանությունները, ապա այս ֆինանսական հաշվետվությունների վրա ազդեցությունը կարող է էական լինել:

Ղեկավարությունը համոզված է, որ Ընկերությունն իր գործունեությունը ծավալում է օրենսդրությամբ նախատեսված պահանջների շրջանակներում, և ամբողջությամբ կատարել է իր հարկային պարտավորությունները:

Ընկերությանն ներկայացվող դատական հայցերի առումով Ընկերության ղեկավարությունը համոզված է, որ դրանց հետևանքով առաջացող պարտավորությունները էական ազդեցություն չեն ունենա Ընկերության ֆինանսական վիճակի կամ ապագա գործառնությունների արդյունքների վրա:

Ապահովագրություն

Հայաստանում ապահովագրության ոլորտը գտնվում է զարգացման փուլում, և այլ երկրներին հատուկ բազմաթիվ ապահովագրության ձևաչափեր հիմնականում դեռևս կիրառելի չեն: Ընկերությունը նախատեսում է իր գործունեության դադարեցմանը, ինչպես նաև իր գույքի կամ գործունեության հետ կապված ապահովագրական դեպքերի ժամանակ առաջացող գույքի և շրջակա միջավայրի վնասի՝ երրորդ կողմի նկատմամբ պարտավորությանը վերաբերող մասնակի ապահովագրություն: Քանի դեռ Ընկերությունը չի նախատեսել ամբողջական ապահովագրություն, առկա է ռիսկ, որ որոշակի ակտիվների կորուստը կամ ոչնչացումը կարող է ունենալ բացասական ազդեցություն Ընկերության գործունեության և ֆինանսական վիճակի վրա:

22 Գործարքներ կապակցված կողմերի հետ

Համաձայն ՀՀՄՍ 24 «Կապակցված կողմերի բացահայտում» կողմերը համարվում են կապակցված, եթե նրանցից մեկը կարող է վերահսկել մյուսին կամ նշանակալի ազդեցություն ունենալ մյուսի վրա՝ ֆինանսական և գործառնական որոշումներ կայացնելիս: Ներկայացվող հաշվետվությունների առումով Ընկերության կապակցված կողմերն են՝ նրա բաժնետերերը, ղեկավար անձնակազմի անդամները, ինչպես նաև նրանց հետ կապակցված անձիք և նրանց կողմից վերահսկվող կազմակերպությունները:

Ընկերության վերջնական վերահսկող է հանդիսանում «Միկրո ձեռներեցության զարգացման բարեգործական հիմնադրամը»:

Ընկերությունն իր գործունեության ընթացքում ներգրավված է լինում կապակցված կողմերի հետ մի շարք գործարքներում: Այդ գործարքները ներառում են վարկերը և այլ գործառնություններ:

Գործարքների ծավալները, մնացորդները տարվա վերջի դրությամբ և տարվա եկամուտ և ծախսերը հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ	2023		2022	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվություն</i>				
<i>Հաճախորդներին տրված վարկեր</i>				
Վարկի մնացորդը 1 հունվարի դրությամբ, համախառն	45,419	244,464	25,607	141,412
Տարվա ընթացքում տրամադրված վարկեր	-	7,000	20,700	116,177
Տարվա ընթացքում մարված վարկեր	(3,852)	(13,871)	(888)	(13,125)
Վարկի մնացորդը դեկտեմբերի 31 դրությամբ, համախառն	41,567	237,593	45,419	244,464
Արժեզրկումից պահուստ	(57)	(1,007)	(90)	(1,147)
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	41,510	236,586	45,329	243,317
<i>Օգտագործման իրավունքի ձևով ակտիվներ</i>				
1 հունվարի դրությամբ	28,979	-	37,239	-
Մաշվածության ծախս	(8,259)	-	(8,260)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	20,720	-	28,979	-
<i>Վարձակալության գծով պարտավորություններ</i>				
1 հունվարի դրությամբ	32,968	-	39,310	-
Տարվա ընթացքում ավելացում	1,794	-	3,800	-
Տարվա ընթացքում վճարում	(10,784)	-	(10,142)	-
Մնացորդը դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	23,978	-	32,968	-
<i>Փոքրարժեք վարձակալության գծով վճարվելիք գումարներ</i>				
	1,440	-	1,020	-

Հազար ՀՀ դրամ

	2023		2022	
	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր	Բաժնետերեր և կապակցված կողմեր	Ղեկավար անձնակազմը և կապակցված կողմեր
<i>Շահույթի կամ վնասի և այլ համապարփակ ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվություն</i>				
Տոկոսային եկամուտ վարկերի գծով	3,628	19,498	2,386	17,707
Արժեզրկման (ծախս)/փոխհատուցում	33	140	(23)	(341)
Վարձակալության գծով պարտավորություններ տոկոսային ծախս	(1,794)	-	(3,800)	-
Այլ գործառնական ծախսեր	1,179	-	1,179	-

Ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումները հետևյալն են.

Հազար ՀՀ դրամ

	2023	2022
Աշխատավարձ և պարգևատրումներ	138,903	92,149
Ընդամենը ղեկավար անձնակազմի գծով կատարված փոխհատուցումներ	138,903	92,149

Ընկերության հետ կապված անձանց տրամադրված վարկերը վճարման են ենթակա 1-ից 19 տարիների ընթացքում և դրանց տոկոսադրույքը կազմում է 7.5-14% (2022թ.՝ 7.5-14%, վճարման են ենթակա 5-ից 20 տարիների ընթացքում):

23 Իրական արժեքի չափումը

Ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվները և պարտավորությունները ներկայացվում են համաձայն իրական արժեքի հիերարխիայի: Այս հիերարխիան բաժանում է ֆինանսական և ոչ ֆինանսական ակտիվներն ու պարտավորությունները երեք մակարդակների՝ հիմք ընդունելով դրանց իրական արժեքի չափման ժամանակ օգտագործված գործիքների նշանակալիությունը: Իրական արժեքի հիերարխիան ունի հետևյալ երեք մակարդակները՝

Մակարդակ 1 - նույն ակտիվների և պարտավորությունների գծով ակտիվ շուկաներում գնանշվող գները (չճշգրտված):

Մակարդակ 2 - Մակարդակ 1-ում ներառված գնանշվող գներից տարբեր այլ ելակետային տվյալներ, որոնք ակտիվի և պարտավորության համար դիտարկելի են ուղղակիորեն (այսինքն՝ որպես գներ) և թե՛ անուղղակիորեն (այսինքն՝ գների հիման վրա ստացվող):

Մակարդակ 3 - ակտիվի կամ պարտավորության գծով ելակետային տվյալներ, որոնք հիմնված չեն դիտարկվող շուկայական տվյալների վրա (ոչ դիտարկելի ելակետային տվյալներ):

23.1 Իրական արժեքով չչափվող ֆինանսական գործիքներ

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը, որոնք ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվությունում չեն չափվել իրենց իրական արժեքով և ըստ մակարդակի վերլուծում է դրանք իրական արժեքի հիերարխիայում, թե իրական արժեքի չափումը որ դասում է դասակարգված:

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.		
	Մակարդակ 2	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ	290,630	290,630	290,630
Հաճախորդներին տրված վարկեր	12,720,068	12,720,068	15,393,372
Այլ ակտիվներ	65,753	65,753	65,753
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>			
Վարկեր և փոխառություններ	8,318,393	8,318,393	8,389,974
Այլ պարտավորություններ	269,380	269,380	269,380

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		
	Մակարդակ 2	Ընդամենը իրական արժեք	Ընդամենը հաշվեկշռային արժեք
<i>Ֆինանսական ակտիվներ</i>			
Դրամական միջոցներ	224,383	224,383	224,383
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	1,036,427	1,036,427	1,036,427
Հաճախորդներին տրված վարկեր	13,114,637	13,114,637	13,710,914
Այլ ակտիվներ	55,634	55,634	55,634
<i>Ֆինանսական պարտավորություններ</i>			
Վարկեր և փոխառություններ	8,137,997	8,137,997	8,210,823
Այլ պարտավորություններ	268,075	268,075	268,075

Պահանջներ և պարտավորություններ այլ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ

Մեկ ամիս մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների համար, հաշվեկշռային արժեքը մոտավոր արտացոլում է իրական արժեքը, քանի որ այս ֆինանսական գործիքների մարման ժամկետները բավականին կարճ են: Մեկ ամսից ավելի մարման ժամկետ ունեցող ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքը սահմանվում է ակնկալվող

ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից ելնելով և զեղչվում է տարվա վերջի դրությամբ գործող համապատասխան տոկոսադրույքներով, որոնք հիմնականում համընկնում են գործող տոկոսադրույքներին:

Հաճախորդներին տրված վարկեր

Այն միջոցների գնահատված իրական արժեքները, որոնք ունեն ֆիքսված տոկոսադրույք, սահմանվում են ելնելով ակնկալվող ապագա դրամական միջոցների հոսքերի հաշվարկից, որոնք զեղչվում են նման պարտքային ռիսկ և մարման ժամկետ ունեցող գործիքների ընթացիկ տոկոսադրույքներով: Կիրառվելիք տոկոսադրույքերը կախված են վարկառուի պարտքային ռիսկից և տատանվում են 6.5% մինչև 24% տարեկան (2022թ. 10.6% մինչև 25.5% տարեկան):

Արժեզրկված վարկերի իրական արժեքը հաշվարկվում է գրավի առարկայի վաճառքից ակնկալվող դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա: Գրավի առարկայի արժեքը հիմնված է անկախ, մասնագիտական որակավորում ունեցող գույքի գնահատողի իրականացրած գնահատումների վրա:

Վարկեր և փոխառություններ

Վարկերի և փոխառությունների իրական արժեքը գնահատվում է օգտագործելով զեղչված դրամական միջոցների հոսքերի մեթոդը, կիրառելով նմանատիպ մարման ժամկետ ունեցող վարկերի համար առաջարկվող դրույքաչափերը:

24 Ֆինանսական ակտիվների և ֆինանսական պարտավորությունների հաշվանցում

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ֆինանսական վիճակի մասին հաշվետվության մեջ Ընկերությունը չունի ֆինանսական ակտիվներ և ֆինանսական պարտավորություններ, որոնք ներկայացված են զուտ արժեքով կամ կհաշվանցվեն համաձայն հաշվանցման գլխավոր համաձայնագրի կամ համանման պայմանագրերի:

25 Ակտիվների և պարտավորությունների ժամկետային վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է ֆինանսական ակտիվները և պարտավորություններն ըստ սպասվելիք մարման ժամկետների: Ընկերության չզեղչված պայմանագրային պարտավորությունների մասին տեղեկատվությունը ներկայացված է ծանոթագրություն 26.3-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	Ցյուն 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ	290,630	-	290,630	-	-	-	290,630
Հաճախորդներին տրված վարկեր	438,260	4,840,033	5,278,293	7,609,450	2,505,629	10,115,079	15,393,372
Այլ ակտիվներ	65,753	-	65,753	-	-	-	65,753
	<u>794,643</u>	<u>4,840,033</u>	<u>5,634,676</u>	<u>7,609,450</u>	<u>2,505,629</u>	<u>10,115,079</u>	<u>15,749,755</u>

Հազար ՀՀ դրամ

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.						
	Ցայահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
Պարտավորություններ							
Վարկեր և փոխառություններ	160,462	2,437,670	2,598,132	4,202,589	1,589,253	5,791,842	8,389,974
Այլ պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների	21,943	107,918	129,861	-	-	-	129,861
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,583	55,015	63,598	75,921	-	75,921	139,519
	190,988	2,600,603	2,791,591	4,278,510	1,589,253	5,867,763	8,659,354
Զուտ դիրք	603,655	2,239,430	2,843,085	3,330,940	916,376	4,247,316	7,090,401
Կուտակված ճեղքվածք	603,655	2,843,085		6,174,025	7,090,401		

Հազար ՀՀ դրամ

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.						
	Ցայահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>							
Դրամական միջոցներ	224,383	-	224,383	-	-	-	224,383
Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ	-	1,036,427	1,036,427	-	-	-	1,036,427
Հաճախորդներին տրված վարկեր	390,737	4,436,752	4,827,489	6,808,317	2,075,108	8,883,425	13,710,914
Այլ ակտիվներ	55,634	-	55,634	-	-	-	55,634
	670,754	5,473,179	6,143,933	6,808,317	2,075,108	8,883,425	15,027,358

	Ցպահանջ և մինչև 1 ամիս	1-ից մինչև 12 ամիս	Մինչև 12 ամիս, ենթա- հանրա- գումար	1-ից 5 տարի	5 տարուց ավելի	12 ամսից ավելի, ենթա- հանրա- գումար	Ընդամենը
<i>Պարտավորություններ</i>							
Վարկեր և փոխառություններ	94,829	2,049,786	2,144,615	4,750,080	1,316,128	6,066,208	8,210,823
Այլ պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների	23,154	83,808	106,962	-	-	-	106,962
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	7,836	64,869	72,705	88,408	-	88,408	161,113
	125,819	2,198,463	2,324,282	4,838,488	1,316,128	6,154,616	8,478,898
Զուտ դիրք	544,935	3,274,716	3,819,651	1,969,829	758,980	2,728,809	6,548,460
Կուտակված ճեղքվածք	544,935	3,819,651		5,789,480	6,548,460		

26 Ռիսկի կառավարում

Բանկային գործունեությանը բնորոշ է ֆինանսական ռիսկերի բազմազանություն և այդ գործունեությունը ենթադրում է ռիսկերի որոշակի աստիճանի և համադրությունների վերլուծություն, գնահատում, ընդունում և կառավարում:

Ռիսկերի կառավարումը Ընկերությունն իրականացնում է բացահայտման, գնահատման և մոնիթորինգի մշտական գործընթացների, ինչպես նաև ռիսկերի սահմանաչափերի հաստատման և ներքին վերահսկողության այլ միջոցառումների միջոցով: Ռիսկերի կառավարման գործընթացը էական նշանակություն ունի Ընկերության շահութաբերության կայունության ապահովման գործում, և Ընկերության յուրաքանչյուր աշխատակից պատասխանատվություն է կրում իր պարտականությունների հետ կապված ռիսկերի առաջացման համար: Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային, իրացվելիության ռիսկերի և շուկայական ռիսկի, որն իր հերթին բաժանվում է առևտրային և ոչ առևտրային գործառնությունների հետ կապված շուկայական ռիսկի: Ընկերությունը նաև ենթարկվում է գործառնական ռիսկերի:

Ռիսկերի անկախ կառավարման գործընթացը չի ներառում գործարար ռիսկերը, ինչպիսիք են միջավայրի փոփոխությունները, տեխնոլոգիաների կամ արդյունաբերության փոփոխությունները: Դրանք կառավարվում են Ընկերության կողմից ռազմավարական պլանավորման գործընթացում:

Ռիսկերի կառավարման կառուցվածք

Ռիսկերի վերահսկմանն ուղղված պատասխանատվությունը կրում է Ընկերության խորհուրդը, սակայն, գոյություն ունեն ռիսկերի կառավարման և վերահսկման համար պատասխանատու առանձին անկախ մարմիններ:

Ընկերության Խորհուրդ

Խորհուրդը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման ընդհանուր վերահսկողության, ռազմավարության հաստատման և ռիսկերի կառավարման սկզբունքների հաստատման համար:

Տնօրեն

Տնօրենը պատասխանատու է ռիսկերի կառավարման գործընթացի իրականացման և վերահսկման համար: Պատասխանատու է Կազմակերպության ակտիվների և պարտավորությունների կառավարման համար: Պատասխանատվություն է կրում նաև Կազմակերպության իրացվելիքության ռիսկի և ֆինանսավորման ռիսկի կառավարման համար:

Վարկային կոմիտե

Վարկային կոմիտեն ընդհանուր պատասխանատվություն է կրում վարկերի տրամադրման գործընթացում ռիսկերի կառավարման համար:

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման ստորաբաժանում

Ընկերության հաշվապահական հաշվառման ստորաբաժանումը պատասխանատու է Ընկերության ակտիվների և պարտավորությունների ընթացիկ գործառնությունների իրականացման, ինչպես նաև ողջ ֆինանսական համակարգի համար: Ֆինանսական ստորաբաժանումը պատասխանատվություն է կրում նաև Ընկերության իրացվելիքության ռիսկի և ֆինանսավորման ռիսկի համար:

Վերստուգող

Ընկերության կողմից իրականացվող ռիսկի կառավարման գործընթացը Ընկերության խորհրդի կողմից հաստատված ստուգումների պլանին համապատասխան յուրաքանչյուր տարի վերստուգման է ենթարկվում Ընկերության վերստուգողի կողմից, ով ստուգում է ինչպես ընթացակարգերի ամբողջականությունը, այնպես էլ Ընկերության գործունեության համապատասխանությունը ընթացակարգերին: Վերստուգողի իրականացված ստուգումների արդյունքները քննարկում է ղեկավարության հետ, այնուհետև ներկայացնում Ընկերության Խորհրդին և Բաժնետիրոջ հոգաբարձուների խորհրդին:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներ

Ռիսկի կենտրոնացումները առաջանում են, երբ մի շարք գործընկերներ իրականացնում են նմանատիպ գործունեություն, կամ գործունեությունը կատարվում է միևնույն շրջանում, կամ նրանք ունեն համանման տնտեսական հատկանիշներ, և տնտեսական, քաղաքական կամ այլ պայմաններում փոփոխության արդյունքում ցուցաբերում են նմանատիպ ազդեցություն այդ գործընկերների պայմանագրային պարտավորությունների կատարման ունակության վրա: Ռիսկի կենտրոնացումները արտացոլում են Ընկերության գործունեության արդյունքների հարաբերական զգայունությունը պայմանների փոփոխություններին, որոնք ազդեցություն են ունենում կոնկրետ բնագավառի կամ աշխարհագրական շրջանի վրա:

Ռիսկի չափազանց կենտրոնացումներից խուսափելու համար, Ընկերության քաղաքականությունը և գործընթացները ներառում են հատուկ սկզբունքներ, ուղղված բազմաբնույթ պորտֆելի պահպանմանը: Իրականացվում է կառավարում ռիսկի սահմանված կենտրոնացումներով:

26.1 Պարտքային ռիսկ

Ընկերության գործունեությունը ենթարկվում է պարտքային ռիսկի՝ կապված վարկառուի կողմից պարտավորության չկատարելու հետ, որը Ընկերությանն կորուստներ կարող է պատճառել: Պարտքային ռիսկը Ընկերության կարևորագույն ռիսկն է, այդ պատճառով էլ Ընկերությունն այն առանձնակի ուշադրությամբ է վերահսկում: Պարտքային ռիսկը կապված է հիմնականում

վարկային գործառնությունների հետ, որոնք հանգեցնում են վարկերի տրամադրմանը: Պարտքային ռիսկի կառավարումը և վերահսկողությունը իրականացվում է Ընկերության պարտքային ռիսկի կառավարման խմբի կողմից և հաշվետվությունները պարբերաբար ներկայացվում են Ընկերության ղեկավարությանը:

26.1.1 Վարկային որակի վերլուծություն

Հետևյալ աղյուսակը ներկայացնում է պարտքային ռիսկին ֆինանսական գործիքների ենթարկվածության վերլուծությունը, որոնց գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստ է ճանաչվում: Ստորև բերված ֆինանսական ակտիվների համախառն հաշվեկշռային արժեքը ներկայացնում է Ընկերության՝ այդ ակտիվների գծով պարտքային ռիսկի առավելագույն ենթարկվածությունը՝ հաշվի չառնելով որևէ ապահովվածություն կամ այլ բարելավումներ:

Ներքին վարկանիշների վերաբերյալ տեղեկատվությունը բացահայտված է ծանոթագրություն 26.1.2-ում:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

Ներքին վարկանիշներ

Դրամական միջոցներ

(բացառությամբ կանխիկի)

	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
Բարձր	279,320	-	-	279,320
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	279,320	-	-	279,320
Պարտքային կորուստների պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	279,320	-	-	279,320

Գյուղատնտեսական վարկեր

Բարձր	4,627,756	-	-	4,627,756
Ստանդարտ	7,366	61,381	-	68,747
Ոչ ստանդարտ	-	11,645	-	11,645
Չաշխատող	-	-	93,587	93,587
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,635,122	73,026	93,587	4,801,735
Պարտքային կորուստների պահուստ	(72,110)	(30,219)	(81,416)	(183,745)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,563,012	42,807	12,171	4,617,990

Բիզնես վարկեր

Բարձր	1,905,711	-	-	1,905,711
Ստանդարտ	-	11,933	-	11,933
Ոչ ստանդարտ	-	31,084	-	31,084
Չաշխատող	-	-	982	982
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,905,711	43,017	982	1,949,710
Պարտքային կորուստների պահուստ	(32,940)	(14,854)	(704)	(48,498)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,872,771	28,163	278	1,901,212

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.			
Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>				
Բարձր	4,961,190	-	-	4,961,190
Ստանդարտ	-	68,511	-	68,511
Չաշխատող	-	-	4,229	4,229
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,961,190	68,511	4,229	5,033,930
Պարտքային կորուստների պահուստ	(6,856)	(25,879)	(2,820)	(35,555)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,954,334	42,632	1,409	4,998,375
<i>Մպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	2,548,619	-	-	2,548,619
Ստանդարտ	27,414	83,427	-	110,841
Ոչ ստանդարտ	-	24,808	-	24,808
Չաշխատող	-	-	58,044	58,044
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	2,576,033	108,235	58,044	2,742,312
Պարտքային կորուստների պահուստ	(73,269)	(51,026)	(46,893)	(171,188)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	2,502,764	57,209	11,151	2,571,124
<i>Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր</i>				
Բարձր	1,328,787	-	-	1,328,787
Ստանդարտ	2,467	14,289	-	16,756
Ոչ ստանդարտ	-	124	-	124
Չաշխատող	-	-	1,364	1,364
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,331,254	14,413	1,364	1,347,031
Պարտքային կորուստների պահուստ	(34,962)	(6,287)	(1,111)	(42,360)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,296,292	8,126	253	1,304,671
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	65,753	-	-	65,753
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	65,753	-	-	65,753
Պարտքային կորուստների պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	65,753	-	-	65,753

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.			
Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Դրամական միջոցներ (բացառությամբ կանխիկի)</i>				
Բարձր	211,923	-	-	211,923
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	211,923	-	-	211,923
Պարտքային կորուստների պահուստ	-	-	-	-
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	211,923	-	-	211,923
<i>Պահանջներ ֆինանսական կազմակերպությունների նկատմամբ</i>				
Բարձր	1,037,990	-	-	1,037,990
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,037,990	-	-	1,037,990
Պարտքային կորուստների պահուստ	(1,563)	-	-	(1,563)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,036,427	-	-	1,036,427
<i>Գյուղատնտեսական վարկեր</i>				
Բարձր	5,465,177	-	-	5,465,177
Ստանդարտ	4,432	79,832	-	84,264
Ոչ ստանդարտ	-	14,332	-	14,332
Զաշխատող	-	-	65,951	65,951
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	5,469,609	94,164	65,951	5,629,724
Պարտքային կորուստների պահուստ	(94,704)	(40,690)	(49,901)	(185,295)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	5,374,905	53,474	16,050	5,444,429
<i>Բիզնես վարկեր</i>				
Բարձր	1,600,179	-	-	1,600,179
Ստանդարտ	-	10,550	-	10,550
Ոչ ստանդարտ	-	35,452	-	35,452
Զաշխատող	-	-	9,991	9,991
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,600,179	46,002	9,991	1,656,172
Պարտքային կորուստների պահուստ	(31,797)	(16,599)	(7,376)	(55,772)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,568,382	29,403	2,615	1,600,400

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.			
Ներքին վարկանիշեր	Փուլ 1	Փուլ 2	Փուլ 3	Ընդամենը
<i>Հիփոթեքային վարկեր</i>				
Բարձր	4,191,175	-	-	4,191,175
Ստանդարտ	-	74,163	-	74,163
Չաշխատող	-	-	4,610	4,610
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	4,191,175	74,163	4,610	4,269,948
Պարտքային կորուստների պահուստ	(8,355)	(31,074)	(3,297)	(42,726)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	4,182,820	43,089	1,313	4,227,222
<i>Սպառողական վարկեր</i>				
Բարձր	1,796,901	-	-	1,796,901
Ստանդարտ	14,769	56,881	-	71,650
Ոչ ստանդարտ	-	28,168	-	28,168
Չաշխատող	-	-	60,522	60,522
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	1,811,670	85,049	60,522	1,957,241
Պարտքային կորուստների պահուստ	(53,840)	(40,514)	(51,114)	(145,468)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	1,757,830	44,535	9,408	1,811,773
<i>Բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր</i>				
Բարձր	628,223	-	-	628,223
Ստանդարտ	2,397	22,449	-	24,846
Ոչ ստանդարտ	-	999	-	999
Չաշխատող	-	-	11,367	11,367
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	630,620	23,448	11,367	665,435
Պարտքային կորուստների պահուստ	(18,321)	(10,380)	(9,644)	(38,345)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	612,299	13,068	1,723	627,090
<i>Այլ ֆինանսական ակտիվներ</i>				
Ստանդարտ	55,663	-	-	55,663
Համախառն հաշվեկշռային արժեք	55,663	-	-	55,663
Պարտքային կորուստների պահուստ	(29)	-	-	(29)
Զուտ հաշվեկշռային արժեք	55,634	-	-	55,634

26.1.2 Արժեգրկման գնահատում

Ստորև բերված հղումները ցույց են տալիս, թե տվյալ հաշվետվության որ ծանոթագրություններում են բացահայտվում Ընկերության՝ արժեգրկման գնահատման և չափման մոտեցումները: Այն պետք է ընթերցվի հաշվապահական հաշվառման քաղաքականության հետ միասին (տե՛ս 4.4.6 ծանոթագրությունը):

Պարտքային ռիսկի էական աճ

Երբ Ընկերությունը որոշում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել ֆինանսական գործիքի գծով պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո, այն դիտարկում է ողջամիտ և հիմնավորված տեղեկատվությունը, որը տեղին է և հասանելի առանց չարդարացված ծախսերի կամ ջանքերի: Գնահատումը ներառում է թե՛ քանակական, և թե՛ որակական տվյալները՝ հիմք ընդունելով Ընկերության նախկին փորձը:

Պարտքային ռիսկի էական աճի տեղի ունենալու հանգամանքը որոշելիս Ընկերությունը որպես չափանիշ կիրառում է ժամկետանցության 30-օրյա սահմանափակիչ վարկային պորտֆելի համար:

Պարտազանցման հավանականության ժամանակային կառուցվածքի ստեղծում

Պարտքային ռիսկի դասերը դիտարկվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկի ենթարկվող ժամկետային ավանդների և դրամական միջոցների հետ կապված պարտազանցման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը որոշելիս: Վարկանիշ չունեցող կազմակերպությունների դեպքում Ընկերությունը վարկանիշները ճշգրտում է ըստ այն երկրի վարկանիշի, որտեղ իր գործունեությունն է իրականացնում կազմակերպությունը:

Ժամկետանց օրերը դիտարկվում են որպես հիմնական ելակետային տվյալներ պարտքային ռիսկին ենթարկվող անհատներին տրված վարկերի հետ կապված պարտազանցման հավանականության ժամանակային կառուցվածքը որոշելիս՝ միգրացիայի մատրիցների Մարկովի մոդելի շրջանակներում: Միգրացիայի մատրիցները կառուցվում են օգտագործելով վերջին 60 ամիսների տվյալները:

Պարտքային ռիսկի էական աճի որոշում

Յուրաքանչյուր հաշվետու ամսաթվի դրությամբ Ընկերությունը գնահատում է, թե արդյոք տեղի է ունեցել պարտքային ռիսկի էական աճ սկզբնական ճանաչումից հետո: Պարտքային ռիսկի աճի էական լինելը որոշելիս հաշվի են առնվում ֆինանսական գործիքի և վարկառուի բնութագրերը:

Որպես էական աճի մասին վկայող սահմանափակիչ՝ Ընկերությունը դիտարկում է ակտիվի 30-օրյա ժամկետանցությունը՝ պայմանավորված պարտազանցման գնահատված հավանականության էական աճով: Ժամկետանց օրերը որոշվում են օրերի հաշվարկի միջոցով՝ հաշվելով օրերն այն առաջին օրվանից, երբ վճարումն ամբողջությամբ չի ստացվել:

Եթե գոյությունի ունի վկայություն, որ այլևս չկա պարտքային ռիսկի էական աճի համեմատություն սկզբնական ճանաչման, գործիքի հետ կապված ակնկալվող պարտքային կորուստի գծով պահուստը կրկին չափվում է 12 ամսվա ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստի չափով: Վարկի պայմանագրային պայմանների փոփոխության դեպքում, ապացույցն առ այն, որ գործիքի ամբողջ ժամկետի ընթացքում ակնկալվող պարտքային կորուստը ճանաչելու չափանիշներն այլևս չեն բավարարվում, ներառում է փոփոխված պայմանագրային պայմանների համաձայն վճարումները ժամանակին կատարելու մասին տեղեկատվությունը:

Էական վատթարացման կարգավիճակից դուրս գալու չափանիշներ

Եթե առկա չէ Ընկերության կողմից պարտքային ռիսկի էական աճի որոշման չափանիշներից որևիցե մեկը, ապա տեղի է ունենում փուլ 2-ից անցում փուլ 1-ին, բացառությամբ վերանայված պարտքերի, որոնց համար կիրառվում է փորձաշրջան:

Պարտքային ռիսկի մակարդակներ

Ընկերությունը առանձնացնում է պարտքային ռիսկի մակարդակները տարբեր տվյալների հիման վրա, որոնք կանխատեսում են պարտագանգման ռիսկը և հիմնվում են վարկային փորձված դատողության վրա: Պարտքային ռիսկի մակարդակները սահմանվում են որակական և քանակական (հիմնականում ժամկետանց օրերով պայմանավորված) գործոններով, որոնք մատնանշում են պարտագանգման ռիսկը: Այս գործոնները տարբերվում են կախված ռիսկի բնույթից և փոխառուի տեսակից:

Ստորև բերված աղյուսակը ներկայացնում է հաճախորդներին տրված վարկերի միջին 12-ամսյա PD-ները ըստ յուրաքանչյուր վարկանիշի:

Հազար ՀՀ դրամ	Վարկանիշ	2023	2022
		12-ամսյա PD –ի միջակայք /%	12-ամսյա PD –ի միջակայք /%
Գյուղատնտեսական վարկեր	Բարձր	2.66-7.97	3.78-5.74
	Ստանդարտ	44.51-81.97	44.49-81.52
	Ոչ ստանդարտ	93.46-93.76	93.39-93.58
	Չաշխատող	100	100
Բիզնես վարկեր	Բարձր	3.41-4.94	3.78-5.74
	Ստանդարտ	53.35-81.66	52.95-81.99
	Ոչ ստանդարտ	92.78-87.76	88.71-92.57
	Չաշխատող	100	100
Հիփոթեքային վարկեր	Բարձր	0.21	0.31
	Ստանդարտ	17.28-56.59	21.95-62.95
	Ոչ ստանդարտ	68.22	76.08
	Չաշխատող	100	100
Սպառողական և բնակարանային պայմանների բարելավման վարկեր	Բարձր	3.81-4.49	3.80-4.72
	Ստանդարտ	46.30-80.41	46.59-80.37
	Ոչ ստանդարտ	91.30-91.85	91.83-91.85
	Չաշխատող	100	100

Խմբային գնահատում

Ընկերությունը ակնկալվող պարտքային կորուստները հաշվարկում է խմբային հիմունքներով:

Երբ պարամետրի մոդելավորումն իրականացվում է խմբային հիմունքով, ֆինանսական գործիքները խմբավորվում են իրենց համար ռիսկի ընդհանուր բնութագրերի հիման վրա, որոնք ներառում են միայն գործիքի տեսակը:

Խմբերը ենթակա են կանոնավոր ուսումնասիրության, հավաստիանալու համար, որ առանձին խմբում ներառված ֆինանսական գործիքների պարտքային ռիսկի բնութագրերը նույնանման են:

Պարտագանցման սահմանում

Ընկերությունը համարում է, որ ֆինանսական ակտիվի գտնվում է դոֆետում, եթե՝

- հավանական չէ, որ վարկառուն ամբողջությամբ կկատարի իր վարկային պարտավորությունները, եթե Ընկերությունը չձեռնարկի այնպիսի գործողություններ, ինչպիսին գրավի իրացումն է (առկայության դեպքում),
- Ընկերության նկատմամբ վարկառուի էական վարկային պարտավորություններից որևէ մեկն ավելի քան 90 օր ժամկետանց է:
- հավանական է դառնում, որ ակտիվի պայմանները կվերանայվեն վարկառուի սնանկության արդյունքում՝ վարկային պարտավորությունները մարելու վարկառուի անկարողության պատճառով:

Վարկառուի կողմից պարտականությունների չկատարումը գնահատելիս՝ Ընկերությունը հաշվի է առնում՝

- որակական ցուցանիշները,
- քանակական ցուցանիշները և
- Ընկերության ներսում մշակված և արտաքին աղբյուրներից ստացված տվյալները:

Ֆինանսական գործիքի գծով պարտականությունների չկատարման փաստը գնահատելիս ելակետային տվյալները և դրանց նշանակալիությունը կարող են փոփոխվել ժամանակի ընթացքում՝ հանգամանքների փոփոխություններն արտացոլելու համար:

Վերանայված և փոփոխված վարկեր

Ընկերությունը երբեմն զիջումներ կամ փոփոխություններ է կատարում վարկի սկզբնական պայմաններում՝ արձագանքելով վարկառուի ֆինանսական դժվարություններին՝ գրավը սեփականություն վերցնելու կամ այլ կերպ այն հավաքագրելու փոխարեն: Ընկերությունը համարում է վարկը վերանայված այն ժամանակ, երբ կատարում է զիջումներ կամ փոփոխություններ՝ ելնելով վարկառուի ներկա կամ ապագային առնչվող ֆինանսական դժվարություններից, և դրանք չէր կատարի, եթե վարկառուն ֆինանսապես առողջ լիներ: Ֆինանսական դժվարությունների ցուցիչներ են ֆինանսական ցուցանիշների ձախողումները կամ պարտքային ռիսկերի բաժնի կողմից բարձրացված էական մտահոգությունները: Վերանայման միջոցառումները կարող են ընդգրկել վճարման պայմանավորվածությունների երկարաձգում և վարկավորման նոր պայմանների համաձայնեցում: Պայմանների վերանայումից հետո ցանկացած արժեզրկում չափվում է արդյունավետ տոկոսադրույքի կիրառմամբ, որը հաշվարկվում է պայմանների փոփոխությունից առաջ: Դա Ընկերության՝ վերանայված վարկերի վերահսկման քաղաքականությունն է, ինչը կօգնի ապահովել ապագա վճարումների հավանականությունը:

Ապաճանաչման վերաբերյալ որոշումները և Փուլ 2-ի ու Փուլ 3-ի միջև դասակարգումը կատարվում է դեպք առ դեպք:

Որպեսզի վարկը չդասակարգվի վերանայված կատեգորիայում, հաճախորդը պետք է համապատասխանի բոլոր հետևյալ չափանիշներին.

- իր բոլոր պարտքերը պետք է դիտարկվեն աշխատող,
- հաճախորդը չունի որևէ պայմանագիր, որը ավելի քան 30 օր ժամկետանց է:

Եթե փոփոխությունները զգալի են, վարկը ապաճանաչվում է, ինչպես բացատրվում է 4.4.4 ծանոթագրությունում:

Պարտագանցման հավանականություն (PD)

PD- ն ներկայացնում է վարկառուի կողմից իր ֆինանսական պարտավորությունները կա՛մ առաջիկա 12 ամիսների (12mECL), կա՛մ պարտավորության գործողության ամբողջ ժամկետի (LTECL) ընթացքում չկատարելու հավանականությունը:

Գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքի PD հաշվարկվում է կիրառելով ժամկետայնության կառուցվածքը 12-ամսյա PD-ի վրա: Ժամկետայնության կառուցվածքը ցույց է տալիս, թե ինչպես է փոխվում պորտֆելի դեֆոլտ հավանականությունը՝ սկզբնական ճանաչման պահից սկսած՝ վարկի գործողության ամբողջ ժամկետի ընթացքում: Ժամկետայնության կառուցվածքը հիմնված է պատմականորեն դիտարկված տվյալների վրա և ենթադրվում է, որ նույնն է պորտֆելի և վարկային դասի խմբի բոլոր ակտիվների համար: Սա հաստատվում է պատմական վերլուծությունների հիման վրա:

Վնաս պարտազանցման ժամանակ (LGD)

Ընկերությունը գնահատում է վնասը պարտազանցման ժամանակ՝ հիմք ընդունելով պարտականությունները չկատարած պայմանագրային կողմերին ներկայացված պահանջների արդյունքում միջոցների վերադարձման ցուցանիշների վերաբերյալ նախորդ ժամանակաշրջանների տեղեկատվությունը: Վնասը պարտազանցման ժամանակ հաշվարկվում է գեղչված դրամական միջոցների հոսքերի հիման վրա՝ որպես գեղչման գործակից կիրառելով արդյունավետ տոկոսադրույքը:

Պարտազանցման դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար (EAD)

Պարտազանցման դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումար իրենից ներկայացնում է պարտքի գնահատված գումարը, որը կառաջանա, եթե վարկառուն չկատարի իր պարտականությունները: Ընկերությունը հաշվարկում է այս գումարը հաշվի առնելով պարտազանցման դեպքում պարտքի ընթացիկ գումարը և պայմանագրով թույլատրվող և մաշվածության արդյունքում այդ գումարի հնարավոր փոփոխությունները: Ֆինանսական ակտիվի համար պարտազանցման դեպքում ռիսկի տակ գտնվող գումարը է հանդիսանում համախառն հաշվեկշռային արժեքը:

Վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստի գնահատման զգալունություն

Վարկերի գծով ակնկալվող պարտքային կորուստների գնահատումների փոփոխությունները կարող են ազդեցություն ունենալ վարկերի պարտքային կորուստների գծով պահուստի վրա: Օրինակ, ստորև ներկայացված ցուցանիշները փոփոխվեն աղյուսակում ներկայացված տոկոսով, ապա ակնկալվող պարտքային կորուստների պահուստը կնվազի/կավելանա՝

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.		31 դեկտեմբերի 2022թ.	
	Փոփոխություն ն ցուցանիշ- ներում, տոկոս	Ազդեցու- թյունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխու- թյուն ցուցանիշ- ներում, տոկոս	Ազդեցու- թյունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
Պարտազանցման հավանականություն (PD)	+1	(88,926)	+1	(80,798)
	- 1	56,307	- 1	80,798
Պարտազանցման դեպքում վնաս (LGD)	+1	(7,381)	+1	(6,928)
	-1	7,381	-1	6,928

Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

26.1.3 Գրավ և վարկային ապահովման այլ միջոցներ

Պահանջվող գրավի գումարը և տեսակը կախված են փոխառուի պարտքային ռիսկի գնահատումից: Գոյություն ունեն գրավադրման յուրաքանչյուր տեսակի ընդունելիության և գնահատման վերաբերյալ ուղեցույցներ:

Ստացված գրավի հիմնական տեսակները հետևյալն են.

- բիզնես վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք և փոխադրամիջոցներ
- գրավադրմամբ սպառողական վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք, փոխադրամիջոցներ և ոսկերչական իրեր
- հիփոթեքային վարկերի դեպքում՝ անշարժ գույք:

Ընկերությունը չի ունեցել որևէ ֆինանսական գործիք, որի կորուստների գծով պահուստը ճանաչված չէ գրավի առկայության պատճառով:

Համախառն վարկային պորտֆելի վերլուծությունն ըստ ապահովվածության.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Անշարժ գույք	7,884,819	6,883,994
Փոխադրամիջոցներ	405,371	321,568
Ոսկյա զարդեր և ոսկյա այլ իրեր	5,645	28,458
Այլ գրավ	11,109	16,789
Ապահովվածություն չունեցող	7,567,774	6,927,711
Ընդամենը վարկեր (համախառն)	15,874,718	14,178,520

2023 և 2022 թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ապահովվածություն չունեցող վարկերը հիմնականում տրամադրված են երրորդ անձանց երաշխավորությամբ:

Վերը նշված աղյուսակում ներկայացված արժեքները վարկերի գույք հաշվարկային արժեքներն են, և պարտադիր չէ ներկայացնեն գրավների իրական արժեքը: Գրավների շուկայական արժեքների գնահատումները հիմնված են գրավի գնահատման վրա ըստ տրամադրված վարկերի ամսաթվի: Հիմնականում դրանք չեն թարմացվում մինչև վարկերը չգնահատվեն, որպես անհատապես արժեզրկված:

26.2 Շուկայական ռիսկ

Շուկայական ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների ապագա դրամական միջոցների հոսքերը կամ իրական արժեքը կտատանվի այնպիսի շուկայական փոփոխականների պատճառով, ինչպիսիք են տոկոսադրույքները և արտարժույթի փոխարժեքները:

Միջին տոկոսադրույքներ

Ստորև բերվող աղյուսակում ներկայացված են տոկոսաբեր ակտիվների և տոկոսակիր պարտավորությունների միջին արդյունավետ տոկոսադրույքները 2023թ. և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ: Այս տոկոսադրույքներն իրենցից ներկայացնում են այս ակտիվների և պարտավորությունների մինչև մարման ժամկետն ընկած ժամանակահատվածի մոտավոր եկամտաբերությունը:

Հազար ՀՀ դրամ

	2023		2022	
	Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %		Միջին արդյունավետ տոկոսադրույք, %	
	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար	ՀՀ դրամ	ԱՄՆ դոլար

Տոկոսաբեր ակտիվներ

Ավանդներ բանկերում	-	-	2.3	7.0
Հաճախորդներին տրված վարկեր	17.7	12.0	15.6	11.7

Տոկոսակիր պարտավորություններ

Վարկեր և փոխառություններ	7.1	7.8	6.7	7.1
--------------------------	-----	-----	-----	-----

Տոկոսադրույքի ռիսկ

Տոկոսադրույքի ռիսկը ծագում է այն հավանականությունից, որ տոկոսադրույքների փոփոխություններն ուղղակիորեն կազդեն Հնկերության ֆինանսական գործիքների հետ կապված դրամական միջոցների հոսքի և նրանց իրական արժեքի վրա: 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի և 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հնկերությունը չունի լողացող տոկոսադրույքով ֆինանսական ակտիվներ և պարտավորություններ:

Արտարժույթի ռիսկ

Արտարժույթի ռիսկն այն ռիսկն է, որ ֆինանսական գործիքների արժեքը կտատանվի արտարժույթի փոխարժեքներում փոփոխությունների հետևանքով: Տնօրենների Խորհուրդը սահմանել է սահմանաչափեր արտարժույթային ռիսկերի համար: Դիրքերը վերահսկվում են օրական կտրվածքով, և հեջավորման ռազմավարություն է օգտագործվում ռիսկերը սահմանված շրջանակներում պահելու համար:

Հետևյալ աղյուսակը ցույց է տալիս այն արտարժույթները, որոնք կարող են ազդել 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Հնկերության ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների և դրանց կանխատեսված դրամական միջոցների հոսքերի վրա: Վերլուծությունը հաշվարկում է արտարժույթի ՀՀ դրամի նկատմամբ հնարավոր տատանումների ազդեցությունը, այլ փոփոխականները հաստատուն մնալու պայմանով, ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվության վրա (կապված արտարժույթի նկատմամբ զգայուն ոչ առևտրային դրամային ակտիվների և պարտավորությունների իրական արժեքի փոփոխմամբ): Աղյուսակում հանդիպող բացասական արժեքը արտացոլում է ֆինանսական արդյունքի մասին հաշվետվությունում պոտենցիալ զուտ նվազում, մինչդեռ դրական արժեքը ցույց է տալիս պոտենցիալ զուտ աճ:

Հազար ՀՀ դրամ

	31 դեկտեմբերի 2023թ.		31 դեկտեմբերի 2022թ.	
	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը	Փոփոխություն արտարժույթի փոխարժեքում, %	Ազդեցությունը շահույթի վրա մինչև հարկումը
Արտարժույթ				
ԱՄՆ դոլար	+5	(10,098)	+5	(9,078)

Ընկերության արտարժույթի ռիսկի վերլուծությունն ունի հետևյալ տեսքը.

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	ՀՀ դրամ	Ազատ փոխարկելի արժույթ	Ոչ փոխարկելի արժույթ	Ընդամենը
<i>Ակտիվներ</i>				
Դրամական միջոցներ	26,686	260,810	3,134	290,630
Հաճախորդներին տրված վարկեր	14,253,757	1,139,615	-	15,393,372
Այլ ակտիվներ	65,753	-	-	65,753
Ընդամենը	14,346,196	1,400,425	3,134	15,749,755
<i>Պարտավորություններ</i>				
Վարկեր և փոխառություններ	6,787,581	1,602,393	-	8,389,974
Այլ պարտավորություններ	269,380	-	-	269,380
Ընդամենը	7,056,961	1,602,393	-	8,659,354
Զուտ դիրք 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	7,289,235	(201,968)	3,134	7,090,401
Ընդամենը ֆինանսական ակտիվներ	13,334,401	1,690,585	2,372	15,027,358
Ընդամենը ֆինանսական պարտավորություններ	6,606,745	1,872,153	-	8,478,898
Զուտ դիրք 2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	6,727,656	(181,568)	2,372	6,548,460

Ազատ փոխարկելի արտարժույթը հիմնականում ներկայացնում է ԱՄՆ դոլարը, բայց ներառում է նաև ՏՀԶԿ-ի երկրների արժույթները: Ոչ փոխարկելի գումարները վերաբերվում են ԱՊՀ երկրների արժույթներին, բացառությամբ Հայաստանի Հանրապետությանը:

26.3 Իրացվելիության ռիսկ

Իրացվելիության ռիսկը կապված է Ընկերության ֆինանսական պարտավորությունները ժամանակին մարելու կարողությամբ նորմալ և սթրեսային իրավիճակներում: Այս ռիսկի զսպման նպատակով Ընկերությունը ներգրավում է լրացուցիչ ֆինանսական միջոցներ, կառավարում է ակտիվները հաշվի առնելով իրացվելիության ռիսկը և վերլուծում է ապագա դրամական միջոցների հոսքերը և իրացվելիությունը օրական կտրվածքով: Սա ներառում է նաև սպասվելիք դրամական միջոցների հոսքերի գնահատումները և բարձր իրացվելի ապահովվածության հասանելիությունը, որն անհրաժեշտության դեպքում կարող է օգտագործվել լրացուցիչ ֆինանսավորում ստանալու նպատակով:

Ընկերությունը պահում է բարձր իրացվելի և ապակենտրոնացված ակտիվների պորտֆել, որը կարող է հեշտությամբ կանխիկացվել դրամական միջոցների հոսքերի չկանխատեսված ընդհատման դեպքում: Իրացվելիության դիրքը գնահատվում և կառավարվում է տարբեր

սցենարների դեպքում, հաշվի առնելով սթրես գործոնները կապված շուկայի հետ ընդհանրապես և Ընկերության հետ մասնավորապես:

Ֆինանսական պարտավորությունների վերլուծությունը՝ ըստ մինչև մարումը մնացած ժամկետների

Ստորև ներկայացվում է 2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ Ընկերության չգեղջված ֆինանսական պարտավորությունների բաշխումը՝ հաշվեկշռի ամսաթվից մինչև պայմանագրերում նշված մարմանը մնացած ժամկետների համաձայն: Տե՛ս ծանոթագրություն 25-ը այս պարտավորությունների մարման սպասվելիք ժամկետների համար: Ցպահանջ վճարումները դասակարգված են այն ենթադրությամբ, որ վճարումը կպահանջվի անմիջապես:

Սակայն Ընկերության ղեկավարությունը կարծում է, որ շատ հաճախորդներ անմիջապես վճարում չեն պահանջի, և աղյուսակը չի արտացոլում սպասվող դրամական միջոցների հոսքերը, ինչպես նշված է Ընկերության կողմից ավանդների պահպանման պատմության մեջ:

Հազար ՀՀ դրամ

31 դեկտեմբերի 2023թ.

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ		1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռայի ն արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>							
Վարկեր և փոխառություններ	167,489	2,873,058	5,106,800	1,829,205	9,976,552	8,389,974	
Այլ պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	21,943	107,918	-	-	129,861	129,861	
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	8,584	57,549	97,879	-	164,012	139,519	
Ընդամենը չգեղջված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	<u>198,016</u>	<u>3,038,525</u>	<u>5,204,679</u>	<u>1,829,205</u>	<u>10,270,425</u>	<u>8,659,354</u>	

	Ցպահանջ կամ մեկ ամսից քիչ	1 - 12 ամիս	1-5 տարի	5 տարուց ավելի	Ընդամենը համախառն արտահոսք	Հաշվեկշռային ն արժեք
<i>Ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ</i>						
Վարկեր և փոխառություններ	102,808	2,481,640	5,586,180	1,557,361	9,727,989	8,210,823
Այլ պարտավորություններ (բացառությամբ վարձակալության գծով պարտավորությունների)	14,569	92,393	-	-	106,962	106,962
Վարձակալության գծով պարտավորություններ	7,836	69,156	102,065	-	179,057	161,113
Ընդամենը չզեղչված ոչ ածանցյալ ֆինանսական պարտավորություններ	125,213	2,643,189	5,688,245	1,557,361	10,014,008	8,478,898

26.4 Գործառնական ռիսկ

Գործառնական ռիսկը ուղղակի կամ անուղղակի կորստի ռիսկն է, որն առաջանում է պատճառների լայն բազմազանությունից՝ կապված Ընկերության ֆինանսական գործիքների մեջ ներգրավվածության, գործընթացների, անձնակազմի, տեխնոլոգիաների և ենթակառուցվածքների հետ, և արտաքին գործոններից՝ բացառությամբ վարկային, շուկայական և իրացվելիության ռիսկերի, ինչպիսիք են իրավական և կարգավորիչ պահանջները և կորպորատիվ վարքագծի ընդհանուր ընդունված չափանիշները:

Ընկերության նպատակն է կառավարել գործառնական ռիսկը՝ ֆինանսական վնասներից և հեղինակության կորստից խուսափումը հավասարակշռելով ռիսկի կառավարման ծախսային արդյունավետության հետ:

Գործառնական ռիսկի կառավարմանն ուղղված վերահսկողության մշակման և իրականացման հիմնական պատասխանատվությունը կրում է Գործադիր մարմինը: Այս պատասխանատվությունը ուղեկցվում է գործառնական ռիսկի կառավարման համար համընդհանուր չափանիշների մշակմամբ հետևյալ ոլորտներում՝

- պարտականությունների համապատասխան տարանջատման պահանջներ, այդ թվում գործարքների անկախ հաստատում,
- գործարքների համաձայնեցման և մոնիթորինգի պահանջներ,
- կարգավորիչ և այլ իրավական պահանջների համապատասխանեցում, ներառյալ ՀՀ ԿԲ ներքին վերահսկողության համակարգի վերաբերյալ նվազագույն պահանջները,
- վերահսկողական մեխանիզմների և ընթացակարգերի փաստաթղթավորում,
- առաջացած գործառնական ռիսկերի պարբերաբար գնահատման պահանջներ, ինչպես նաև ռիսկերի կառավարմանն ուղղված ընթացակարգերի համապատասխանություն,
- գործառնական կորուստների զեկուցման պահանջներ և առաջարկվող մեղմացուցիչ գործողություններ,
- արտակարգ իրավիճակների ծրագրերի մշակում,

- վերապատրաստում և մասնագիտական զարգացում,
- էթիկայի և գործարար չափանիշներ,
- ռիսկերի մեղմացում:

Ընկերության ստանդարտների համապատասխանությունը ուղեկցվում է Ընկերության Վերստուգողի կողմից իրականացվող պարբերական դիտարկումներով: Վերստուգողի դիտարկումների արդյունքերը քննարկվում են Ընկերության ղեկավարության այն ներկայացուցչի հետ, որին դրանք վերաբերում են: Դիտարկումների ամփոփագրերը ներկայացվում են Խորհրդին:

27 Ֆինանսավորման գործունեությունից դրամական միջոցների հոսքերի համադրում

Ընկերության պարտավորություններում ֆինանսավորման գործունեությունից առաջացող փոփոխությունները կարող են դասակարգվել հետևյալ կերպ.

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2023թ.		
	Վարկեր և փոխառություններ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ընդամենը
2023թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,210,823	161,113	8,371,936
Վճարումներ	(2,261,551)	(93,406)	(2,354,957)
Ստացված գումար	2,383,438	-	2,383,438
Փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը	32,710	-	32,710
Հաշվեգրված տոկոսներ	24,554	-	24,554
Այլ	-	71,812	71,812
2023թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,389,974	139,519	8,529,493

Հազար ՀՀ դրամ	31 դեկտեմբերի 2022թ.		
	Վարկեր և փոխառություններ	Վարձակալության գծով պարտավորություններ	Ընդամենը
2022թ. հունվարի 1-ի դրությամբ	8,549,891	198,198	8,748,089
Վճարումներ	(2,149,810)	(75,033)	(2,224,843)
Ստացված գումար	2,240,156	-	2,240,156
Փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը	(451,446)	-	(451,446)
Հաշվեգրված տոկոսներ	22,032	-	22,032
Այլ	-	37,948	37,948
2022թ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ	8,210,823	161,113	8,371,936

Ընկերությունը դասակարգում է վճարված տոկոսները (բացառությամբ ֆինանսական վարձակալության գծով պարտավորությունների) որպես դրամական միջոցների հոսքեր՝ գործառնական գործունեությունից:

28 Կապիտալի համարժեքություն

Ընկերությունը պահպանում է ակտիվ կառավարվող կապիտալի կառուցվածք բանկային գործունեությանը բնորոշ ռիսկերը ծածկելու համար: Ընկերության կապիտալի համարժեքությունն այլ միջոցների հետ մեկտեղ վերահսկվում է նաև օգտագործելով Բանկային Վերահսկողություն Բազելյան Հանձնաժողովի, ինչպես նաև ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից հաստատված կանոնները և նորմատիվները:

Ընկերության կապիտալի կառավարման առաջնային նպատակներն են համոզվել, որ Ընկերության կապիտալը համապատասխանում է հաստատված պահանջներին, և որ Ընկերությունը պահպանում է ամուր վարկային վարկանիշ և առողջ կապիտալի ցուցանիշներ՝ իր գործունեությունը ամրապնդելու և բաժնետերերի շահույթը առավելագույնի հասցնելու համար:

Ընկերությունը կառավարում է իր կապիտալի կառուցվածքը և իրականացնում համապատասխան ճշգրտումները տնտեսական պայմանների և իր գործունեության ռիսկերի փոփոխությանը համապատասխան: Կապիտալի կառուցվածքը պահպանելու կամ փոփոխելու համար Ընկերությունը կարող է փոփոխել բաժնետերերին վճարվող շահաբաժինների գումարը, կապիտալը վերադարձնել բաժնետերերին կամ բաժնետոմսեր թողարկել: Նախորդ տարիների համեմատ նպատակներում, քաղաքականությունում և գործընթացներում փոփոխություններ չեն եղել:

ՀՀ կենտրոնական բանկի կողմից ընդհանուր կապիտալի և ռիսկով կշռված ակտիվների միջև նվազագույն հարաբերակցությունը սահմանվում է 10%:

Ընդհանուր կապիտալը կազմված է հիմնական կապիտալից, որը ներառում է բաժնետիրական կապիտալը, չբաշխված շահույթը, այդ թվում ընթացիկ տարվա շահույթ, գլխավոր պահուստը:

Ռիսկով կշռված ակտիվները չափվում են ըստ ռիսկերի կշիռների՝ դասակարգված համաձայն վարկային, շուկայական և գործառնական ռիսկերի գնահատման:

2023 և 2022թթ. դեկտեմբերի 31-ի դրությամբ ընդհանուր կապիտալի, ռիսկով կշռված ակտիվների և կապիտալի համարժեքության նորմատիվի չափերը՝ հաշվարկված համաձայն ՀՀ կենտրոնական բանկի պահանջների, ներկայացված է ստորև.

Հազար ՀՀ դրամ	Աուդիտի չենթարկված	
	31 դեկտեմբերի 2023թ.	31 դեկտեմբերի 2022թ.
Հիմնական կապիտալ	7,339,752	6,894,028
Ընդամենը՝ ընդհանուր կապիտալ	7,339,752	6,894,028
Ռիսկով կշռված ակտիվներ	12,834,801	14,162,729
Կապիտալի համարժեքության նորմատիվ	57.2%	48.7%

Ժամանակաշրջանի ընթացքում Ընկերությունը պահպանել է կապիտալի համարժեքության նկատմամբ պահանջները:

ԿԱՄՈՒՋ
ՌԻՆԻԿԵՐՍԱԼ ՎԱՐԿԱՅԻՆ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹՅՈՒՆ ՓԲԸ
ք.Երևան, Կալենց 11

Համապարփակ ֆինանսական արդյունքների մասին միջանկյալ հաշվետվություն

2025թ. Հունիսի 30

Հազար ՀՀ դրամ

Անվանումը	Հաշվետու ժամանա- կաշրջան	Նախորդ տարվա նույն ժամանա- կաշրջան	Հաշվետու տարվա սկզբից մինչև հաշվետու ամսաթիվը	Նախորդ տարվա սկզբից մինչև նախորդ տարվա նույն Ժ-շրջանը
Տոկոսային և նմանատիպ եկամուտներ	745,482	662,523	1,426,986	1,308,711
Տոկոսային և նմանատիպ ծախսեր	(177,009)	(163,188)	(350,295)	(321,337)
Զուտ տոկոսային եկամուտ	568,473	499,335	1,076,691	987,374
Արտարժույթային գործարքներից զուտ շահույթ/(վնաս)	8,655	(989)	15,292	1,395
Այլ գործառնական եկամուտներ	16,358	20,344	32,132	22,862
Այլ գործառնական ծախսեր	(13,782)	(13,112)	(23,727)	(25,161)
Զուտ տոկոսային և այլ եկամուտ	579,704	505,578	1,100,388	986,470
Վարկերից և այլ փոխառություններից կորուստներ	28,861	2,216	(5,226)	(437)
Ընդհանուր վարչական ծախսեր	(379,889)	(321,521)	(703,479)	(628,546)
Շահույթ մինչև հարկումը	228,676	186,273	391,683	357,487
Շահութահարկի գծով ծախս (փոխհատուցում)	40,862	34,794	71,222	67,623
Ժամանակաշրջանի Շահույթ	187,814	151,479	320,461	289,864
Համապարփակ ֆինանսական արդյունք	187,814	151,479	320,461	289,864

Տնօրեն
Ա. Տերյան

Գլխավոր հաշվապահ
Ա. Սահակյան

Ֆինանսական վիճակի մասին միջանկյալ հաշվետվություն

2025թ. Հունիսի 30

	Հազար ՀՀ դրամ	
Անվանումը	Հաշվետու ժամանակաշրջանի վերջի դրությամբ	Նախորդ տարվա վերջի դրությամբ
Ակտիվներ		
Դրամական միջոցներ և բանկային հաշիվներ	44,196	40,167
Բանկերում տեղաբաշխված միջոցներ	-	-
Հաճախորդներին տրված վարկեր և այլ փոխառություններ	17,050,388	15,644,242
Հիմնական միջոցներ և ոչ նյութական ակտիվներ	326,258	312,389
Հետաձգված հարկային ակտիվներ	22,260	25,691
Այլ ակտիվներ	147,601	177,909
Ընդամենը ակտիվներ	17,590,703	16,200,398
Պարտավորություններ		
Ստացված վարկեր, փոխառություններ	8,821,527	7,716,993
Պարտավորություն ընթացիկ հարկի գծով	39,659	112,588
Պահուստներ		
Վճարվելիք գումարներ		
Հետաձգված հարկային պարտավորություններ		
Այլ պարտավորություններ	340,886	302,647
Ընդամենը պարտավորություններ	9,202,072	8,132,228
Կապիտալ		
Կանոնադրական կապիտալ	5,000,000	5,000,000
Լրացուցիչ կապիտալ	193,044	193,044
Գլխավոր պահուստ	253,753	253,753
Կուտակված շահույթ	2,941,834	2,621,373
Ընդամենը կապիտալ	8,388,631	8,068,170
Ընդամենը պարտավորություններ և կապիտալ	17,590,703	16,200,398

Տնօրեն
Ա. Տերյան

Գլխավոր հաշվապահ
Ա. Սահակյան

Սեփական կապիտալում փոփոխությունների մասին միջանկյալ հաշվետվություն

2025թ. Հունիսի 30

Հազար ՀՀ դրամ

Անվանումը	Կանոնա- դրական կապիտալ	Լրացու- ցիչ կա- պիտալ	Գլխավոր պահուստ	Զբաղիսված շահույթ/ վնաս	Ընդամենը սեփական կապիտալ
Նախորդ տարվա միջանկյալ հաշվետու ժամանակաշրջան					
Մնացորդը առ 2024թ. Հունվարի 1	5,000,000	193,044	201,471	1,958,240	7,352,755
Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝ Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ					
Կանոնադրական կապիտալի նվազում, այդ թվում՝ հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հաշվին					
Համապարփակ եկամուտ				715,415	715,415
Շահութաբաժիններ					
Հատկացում գլխավոր պահուստին					
Այլ ներքին շարժեր					
Մնացորդը առ 2024թ. Դեկտեմբերի 31	5,000,000	193,044	201,471	2,673,655	8,068,170
Ընթացիկ տարվա միջանկյալ հաշվետու ժամանակաշրջան					
Մնացորդը առ 2025թ. Հունվարի 1	5,000,000	193,044	201,471	2,673,655	8,068,170
Բաժնետերերի (սեփականատերերի) հետ գործարքներ բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի) գծով, այդ թվում՝ Ներդրումներ կանոնադրական կապիտալում և կանոնադրական կապիտալի այլ աճ					
Կանոնադրական կապիտալի նվազում, այդ թվում՝ հետ գնված և շրջանառությունից հանված բաժնետոմսերի (բաժնեմասերի, փայերի) հաշվին					
Համապարփակ եկամուտ				320,461	320,461
Շահութաբաժիններ					
Հատկացում գլխավոր պահուստին					
Այլ ներքին շարժեր					
Մնացորդը առ 2025թ. Հունիսի 30	5,000,000	193,044	201,471	2,994,116	8,388,631

Տնօրեն
Ա. Տերյան

Գլխավոր հաշվապահ
Ա. Սահակյան

Դրամական միջոցների հոսքերի մասին միջանկյալ հաշվետվություն

2025թ. Հունիսի 30

Անվանումը	Հազար ՀՀ դրամ	
	Հաշվետու ժամանակաշրջան	Նախորդ ժամանակաշրջան
1. Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր գործառնական գործունեությունից	(1,100,769)	16,523
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր մինչև գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխությունը	508,371	440,782
Ստացված տոկոսներ	1,195,052	1,136,657
Վճարված տոկոսներ	(301,857)	(313,938)
Ստացված միջնորդավճարներ և նմանատիպ գումարներ	196,822	124,939
Ստացված տույժեր և տուգանքներ	38,462	39,117
Աշխատակազմի գծով վճարումներ	(476,735)	(420,307)
Այլ հարկերի տուրքերի վճարումներ	(2,653)	(26,563)
Շահութահարկի վճարում	(140,720)	(99,123)
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր գործառնական ակտիվների և պարտավորությունների փոփոխություններից	(1,609,140)	(424,259)
Տեղաբաշխված միջոցների նվազում (ավելացում)	(1,460,600)	(262,493)
Այլ ակտիվների/պարտավորությունների փոփոխությունից դրամական միջոցների զուտ հոսքեր	(148,540)	(161,766)
2. Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր ներդրումային գործունեությունից	(25,172)	(41,688)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների ձեռքբերում	(25,172)	(41,688)
Հիմնական միջոցների և ոչ նյութական ակտիվների օտարում	-	-
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ ներդրումային գործունեությունից	-	-
3. Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր ֆինանսական գործունեությունից	1,127,492	152,367
Վճարված շահաբաժիններ	-	-
Բանկերից ստացված վարկերի ավելացում (նվազում)	-	-
Ստացված վարկերի/փոխառությունների ավելացում (նվազում)	1,127,492	152,367
Բաժնետերերի ներդրումները կանոնադրական հիմնադրամում	-	-
Դրամական միջոցների զուտ հոսքեր այլ ֆինանսական գործունեությունից	-	-
Արտարժույթի փոխարժեքի փոփոխության ազդեցությունը դրամական միջոցների և դրանց համարժեքների վրա	2,478	(7,036)
Դրամական միջոցների զուտ հոսք	4,029	120,166
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի սկզբում	40,167	290,630
Դրամական միջոցներ և դրանց համարժեքներ ժամանակաշրջանի վերջում	44,196	410,796

Տնօրեն
Ա. Տերյան

Գլխավոր հաշվապահ
Ա. Սահակյան